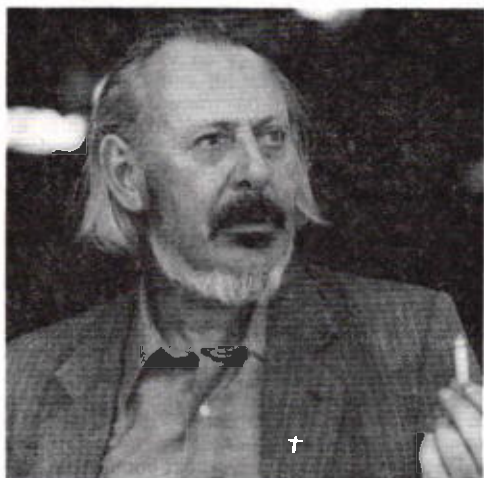

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

AAN AL ONZE LEZERS
EEN PRETTIG
EN GELUKKIG
1982

(foto B. Degrende!)

Djoos Utendoale is niet meer !

IN MEMORIAM Pater Joris DECLERCQ, pastoor te Haringe

Hij was de grote vriend van iedereen „al weerskanten van de schreve”

Wie hem een paar maanden geleden nog zo levenslustig bezig zag, wie toen nog zijn gulle lach hoorde, kan niet geloven dat pater Joris Declercq ons voor goed heeft verlaten.

Maar deze door God tweemaal gezegende mens: als priester en als kunstenaar, leverde reeds meer dan een jaar een hardnekkige strijd tegen de wurgende greep van de vreselijkste ziekte van deze eeuw, tot hij tenslotte, in de letterlijke zin van het woord erbij is neergevallen.

De felste tijd van zijn leven - 21 jaar lang - heeft hij in primitieve omstandigheden gewijd aan de brousestammen van Burundi. Aangetast door kronische malaria en vervolgd omdat hij met zijn uitgesproken rechtvaardigheidsgevoel aan de kant stond van de zwakken en de rechtelozen, is hij in 1974 teruggekeerd naar zijn geboortegrond.

Hij kwam als pastoor naar Haringe, waar onmiddellijk een frisse wind waaide over deze parochie, die stil te dommelen lag in de schaduw van de oude kerktoren, die reeds jarenlang in de steiger stond.

Om de eenzaamheid te breken, die zwaar op hem drukte, gooide hij de deur van de pastorie wagenwijd open. Van heinde en verre kwamen ze bij pater Declercq op bezoek.

Met allerhande activiteiten waarvan hij de spil en de blikvanger was, maakte hij het kleine Haringe tot het kulturele centrum van de Westhoek!

Djoos Utendoale is niet meer. Het is stil en droef om ons heen . . .

Joris Declercq werd geboren op 23 april, Paasavond, van 1921 als het veertiende kind van het gezin Remi Declercq-Octavie Cuvelier. Nadat hij de lagere school had doorlopen in zijn geboortedorp, werkte hij ongeveer vijf jaar als schildersgast bij zijn pater Georges Barbry te Reningelst. In de (nu gesloten) herberg *In de Stad Gent*, op Reningelst-Klytte, is er nog altijd een met zwaluwtjes beschilderd plafond te zien, dat eens het werk is geweest van de jonge schildersgast Joris Declercq. 's Avonds volgde hij vier jaar lang, te Poperinge, de lessen van de bekende kunstschilder Jules Boudry. Het vijfde leerjaar was hij er niet meer en zijn medeleerlingen gingen hun leermeester vertellen dat Joris Declercq ingetreden was bij de paters. Jules Boudry schrok zich bijna een breuk en zol in zijn Poperings dialect: *Ble de poaters? E'k verschieten d'ervan. Dat woas pertank è froalen joeng!*

Naar de missies

Op 19-jarige leeftijd was Joris Declercq naar de „late roepingen” getrokken van de paters van het Allerheiligste Sakrament te Lommel. In september 1943 trad hij in het noviciaat en op 23 december 1950 werd hij priester gewijd.

Toen reeds blonk hij uit door taalvaardigheid, een aangeboren gave, en schreef hij zijn eerste volkse verzen en spreuken. Toch was hij onder de paters een buitenbeentje, die zich maar moeilijk kon schikken naar orde en regelmaat en daarom zijn oversten kopzorgen gaf om wat ze met hem moesten aanvangen. Bewust van zijn zwakke kanten ging hij dan ook graag akkoord om met de eerste lichte paters van zijn kongregatie, naar Afrika te worden gestuurd. In het vooruitzicht daarvan ging hij enkele maanden tropische verpleegkunde studeren.

In 1952 herschreef hij in de volkstaal het welbekende toneelstuk van Felix Timmermans *En waar de sterre bleef stille staan*, ten behoeve van de Westouterse toneelkring „De Verbroedering”. Deze hertaling gebeurde in het vooruitzicht van opvoeringen „over de schreve”. Daarmee ligt hij eigenlijk aan de basis van het volkstoneel voor Frans-Vlaanderen, dat nu reeds meer dan 25 jaar zijn steentje bijdraagt om de moedertaal, bij onze volksgenoten aan de overkant, in stand te houden.

Einde 1953 trok hij naar Gitega in Ruanda-Urundi (het Belgische mandaatgebied, dat in 1961 uiteenviel in de republiek Ruanda en het vorstendom Burundi, die op 1 juli 1962 onafhankelijk werden). Tussendoor het harde, maar vrije missionarisleven, wijdde hij zich aan Inlandse taalkunde en inlandse muziek. Hij schreef een bundel liturgische liederen en meerdere missen in het Kirundi, waarvan de meeste werden vertaald in het Kiswahili. Ook werkte hij mee aan radio Bujumbura.

In de eerste rustige jaren van zijn verblijf in Afrika, heeft hij er vele honderden gedoopt, gevormd en getrouwd, of in hun laatste uren bijgestaan. Hij maakte er de onafhankelijkheid mee en in de daaropvolgende jaren de harde politieke spanningen, met de Hutu-opstand en de hierop aansluitende gruwelijke repressie van 1972. Tot tenslotte het leven er hem onmogelijk werd gemaakt. Op 11 november 1974 was hij voorgoed terug in ons land en begin 1975 werd hij benoemd tot pastoor te Haringe.

Te Haringe

Pater Declercq, zelf een kind van de Westhoek en van de grensstreek, vertrouwd met de landelijke mentaliteit en buitengewoon joviaal van aard, werd spoedig te Haringe op de handen gedragen. Beleefde hij de eredienst op een bijna mystieke wijze, eens buiten de kerk was hij de onkonventionele volksmens, zonder enig superioriteitsgevoel.

Hij liep overal binnen en buiten - kerkgangen of niet - en zijn pastorie, vroeger een gesloten burcht, beleefde een komen en gaan, niet alleen van zijn parochianen, maar van vrienden en nieuwsgierigen uit binnen- en buitenland, want pater Declercq was, voornamelijk door zijn volkse gedichten, die links en rechts waren gepubliceerd, een bekende figuur. Meerdere van die gedichten waren door Willem Vermandere op muziek gezet, o.m. het ontroerende *Myn mensch'n van te lande*, en door Antoon vander Plaetse en Gerard Vermeersch uitgedragen.

Op 18 oktober 1975 vierde hij in zijn ontakelde parochiekerk - ze was al jarenlang in restauratie - onder enorme belangstelling, zijn zilveren priesterjubiläum en terzelfder tijd verscheen zijn eerste boek *Burundese novellen*, voorgesteld door André Demedts. Het gaat om dertien novellen van verschillende lengte die de gehele tijdsduur van het verblijf van de auteur in Afrika - waar ze ook allemaal geschreven werden - overspannen. Het zijn eenvoudige volkse verhalen in zijn eigen stijl, die ons op een gemoedelijke manier vertrouwd maken met de situatie in U-rundi/Burundi, vóór en na de onafhankelijkheid, zoals hij die had beleefd in goede en kwade dagen. Tevens vond een tentoonstelling plaats van zijn schilderwerken, Burundese typen en landschappen, doeken weliswaar van verschillende kunstwaarde, maar die getuigen van een onmiskenbaar talent.

In december 1975 werd pater Declercq opgenomen in de Orde van Driekonigen te Beauvoorde, terwijl hij kort voordien reeds lid geworden was van de Marnixring, afdeling Ieper, en van de Orde van 't Manneke uit de Mane. Hij ging onmiddellijk een rol spelen in de aktie voor Frans-Vlaanderen, waar hij ook veel vrienden telde, en ontpopte zich weldra met een reeks doeken, in levendiger kleuren dan uit zijn Afrikaanse periode, tot de schilder van de Westhoek.

Hij hertaalde *Karel de Blauwer*, het bekende volksboek van Jules Leroy, onder de titel *Karel Velde*, in een meer realistische weergave van het harde smokkelaarsleven in het begin van deze eeuw. Het boek van Leroy bleef gerespekteerd, maar de verhaaltant was minder zeemzoet en aangepast aan deze tijd; de taal was rauwer en uiteindelijk kregen de avonturen van Karel Velde bij Djoos Utendoale een andere afloop, dan dit bij pastoor Leroy het geval was. Het boek werd op 26 februari 1977 aan een uitgebreid publiek voorgesteld door Michiel Vandekerckhove.

In 1979 kwam een derde boek van Djoos Utendoale van de pers: *Westhoekse Poëzie*. Een bundel gedichten en spreken, afgewisseld met enkele vertellingen, allemaal in de volkstaal, waarmee hij in onze literatuur een eigen plaats inneemt. Dit boek, waarvan de derde druk pas is verschenen, is de bundeling van alles waarmee pater Declercq naam en faam verwierf. Het werd op 29 september 1979 voorgesteld aan een duizendkoppige menigte die was komen luisteren naar de feestrede van André Demedts, naar de auteur die voordroeg uit eigen werk en naar het optreden van Willem Vermandere.

Een tweede bundel *Westhoekse Poëzie*, die binnenkort verschijnt was reeds in druk toen Djoos Utendoale ons voor goed verliet. Het is weer een boek - zijn laatste - met heerlijke gedichten en balladen, vertellingen en spreken, die hij in de jongste jaren te Haringe heeft geschreven, in die wonderde taal die van ons is, maar die alleen Djoos Utendoale zo smijdig kon neerpennen. En die taal van Utendoale is zo merkwaardig dat op dit ogenblik daarover aan de Rijksuniversiteit te Gent, door een studente germaanse filologie uit Ieper, onder de leiding van prof. dr. Ada Deprez, een licentiaatstelsel wordt voorbereid.

Kulturele animator

„De Pater” zoals hij gemeenzaam werd genoemd, lag nog aan de grondslag van de stichting van de „Kultuurgemeenschap Haringe”, die een groepje mensen verenigde die zouden instaan voor allehande festiviteiten en kulturele manifestaties. Het begon in 1977 met het uitstippelen van „Karel-de-Blauwer-routes” voor wagens, fietsers en wandelaars, die vanuit de dorpskom van Haringe, elk jaar op feestelijke wijze opnieuw werden ingereden. De te Haringe, ten tijde van de voorgaande pastoor, Wilfried Bruneel, ingevoerde toneelvoorstellingen op de vooravond van de IJzerbedevaart, werden weer ingericht en uitgebouwd tot een artistiek evenement voor de streek. Het begon in 1978 met een opvoering van *Het gezin van Paemel* (C. Buysse), door de toneelvereniging „In Deugd en Vreugd” uit Poperinge, maar vanaf 1979 vormde Haringe een eigen toneelgezelschap, zij het met een paar gastspelers, waaronder de onvolprezen Robert Bafcop van Reningelst, dat achtereenvolgens *De Vlaschaard* (Streuvels), *Peegle* (Willem Denys) en *Boerenpsalm* (F. Timmermans) ten tonele bracht. Deze voorstellingen vonden allemaal plaats op het hoeveplein van de boerderij Vanwildemeersch, wat tot een zeer realistische uitvoering bijdroeg.

Vanaf 1977 werden tijdens de Allerheiligendagen in de schoollokalen te Haringe, grootse kunsttentoonstellingen ingericht, waar vooral kunstenaars uit deze streek aan bod kwamen en die Haringe tot het Sint-Martens-Latem van de Westhoek promoveerden. De pater exposeerde er altijd zelf, met een aantal doeken en akwarellen die blijken gaven van een evoluerend kunstenaarschap. In juli 1979 kreeg hij te Baarddegem, voor een van zijn beste akwarellen de faluintjes-prijs, wat meteen de officiële bevestiging bracht van zijn talent.

Tenslotte moeten we nog wijzen op de bestendige inspanningen die de pater heeft geleverd voor de uitzonderlijk kunstvolle restauratie van de kerk van Haringe. Eindelijk na dertien jaar werd zij in haar volle glorie heropend op zondag 26 juli 1981, met een solenne hoogmis en een homilie door een stralende Joris Declercq, die dank zij de bemoeiingen van onze plaatselijke radioproducer Marc Deltour, uitgezonden werd langs BRT-1.

Met Allerheiligen 1981 nam Joris Declercq weer met enkele doeken deel aan de traditioneel geworden kunsttentoonstelling te Haringe. Hij stond nog op de groepsfoto van de exposerende kunstenaars en was nog aanwezig bij de indrukwekkende vernissage door de auteur Jack Verstappen, maar hij was doodziek. Vier dagen later trok hij naar het ziekenhuis. Het einde was nabij....

De pater was anders

De pater was een volksvriend in de echte zin van het woord. Hij kon met iedereen over de baan, het meest en het liefst met de gewone man, maar als het moest ook met de anderen. Met een hem eigen charismatische nonchalance laveerde hij door elke situatie heen. Wat anderen niet konden bekomen kwam hij met één enkel woord. Al vergat of negeerde hij zijn afspraken en beloften, niemand nam hem dat kwalijk en hij zelf liet er zijn slaap niet voor.

Joris Declercq stond veraf van de traditionele pastoorfiguur, maar leidde een soort bohemien kunstenaarsleven. Niet dat hij aan zijn plichten van priester te kort schoot, maar tengevolge van zijn onformalistische ingesteldheid, nog aangescherpt door het ongecompliceerde bestaan dat hij eens in Afrika meemaakte, kon hij het geprogrammeerde

levenspatroon van deze tijd niet aan. Gelukkig had hij in die goede zuster Benigna, die haar moederlijke instinkten kon botvieren in de oppas van zoveel zorgeloze onbeholpenheid en in zijn nichtje Anne-Mie, twee beschermengelen die over hem waakten en instonden voor de noodzakelijke kleine dingen van elke dag.

De pater was weinig thuis. Als een vreemdeling die hem kwam opzoeken zich over zijn afwezigheid verwonderde, dan werd hij in Haringe de vraag gesteld of hij het verschil kende tussen het godslampje en de pastoor? Bij ontkennend antwoord kreeg hij te horen dat het godslampje nooit *uitgaat*, terwijl de pastoor altijd *uitgaat*!

Hij was niet geschikt en veel te gevoelig voor ziekenbezoek. Als hij een zieke de hand had gedrukt, liepen de tranen over zijn gezicht en hij moest weg. Wel deed hij hier en daar, bij mensen die niet naar de kerk konden, af en toe een mis op de keukentafel. Hij was proost van enkele verenigingen, maar was zelden op hun vergaderingen aanwezig, hij liet dat met plezier over aan de pastoor van Roesbrugge.

Hij was diep gelovig, met bijna kinderlijke naïviteit, zonder problemen. Het was voor hem iets vanzelfsprekend. Theologie interesseerde hem niet en die had volgens hem meer kwaad dan goed gedaan. Hij geloofde in de fundamentele goedheid van de mens en in de oneindige barmhartigheid en menslievendheid van God. Voor de rest was hij als priester van meer dan post-conciliaire opvattingen en dat reeds van in de pre-conciliaire tijd.

Dichter en schilder

Pater Declercq was een tere levensgenieter, die deugd had aan een beetje vriendschap en waardering en intens genoot van de brede, wisselvallige natuur in dit land tussen de bergen en de zee. Veel materiële behoeften had hij niet en hij vond meer behagen in de wijd uitgestreken kleuren van een door donkere wolkenlierten verstoorde zonsondergang dan in een rijk voorziene, gastronomische tafel. Hij heeft meer kunstwerken weggegeven dan verkocht en nooit heeft een liefdadigheidswerk of een vereniging in geldnood, tevergeefs op hem beroep gedaan. Had hij enkele doeken verkocht, dan was hij de koning te rijk, wist geen blijf met al dat geld en gaf het weg! Dat belastingen en B.T.W. hem naderhand om rekenschap zouden vragen, dat vermoedde hij niet eens.

Toen hij stierf had hij nog heel wat in petto gehouden, nu vooral zijn kerk, de schoonste landelijke kerk van het bisdom, met haar befaamd Vanpeteghem-orgel terug was opgesteld. In de jongste maanden heeft hij vele honderden in zijn heiligdom rondgeleid. De gerestaureerde kerk en de pater waren twee toeristische trekpleisters: een museum van religieuze kunst met een kunstenaar als konserver! Hij dacht aan geleide bezoeken, aan orgelconcerten en hij wilde zelfs de oude parochiale processie tot nieuw leven wekken.

Men bewonderde in hem zowel de schilder als de dichter. Zijn doeken waren, net als zijn verzen, impressionistische momentopnamen, die hem weinig tijd vroegen en de uitlaatvormden van verrassende inspiraties. Het waren nooit geforceerde of beredeneerde gewrochten, maar spontane artistieke reacties, die mislukten als ze moesten herwerkt of bewerkt worden. Ze getuigden van een aangeboren talent, dat misschien aan waarde zou verloren hebben indien het academisch was gekultiveerd.

Hij was een gekomplexeerd man, die zijn tekortkomingen kende, maar de karaktervastheid miste om ze aan te pakken en hij zocht hiervoor een compensatie in een zichzelfbe-

driegend prijzen van elke eigen prestatie. Hij was een talentvolle mens, maar hij heeft aan die talenten te weinig tijd besteed. Bovendien had hij wel een gemis aan zelfkritiek, die selecteren onmogelijk maakte.

In depressieve momenten - eigen aan iedereen gevoelsmens - voorspelde hij dat hij niet lang zou leven. Iedereen beschouwde dat als de melancholie van een eenzaam sensibel man. Meer dan een jaar geleden liet hij zijn eigen grafsteen beitelen, die hij opstelde in zijn pastorie. Men lachte erom en bestempelde het als een kunstenaarsgril, maar de pater wist wat hij deed. Zijn laatste schilderijen zijn in hun opvallend versomberde kleuren een uiting van een innerlijke bedruktheid omdat hij aanvoelde dat het einde nabij was.

Zijn afscheid

Op woensdag 4 november was zijn toestand thuis niet meer houdbaar. Doodziek, met hardnekkige hoofdpijn en gehinderd door onverklaarbare evenwichtsstoornissen wilde hij naar het Stedelijke Ziekenhuis te Roeselare, naar zijn vriend, dokter Lieven Spickerelle. Hij wist dat hij niet meer zou terugkeren en krabbelde op een briefje nog enkele laatste wilsbeschikkingen. Hij tuurde nog even hulpeloos rond, keek naar zijn kerk aan de overkant en nam in gedachten afscheid van zijn parochianen, want hij stond steeds te midden en aan de zijde van zijn volk!

Te Roeselare zag men onmiddellijk het hopen van de situatie in. Voor konfirmatie werd hij even doorgestuurd naar het Algemeen Ziekenhuis St-Jan te Brugge, waar men de fatale diagnose alleen maar kon bevestigen. Zijn toestand was op dat ogenblik zo erbarmelijk dat men het ergste vreesde in de eerste dagen.

Terug te Roeselare kwam er schijnbaar een kleine verbetering, maar de bevoegde arts waarschuwde voor niet-gerechtigd optimisme. Hij wist dat het aftakelingsproces niet af te remmen was en dat de wetenschap hier machteloos stond. Het enige wat men kon doen was proberen de pijn te milderen.

Het werd een stormloop van bezoekers, die de pater nog even wilden groeten, zodat men in de zondagsmissen in de kerken van het omliggend, een oproep moest doen om die vloed tegen te houden, omdat hij voor de zieke meer een last dan een genoegen was. Men wilde hem niet het recht ontzeggen van in ongeschonden sereniteit zijn schone ziel aan de Schepper terug te geven!

Na een drietal weken kwam er plots een snel verval. Men wist dat het elke dag, elk uur kon gebeuren. In de vroege morgen van vrijdag 4 december, precies één maand nadat hij de drempel van het ziekenhuis had overschreden, is hij overleden.

Wanneer God iemand lief heeft, roept Hij hem vroeg tot Zich.

Zijn onverwoestbaar geloof in God en het hiernamaals zijn hem ongetwijfeld de grootste troost geweest in zijn laatste door pijn getormenteerde dagen, al was ook voor hem de dood een beklemmende overgang. Dat had hij verwoord in een stukje galgenhumor dat hij op zijn grafsteen liet beitelen:

*Hier rust'n nu, me zyn werk is't edoan
e vond 't mo joamer van dood te gaan
mo 't moeste.*

*Pertank o't gaan was, wos 'n hy
ossan gereed en geern d'r bie
nu gink'n tegen zyn goeste.*

De daaropvolgende donderdag, 10 december, om 11 uur, kreeg hij te Haringe een koninklijke uitvaart. De rouwdienst werd geleid door E.H. Deken Mol van Poperinge, bijgestaan door acht priesters, twee paters van zijn kongregatie en zes pastoors uit de omliggende parochies. Aan het orgel zat zijn vriend Flor Barbry, met naast zich enkele leden van het koor van Westouter, terwijl de fanfare van Westouter, onder leiding van de hr. Emiel Hardeman, bij het betreden van de kerk de treurmars van Chopin, en onder de offergang „Heuvelland, heimatland" speelde. Niet minder dan 2200 bidprentjes, met een prachtige foto van de afdijvige - een opname van de Poperingse fotograaf Bernard Degrendel - werden uitgedeeld. De talrijke aanwezigen stonden niet alleen dicht opeengepakt binnen de beschikbare kerkruimte, maar bleven voor een groot deel samengegromd vóór de kerk waar zij de rouwdienst langs luidsprekers konden volgen. Onder de dienst werd de homilie gehouden door E.H. Deken en na de plechtigheid spraken achter-eenvolgens, pater Termote, vertegenwoordiger van de provinciaal van de kongregatie van het Allerheiligste Sakrament, de hr. Max Vandebussche als voorzitter van de kerkraad, de hr. Jos. Gheysens namens de „Kultuurgemeenschap Haringe" en namens de parochianen en tenslotte ondergetekende voor de Orde van Driekoningen, de Marnixring en de Orde van 't Manneke uit de Mane.

Om te eindigen wens ik hier de woorden te herhalen waarmee ik mijn lijkrede heb besloten:

.....
We verliezen allemaal een goede vriend. En wat een vriend is, dat heeft hij zo schitterend in één van zijn spreuken in de volkstaal, gedicht:

*E vriend is lik e stekkerdroad,
Je ku't d'r an vaste roak'n;
En o-je were weg wilt gaan,
't doe zeer je los te moaken.*

Inderdaad pater: „'t doe zeer", „vor ven" en „stief"!

.....
Met de geschiedenis van Haringe blijf je onverbreekbaar verbonden en wat je hebt gekonterfeit in woord en beeld zal tot in de lengte van dagen getuigenis afleggen voor jouw kunstenaarschap en je liefde voor dit volk en dit land.

Rust in vrede in de schaduw van deze tempel, die je met het hart van een kunstenaar en het geloof van een apostel in zijn restauratie hebt gekneed tot een gloedvol en hooggestemd loflied op de Almachtige.

In ons geloof en in de hoop op het eeuwige morgengloren zeggen we: „Pater bedankt en tot weerziens!"

Roger-A. BLONDEAU

(foto WP)

Centrale verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

BRUNEEL - BAELDE pvba
Bankelindeweg 11
8994 Krombeke
Tel. 057/40 07 81

Eindejaarsfeesten!! Geschenkentijd!

Wij bieden U een grote keus prachtige en nuttige geschenken in alle prijzen.

Kom, kies en koop bij

Roland QUINTEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 4
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 64

DE GESCHIEDENIS van de FARMACIE in BELGIE

Een biezonder facet van onze kultuurhistorie

In de jongste tijd komt de geschiedenis van wetenschap en techniek aardig in de publieke belangstelling. Einde 1980 werd in de hoofdzetel van de Generale Bankmaatschappij te Brussel een hallucinante tentoonstelling ingericht gewijd aan „Grote figuren uit België”, waarin onze biezonderste wetenschapsmensen terdege aan bod kwamen. Spijtig dat deze expositie begeleid was van een beschrijving (een boek van 255 p.) van de hand van prof. Leo Moulin, die rammelde van historische fouten. Rond dezelfde tijd verscheen van Paul Danblon, de vroegere presentator van de RTB-tv, „150 ans de sciences”.

In februari-maart 1981 werd in de zetel van de Generale Bankmaatschappij te Gent een verzorgde en historisch zeer verantwoorde tentoonstelling gehouden „België 150, Wetenschap en Techniek”, onder leiding van de eminente specialist prof. ir. J.B. Quintyn, waarin „Twintig eeuwen aanloop tot België” voor een volledig overzicht zorgde.

In oktober-november 1981 werd weer te Brussel door het Gemeentekrediet en de N.M.K.N. nog een merkwaardige expositie gehouden over „De industrie in België - Twee eeuwen ontwikkeling 1780-1980” en in de laatste weken van 1981 hield de Kredietbank eveneens te Brussel een tentoonstelling „De apotheek uit vroeger tijd”. Kort daarvoor verscheen bij Elsevier „De geschiedenis van de geneeskunde in België”, van prof. dr. Sondervorst, onmiddellijk gevolgd door de monumentale „Geschiedenis van de Farmacie in België” van dr. apr. J.L. Vandewiele, prachtig uitgegeven door Orion.

Dat alles is zeer hoopgevend, nadat de geschiedenis van de wetenschappen lange tijd het op de achtergrond liggende territorium uitmaakte van wereldvreemde zoekers, die hun nachtelijke uren spendeerden aan het in elkaar passen van aantekeningen die zij uit maffe folianten hadden opgevest. Zij onderzochten maar weinig belangstelling zelfs van de beoefenaars van de disciplines die zij doorploegden, want onze moderne geleerden zijn bestendig zodanig in beslag genomen door voorhoedegevechten op de meest vooruitgeschoven stellingen dat zij het contact verloren hebben met het voorbereidende werk van vele generaties. Zelfs aan onze universiteiten wordt de geschiedenis van wetenschap en techniek stiefmoederlijk behandeld, met hier en daar een fakultatieve cursus, voor zover er een docent voorhanden is.

Toch is de geschiedenis van wetenschap en techniek een discipline die merkwaardige inzichten verschaft in de evolutie van het

wetenschappelijk denken en een biezonder facet van de kultuurhistorie uitmaakt.

Dr. Apoteker Leo Jules Vandewiele

Het is opvallend dat in de hierboven opgenoemde publieke manifestaties, twee keer speciaal de geschiedenis van de farmacie naar voren komt, niettegenstaande die ook in de meer algemene exposities aan bod kwam. Dat is voorzeker te wijten aan het feit dat de geschiedenis van de farmacie bij ons over zeer fervente aanhangers beschikt.

In feite wordt de geschiedenis van de farmacie bij ons nog niet zo lang beoefend, terwijl dit aanvankelijk - alle begin is moeilijk - bovendien nog ongeorganiseerd en dilettanterig gebeurde.

De tot nu toe in ons land oudst bekende publikaties hieromtrent zijn deze van de Waalse apoteker August Pasquier (1808-1874) die meer dan een eeuw geleiden het leven en het

werk behandelde van enkele bij de farmacie betrokken onderzoekers. Een halve eeuw later kwam de Gentenaar Louis de Nobele (1894-1924) die in 1885 het maandblad *Revue Pharmaceutique* stichtte en die zich ook voor de geschiedenis van de farmacie interesseerde. Nog een generatie later kwam Oscar van Schoor (1873-1936), die bij ons eigenlijk de wetenschappelijke grondlegger is geweest van de geschiedenis van de farmacie. Zijn *Brokken uit de Geschiedenis der Pharmacie - een historico-pharmaceutische snelrit langs de autostrade der eeuwen*, oorspronkelijk een spreekbeurt gehouden op 26 maart 1935 voor de studenten van de Vlaamse Pharmacieleergang te Leuven, was het stramien voor de beoefening van deze wetenschapsgeschiedenis in Vlaanderen. Terecht wordt hij de Vader van de geschiedenis van de farmacie in België genoemd.

Geïnspireerd door de bestaande grondslag zijn in de jongste decennia enkele apotekers hun aandacht gaan schenken aan de geschiedenis van hun discipline. Maar hun mentor was Leo Vandewiele, apoteker te Gent, die in vele jaren ononderbroken zanten en zoeken

ANIMHYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

HET
KWALITEITSMERK

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30 04 13

de basis heeft gelegd van zijn nu verschenen monumentaal levenswerk over de geschiedenis van de farmacie.

Leo Jules Vandewiele is eigenlijk een West-Flaming. Hij werd geboren op 17 november 1910 te Waregem. Hij deed zijn studie van apotheker aan de Rijksuniversiteit te Gent, waarna hij officina-apotheker werd in dezelfde stad.

In 1962 werd Leo Vandewiele als eerste in België, doctor in de farmaceutische wetenschappen op een historisch onderwerp *De Grabadine van Pseudo-Mesues en zijn invloed op de ontwikkeling van de farmacie in de Zuidelijke Nederlanden*. Deze Grabadine van Pseudo-Mesues, is in feite een boek uit de 11e-12e eeuw, dat een syntese geeft van de Arabische geneeskunde en farmacie en samengesteld werd, ten gerieve van de universiteiten van Padua en Bologna, door een Noord-Italiaanse compilator.

Dr. Leo Vandewiele is vooral bekend om zijn studies en publikaties over Middelnederlandse handschriften op medico-farmaceutisch gebied, al schreef hij ook boeken en bijdragen over het farmaceutisch onderwijs, over apothekersgilden en alles wat met de oudere of moderne geschiedenis van de farmacie te maken heeft. In 1973 werd hij benoemd tot lector in de geschiedenis van de farmacie aan de Fakulteit der farmaceutische wetenschappen te Gent, functie die hij bleef vervullen tot aan zijn emeritaat in 1980.

Dr. Leo Vandewiele is oud-hoofdredacteur van het *Farmaceutisch Tijdschrift voor België*; medestichter, eerste sekretaris en thans erelid van de Kring voor de geschiedenis van de Pharmacie in de Benelux; eerste sekretaris en medestichter van Zuid-GeWiNa; eerste president van de Internationale Arbeitsgemeinschaft für Clusius-Forschung; lid van de Académie Internationale d'Histoire de la Pharmacie en tal van andere wetenschap-historische genootschappen in binnen- en buitenland. Hij is bovendien houder van een hele reeks erepenningen en eretekens van allerlei geleerde verenigingen in Europa en Amerika!

Het boek

Het levenswerk van prof. Vandewiele, voorzien van 293 illustraties, verhaalt de boeiende geschiedenis van de farmacie in België vanaf de 13e eeuw. Maar om de achtergrond ervan te doen kennen en de farmacie in ons land

te situeren in het geheel van de farmacie-geschiedenis - want alle wetenschappen zijn universeel, en wat hier gegroeid is werd noodzakelijk afgeleid of bevrucht door de evolutie van de farmacie in de wereld - begint het boek met een samenvattende algemene farmaciehistorie (124 pagina's) die de primitieve artseneijbereikende, de antieke farmacie, de klassieke farmacie, de scholastiek, de nieuwe tijd en de Renaissance behandelt.

Het tweede deel neemt de draad op vanaf de 13e eeuw voor wat onze gewesten betreft, dus vanaf het ogenblik dat de „apothekaris“ hier een rol is gaan spelen in onze samenleving.

De ontwikkeling in de farmacie, eerst in de steden, dan landelijk, wordt tot op de huidige dag gevolgd. De personen die bijdroegen tot de ontwikkeling worden belicht en wat er heden ten dage nog aan relieken in de verschillende steden en gemeenten overblijft, wordt beschreven. Enkele monografieën geven een diorama van bepaalde onderwerpen, die in het boek werden behandeld maar meer uitleg verlangen of om een schematisch overzicht vragen: de farmakopees, de taxen der medicijnen, de opleiding van de apothekers, het farmaceutisch onderwijs, de Orde der apothekers en de ruime bijdrage van de Nederlandstalige botanici op het gebied van de geneeskundige kruidenleer.

Met zijn uitgebreide registers van personen- en plaatsnamen is het tevens een naslagwerk, die de geïnteresseerde, de studerende, de zoekende, heel wat dokumentatie aan de hand doet die anders moeilijk te vinden is.

In de geschiedenis van de wetenschappen neemt de farmacie een bijzondere plaats in. Dit is te wijten aan het feit dat ze niet alleen handelt over geneesmiddelen (plantarige, dierlijke en minerale) en geneesmiddelenbereiding (beschreven in wettelijke farmacopees en niet-wettelijke verplichte formularia) maar tevens raakpunten heeft met andere wetenschappelijke disciplines: chemie, fysica, biologie, geneeskunde, toxicologie, bromatologie, farmacologie, mikrobiologie, e.a.

Daarenboven is zij een onuitputtelijke bron voor de volkskunde, waar de farmaco-historicus op zijn beurt kan te rade gaan om uitleg te vinden voor vele praktijken en interpretaties van de oude farmaceuten en voor het volksgeloof en de magie die aan menig geneesmiddel zijn gaan kleven.

Verder heeft de farmacie wortels in het maatschappelijk leven, langs gilden, korporaties en collegia medica. Ze staat in betrekking met de ambachten want om zijn beroep uit te oefenen had de apotheker bepaalde gebruiksvoorwerpen nodig: apothekerspotten van gleis, tin, glas of hout; vijzels, waarvan sommige echte meesterwerken zijn; balansen, maten en gewichten voor uiterst precisiewerk en allerhande apparaten, waaronder „het wapen van de apothecaris“, de klisterspuit, zo dierbaar aan de karikaturisten. Tenslotte hebben veel kunstenaars zich laten inspireren door de sfeer van de apotheek, waarover tot in onze dagen een magische geheimzinnigheid hangt of zelfs door de persoon van de apotheker, die kan variëren van „vieze apotheker“ tot eerbiedwaardige geleerde.

Deze „Geschiedenis van de Farmacie in België“ is naar het woord van de zeer competente samensteller „te beschouwen als een inventaris van al wat tot nog toe werd samengebracht op dit gebied“. We zijn gelukkig omdat dergelijke werken nu in onze taal kunnen verschijnen en we daarmee onze documentaire achterstand op wetenschappelijk gebied kunnen bijbenen. We moeten eraan toevoegen dat het een geweldige aanwinst is voor de geschiedenis van de wetenschappen in ons land. Dit werk mag niet ontbreken in de bibliotheek van de arts, de apotheker en al wie enigszins betrokken is bij een of ander aspect van de farmacie in het algemeen. (rab)

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil } verwarming
- fueloil }
- oliën en vetten

aan huis besteld!

JAN VANDENBROUCKE

Roesbruggestraat 2
PROVEN - Poperinge
Tel. 057/30.03.30

Ook je huis moet af en toe de ogen kunnen sluiten

Wie bouwt, denkt vaak dat rolluiken niet nodig zijn. Maar later blijkt van wel. Zo'n Delmac® voorzet-rolluik is dan de oplossing. Eenvoudig achteraf te plaatsen.

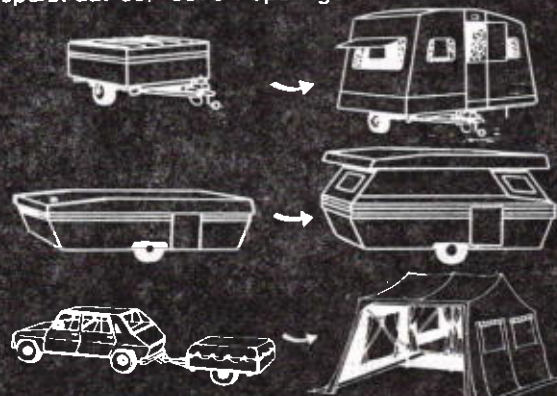
VOORZETROLLUIKEN

delmac

license Flexalum

DECUYPER POPERINGE

Ieperstraat 69, 8970 Poperinge Tel. 057/33.37.74

PLOOIBARE CARAVANS in OVERVLOED

J. BERQUIN

Blekerijweg 7, PROVEN
Tel. 057-30 06 54

rolluiken - zonwering - vouwdeuren - vliegennetten

**GORDIJNEN
EN
OVERGORDIJNEN**

schoonaert

tel 057 33 40 86
bruggestraat 3 8970 poperinge

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Geert Monkerhey, zoon van Guido en Marie-Thérèse Muylle.

Huwelijk

- Fernand Vereecke van Watou met Chantal Beun van Roesbrugge.

Overlijdens

- Zulma Declercq, 88 j., echtgenote v. Alberic Cappoen.
- Pater Joris Declercq, 60 j.

Pater J.L. HOSTEN o.p. pastoor te HARINGE

Op 22 december jl. werd pater Joris-L. Hosten, dominikaan, door mgr. De Smedt benoemd tot pastoor te Haringe.

Wij wensen hem van harte welkom!

Op zondag 17 januari 1982 zal de officiële aanstelling plaatsvinden.

Pater Hosten, die tot op heden de kerk bediende van Ettelgem (Oudenburg), is voor ons en voor de lezers van *De IJzerbode* geen onbekende. Van zijn hand verscheen in het jongste septembernummer een bijdrage getiteld *De begintijd van de K.S.A. en kanunnik Karel Dubois*.

In ons volgend nummer volgt een volledig curriculum vitae.

„Westhoekse Poëzie 2”

Bij het verschijnen van „Westhoekse Poëzie 2” zal de Kultuurgemeenschap Haringe op zaterdag 27 maart 1982 een „In memoriam”-avond inrichten ter nagedachtenis van onze betreunde Pater Joris Declercq.

Deze avond wordt ingezet met een plechtige H. Mis om 19 uur in de Sint-Martinuskerk, opgedragen voor Pater Declercq.

Om 20 uur wordt deze avond verdergezet in de zaal Roger Donche met een optreden van Johan Vandenberghe en Willem Vermandere. In een eerste deel zingt Johan Vandenberghe liedjes van Pater Declercq. Ook Willem Vermandere brengt zijn eerste succes-

sen die eveneens van de hand van Pater Declercq zijn. Roger Blondeau verzorgt vervolgens het „In memoriam”.

Na de pauze brengt Willem Vermandere nieuwe en oudere liederen uit eigen repertorium.

Kaarten in voorverkoop: 1e rang: 130 fr. 2e rang 100 fr., kinderen 50 fr.

Deze zijn te verkrijgen: Kultuurgemeenschap Haringe, Nachtegaalstraat 1, 8990 Haringe door storting op 105-3074212-17 of Drukkerij Schoonaert tel. 30 03 79; Gheysens Jozef tel. 30 03 02; Recour Paul tel. 30 02 70; Neuville Willy tel. 30 02 68.

Boeken van DJOOS UTENDOALE

Zijn nog te verkrijgen:

Burundese Novellen

238 blz. 275 fr.

Karel Velde

238 blz. 275 fr.

Westhoekse Poëzie 1

3e druk - 168 blz. 320 fr.

Westhoekse Poëzie 2

320 fr. verschijnt 27 maart 1982

Verzendingskosten: 25 fr. per ex.

Bidprentjes

van Pater Joris Declercq met foto voor verzendingskosten: 6 fr.

Bestellen:

Drukkerij-Uitgeverij SCHOONAERT
Bergenstr. 14-16 8990 ROESBRUGGE
prk. 000-0904677-55

Ter gelegenheid van het verschijnen van het laatste boek van Djoos Utendoale, grootse herdenkingsavond te Haringe op zaterdag 27 maart 1982 met optreden van:
Willem Vermandere
Johan Vandenberghe
en een levensschets door:
Roger-A. Blondeau
Houd deze datum vrij!

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

PROVENPLEIN 39 A

8994 PROVEN

Telefoon: 30.09.01 - 30.09.02

na diensturen 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen
Onder Staatswaarborg

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Tijs Gauquie, zoon van José en Christine Vanhee (Stavele).

Huwelijk

- Erik Pelletier van Beveren met Marleen Milleville van Poperinge.

Overlijdens

- Martha Abeele, 67 j., echtgenote van Valère Verbrigghe (Stavele).
- Madeleine Top, 79 j., weduwe van Omer Desmyttere (Beveren).
- Maurice Bonnez, 79 j., weduwnaar van Magdalena Decreus (Stavele).

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND JANUARI

Kaartingen

Roesbrugge, maandag 4 januari bij Mevr. Joël Deroo-Denys, 4de maandelijke kaarting.

Beveren, in „t Boerenhof“
donderdag 21 jan. te 14 u.: gezellig onder-
onsje en kampioenkaarting voor de leden van
de Derde Leeftijd.

Beveren, maandag 18 jan. bij M. Ryon
4de maandelijke kaarting.

Roesbrugge, dinsdag 26 januari
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“
Haringe, in „Sint-Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 23 en zondag 24 jan.: 4de maande-
lijke kaarting met saucissen voor de leden.

Proven, zaal „Sint-Jozef“
donderdag 28 jan.: kaartnamiddag „Derde
Leeftijd“.

Dansavond

Roesbrugge, zaal „Kristen Volkshuis“
zaterdag 16 jan.: 1ste T-D der Landelijke Gilde
Roesbrugge-Haringe met discobar „Spectrum“
Beveren-IJzer, in de bierkelders Feys
zaterdag 30 januari: Prinsenbal der „Lande-
lijke Pleuten“ met discobar „Sunshine“.

Vogelpik

Roesbrugge, bij J. Gunst, zaterdag 9 januari
maandelijke puntensmijting voor „de Gilde-
pikkers“.

Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zaterdag 30 januari: maandelijke smijting
voor „De Arendpikkers“.

K.V.L.V.

Haringe, bij Cecile Ryon, donderdag 28 jan.
te 13.15 u.: kookles „Cake-varianten“.

Na het geslaagde kerstfeestje, ingericht door
L.G. en K.V.L.V., stellen we er prijs op E.H.
Proost te danken, alsook allen die meege-
werkt hebben tot het wellukken van dit feest-
je. Tot volgend jaar!

DAVIDSFONDS IJZERWEEDE

Roesbrugge, zaal „De Gouden Arend“
zondag 24 januari te 20 u.: Volkstoneel voor
Frans-Vlaanderen: „Hotel in 't zacht leven“.

Martien VERSTAEN - DEBOUVER

vanaf 11 januari 1982

PEDICURE

Alexisplein 2

8994 PROVEN

's Voormiddags afspraak maken

Tel. 057/30 08 93

Uurregeling:

Raadpleging te Proven:

Maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag
telkens van 9 tot 11 uur.

Verzorging aan huis:

Maandag, dinsdag en woensdag
telkens van 13 tot 17 uur.

Eerste verzorging GRATIS!

(Geldig: 11 jan. tot en met 31 maart)

GEVRAAGD

BOERENZOON of -DOCHTER voor tijdelijke
hulp op modern melkveebedrijf bij Vlaamse
familie in Noord-Nederland wegens militaire
dienst van zoon. Sollicitaties bij:
W. Vandenbussche, Geefswesterweg 4
9937 Meedhuizen (Groningen) Tel. 05960-14003

TE KOOP

Wegens stopzetting Disco-bar:
VIJFKANAALS STEREO-DISCOMIXER, met vijf-
traps-Equaliser, model Mix-1500, merk Pré-vox
1 Paar LUIDSPREKERS 150 watt merk Bose 802
1 EQUALISER 802E + 1 paar STATIEVEN 8TL1
+ KABELS. Alles in zeer goede staat.
Zich wenden: Prof. O. Rubbrechtstraat 107,
8990 Roesbrugge.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Nadat Willy De Clercq en na hem Charles
Nothomb „die niet goed spreek de Vlamsch“,
als informateur zijn mislukt, heeft de koning
Wilfried Martens aangesteld als formateur.

Martens was eigenlijk het liefst weer met
de sossen scheep gegaan, maar omdat de so-
cialistische minister Willockx de telefoonver-
bindingen met Zaire heeft verbroken, was Mo-
butu ertegen en dan heeft Wilfried het maar
op een akkoordje gegooit met de liberalen.

We hoopten onmiddellijk op een belasting-
verlaging, maar het blijkt dat we 3 t.h. meer
zullen moeten inleveren. Dat is het verschil
van de differentie tussen vóór en na de ver-
kiezingen, en gelukkig zij, die simpel zijn van
geest en een slecht geheugen hebben.

Maar het is toch toe te julchen dat we
eindelijk over een regering beschikken. Men
zal het nu trachten klaar te spelen met 15 mi-
nisters en 10 staatssecretarissen. Eigenaar-
dig, hoe moeilijker het wordt met hoe minder
volk men het aankan. Als een dokter een in-
gewikkeld geval voorhanden heeft, dan roept
hij er een kollega bij. Met de regering is dat
net het omgekeerde, als het moeilijk wordt
stuurt men er een deel naar huis. En toch
moet dat de juiste formule zijn, want Mar-
tens kreeg de steun van Nols de Skarbeck!

De ministers die hun job verloren hebben
krijgen een plaats in de Vlaamse en Waalse
deelregeringen, daar kunnen ze geen kwaad
doen, want die deelregeringen hebben niets
te zeggen. Maar het inkomen van de afge-
dankten is op die manier toch veilig gesteld.
Een mens moet sociaal zijn, ook in kriststijd.

De nieuwe regering zal regeren met vol-
machten, t.t.z. het parlement wordt uitgescha-
keld. Dus nog bijna 400 man die in de weg
liepen. Voor alle te nemen beslissingen zal
het parlement niet meer geraadpleegd wor-
den. Wel zal er overleg gepleegd worden met
de sociale partners, de syndikaten en zo. Dat
is verstandig. Men moet trachten overeen te
komen met zijn vijanden, van de vrienden
heeft men niets te vrezen.

De parlementairen die voor minstens één
jaar uitgeschakeld zijn, zullen toch betaald
worden en aan volle tarief. Men kan de be-
sparing ook niet te hoog opdrijven.

Gusta heeft er echt spijt van dat VdB weg
is. De sukkelaar is met een kleefband op zijn
neus, als een uitgetelde bokser uit de ring
verdwenen. Hij gaat weer worsten draaien.
De beenhouders zijn ongerust, ze vrezen de
konkurrentie.

Wat het Waalse staal betreft, we moeten
ons daarover geen zorgen maken, we zullen
verder betalen. Je ziet het, het gaat allemaal
weer vlot!

Gelukkig nieuwjaar,
Pol

SPAARKAS
ippa

JACQUES PYFFEROEN

Graaf van Hoornweg 5

8994 KROMBEKE

Tel. 057/40 08 24 (tijdens kantooruren)

Tel. 057/40 05 22 (bij afwezigheid)

Alle VERZEKERINGEN

SPAAR- en BANKVERRICHTINGEN

Alle VERZEKERINGEN

Overname van uw bestaande polissen
Goedkope premies.

Kantooruren:

Ma - di - wo - do - vr van 9 - 12 u.
zaterdagnamiddag en op afspraak.

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

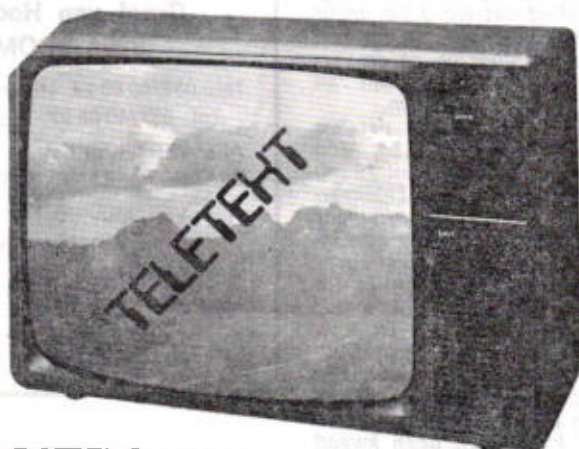
Tel. 057/30.02.43

- Stevige schoenen
- Botten
- Pantoffels
- Boekentassen
- School- en toiletetuis
- Valiezen / reiszakken
- Sportuitrusting

Grote keus in alle prijsklassen
voor jong en voor ...
de derde leeftijd

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof. O Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

SIERA

TELETEXT : de krant van het jaar 2001

Permanent bijgehouden informatieve pagina's op uw televisiescherm wanneer u er om vraagt. Overtreft het TV-journaal in aktualiteit. Het nieuwsgebeuren wordt op de sekonde na gevolgd. Teletext bevat nuttige inlichtingen in overvloed : weerbericht, toestand van het wegnennet, verkeersinformatie, sportuitslagen, wisselkoers, rubriek voor landbouwers en tuinders, schouwburg- en bioscoopprogramma's en nog vele andere rubrieken.

J. Cappoen - Gantois

PROF.O.RUBBRECHTSTRAAT 12
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 05 94

Eigen service

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Juultje Berrevoet van Watou-Abeele was 'n gedaagden jonkman die olleene weunde in 'n huuzige dat daar op d'hoogte stoeg met 't achterste vlak teegen 't Helleketelbus.

Juultje, die styf menschaardig was, was nooit veele thuus, 'n deed nog hier en daar kleene karweitjes, maar voor de reste zat 'n in 't Neerlooptje " groote pinten te drinken en ondertusschen te kaarten of te veugelpieken met ol die goeste hadden.

"Dat is hier gemakkelijk voor mien wei" zei Juultje ... 'k kunnen ik van hier schoone mien voordeure zien daar op d'hoogte ... olzoo zien 'k direkt ols den fakteur komt met mien pensioen ... ol d'andere moeten maar kommen onke thuus zyn!"

't Was olzoo niet te verwonderen dat Juultje dikkers è fermes stik in zyn voeten hadde teegen dat 'n op zyn veeloo kroop om naar huus te rijden.

"'n Ga wel 'n keer entwaar 'n farce teegen kommen" zeiden de menschen.

Inderdaad, 't was den zundag van de kermesse, holverweege in d'achternoene dat 't gebeurde ... Juultje was op route naar huus met 'n fermes savel op ... Olmetnekeer miek ie 'n grooten zwaai met zyn veeloo naar 't midden van de route, djuuste op 't moment dat madam Verschuttelt van Poperinge daar ofkwam met heuren Daf ... Gelukkiglyk dat madam de geweunte hadde van maar te rijden aan dertig per ure, maar toch kreeg Juultje 'n fermes wup en 'n poefte kul'over kloefen in 'n dykkant ... D'r waaren recht- uut menschen by om 't helpen en ze zaagen dat Juultje d'r vanaf kwam met 'n gebrooken been. Ze voerden hem direkt naar de klinieke in Poperinge by 'n dokter-specialist in zulke gebrooken onderdeelen en in 'n aai en 'n draai zat Juultjes been ferme in 'n plaaster.

Madam Verschuttelt die ferme verschooten hadde maar blyde was dat 't nog redelyk goed ofliep, vertelde geheel 't geval aan meneere ols ze thuuskwam.

"Morgen gaan 'k olleszins gaan kyken naar de klinieke hoe dat 't is met Juultje" zei madam ... "maar wuk zou 'k mei doen ... 'n pakske sigartjes misschien?"

"Bah neen, verdraaid" zei meneere ... "Juultje chickt, 'n smoort le geen sigaars ... 'n gaat ie ol meer è dient zyn met entwot om te drinken ... pakt daar maar een van die oudste flesschen wyn uut de kelder!"

Zoo gezeid, zoo gedaan, 's Anderdaags, in d'achternoene arriveerde madam in de kamer waar dat Juultje lag.

"En hoe is 't met Juultje?" vroeg madam vriendelyk.

"Redelyk, gelyk da'je zlet, madam" zei Juultje "maar is er nieten aan joen auto?"

"Neen 't Juultje" lachte madam ... "maar kykt 'n keer hier zi ... 'k hèn 'n flessche wyn mei voor joen en 't is 'n oude wel!" bofte madam.

"Ha, is 't 'n oude" zei Juultje ... "nu dat maakt precies nieten wel madam ... j'hèt gie op è zyn gelyk da'je eerst joen oude flesschen tracht te kwieteeren!"

KWAAK

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

Er bestaat een rijwielmuseum te Zillebeke

DE FIETS HEEFT EEN LANGE GESCHIEDENIS

De aardigste en meest praktische uitvinding van de 19e eeuw

In een tijd van energiekrisis en van afname van autoverkoop mogen we ons aan een herwaardering van de fiets verwachten. Zij heeft immers aan spierkracht en ferme kuitlen genoeg om een redelijke snelheid te ontwikkelen.

Tot een heel eind in de 19e eeuw was de vaart waarmee de mensen zich verplaatsten niet hoger dan die waarmee de Romeinse legers opmarcheerden. Maar in „la Belle Epoque” kwam de fiets de mobiliteit op aanzienlijke wijze verhogen. Zelfs de betere klasse vond het wel leuk om met de fiets aangename tochtjes naar buiten te maken zonder al die omslag met koetsen, koetsiers, paarden, reisdekens en haverzakken. Weldra lag de fiets in het bereik van iedereen, zodanig dat men zowel voor het werk als voor de ontspanning niet langer vastgeklonken zat aan de kleine dorpsgemeenschap. De fiets is een van de aardigste en beste uitvindingen van de 19e eeuw en geen enkel vervoermiddel kreeg zo snel een dergelijke populariteit.

Reeds in 1911 heeft Streuvels in zijn eigen stijl, in een opstel de vooruitreffelijkheid van het rijwiel beschreven. En al heeft de fiets bij ons nooit het stads- en dorpsbeeld beheerst, zoals dat b.v. in Nederland het geval was, en al zijn er intussen wel sneller en meer comfortabele vervoermiddelen voorhanden, toch is de fiets in onze plattelandsgemeenten nog steeds een veelvuldig voorkomend transportmiddel.

De fiets heeft een lange stamboom. Eigenlijk bestonden er al fietsen in het oude Egypte. Dat waren looptoestellen die bestonden uit twee, door een stang met elkaar verbonden wielen. Zeer lang geleden moeten ook de Chinezen al zo'n voortbewegingsmiddel hebben gekend, met wielen van bamboe, terwijl zelfs op oud-Griekse grafstenen een soort autopod met twee wielen staat afgebeeld. Het moeten allemaal wel zeer primitieve en onhandige konstrukties geweest zijn, die geen voldoening gaven, want ze verdwenen voor lange tijd in de vergetelheid.

Ook latere proefnemingen gebeurden steeds met drie- en vierwielige wagentjes, die wel iets leken op onze moderne invalidenkarretjes, zoals deze van de Duitsers Hentsch (1640) en Faber (1655), want niemand waagde zich aan een tweewielig stel, omdat men niet kon vermoeden dat de mens zich daarop overeind kon houden.

Meer dan een eeuw later, in 1760, kwam een andere Duitser, Michaël Kessler, met een soort loopfiets voor de dag die bestond uit twee houten wielen van hetzelfde formaat, die verbonden waren met een stang of plank waarop tussen de wielen in, de rijder zat die de loopfiets voortbewoog door zich met zijn voeten voort te duwen. Twintig jaar later werd het nogal ruwe fabrikaat van Kessler wat verfijnd door de Fransen Blanchard en Margurier, die het toestel *vélocipède* noemden (van *velocis*, vlug + *pedis*, voet). Een soortgelijk ding maakte ook de Fransman de Sivrac (1790), dat hij de naam *céléritère* gaf (van *celer*, snel + *ferre*, dragen). Al die loopfietsen hadden echter het grote gebrek dat zij niet bestuurbaar waren. Bij een bocht of aan een hoek van een straat moest men stilstaan om het geval in de juiste richting te trekken. Niettegenstaande hier slechts twee wielen voorhanden waren, had men bij die loopfietsen toch vier steunpunten, omdat de voeten van de rijder in aanraking waren met de grond.

Het grote belang van de loopfiets in de evolutie van het rijwiel zit in het feit dat men hier een nieuwe ervaring opdeed, namelijk dat de mens zich, mits enige vaart, op twee wielen kon in evenwicht houden. Immers,

Een fietser omstreeks 1875

wanneer men door zich snel en soepel van de grond af te duwen, enige snelheid kreeg, of een lichte helling afbolde, ondervond men dat wanneer men de voeten van de grond tilde, men toch rechtop bleef voortrijden: een ongekende sensatie!

Een Darwinistische evolutie

Jaren later werd door de Duitse baron Karl Drais, Freiherr von Sauerbrunn, de loopfiets merkkelijk verbeterd. Zij werd niet alleen lichter en sierlijker gebouwd, maar kreeg vooraan een soort stootkussen, waarop de berijder naar voren kon leunen om zich des te krachtiger op de grond te kunnen afzetten. Vóór dat stootkussen stond een nog vrij primitief stuur, dat een soort verlengstuk uitmaakte van de vork waarin het voorwiel stak en die toeliet dat voorwiel in verschillende richtingen te bewegen. In 1818 nam baron Drais een patent op zijn *draisine*, die zeker de beste loopfiets was die ooit werd vervaardigd. Om ook de Fransen van de waarde ervan te overtuigen, legde hij in 1829 met zijn loopfiets de afstand Beaune-Dyon (37 km) af in ongeveer 2.30 u.

Maar intussen (1821) was door de Engelsman Lewis Compertz de overgang tussen de loopfiets en de eigenlijke fiets overbrugd. Hij maakte een soort *draisine* met een hefboom vooraan, die met armkracht het voorwiel in beweging kon houden. Eens dat men deze fiets in gang had gelopen, mocht men

De loopfiets

Van fiets-prototypes is er in de middeleeuwen geen sprake. Voornamelijk door het fenomeen „ridderschap” waren die eeuwen het hoogtij van het paard, zodanig dat men man-en-paard bijna als één wezen ging beschouwen. Maar met de renaissance begon het opnieuw. Het oudste bekend rijwiel-experiment uit die tijd, dateert uit de 16e eeuw. De klokkenmaker Farffler uit Altdorf in Beieren knutselde een driewielig karretje in mekaar, waarvan het volhouten voorwiel zijdelings van inkepingen was voorzien, waarin de tanden van een tandrad pasten. Dit tandwiel met aan weerszijden een kruk, moest met de handen draaiend gehouden worden. Maar door de logheid van het materiaal, de harde wrijving van de wielen om de assen en het gebrekkige aandrijvingsmechanisme, was er een buitengewone inspanning van de armspieren nodig om het karretje een trage beweging over een korte afstand mee te geven.

de voeten in een soort beugels plaatsen en kon men de beweging in stand houden door het heen en weer trekken en duwen van de hefboom.

In 1839 werd het systeem van Compertz verbeterd door de Schot Kirk Macmillan, die in plaats van het voorwiel, het achterwiel aandreef door krukassen die verbonden waren met twee pedalen die elk op hun beurt vooruit moesten geduwd worden. Bovendien was het de eerste fiets die voorzien was van een rem!

In 1861 bracht een zekere mijnheer Brunel, een Franse hoedenmaker, zijn *draisine* voor reparatie naar de wagenmaker Pierre Michaux. Diens zoon Ernest, die vermoedelijk van Macmillans uitvinding niets afwist, wees erop dat de fiets verbeterd kon worden als het voorwiel van krukassen zou worden voorzien, net als de handgrepen van een slijpsteen, die door de voeten konden rondgetrapt worden. Ernest Michaux en zijn broer gingen in de volgende jaren experimenteren met fietsen en maakten in 1867 de eerste fiets met pedalen aan de naaf van het voorwiel. Hetzelfde jaar kwam de Engelsman Madison het eerst op de gedachte het frame (het kader!) te maken van holle stalen buizen en de wielen te voorzien van stalen spaken.

Het is eigenlijk fascinerend om de bijna Darwinistische-biologische evolutie van de fiets te volgen.

Het laatste stadium

Een andere Engelsman, Lawson, schiep in 1876 het veiligheidsrijwiel, dat veel geleek op onze moderne fietsen, want het werd aangedreven door een ketting op het achterwiel. Alleen was het voorwiel merklijk groter.

Tussendoor kwam er ook een evolutie in de fietsen van Michaux, met de pedalen aan de naaf van het voorwiel. Een systeem dat naderhand werd overgenomen door Truffault van Tours. Bij iedere omwenteling van de pedalen legden deze *vélocipèdes* een afstand af gelijk aan de omtrek van het wiel, met het gevolg dat men dit wiel steeds groter maakte, tot 1,5 m doormeter. Maar juist door die grote afmetingen van het voorwiel zat men hoog en wankelbaar en was voornamelijk de start moeilijk en lastig. Er was een zekere evenwichtsoefening nodig om niet onmiddellijk tegen de grond te gaan, maar eens dat het tuig op gang was gebracht verbeterde de stabiliteit. Tengevolge van het grote voorwiel, moest men om de afmetingen van de „velo“ binnen de perken te houden, het achterwiel abnormaal klein maken, met het gevolg dat het zich gemakkelijk inwerkte in al de hobbigheden van de weg en zelfs kleine hinderenissen niet aankon. Hoe onhandig en gevaarlijk deze *vélocipèdes* ook waren, toch werden

daarmee snelheidswedstrijden ingericht. Deze modellen hebben echter niet lang stand gehouden, weldra overheerste het veiligheidsrijwiel van Lawson, dat intussen van twee gelijke wielen en van kogellagers was voorzien. In 1885 begon Starley deze fietsen in grote hoeveelheden te fabriceren in zijn Roverfabriek.

In de volgende jaren kwamen nog twee uitvindingen die bruikbaarheid verhogen: de tagentiële spaken, waardoor het wiel lichter, veiliger en sterker werd en de luchtband, die uitgevonden werd in 1888 door J.B. Dunlop, een dierenarts uit Belfast.

Die schokopvangende verende band zorgde ervoor dat de fiets aan een ware triomftocht begon. Aanvankelijk werd fietsen nog beschouwd als een wat ordinaar tijdverdrijf voor de gewone man en desnoods voor het jonge volkje, maar toen op zekere dag de prins de Sagan op een *vélocipède* een ritje maakte door het Bois de Boulogne, werd het fietsen ook een sportief vermaak voor de elite.

De vrouwen klemde aan de onderste zoom van hun rokken kleurige loden vlinders, die het opwaaien van de kledij en indiskrete blikken moesten tegengaan. Men fietste rond in parken en ook wel in zalen, waar deskundige instructeurs de juiste methode van op- en afstappen, en de juiste rijwijze en lichaamshouding aanleerden. In 1886 was er o.a. te Antwerpen een bekende rijsschool, waar men volledig in de kunst van het wielrijden en het repareren van een lekke band werd ingewijd.

De pseudo-uitvinders

In bovenstaand relaas hebben wij slechts de grote momenten uit de geschiedenis van de fiets aangehaald, maar tussendoor werden over heel West-Europa door vele pseudo-uitvinders, wagenmakers en smeden allerlei experimenten op dat gebied gedaan, want gedurende een groot deel van de 19e eeuw hing de fiets „in de lucht“! In zijn herinneringsverhaal, *Mijn rijwiel*, van 1911, vertelt Stijn Streuvels hoe in zijn kinderjaren - dat moet omstreeks 1880 geweest zijn - Benignus Kamslager, timmerman van stiel, en zijn vriend de smid met een soort „vlossepeerd“ (*vélocipède*) in de dorpsstraten demonstreerden, evenwel zonder schokkende resultaten, maar wel met sensationele en veel belangstelling opwekkende valpartijen. En dergelijke exhibities gebeurden niet alleen te Heule, maar vrijwel op elk dorp, want overal waren er wel een paar rare, inventieve kerels, met veel fantasie, maar weinig financiële middelen, die hun bijdrage aan de vooruitgang wilden leveren. Er moesten echter nog enkele andere uitvindingen op de fiets-in-wording toegepast worden (kogellagers, kettingaandrijving, luchtbanden, licht en stabiel framemateriaal) voor-

meer het volwaardige rijwiel met vlag en wimpel zijn opmars deed.

Wie geïnteresseerd is in de fiets en haar geschiedenis, kan misschien eens het fietsmuseum van Zillebeke bezoeken, het is open van Pasen tot oktober, alle weekends of op aanvraag. De moeite waard! R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Valerie Boussekey, dochter van Jackie en Francine Vandenbroucke.
- Nick Leys, zoon van Lucien en Lutgarde Wullems.
- Stijn Vanwildemeersch, zoon van Paul en Nelly Behaeghel.

Overlijden

- Celesta Ooghe, 84 j., ongehuwd.

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 20 december 1981 is te De Panne op 88-jarige leeftijd Henri Boels overleden. Hij kwam naar Roesbrugge in de jaren twintig als accijnsbeambte (drankkommies zei men vroeger) en bleef er tot aan zijn pensionering in 1958. Aanvankelijk woonde hij op de Beverenkalsijde, later in de Statiestraat.

VAN 1 TOT 15 FEBRUARI

Opruiming aan spotprijzen

- lusters
- wandlichten
- staande lampen
- plafondtoestellen

Eindereeksen:

muziekkassettes 169 fr - 195 fr

Breng ons vrijblijvend een bezoek

J. CAPPOEN - GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

ROESBRUGGE

VERPLEGING AAN HUIS

Deschuttere Marijke

Waaïenburgseweg 52, 8994 Krombeke
Weekend - Dag- en nachtdienst.

Centrale verwarming

Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

BRUNEEL - BAEDE pvba

Bankelindeweg 11

8994 Krombeke

Tel. 057/40 07 81

ZINKWERK — ASFALT SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 03 64

Nieuwbouw of herstellingen

Verdeler: Gasvuren en kachels „Nestor Martin“

„Somy“

Fietsen „Thoria“ - „Ventura“

„Manchester“ - „Venus“

➔ Alle herstellingen.

Pater Dr. Theol. JORIS HOSTEN, o.p., pastoor van Haringe

Met een breed hart naar de mensen toe !

Onder de talrijke priesters die aanwezig waren op de koninklijke uitvaart van pater Joris Declercq, stond achteraan een bescheiden pater dominikaan, die blijkbaar niet in deze streek thuishoorde. Na de dienst drentelde hij nog even door de kerk, informeerde naar de mogelijke opvolger van de overleden pastoor en ging net zo onopvallend weg als hij gekomen was.

Twee dagen nadien postuleerde hij voor de vakante plaats en nog enkele dagen later werd hij - pater Joris Hosten - door mgr. De Smedt benoemd tot pastoor van Haringe.

Op 17 januari jl. werd pater Hosten plechtig aangesteld door E.H. Deken P. Mol van Poperinge en werden hem de Haringse parochianen toevertrouwd.

Opdat onze lezers pater Hosten beter zouden leren kennen, hebben we gemeend er goed aan te doen, de tafelrede te publiceren die onze medewerker R.A. Blondeau, in naam van de verenigingen, na de kerkelijke plechtigheid heeft uitgesproken :

Weleerwaarde Pater, pastoor van Haringe,

Het is niet de eerste keer dat er te Haringe een dominikanenpater wordt gehuldigd.

Bijna een eeuw geleden, op 16 augustus 1933 werd op drie passen hier vandaan, in het klooster, Valère Vandenbussche gevierd, die zojuist zijn eremis had gedaan. Veel later is hij drie jaar prior geweest in het dominikaans studiehuis te Leuven, waar U hem zeer goed hebt gekend.

Haringe en omgeving gaat fier op die volging van de H. Dominicus, die zijn leven lang onkreukbaar trouw is gebleven aan de idealen van zijn orde, en van de Rodenbachse studentenbeweging; die doctor werd in de Nederlandistiek en uitgroeide is tot een voorname Verschaeve-specialist. Te Roesbrugge is op mijn voorstel - en ik ga daar fier op - zijn naam aan een straat gegeven.

Bij de viering van Valère Vandenbussche werd aan tafel de feestrede gehouden door pater Callewaert, die dat niet in de kerk had mogen doen, want hij had spreekverbod in West-Vlaanderen.

Toen stonden de Vlaamse dominikanen in het algemeen en pater Callewaert in het bijzonder in geen geur van heiligheid bij de aan het establishment verknochte mgr. Lamiroy.

Gelukkig is in die toestand heel wat verandering gekomen, zodanig zelfs dat de Vlaamse Leeuw, eens het symbool van de opstandigheid, gepromoveerd is tot het embleem van de Nederlandse kultuurgemeenschap en van de Vlaamse deelregering in ons land.

Het is een eer voor Haringe, dat hun nieuwe herder een lid is van de Vlaamse provincie van de heerlijke dominikanenorde, die steeds een bijzondere steun is geweest in de strijd om de bewustmaking van het Vlaamse volk.

Het is een eer voor Haringe, omdat de dominikanen steeds de steunpilaren geweest zijn van het voorvaderlijk geloof en magisters in de kerkelijke wetenschappen : een orde van grote theologen, vanaf Thomas van Aquino tot Dummermuth en Schillebeeckx; een orde van grote filosofen en ik denk hierbij aan de Vlaamse paters De Petter, Walgrave, Luyten, De Clercq, Vandenbulcke, De Brie, en anderen.

En het is een eer voor Haringe, dat U tussen die grote namen thuishoort !

U hebt gedreigd mij in de ban van de kerk van Haringe te doen, als ik durfde voortvertellen wat U mij konfidentieel had toevertrouwd. Net als pater Callewaert kreeg ik spreekverbod.

U hebt mij gezegd : „vertel dat niet in Haringe, ze wisten dat ook niet te Ettelgem “. 't Is mogelijk Eerwaarde Pater, maar U zult moeten ervaren dat de speurzinn van Haringe veel groter is dan die van Ettelgem en Oudenburg samen. Bovendien volstaat het van het lektuurrepertorium open te slaan, om te weten wie U zijt. Tenslotte heb ik nog mijn licht opgestoken bij pater-prior Van Nueten, bij de dominikanen te Leuven.

Ik meen dat de mensen van Haringe moeten weten wie hun pater-pastoor, hun vader-en-herder is !

Zij moeten weten dat uw theologische studie te Leuven bekroond werd met de titel van Lector in de godgeleerdheid op een tesis over *De erfrechtvaardigheid en de erfzonde* ; dat U om uw knappe geest, samen met pater Schillebeeckx, uitverkoren werd om in de nabijheid van Parijs te studeren aan het Saulchoir; dat U kolleges hebt gevolgd aan de Sorbonne, aan de „Ecole des Hautes Etudes “ en het „Collège de France “; dat U tenslotte de doctorsgraad in de theologie hebt behaald met een proefschrift over de zedelijke beoordeling van een kunstmatige ingreep in een natuurlijk biologisch proces.

Zij moeten weten dat U niet minder dan 80 theologische begripsomschrijvingen hebt geleverd voor het driedelige *Theologisch Woordenboek*, vanaf *Begeerlijkheid* tot *Zedeloosheid*; dat U tal van bijdragen hebt geschreven in *Ons Geloof*, in het *Tijdschrift voor Geestelijk Leven*, in *Dominikaans Leven*, in *De Bazuin* en in *Kultuurleven*. Zij moeten weten dat U 20 jaar lang hoogleraar geweest zijt in de moraal-theologie en de pastoraal aan het Studium-generale van uw orde te Leuven en dat U de professorstoga aan de kapstok hebt opgehangen, om in de plaats van met de ratio, met een groot hart naar de mensen te gaan en aan simpel apostolaatswerk te doen, bij de kleine man, als eenvoudige pastoor van te lande.

Dat U hier komt, op een bescheiden parochie, aan de uiterste grens van de Westhoek, in dit land waar men Karel-de-Blauwer, die opstond tegen het burgerlijk en het kerkelijke gezag, heeft gestandbeeld, dat U uitgerend naar hier komt, getuigt ervan dat de liefde van Kristus voor de eenvoudigen, primeert in uw priester zijn.

Pater Hosten, we zijn verheugd dat die schone tempel, die uw voorganger zo prachtig heeft gerestaureerd, zal bediend worden door een priester die vooral groot is door de kardinale deugd van de bescheidenheid.

... eenvoudige pastoor van te lande ...

De brave mensen van Haringe, andere zijn er hier niet, zullen dat in hun pater-pastoor waarderen en we weten op voorhand dat heel de parochie als één man, achter U zal staan.

In vroeger jaren, Pater Hosten, maar nog niet zolang geleden, bestonden er tussen de parochies Haringe en Roesbrugge, wrifvingen en onbegrip, die vaak tot spijtige verdeeldheid hebben geleid. En om eerlijk te zijn moet ik zeggen dat de pastoors daar veel schuld aan hadden. Er bestond sedert bijna twee eeuwen tussen beide parochieherders een gebrek aan sympathie die zich doorzette onder de bevolking. Dat is gelukkig voorbij sedert pater Declercq Haringe uit zijn isolement haalde en sedert pater Louagie vanuit Roesbrugge de grote vriend werd van iedereen. De verzoening van Haringe en Roesbrugge is paterswerk ! Laat dat zo voortduren, want we horen in een historische verbondenheid samen als de wind en de zee.

Om te eindigen, Weleerwaarde Pater, moet ik U in naam van alle verenigingen mededelen dat wij steeds bereid zijn U hulp en bijstand te verlenen waar dit nodig of wenselijk blijkt. En wanneer we wat dan ook doen voor onze paters, dan doen wij dat voor God, in het Latijn is dat PRO DEO !

Het lijdt geen twijfel dat U in Haringe veel beter zult zijn dan in Ettelgem. Voor iemand die geschreven heeft over *Begeerlijkheid der ogen*, is de nabijheid van Oostende, in een tijd van monokini en andere excessen, voldoende af te raden !

Hartelijk welkom Pater, God geve dat het voor vele jaren is.

Ik dank U.

Ook *De IJzerbode* wenst E.P. Hosten een goed en vruchtbaar apostolaat te Haringe.

WERELDOORLOG I 1914-1918 (15)

De frontblaadjes

Eerw. Heer Marcel BULCKE. Geboren te Oudekapelle op 2 juni 1886, leraar aan het kollege te Poperinge en legeraalmoezenier bij het 3e linieregiment, korrespondent van „Het Poperinghenaartje“, sneuvelde bij het bos van Houthulst op 29 september 1918, de tweede dag van het bevrijdingsoffensief. Het Poperings kollege betaalde ook zijn tol aan de oorlog.

De uitgevers en opstellers

De uitgevers van de frontblaadjes waren bijna altijd tevens redakteurs en beheerders. Gewoonlijk werden enkele korrespondenten aangeworven om nieuws te vergaren en vrijwilligers om adressen- en steunlijsten op te stellen en bij te houden, maar de hoofd- en centrale figuur was en bleef steeds de beheerder. Die beheerder was meestal een aalmoezenier die deze moeilijke, kiese en verantwoordelijke taak op zich nam; soms was

het eens een brankardier of een andere intellectueel.

Zo waren E.H. Jan Bernaerts, de uitgever van *Sint-Jans-Molenbeek*, E.H. Medard Lambrecht van *Het Poperinghenaartje*, E.H. Jules Vanneste van *De Poperingsche Keikop*, E.H. J. Belpaire van *Sint-Rombouts* om maar enkele voorbeelden te geven, allemaal aalmoezeniers.

Ook vele medewerkers en opstellers waren aalmoezenier zoals b.v. E.H. kanunnik Aimé Legrand, de latere bestuurder van het groot seminarie, was medeopsteller van *Het Duyenblad* voor de Brugse seminaristen, E.H. Leon Carbonez voor *Onze Iseghemnaar* en E.H. L. Clysters voor *Bree aan den IJzer*.

Onder de intellectuele leken kunnen wij o.m. vermelden: Dr. L. Ghesquiere, redakteur van *De Gheluwenaar*, Dr. Beesemans en Filip De Pillecyn schreven voor *Studax*, Dr. Hilaire Gravez voor *Kort en Bondig* voor de *Aalstenaars* en de jeugdige student Jerom Leuridan uit Oostvleteren schreef artikels voor *Het Poperinghenaartje*.

Uiteraard was het bijzonder moeilijk voor de mannen die ganse dagen aan het front zaten en in de tranchees verbleven om te schrijven en uit te geven. Dit geschiedde dan ook hoofdzakelijk tijdens de rustperiodes in de kantonnementen en vooral achter de linies in de opleidingskampen en in de militaire hospitalen.

De financiering en de verspreiding

De meeste frontblaadjes werden gratis uitgedeeld of aan de lezers toegezonden. Om in de druk- en andere materiële kosten te voorzien moest zowat langs alle kanten financiële steun gevraagd worden. Meestal werd beroep gedaan op officieren en onderofficieren. *Het Roeselaernaarki* vroeg dat de officieren 5 fr. voor een jaarabonnement zouden betalen en de onderofficieren 2 fr. terwijl de soldaten het blaadje kosteloos konden krijgen. *De Poperingsche Keikop* deed het anders: de Poperingse soldaten kregen het kosteloos, de andere soldaten, dus niet-Poperingse, betaalden 2 fr. en de burgers betaalden 4 fr.

Terloops weze hier aangestipt dat *De Poperingsche Keikop* bestemd was voor de Poperingse soldaten en burgers in het algemeen, terwijl *Het Poperinghenaartje* een blaadje was van en voor de leraars en oud-leraars, de

studenten en oud-studenten van het kollege.

Bijna alle krantjes openden steunlijsten. Door de vele giften die ze van militairen, maar ook van burgers en vooral van vluchtelingen kregen konden ze in leven blijven. Officiële steun hebben ze nooit bekomen doch de politici toonden wel veel belangstelling voor die krantjes en de steunlijsten bewijzen dan ook dat sommigen onder hen werkelijk weldoeners en mecenasen waren.

Franz Schollaert, voorzitter van de kamer van volksvertegenwoordigers bedacht speciaal *De Leeuwnaar* en *Tusschen Brussel en Leuven*; P. Pouillet, minister van kunsten en wetenschappen begunstigde *Ik ben Roeland*, *Limburgsch Studentenblaadje*, *'t Nieuws van Sint-Truiden*, *Ons Brugge*, *Onze Temschenaars* en *De Leeuwnaar*; J. Helleputte, minister van landbouw en openbare werken schonk steun aan *De Leeuwnaar*, *Onze Temschenaars*, *Ik ben Roeland* en *Limburgsch Studentenblaadje*. Dit waren vier krantjes die ruim bedacht werden, vooral *De Leeuwnaar*.

De minister van oorlog De Broqueville, die tevens volksvertegenwoordiger was voor het arrondissement Turnhout gaf financiële steun aan *Het Heidebloemken*, *Herenthals* en *Turnhout en Omstreken*. Het frontblaadje *De Dorpsklok* werd gesteund door de minister van financiën Van de Vijvere. De volksvertegenwoordiger voor Hasselt J. Raemaekers bedacht *Bree aan den IJzer*, *Duffel*, *'t Nieuws van Sint-Truiden* en *Limburgsch Studentenblaadje*. P. Segers, deputé voor Antwerpen, gaf steun aan *Ons Sinjorenblad*. Het krantje *Uit 't land van Aelst* kon rekenen op De Saedeleer, volksvertegenwoordiger voor dit arrondissement.

Wij vonden geen namen van politici van onze streek die als sponsors konden beschouwd worden voor *De Poperingsche Keikop* of voor *Het Poperinghenaartje*. Toch hebben ze het alle twee volgehouden. Vooral *Het Poperinghenaartje* mag geroemd worden omdat het één der allereerste frontblaadjes was dat verscheen, omdat het zeer regelmatig verscheen, steeds stipt en op tijd zoals het hoort, van augustus 1914 tot september 1918, d.i. gedurende 39 maanden en dit zonder bijzondere steun van de politici.

Volgens de inlichtingen van A. Verbouwe in zijn hoger aangehaald werk haalde *Ons Sinjorenblad* een oplage van 8 000 exemplaren. *Ik ben Roeland* steeg tot 6 000, *Het Soete Waesland* tot 3 000, *Ons Limburg* tot 2 000, *Ons Brugge* behaalde een oplage van 1 900 en

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

HET
KWALITEITSMERK

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30 04 13

De *Poperingsche Keikop* steeg van 500 tot 1200 vooral dank zij de ruime steun van de burgers-stadsgenoten. Het *Poperinghenaartje* was echter inzake oplage slechts een klein broertje met zijn 180 exemplaren.

Het Poperinghenaartje

Over dit frontblaadje schreef Alexis Verbouwe, wiens kollektie in de stedelijke bibliotheek van Antwerpen berust, de volgende nota: *Het Poperinghenaartje, oorlogsblad van de leeraars en oud-studenten van 't college van Poperinghe. Alles voor Vlaanderen - Vlaanderen voor Christus - Voor God en Vaderland. Beheer: E.H. M. Lambrecht, krijgsaalmoezenier. Van dit blaadje verschenen 39 nummers van 20 augustus tot 1 september 1918. Het bevatte doorgaans 8 bladzijden (21 x 16), de eerste vijf nummers gehektografeerd, de volgende gedrukt met de mimeograaf, bij uitzondering werden de nummers 23, 24 en 25 gedrukt bij A. De Carne te Stavele. De eerste nummers waren enkel omzendbrieven, nummer 3 verscheen onder den titel „Leve de Keikoppen uit Purperstede” van nummer 4 af neemt het blaadje als titel: „Het Poperinghenaartje”. Oplage: 180 exemplaren.*

Alexis Verbouwe werd geboren te Alveringem op 17 juli 1882. Hij is gans zijn leven een verwoed verzamelaar geweest. Gedurende de oorlog 1914-1918 was hij te Alveringem, een kantonnementsplaats, gevestigd. Hij was er voortdurend in contact met allerhande militairen en met honderden soldaten, en daar heeft hij dan een kolossale verzameling samen vergaard. Heel wat briefwisseling tussen hem en de verscheidene redakteurs van de gazetjes heeft hij bij zijn verzameling gevoegd. Floris Prims schreef de inleiding bij de lijst van Verbouwe. Over Alexis Verbouwe verscheen een bijdrage in *De IJzerbode* jaargang 4, nummer 12 van december 1974, blz. 4 en 5.

Het Sint-Stanislascollege te Poperinghe

Bij het lezen van het oorlogsblaadje *Het Poperinghenaartje* ziet men de ganse Poperingse kollegebevolking herleven.

De beheerder, hoofdopsteller van het krantje was E.H. Medard Lambrecht geboren te Wielsbeke op 26 december 1880. Deze vierendertigjarige leraar was titularis van de 3e en 4e latijnse klas. Op 4 augustus 1914 werd

hij bij de 1e legerdivisie als brankardier ingelijfd. Achtereenvolgens diende hij bij het 4e linieregiment, bij het 1e regiment artillerie en vanaf 15 maart 1915 bij de sanitaire treinen, steeds als brankardier. Hij werd slechts als dienstdoende aalmoezenier aangesteld op 13 maart 1916, en werkte in verschillende hospitalen in Frankrijk, o.m. Providence, Nouveau Saint-Vincent, Vieux Courset-Toir d'Auvergne van de basis van Rennes. Op 12 december 1916 werd hij aangesteld in het militair hospitaal van Villers-Le-Sec (Calvados) als aalmoezenier. In juni 1918 moest hij naar het hospitaal van Rouen. Medard Lambrecht was een uitstekende leraar, een harde werker en een zeer godvruchtige priester. Later zou E.H. Felix Delanote van Proven getuigen dat de leraren Medard Lambrecht en Edmond Verhamme grote invloed op hem hadden uitgeoefend en dat dit „twee grote toegewijde werkers waren die ons daarbij leerden werken, bidden en strijden...”

E.H. Edm. Verhamme geboren te Deerlijk op 31.12.1879 was de leraar van poësis en retorika sinds oktober 1905. Toen de oorlog uitbrak was hij in zijn ouderlijk huis te Deerlijk en werd door de vorming van de frontlinie van Poperinghe afgesneden. Gans de oorlog bleef hij dan onder de Duitse bezetting en fungeerde als leraar van de 3e latijnse in het college van Kortrijk. Na de oorlog in 1919 kwam hij naar het Poperingse college terug als leraar van retorika. In 1924 werd hij er principaal en bleef dat tot hij in oktober 1929 hoofdinspekteur werd van het diocesaan onderwijs.

De bewaker van de internen was E.H. Valère Wyckaert. Tijdens de oorlog werd hij aalmoezenier van de Belgische vluchtelingen te Toulouse.

De surveillant van de externen, Jules Van-neste, geboren te Roeselare op 23.10.1884, de latere vermaard geworden pastoor van Boezinge, de stichter, beheerder en opsteller van *De Poperingsche Keikop*, was gewezen milicien van de lichte 1904 en bij de aanvang van de oorlog reeds in september 1914 bij het 2e linieregiment als aalmoezenier ingelijfd. De 4e januari 1916 ging hij over naar het 11e linieregiment. Hij heeft 45 maanden front gedaan en werd driemaal geciteerd op de dagorde van het leger voor zijn onverschrokken moed en dapperheid „... et son mépris absolu du danger”.

E.H. August Hillewaere was hulpbewaker

en leraar Latijn maar werd tijdens de oorlog onderpastoor te Herzele in Frans-Vlaanderen. E.H. Arthur Gadeyne klastitularis van de 5e latijnse en leraar Grieks en Engels werd ook tijdens het verlof van 1914 verrast door de vijand en bleef gans de oorlog onderpastoor van Uitkerke in de dekenij Blankenberge. De titularis van de 6e latijnse in het Poperings college was E.H. Hilaire Versavel. Deze werd directeur van de Belgische scholen in Le Treport. E.H. Maurice Vanderghote was leraar van matesis, binst de oorlog was hij één van de leerkrachten in de school St.-Charles te Juvisy s. Orge (Seine et Oise). Hij was korrespondent van *Het Poperinghenaartje*. De leraren van de moderne humaniora E.E.H.H. Fernand Loosbergh uit Ieper, Henri Faict uit Slijpe en Jos Vandeweghe uit Alveringem werden respectievelijk pastoor te Racquinghem (Pas-de-Calais) en onderpastoor te Sint-Janter-Biezen en te Wormhout (Nord). De leraar van de 7e, E.H. Marcel Bulcke geboren te Oudekapelle op 2 juni 1886 werd aalmoezenier bij het 3e linieregiment en is tijdens het 1e bevrijdingsoffensief op 29 september 1918 in het bos van Houthulst gesneuveld.

Volledigheidshalve moeten wij nog bij de leraars van het St.-Stanislascollege vernoemen E.H. Maurice Lammens, hij was echter benoemd tot onderpastoor van Oostvleteren op 27 juli 1914 dus 8 dagen vóór de oorlog uitbrak. Hij was geboren te Brugge op 16.1.1881 en sedert 5 april 1905 leraar aan het college. Hij bleef te Oostvleteren tot 19.9.1919. Hij heeft tijdens de oorlog veel nota's en aantekeningen over de gebeurtenissen neergepend in de registers van de aankondigingen van de kerkelijke diensten. De nota's van E.H. Lammens zijn zeer interessant voor de oorlogsgeschiedenis van Oostvleteren.

Van de principaal hebben wij nu nog niets gezegd. Nochtans was dat de grote baas. Wie was de principaal van het college? Dit wordt in de volgende bijdrage uit de doeken gedaan.

R. Lanszweert

MENSEN VAN BIJ ONS

Men meldt ons dat Clement De Maeyer, woonachtig te Essen (Antwerpen) en zoon van wijlen August De Maeyer, douanier destijds woonachtig op de Beverenkalsijde, per 1 januari 1982 op rust ging als opsteller 1e klas bij het bestuur der direkte belastingen.

Op zaterdag 13 februari 1982 : 10e verkiezing van

PRINS KARNAVAL van de Landelijke Gemeenten

in de grote feestzaal van „De Lovie” te Proven

met 7 kandidaten uit Proven - Krombeke - Roesbrugge Stavele - Watou - Haringe en Oostvleteren

De avond wordt opgeluisterd door :

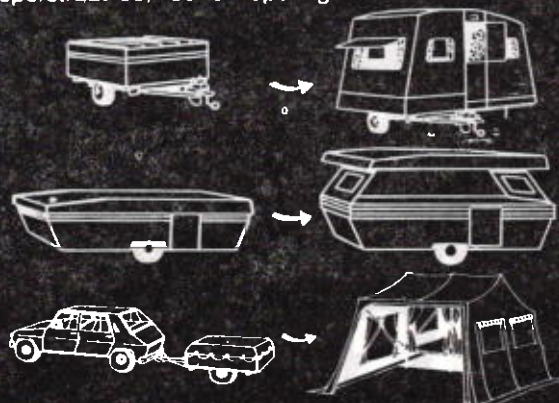
„Die Alpenjäger Blaskapelle”
en het dansorkest „Avanti”

Toegangsprijs : 80 fr.

➔ **KOSTUMEN** zijn van groot belang om uw kandidaat te steunen.

DECUYPER POPERINGE

Ieperstraat 69, 8970 Poperinge Tel. 057/33.37.74

PLOOIBARE CARAVANS in OVERVLOED

DAT
"TIKJE"
SCHOONHEID EN
KWALITEIT VINDT U
JUIST BIJ ONS
EN
NATUURLIJK ZORGEN
WIJ OOK VOOR
EEN PERFECTE
PLAATSING

**GORDIJNEN
EN
OVERGORDIJNEN**

schoonaert

tel 057 33 40 86
bruggestraat 3 8970 poperinge

ARMAND PIEN TE PROVEN

Op 28 oktober 1967 was Armand Pien reeds te gast bij DF-IJzerweelde. Hij herinnerde zich nog best te Proven een toevlucht gevonden te hebben in de meidagen 1940.

In 1967 sprak Armand Pien over weersvoorspellingen. Op dinsdag 23 februari a.s. te 20 u. zal hij handelen over "De mens is op de maan geland, maar...". Zijn causerie wordt geïllustreerd met een 16-mm film. Wetend dat Armand heel wat te vertellen heeft over ruimtevaart, sterrekunde - hij is zelf werkzaam en directeur van het Planetarium te Brussel - het weer, de weersveranderingen en de omstandigheden, die deze veranderingen veroorzaken. Dat hij dit alles op een boeiende manier kan naar voren brengen, steeds kruidend met tal van anekdotes, belooft een heel leerzame en interessante avond te worden.

Deze avond vindt plaats in zaal „Sint-Elooi“, Obterrestraat 8 te Proven.
Organisatie: DF-IJzerweelde, K.A.V., K.V.L.V. en de Landelijke Gilde van Proven.

Toegang: 100 fr., leden van de inrichtende verenigingen 80 fr., familietarief voor de leden: 300 fr.

STAVELE - BEVEREN-IJZER BURGERLIJKE STAND:

Overlijdens

- Maurits Bonnez, 79 j., weduwnaar van Magdalena Decreus (Stavele).
- Martha Struye, 72 j., weduwe van André Desomer (Beveren-IJzer).
- Maria Demolder, 76 j., weduwe van Géry Kidey (Beveren-IJzer).
- Valère Cokelaere, 76 j., echtgenoot van Margriet Ameye (Beveren-IJzer).
- Raphaël Desmyttere, 46 j., echtgenoot van Annie Tack (Beveren-IJzer).
- Berthe Bécuwe, 61 j., weduwe van Georges Defever (Beveren-IJzer).
- Julia Scharre, 84 j., weduwe v. Sylvain Vandebroucke.

Geboorte

- Angelino Decaesteker, z.v. Guido en Monique Cuffez.

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

PROVENPLEIN 39 A

8994 PROVEN

Telefoon: 30.09.01 - 30.09.02

na diensturen 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen
Onder Staatswaarborg

Martien VERSTAEN - DEBOUVER

PEDICURE

Alexisplein 2

8994 PROVEN

's Voormiddags afspraak maken
Tel. 057/30 08 93

Uurregeling:

Raadpleging te Proven:
Maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag
telkens van 9 tot 11 uur.

Verzorging aan huis:
Maandag, dinsdag en woensdag
telkens van 13 tot 17 uur.

Eerste verzorging GRATIS!

(Geldig: tot en met 31 maart)

speel gratis op de

Lotto

met sparen bij de

ASLK

Voor elke 5 000 fr. aangroei op uw spaarboekje, ES-rekening (dat is het spaarboekje met rekeninguittreksels), schoolspaarboekje of woonspaarboekje bij de ASLK krijgt u een waardebon van 20 fr. voor een kosteloze deelneming aan de Lotto.

— Op de aangroei van uw spaargeld tussen 1 februari en 30 april 1982 krijgt u vanaf 1 mei waardebons waarmee u kunt deelnemen aan de Lotto-trekkingen van 12, 19 en 26 juni.

— Op uw spaaraangroei tussen 1 mei en 31 juli 1982 krijgt u vanaf 1 augustus waardebons voor deelneming aan de Lotto-trekkingen van 11, 18 en 25 september.

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14

8990 ROESBRUGGE-HARINGE

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND FEBRUARI

Kaartingen

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker vrijdag 5 febr. te 20 u.: 1ste maandelijke kaarting van de kaartersklub „Tijdig Thuis"

HARINGE, Café „Sint Jozef"
bij Cecile RYON

APOLLONIA-zondag 14 febr. om 19 u.
JAARLIJKE PRIJСКАARTING
voor alle liefhebbers
Inleg 20 fr.

Per 8 kaarters : 200 fr. v. de winnaars
100 fr. v. de verliezers v. de 2e partij.
Inschrijving onbeperkt. Maat naar keus

Beveren, maandag 15 februari bij M. Ryon
5de maandelijke kaarting.

Beveren, in „t Boerenhof"
donderdag 18 febr. te 14 u.: gezellig onder-
onsje en kampioenkaarting voor de leden van
de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 23 februari
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd".
Proven, zaal „Sint-Jozef"
donderdag 11 en donderdag 25 febr. te 13 u.
kaartnamiddag „Derde Leeftijd".

Haringe, in „Sint-Jozef" bij Cecile Ryon
zaterdag 27 en zondag 28 febr. : 5de maande-
lijkse kaarting met saucissen voor de leden.
Roesbrugge, maandag 1 maart bij Mevr. Joël
Deroo-Denys, 6de maandelijke kaarting.

Dansavond

Krombeke, feestzaal „Witsoone"
zaterdag 20 febr. te 20 u.: 4de Groot Bal
t.v.v. kinderfeest - kerstverlichting.

Vogelpik

Roesbrugge, bij J. Gunst, zaterdag 13 februari
maandelijke puntensmijting voor „De Gilde-
pikkers".

Roesbrugge, in „De Gouden Arend"
zaterdag 27 februari: maandelijke smijting
voor „De Arendpikkers".

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker
zaterdag 27 februari: 1ste maandelijke smij-
ting voor „De Zwaantjespikkers".
Nieuwe leden steeds welkom.

K.V.L.V.

Haringe, in „Sint-Jozef" bij Cecile Ryon
donderdag 11 februari te 13.30 u.: algemene
vergadering met als thema „Over menopause
gesproken".

PRINS KARNAVALVERKIEZING

Proven, „De Lovie", zaterdag 13 febr. te 20 u.
10de Prins Karneval-verkiezing der landelijke
gemeenten.

DAVIDSFONDS IJZERWEELE

Proven, zaal „Sint-Elloo"
dinsdag 23 febr. te 20 u.: voordrachtavond
met Armand Pien „De mens is op de maan
geland, maar..."

K.A.V.

Haringe, in „Sint-Jozef" bij Cecile Ryon
woensdag 3 maart te 19.30 u.: demonstratie
„Bloemen en kruiden kweken in eigen tuin".
Inbinden van „De IJzerbode"

Een registerblad met opgave van alle arti-
kels, verschenen in de jaargangen 1976-1980
van „De IJzerbode", is ter beschikking. Dit
registerblad met aangepaste indeling verge-
makelijkt het opzoeken van een of ander
onderwerp en is onmisbaar voor wie „De IJzer-
bode" wil laten inbinden. Het is te verkrijgen

bij de uitgever tegen de prijs van 20 fr.

Wat het inbinden betreft, hiervoor kan men
zich tot 25 februari (uiterste datum) wenden
tot de drukkerij Schoonaert, die een overeen-
komst heeft afgesloten met een gespeciali-
seerde vakman, voor het inbinden van vijf
jaargangen in linnen band, tegen de prijs van
330 fr. (gewone) of 380 fr. (luxe band).

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De verkiezingen liggen ongeveer drie maan-
den achter ons en in weerwil van vele belof-
ten is er nog niets gebeurd. De blezondere
machten - 't klinkt vriendelijker dan volmach-
ten - zijn door de Kamer en zeer recent, door
de Senaat, Wat zeer vlug had kunnen en moe-
ten gebeuren, gezien de ernst van de toe-
stand, werd afgehandeld aan het tempo elgen
aan tewerkgestelde werklozen. Geen wonder
dat er blezondere machten werden gevraagd
om al dat getreuzel uit te schakelen.

Maar volmachten of niet, veel verbetering
mogen we niet verwachten, want afgezien van
het parlement bestaan er drukkingsgroepen
die meer te duchten zijn. De democratie is
een prachtige regeringsvorm, maar in tijden
van gevaar deugt ze meestal niet. Dat woord
is niet van mij, maar van Churchill!

Men heeft gezegd dat regeren met de sos-
sen onmogelijk is in deze tijd, omdat ze nooit
willen toegeven, maar regeren zonder de sos-
sen gaat ook niet, want dan staat hun syn-
dikaat te trappelen van ongeduld om op straat
te komen.

't Is al goed en wel van al die liefdesver-
klaringen af te leggen ten opzichte van Soli-
darnosc en Lech Walesa in Polen, dat is ui-
termate sympatiek, maar 't is nogal ver van
hier en 't gaat over 't Oostblok, dat men
graag veel miserie toewent, maar ik vraag
mij af als straks het ABVV en Debunne de
boel op stelten zullen zetten, als men ze dan
even vertederd tegemoet zal treden?

Men hoopt nu voortdurend dat alles zal
verbeteren met loonsverlagingen, maar daar-
mee zijn ver van alle kwalen opgelost. Niet
alleen zal de binnenlandse koopkracht dalen,
maar de hoge interesten, de zware energie-
kosten en de saturatie van vele produkten
zal blijven. Wat baat het dat men straks iets
goedkoper of wat vlugger - dank zij nieuwe
machines - koffiepotten kan maken? We heb-
ben immers allemaal een koffiepote!

De werkloosheid kan er niemand oplossen.
De steeds meer gesofistikeerde machines
schakelen ook steeds meer mensen uit en in
elk gezin is de kostwinner verduubeld, want
de vrouwen werken full-time. Vroeger bleef
moeder aan de haard, maar nu zijn de dames
geëmancipeerd. Gusta is ook geëmancipeerd,
ze kijkt op dit ogenblik naar DALLAS.

In de gouden jaren heeft men te veel ris-
kante zaken opgezet, die nu in ademnood ver-
keren en met subsidies willen overleven. Te
veel luiden zijn niet alleen boven hun stand,
maar ook boven hun verstand gaan leven. Nu
ontdekt men tot zijn scha en schande dat
een goede metselaar daarom nog geen goede
aannemer is en dat een knappe meubelmaker
daarom nog geen succesvolle meubelfabrikant
wordt. Er is dringend mentaliteitsverandering
nodig. We moeten weer ons zelve leren ken-
nen. Terug naar de bron!

Hartelijk,

Poi

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil } verwarming
- fueloil }
- oliën en vetten

aan huis besteld!

JAN VANDENBROUCKE

Roesbruggestraat 2
PROVEN - Poperinge
Tel. 057/30.03.30

Voor een snelle en perfekte
plaatsing van uw

Centrale verwarming
en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30.02.43

- Stevige schoenen
- Botten
- Pantoffels
- Boekentassen
- School- en toiletetuis
- Valiezen / reiszakken
- Sportuitrusting

Grote keus in alle prijsklassen
voor jong en voor ...
de derde leeftijd

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof. O Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Mance Snabels was niet of te wel è zint op Djooten, heuren vent omdat 'n 's avonds ols 'n thuuskwam, maar voor drie dingen goed was: oftewel om geheel 'n avond in de gazette te kijken, oftewel in slaape te vallen vóór 'n televisie, of om te gaan kaarten rechtover de deure in „De Groote Pinte“.

„Je zoudt gy nooit 'n keer 'n avond entwot uut joen gedacht doen“ jaamerde Mance dien maandagavond ... „t ga weere zeere eeten zyn en toen naar 't kandeel rechtover, kun je gy oek niet 'n keer doen gelyk Mielten Flokker, 'n potje kaarten of 'n ander spelletje doen thuis!“

Djooten plooid z'n gazette toe en stoeg rechte. „Horkt 'n keer Mance“ begoste Djooten ... „k gaan van nu voort oltemets 'n keer joen goeste doen ... en 'k gaan ol begunnen met van 'n avond zi ...“

Mance verschoot ervan en ze kreeg 'n kleur van blijdschap.

„Maar 'k gaan mien kondities stellen wei“ vervolgde Djooten ... „ten eersten, we gaan niet kaarten, want je kent er gy de fijne knot-sen van, maar we gaan 'n ander spel doen“.

„Voor mien is 't ol wel wei, Djooten“ lachte Mance.

„Jaamaar, d'r is nog 'n tweede konditie“ zei Djooten ... „kijk, ols je gy dat spel wint, gaan 'k geheel de weeke 's avonds thuusbluiven ... maar onke zelve winnen, gaan 'k van 'n avond naar 't kandeel.“

„Styf wel!“ knikte Mance. Djooten plaacerde 'm aan 'n tafel.

Mance, je moet nu eerst beginnen met voor elk 'n pater te schinken en je moet ol d' andere kant van 'n tafel gaan zitten“.

Mance deed djuuste wuk dat Djooten zei.

„En nu moet je goed horkten“ vervolgde Djooten ... „We gaan eerst om 't kortste strooitje trekken ... en neemt nu dat 't ik is die 't kortste gaan trekken, is 't ik die 'n teuge van mien pater moeten drinken, maar let op, niet inzwelgen maar 'n halve minuute lang in mien mond houden ... kijk, 'k gaan dat 'n keer voeren toogen“.

„En wuk gaat er toen gebeuren?“ vroeg Mance.

„Héwè, Mance, gy moet toen enwot vertellen om mien te doen lachen“.

„Ha, 'k verstaan 't ol“ lachte Mance ... „en ols je je mond te vroeg opendoet, zy je verloren!“

„Djuuste“ zei Djooten ... „we gaan om 't kortste strooitje trekken“. Maar ie wist ol van te voeren dat Mance 't kortste ging hèn want 'n kende nog 'n truk dat 'n by 'n troep è leerd hadde.

„Voilà“ riep Djooten ... „gy hèt 't korste, gy moet drinken ...“

Mance pakte 'n slok bier in heur mond en zat daar rechtover Djooten met 'n paar dikke kaaken en heur lippen thoope è neepen.

„D'r was 'n keer“ begoste Djooten traage „'n oude, leelyke tooveresse ... ze trok nog ol styf op joen ...“

„Wuk dedjuu!“ schreeuwde Mance ol hoesten en spuugen ... „ga maar zeere gaan kaarten wei, als je maar dat è weet!“

- eenvoudige bediening
- 3 instelbare temperaturen
 - koude lucht
 - lauwe lucht
 - warme lucht
 - regelbare tijdschakelaar
standaardafmetingen

De winter is nog niet ten einde.

Met de **Primus Superdry**

hebt U enkel nog het linnen

op te vouwen en weg te bergen.

Uw verdeler:

J. Cappoen-Gantois

PROF.O.RUBBRECHTSTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

Eigen service

KWAAK

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

Voor „Flandria Illustrata” van Sanderus

VEDASTUS du PLOUICH tekende ROESBRUGGE omstreeks 1640

Betrouwbaar en topografisch nauwgezet

Er bestaat in deze streek en zelfs onder de eigen bevolking een verkeerd gedacht over de wordingsgeschiedenis van Roesbrugge.

Omdat de kerk van Haringe zou dateren uit de 11e eeuw en misschien nog van vroeger, denkt men ten onrechte dat er vanaf de aanvang rond die kerk een dominante dorpskom aanwezig was. Niets is minder waar. Die kerk stond te midden van grasland en zij was de kerk van de hele omgeving, dus van Roesbrugge-dorp en van vele omliggende bewoners, die nu ingedeeld zijn onder Proven, Watou en Houtkerke. De kerk werd juist daar opgetrokken om buiten het overstromingsgebied te blijven. We mogen niet vergeten dat het huidige niveauverschil tussen Haringe en Roesbrugge nog steeds 5 m bedraagt en dat Haringe behoorde tot het zg. „Droogland”. De kerk van Haringe kreeg haar naam niet omdat zij behoorde bij Haringe-dorp, maar omdat zij ingeplant was op het erf van de heer Haro!

Toen omstreeks 1640 Roesbrugge werd getekend door Vedastus du Plouich van Westouter, voor „Flandria Illustrata” van Sanderus, was dit reeds eeuwen lang een volkrijke plaats, met een wekelijkse markt. Binnen de kring Veurne-Lo-Diksmuide-Poperinge, werd toen alleen Roesbrugge de moeite waard geacht om in beeld te worden gebracht. Dat is geen pietluttig chauvinisme, maar de waarheid heeft haar rechten!

In 1641 verscheen het eerste deel van een omvangrijk en prachtig boekwerk *Flandria Illustrata* van Antoon Sanderus, titulair kanunnik van de bisschopsstad Ieper. Het was natuurlijk gesteld in de geleerdentaal van die tijd, het Latijn. Het bevatte de levensschetsen en kunstig getekende afbeeldingen van 35 graven van Vlaanderen, gevolgd door een gedetailleerde beschrijving van de vier Leden van Vlaanderen: Brugge, Gent, Ieper en het Brugse Vrije, met tekeningen en panorama-
zichten.

Het tweede deel verscheen in 1644. Het gaf de beschrijving en afbeelding van de rest van het Vlaamse land, met onder vele andere: Veurne, Poperinge, Duinkerken en Roesbrugge.

Dit werk vond een grote verspreiding en het was te vinden in alle bibliotheken van kastelen en abdijen. Het is in tekst en beeld zo betrouwbaar dat het voor historici een afdoend argument is als men kan zeggen: „zo staat het in Sanderus”!

Wie was Sanderus?

Antoon Sanders - het werd achteraf *Sanderus*, naar de mode van die tijd - werd geboren te Antwerpen en er op 15 september 1586 in de katedraal gedoopt. Hij was de zoon van geneesheer Lieven Sanders en Maria de Keyzer, beiden afkomstig van Gent, die echter naar Antwerpen waren uitgeweken ten tijde van de Gentse Calvinistische republiek van Hembyze, maar die kort na de geboorte van

Antoon, naar Gent zouden terugkeren.

De jonge Antoon begon zijn humaniora te Oudenaarde om die later te voltooien bij de paters jezuiten te Gent. Hij wilde priester worden en trok naar Dowaal en behaalde er op 1 oktober 1609 de titel van *magister artium*. Toen ging hij naar Leuven godgeleerdheid studeren. In 1611 zou hij tot priester worden gewijd.

Aanvankelijk werd hij achtereenvolgens pastoor te Oost-Eeklo en te Sleidinge, maar op aandringen van zijn vrienden ging hij op 33-jarige leeftijd zijn theologische studie voortzetten om hogere kerkelijke ambten te kunnen bekleden. Hij keerde terug naar de universiteit van Dowaal, waar hij in 1615 baccalaureus en in 1619 licentiaat werd in de godgeleerdheid.

In 1623 werd Antoon Sanders sekretaris en aalmoezenier van de toenmalige gouverneur-generaal van de Nederlanden, kardinaal de la Cueva. Twee jaar later werd hij, dank zij de kardinaal, benoemd tot kanunnik van de katedraal van Ieper.

In 1627 werd kanunnik Sanderus, door de pauselijke nuntius met een geheime zending naar Grevelingen (is intussen Gravelines geworden) gestuurd. Sanderus was in al die jaren en bij zijn reizen doorheen Vlaanderen, bijzonder geïnteresseerd in de plaatselijke geschiedenis. Wanneer hij het plan opvatte dat alles te compileren tot een groots werk weten we niet precies, maar in 1632 heeft hij hierover besprekingen gevoerd met de Amsterdamse uitgever en graveerder Hendrik

... den ingangh / ende uytgangh der Wa-
cantien / en fien Palat / en gerechens
mer roodt f. p.

Door M. Vedast du Plouich, Math.

Hondius, die een zoon was van de kartograaf en plaatsnijder Joost Hondius, afkomstig uit Wakken, doch die in de reformatietijd was uitgeweken naar het Noorden. Nadat in 1634 tussen schrijver en uitgever een wederzijds kontrakt was opgesteld, ging Sanderus voor goed aan de slag. „Wat me dreef tot het samenstellen van mijn *Flandria*”, zo schreef hij zelf, „was de liefde tot mijn vaderland en de begeerte me voor mijn volk verdiens-
telijk te maken”.

Hij doorkruiste Vlaanderen in alle richtingen, raadpleegde archivariissen, verzamelde gegevens en dokumenten en schoof om geldelijke steun ten einde de uitgave van het werk mogelijk te maken. Hij stelde ook meerdere landmeters-tekenaars aan om landkaarten, stadsplattegronden, panoramazichten en merkwaardige gebouwen nauwkeurig en tevens op artistieke wijze in tekening te brengen.

Na allerlei moeilijkheden en vertragingen verscheen halverwege 1641 het eerste deel bij Jan en Cornelius Blaeu, die een paar jaar vroeger het recht op uitgave van dit werk van Hondius hadden overgenomen, tegen een bedrag van 11 000 gulden. Het tweede deel kwam drie jaar later van de pers.

Intussen was een derde deel gepland dat zou handelen over Waals-Vlaanderen of Gallo-Flandria, maar het is nooit gedrukt, hoewel het in handen van de uitgever Blaeu terecht kwam.

Sanderus is gestorven in Affligem op 16 januari 1664. Afgezien van zijn *Flandria Illus-*

trata schreef hij nog levensschetsen van beroemde Vlamingen en van een aantal kardinelen, alsmede zijn *Chorographia sacra Brabantiae*, een reeks monografieën van kloosters in Brabant.

In 1732 verscheen te 's-Gravenhage, de Nederlandse vertaling van de *Flandria Illustrata* onder de titel *Verheerlykt Vlaandre* (de 3 delen !).

Vedastus du Plouich

Onder de landmeters-tekenaars die meewerkten aan *Flandria Illustrata*, was Vedastus du Plouich de vruchtbaarste en ook de meest talentvolle.

Hij leverde gedetailleerde en smaakvolle tekeningen die op waardevolle wijze de tekst aanvullen. Zelfs heden ten dage worden de naar deze tekeningen gemaakte gravures - die ontstonden praktisch allemaal in de ateliers van Hondius en Blaeu te Amsterdam - om hun artistieke kwaliteiten gezocht en gegeerd. Er zijn vele *Flandria's* uit hun band gescheurd om deze tekeningen, al dan niet bijgekleurd, aan liefhebbers te verkopen. Men vertelt dat de kastelen en gebouwen waar Sanderus en zijn medewerkers goed werden onthaald boven hun schouwen door de tekenaars van een stevige rookpluim waren voorzien, terwijl er van rook geen sprake was waar ze koel en hooghartig werden ontvangen. Zo stijgen er dikke rookwolken op uit de schoorstenen van het kasteel Torreele (nu Beauvoorde), eigendom van Joris Mazin, aanverwant aan Sanderus, maar in de reeks zichten uit Brugge, waar Sanderus slechts onverschilligheid ervaarde, is alleen maar de schouw van het Vrije met rook bekleurd.

Vedastus du Plouich was waarschijnlijk afkomstig van Belle, waar hij zou geboren zijn omstreeks 1595, al hebben we daar geen absolute zekerheid van. In ieder geval woonde hij in 1627 te Westouter, want aldaar werd op 15 februari 1627 zijn jongste kind gedoopt. Reeds in 1630 wordt du Plouich „mathematicus“ genoemd en op zijn dorps-tekening van Westouter, die voorkomt in *Flandria Illustrata*, duidt hij de ligging aan van „De Corne Blomme, Mathematische Schole“, wat erop zou kunnen wijzen dat du Plouich daar bedrijvig was. In die tijd was een „mathematicus“, landmeter, astroloog en soms ook bouwmeester. In 1635 trad hij voor ongeveer tien jaar in dienst van Sanderus en van de *Flandria Illustrata*. In opdracht ervan trok hij naar de voornaamste steden en dorpen om er tekeningen te maken. Hij werkte in het huidige West- en Oost-Vlaanderen en in Frans-Vlaanderen. Te Nieuwpoort werd hij, toen hij bezig was van op de vestingen het panorama van de stad te schetsen, als spion aangehouden. Om voortaan van dergelijke onaangename avonturen gespaard te blijven, kreeg hij van Sanderus een soort vrijgeleide en aanbeveling, opgesteld in het Spaans en gedateerd 24 december 1637.

Zijn zichten zijn betrouwbare documenten van een hoge topografische nauwgezetheid, die gepaard ging met een artistieke en decoratieve voorstelling. Bijna altijd gaf hij niet alleen de ligging van straten en pleinen, maar ook de voornaamste gebouwen, met aanduiding van hun naam en betekenis en tevens

een vrij uitvoerig profiel van de in de achtergrond gelegen steden en dorpen.

De „mathematici“ uit die tijd waren meestal ook samenstellers van almanakken en prognosticons, die voor meer dan 50 t.h. aan astrologische raadgevingen waren gewijd. Daar in speelden zon en planeten, maar in het bijzonder de maan, een voorname rol. Zo werden er de gunstige dagen aangeduid om te aderlaten, te purgeren, het haar te knippen, medicijnen in te nemen en te zaaien of te planten. Deze almanakken die door marskramers of colporteurs in winkeltjes of op markten en kermissen werden verkocht, waren doorgaans versierd met het (getekende) portret van de auteur. Op twee plakalmanakken uit 1631 en 1634, die respectievelijk gedrukt werden te Leper en te Antwerpen, is Vedastus du Plouich afgebeeld als sterrenwichelaar met een hemelglobe in de hand, het symbool van zijn astrologische kennis, met op de achtergrond een landschap dat Belle (zijn geboorteplaats ?) voorstelt.

Het panoramazicht van Roesbrugge

Uit de tekening van du Plouich blijkt duidelijk dat Roesbrugge reeds in de eerste helft van de 17e eeuw een belangrijke dorpsgemeenschap was. Er was weliswaar geen kerk, die stond te Haringe, maar wel een grote kapel. Zij was herbouwd in 1492 op een soort mote, die aangelegd was met grond die voortkwam van het kanaal dat gegraven werd om de IJzer recht te trekken. Achter de kapel zien we een omwalde eigendom, het zg. *Oud Kasteel*, waar eens het kasteel van de Tempeliers stond.

Op de plaats waar nu *De Gouden Arend* staat, bevond zich het *Huys van den Heere*,

oorspronkelijk toebehorende aan de eigenaar van de heerlijkheid Roesbrugge, maar in de 17e eeuw was het alleen nog een plaats van samenkomst voor de heren van het gerecht. Dicht tegenaan de huidige Waaienburgseweg (vroeger Krombekestraat) had men het Sint-Sebastiaanshof, waar de boogschutters zich wekelijks gingen oefenen.

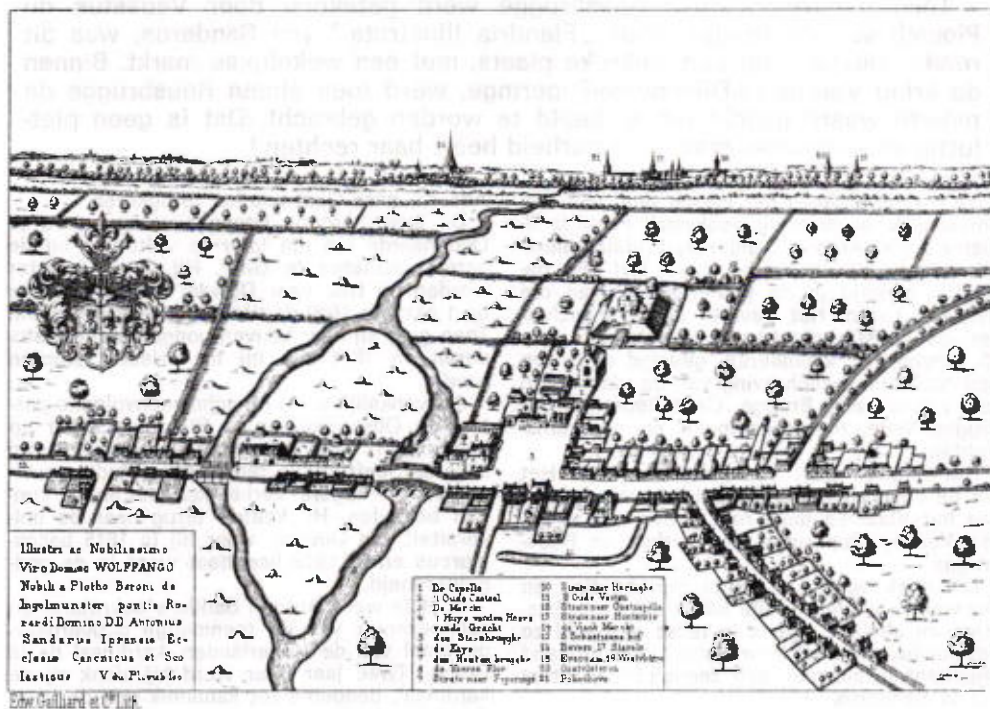
Achteraan tussen het huidige *Poortegat* (Engelstraat) en de Haringestraat ziet men een deel van de oude vestingswal en -toren, die in 1297 aangelegd werd op bevel van graaf Robert van Artois, maar onvoltooid is gebleven.

De loop van de IJzer is klaar aangeduid, alsmede de plaats waar beide armen zuidelijk samenvloeien, wat nu niet meer waar te nemen is. Let ook op beide bruggen, de eerste uit steen, de tweede uit hout. Het huidige St-Omaarsstraatje was in de tijd van Sanderus en du Plouich, de straat naar Oostcappel, terwijl de Haringestraat een belangrijke dorpsstraat was.

In de achtergrond zien wij de torens van Beveren, Stavele, Eversam, Westvleteren. Oostvleteren en Pollinkhove. Op de tekening is het wapenschild aangebracht van het huis de Ploutho, waarvan de heren Roesbrugge in hun bezit hadden sedert 6 december 1593.

Een bijgekleurde gravure van Roesbrugge, naar de tekening van du Plouich, uit een gemassacreerde *Flandria Illustrata* hangt netjes ingelijst in mijn hall. Meer dan twintig jaar geleden heeft wijlen Marcel Senesael, toen burgemeester van Hoogstade, ze toevallig gevonden tussen de rommel van de antiekmarkt ... te Parijs!

R.A.B.

VERZEKERINGEN — LENINGEN — GELDPLAATSINGEN

PAUL RECOUR
VANWILDEMEERSCH

10 JAAR ERVARING

UW VERTROUWEN WAARD !

Prof. O. Rubbrechtstraat 68 A, 8990 ROESBRUGGE Tel. 057/30 02 70

LIJN 115 Poperinge - Roesbrugge - Veurne - (De Panne)

De stoomtram aan de „Tramstatie" te Beveren-IJzer

Dagelijks worden we bij ons nog met toponiemen geconfronteerd die betrekking hebben op de verdwenen luister van de stoomtramperiode, die het leven en de ganse doening van de ingezetenen van onze dorpen kleur gaf.

De tramstelplaats te Beveren, de Tramstatie, de Loskaai, de Wissel, de Statiestraat e.a. nog gebruikte plaatsnamen zijn nu stille getuigen van een nog niet zo ver verleden, waarin dorpen om ontsluiting zochten naar bredere horizons, wijdere einders, naar tot dan toe moeilijk te bereiken plaatsen.

Ons land heeft altijd nogal wat allures gehad. Nu nog. We hadden niet alleen de eerste spoorweg van het Europese Continent, maar ook de grootste en rijkste kolonie, het dichtste net voor stoomtreinen en -trams. Momenteel beschikken we over het dichtste autowegennet van Europa, dat tot voor enkele maanden ook nog het best en overvloedigst verlicht was. En zo ging onze grootheidswaanzin verder tot we weer een superlatief bereikt hadden met de grootste „openbare" schuldenlast en de slechtste waarde van de eens zo gegeerde nationale munt, de Belgische frank van Honoré Gepluimd.

Arm Vlaanderen

Op 14 mei 1845 werd te Londen een maatschappij opgericht met het doel spoorlijnen aan te leggen en uit te baten in de provincie West-Vlaanderen. Sedert 1835 liep de eerste trein van het Europese Continent van Brussel naar Mechelen, maar weldra zou een net van spoorwegen ons land doorkruisen. In Vlaanderen kende men op dit moment een zwarte tijd. Misoogsten, veeziekten, overvloedige kindersterfte, bedelarij en tal van inbreuken op het gemeen recht waren schering en inslag. Onder de verpauperde bevolking was de ellende enorm: ganse resems jonge en oudere mensen stierven van honger, pest en cholera. Het eerste geval van de gevreesde en toen ongeneeslijke cholera in België werd op 28 oktober 1848 te Antwerpen vastgesteld. De schuld van deze enorme ellende werd voor het grootste deel aan de bezoedeling toegeschreven die de stoomtuigen veroorzaakten, wier slierten rook, roet en koolmonoxyde het eens zo vredig en idyllische landschap teisterden.

De volksvreemde behoefte Brusselse- en Waalse geïnteresseerden in het nieuwe project negeerden de klachten van de onmondige

derderangsbevolking van wie geen represailles gevreesd werd. Ze hadden trouwens geen beslissings- noch kiesrecht en zolang hun organismen ter plekke met de schrikwekkende slogan: „houd ze dom, wij houden ze arm", gedomineerd werden, zat de wind goed.

Bij Koninklijk Besluit van 21 mei 1845 werd de vergunning toegestaan voor het leggen van de spoorweglijn Brugge-Lichtervelde-Roeselare-Kortrijk-leper-Poperinge. Meer duidend man werden er tewerkgesteld. Het loon van de grondwerkers was er zo gering (één brood per dag) dat deze spoorweg in de volksmond omgedoopt werd tot drogenbrood-ijzerenweg. Andere voorbeelden voor dergelijke bezoldiging vinden we op talrijke plaatsen van „Arm Vlaanderen" terug. Zo ook de drogenbroodberg in 't park van „De Lovle" te Proven.

Door de *Société anonyme des chemins de fer de la Flandre Occidentale* werd het traject leper-Poperinge op 20 maart 1854 officieel geopend.

De lijn werd bij KB van 3 april 1864 doorgetrokken van Poperinge tot aan de Franse grens en drie jaar later tot in Hazebroek (Fr.). Deze lijn werd verpacht aan de *Société anonyme de construction de Tubize*.

Het Waalse staal en dito kolenbakkens floreerden toen in hoge mate. Hun arbeidskrachten waren voor een groot deel Vlaamse dompelaars die een hongerloon boven de hongerdood verkozen, en voor vrouwen- en kinderarbeid sloot men de ogen. Toen geen miljardehulp voor de bodemloze staalput bijgevolg, maar levend vlees in de muil van Moloch.

Talrijke *Sociétés anonymes des chemins de fer* werden opgericht zoals de *Chemins de fer des Bassins houillers du Hainaut*, ... de *Tubize*, de *Liège-Seraing*, e.a.

Het bleek echter vrij vlug dat deze treinlijnen van Brusselse en Waalse belangengroepen, onvoldoende reizigers- en goedertransporten noteerden om grote winsten op het aktiva van de behoefte broertjes uit de financiële kringen van de *sociétés anonymes* te schrijven. Misnoegde leden dus, dikke beurzensnijders die veelal hun namen lieten voorafgaan met een ridder- of graventituluur en hoofdzakelijk te Brussel hun residentie hadden. Hoewel, ook adellijke namen uit (West)-Vlaanderen ontbraken niet op 't appel.

De reeds bestaande „ijzerenweg", de grote spoorweg voor stoomtreintrafiek zocht bijgevolg naar uitbreiding om de „buurten" in hun mogelijkheden te betrekken. Zo rees het idee om het bestaande net met „buurtspoorwegen" aan te vullen.

Lijn 115

In het prilste begin had noch de Belgische Staat, noch de behoefte klasse enige interesse voor subsidiëring van lokale spoorwegen in misdeelde, zgn. minderontwikkelde kantons.

Na de oprichting op 6 juli 1885 van de *Nationale Maatschappij voor Buurtspoorwegen* (N.M.B.S.) werden de mogelijkheden voor aanleg echter groter, hoewel de te volgen procedure niet eenvoudig en tijdrovend was. Er moesten voorstellen ingediend worden die gevolgd werden door inoverwegingen, schattingen van inkomsten en uitgaven, raming voor aanbesteding voor gebouwen en rollend materieel, adviezen van het ministerie, gemeenteraadsbeslissingen, memories van toelichting, onderzoeken e.d.m.

Gemeenten en provincie zouden elk voor 25 t.h. van het vereiste kapitaal instaan en de Staat zou de resterende 50 t.h. bijpassen.

Van deze stelregel werd nogal eens afgeweken. Zo werd de lijn 29 Veurne-Alveringem (Nieuwe Herberg)-Lo-Hoogstade(Linde)-Oostvleteren-Elverdinge-leper, goedgekeurd bij KB van 22 maart 1888, en als eerste stoomtramlijn in de streek van leper op 15 juli 1889 officieel in dienst genomen. De kapitaalinschrijving voor dit initiatief bedroeg 1 405 000 fr. en werd als volgt gesubsidieerd: 677 000 fr. werd uit de betrokken gemeenten gehaald (48 t.h.), 351 000 fr. kwam van de provincie (25 t.h.), 351 000 fr. van het Rijk (25 t.h.) en 26 000 fr. werd door particulieren bijgepast (2 t.h.).

Deze lijn werd verpacht bij KB van 23 juni 1889 aan de *Société anonyme des Railways Economiques de Liège et Seraing*.

Kunnen wij ons, simpele geesten uit het land van Zannekin, voorstellen hoe wij er het levend zouden van afbrengen moest het miljardeproject van „het hellend vlak van Roncquière", met Vlaamse centen gerealiseerd, de *Naamloze vennootschap voor Ontwikkelingshulp van 't Veurn' Ambachtse aan de sluizen op het kanaal Brussel-Charleroi* te

Ronquières heten. Of wie bedenkt er een andere naamloze vennootschap als equivalent voor de talrijke „sociétés anonymes” van weleer?

Op 23 september 1898 werd de aanvraag tot in overwegingneming ingediend voor de stoomtramlijn 115 van Poperinge over Roesbrugge naar Veurne.

In 1887 was reeds een inoverwegingneming aangevraagd voor een aftakking die er nooit is gekomen van Bikschoote naar Proven met aansluiting naar Roesbrugge enerzijds en naar Poperinge anderzijds van de lijn 107 Diksmuide-leper.

Na de toegestane inoverwegingneming van 1 januari 1899 en tal van administratieve perikelen had op 12 augustus 1903 de aanbesteding plaats van de werken voor de aanleg van het traject Poperinge-Roesbrugge van de lijn 115. Een KB van 14 december 1903 stond nog een verandering toe aan de reisroute van de ijzeren weg te Proven en Roesbrugge en talrijke ministriële besluiten zouden nog volgen die o.a. onteigeningen en innemingen van gronden moesten mogelijk maken. De aanbesteding van het traject Roesbrugge-Veurne had plaats op 25 april 1904. Het kustgedeelte van Veurne naar De Panne (lengte 6,807 km) dat een deel van de lijn 115 uitmaakte was, vooral ten behoeve van de kustgasten, reeds op 25 juli 1901 geopend.

Het kusttoerisme, door het voorbeeld van Leopold II daadwerkelijk gestimuleerd, kon reeds op 5 juli 1885 van de stoomtramlijn Oostende-Middelkerke gebruik maken en in 1886 stoomden de mastodonten van Veurne over Nieuwpoort en Oostende naar Blankenberge.

Voor Roesbrugge, die toen nog als kantonhoofdplaats met stedelijke allures in een belle époquesluier gehuld lag was 1905 een belangrijke dag. Roger-A. Blondeau schrijft: (De IJzerbode 3e jg. nr. 4, april 1973) „Op 17 oktober 1905, omstreeks 13 u. schrok heel Roesbrugge op, door het aanhoudend scherp gegil van een stoomfluit, terwijl een mengsel van rook en damp over de daken bolde. „De tram is daar” schreeuwde men elkaar toe.”

Op deze dag werd de lijn 115, Poperinge-Roesbrugge (18,280 km) officieel geopend. Op 1 juli van 't volgend jaar werd het traject van Roesbrugge naar Veurne (21,400 km) ingereken. Te Beveren, omtrent halverwege de lijn Poperinge-Veurne zou een stelplaats voor stoomrijtuigen komen waarvan de openbare aanbesteding plaats had op 1 april 1908, en die er nu als een doodse getuige aan een nog niet zo ver verleden herinnert.

De lijn Poperinge-Roesbrugge-Veurne was een der duurste trajecten van aanleg uit de Westhoek. De kapitaalschrijving bedroeg 2 350 000 fr. Als we bedenken wat de Belgi-

sche frank rond de eeuwwisseling waard was, mag men van een peperdure investering gewagen. Andere lijnen in de buurt kostten trouwens heel wat minder.

De lijn 29 Veurne-leper (zie hoger) had een kapitaalschrijving van 1 405 000 fr.. Voor de lijn leper-Kemmel-Nieuwkerke-Mesen-Waasten bedroeg dit 1 633 000 fr. en voor de lijn 107 Diksmuide-leper-Merkem-Oostvleteren-Poperinge: 2 070 000 fr. De kapitaalschrijving omvatte de kostendekking voor het rolend materieel, stoomlokomotieven, reizigersrijtuigen, gebouwen (stelplaatsen, stations, wachthuisjes) en uitrusting (werktuigmachines, gereedschappen, spoorstaven) e.d.m. Met de bedrieglijke verdeelsleutel voor subsidiering werd het weldra mogelijk dat gans het land een groot net van „ijzeren wegen” bezat. De Staat schonk in regel met een mild gebaar 50 t.h. voor kostendekking, provincie en gemeente droegen ieder voor 25 t.h. bij.

Met deze verdeelsleutel boeren we als Vlaming sinds een goede 150 jaar nog steeds achteruit, alsof men nooit begrijpen zal hoezeer de milde overheidssteun uit de zak van de belastingbetaler komt die dan nog hoofdzakelijk gevuld wordt met Vlaamse centen.

Paardentraktie

Op het eind van de 19e eeuw stelde men vast dat er nog meer openbare regelmatige en gemeenschappelijke vervoerdiensten te lande nodig waren.

Bij KB van 14 juli 1893 werd de vergunning toegestaan om zo'n vervoerdiensten op te richten.

Het waren bijna allen plaatselijke initiatiefnemers, de zgn. „voerman”, die één of meer van deze plaatselijke vervoerlijnen uitbaatte.

Net als bij het ontwerp en aanleg van de buurtspoorwegen diende er eerst een lange administratieve weg afgelegd te worden om de vergunning op zak te krijgen. Gemeenteraadsbeslissingen, goedkeuringen van deputatie en met een koninklijk besluit als uiteindelijke bekroning op het werk, kon de aange-stelde voerman de officiële lijn op.

Zo'n lijn werd gewoonlijk voor de duur van twintig jaar in concessie gegeven. Alras bleek echter dat zo'n diensten meer voor goederenverkeer dan voor reizigerstransport geschikt waren en eens de stoomtram voor comfortabeler mogelijkheden zorgde was het liedje van „'k Heb mijn wagen volgeladen vol met jonge meisjes”, definitief uitgezongen.

De meeste van deze lijnen hadden dan ook slechts één heen- en terugreis per dag. Deze transporten gebeurden uitsluitend met paardentraktie.

Bij KB van 14 april 1896 (negen jaar vóór de stoomtram zijn intrede deed), werd zo'n

vergunning toegestaan aan Henri Herkelbout uit Roesbrugge voor de uitbating per paardentraktie op Belgisch grondgebied van de lijn Roesbrugge-Beveren-Wormhout.

Naast deze lijn waren er nog vele andere „officiële” trajecten in onze streek. Zoals deze van:

Poperinge-Watou-Roesbrugge;
Beveren-Roesbrugge-Proven-Poperinge-leper;
Roesbrugge-Beveren-Pollinkhove-Lo-Nieuwkapelle-Diksmuide;
Lo-Pollinkhove-Beveren-Roesbrugge-Watou-Steenvoorde;
Stavele-Krombeke-Poperinge;
en nog vele andere.

Voerlui zoals Hendrik Dereusy uit Beveren, Leon Develter uit Roesbrugge, Hendrik Baelde-Pareyn uit Krombeke en vele anderen uit de streek: Norbert Théry, L. Dehuysen, A. Van Nieuwenhuysen, Cyriel Dequecker, Edmond Deraumout, L. Haezebrouck, A. Butstraen, F. Portier, enz. verzorgden de regelmatige diensten in alle weersomstandigheden, in goede en kwade dagen.

Onstuitbare evolutie

Met de Eerste Wereldoorlog, die het openbaar vervoer lam legde, kwam stilaan het eind in het zicht van het eens zo revolutionair aangekondigde stoomtijdperk. Achter het front werden door de geallieerden tal van spoorlijntjes aangelegd die de loop van een beek of een landweg volgden en waarop de „Decovilletjes” van Engelse makelij eerst vluchtelingen, later uitsluitend oorlogsmaterieel van en naar het front voerden.

Na de oorlog zouden diesel- en benzinemotoren, elektrische krachtbronnen en nog later kern- en alternatieve energiebronnen een nieuw tijdperk inluiden.

Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog had de N.M.B.S. 666 km buurtspoorwegen, verdeeld over 25 lijnen.

In 1934 was deze maatschappij op haar hoogtepunt en had toen 5 126 km spoorwegen, maar het einde van de glorie tijd kwam vlugger dan voorzien.

Sedert 30 juni 1967, na het verdwijnen van de lijn Knokke-station-zeedijk, is momenteel nog één tramlijn in West-Vlaanderen in gebruik: de kustlijn Knokke-De Panne, waarvan de rijtuigen sedert de zomer van 1981 door ultra moderne, comfortabele en bijna geruisloze tramstellen werden vervangen. De toeristische attractie hiervan is groter dan het nut dat deze lijn de gemeenschap biedt.

Voor onze streek was reeds veel eerder een streep getrokken onder het wel en wee van de lokale tramgeschiedenis, die eertijds het dorpsbeeld kleurde en teisterde.

Elie E. Balduck

Centrale verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

BRUNEEL - BAELE pvba
Bankelindeweg 11
8994 Krombeke
Tel. 057/40 07 81

ZINKWERK — ASFALT SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 64

Nieuwbouw of herstellingen

Verdeler: Gasvuren en kachels „Nestor Martin”
„Somy”
Fietsen „Thoria” - „Ventura”
„Manchester” - „Venus”
➔ Alle herstellingen.

ANIPHYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

HET
KWALITEITSMERK

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30 04 13

HERDENKINGSVOND PATER JORIS DECLERCQ

Twee maanden geleden werd Pater Joris Declercq koninklijk begraven. Sindsdien is er over hem heel wat geschreven en verteld. Zijn laatste werk *Westhoekse Poëzie 2* kreeg door zijn heengaan heel wat vertraging. Thans is dit werk van de pers.

Het is opnieuw een boek met volkse poëzie, vertellingen en verhalen. „Westhoekers” met hun kleine en lieve dingen worden met een kwinkslag of in alle ernst getekend. De humor eigen aan Pater Declercq en zijn schalkse blik voelen we in ieder vers dat aanspreekt bij een eerste lezing. Ook heimwee naar wat verdween, naar de tijd van de vertellers bij een stemmige olielamp en haardvuur. Een ode ook aan de onverwoeste natuur.

Met deze herdenkingsavond wil de Kultuurgemeenschap Haringe hulde brengen aan deze wonder-begaafde mens, die een pijnlijke leegte nalaat niet alleen in Haringe, maar eveneens in gans de Westhoek en in Vlaanderen.

Johan Vandenbergh, waarmee Pater Declercq enkele avonden verzorgde, zingt er zijn versie van *ê vrind is lik ê stekkerdroad*.

R.A. Blondeau zal er de betekenis van het werk van Pater Declercq belichten. En Willem Vermandere, die carrière maakte dank zij de gedichten van Pater Declercq, zingt deze in het eerste deel van deze avond.

Na de pauze brengt Willem Vermandere zijn nieuw programma.

Deze herdenkingsavond heeft plaats op zaterdag 27 maart 1982. Om 19 u. wordt in de kerk van Haringe een mis opgedragen voor de overledene en om 20 u. vangt dan de viering aan in de zaal Roger Donche.

Misschien nog even een stukje uit zijn nieuw boek :

Over tyd ging'n de mênsh'n

mo djuste up café overdag !

't Wos roar da'j eên benachte zag.

„Vroeg-in, vroeg-uit” wos 't dan-ze zeien

en 't woar'n geên woörden want ze delen 't !

En ze leefden kontent.

Mo, dàt besoa' nie-meë, wè, vent !

Nù begunn'n ze mor uut te goan

o't tyd is om weere up te stoan.

En ... om 'n verloor'n tyd up te roapen

gon ze tot holt vornoene sloapen !

WESTHOEKSE POEZIE 2 is te verkrijgen bij Drukkerij-Uitgeverij Schoonaert te Roesbrugge voor de prijs van 320 fr.

Kommunieptentjes!...

Stille getuigen van die heerlijke dag.

Kom nu je keuze maken.

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ

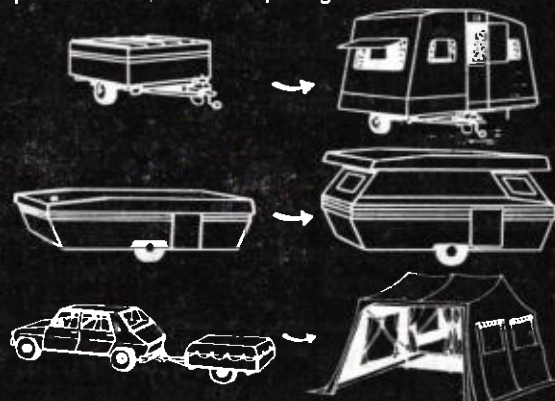
SCHOONAERT

Bergenstraat 14 - 16
8990 ROESBRUGGE

DECUYPER POPERINGE

Ieperstraat 69, 8970 Poperinge Tel 057/33.37.74

PLOOIBARE CARAVANS in OVERVLOED

**GORDIJNEN
EN
OVERGORDIJNEN**

schoonaert

tel 057 334086
bruggestraat 3 8970 poperinge

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Huwelijksaankondigingen

- Martin Schoonaert met Christine Cappoen, beiden van Roesbrugge.
- Regis Pyfferoen van Roesbrugge met Marina Barbier van Beauvoorde.
- Stefaan Lobelle van Proven met Martine Ryon van Roesbrugge.

Overlijdens

- Valère Deschuytter, 72 j., echtgenoot van Zulma Lerberghe.
- Hendrik Rommens, 80 j., weduwnaar van Elodie Mahieu.

FREDDY LEMAHIEU

dankt hierbij zijn talrijke supporters voor hun steun bij zijn verkiezing tot Prins-Karnaval der landelijke gemeenten.

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
 - gasoil
 - fueloil
 - oliën en vetten
- } verwarming

aan huis besteld !

JAN VANDENBROUCKE

Roesbruggestraat 2
PROVEN - Poperinge
Tel. 057/30.03.30

FILMFORUM „DE LOVIE”

„The Champ” is de vlotte remake van King Vidor's succesfilm uit 1931. De huidige verfilming dateert uit 1979 en werd door Franco Zeffirelli geregisseerd naar een scenario van Walter Newman.

In dit typisch melodrama worden twee mi-

lieus handig tegen elkaar uitgespeeld: het luxueuze leventje van de moeder Annie, mode-ontwerpster, en de harde wereld van de ex-wereldkampioen boksen, Hilly. Deze laatste leeft gescheiden en komt aan de kost als paardenverzorger en raadgever bij paardenrennen. Zijn zoontje woont bij zijn vader en vereert hem. T.J. overhaalt zijn vader nogmaals de bokshandschoenen aan te binden.

Deze filmavond vindt plaats in „t Boerenhof”, Roesbruggestraat 17 te Beveren-IJzer. Org.: Filmforum „De Lovie” i.s.m. DF-IJzerweelde en K.L.J. Toegang: 100 fr.; leden van de inrichtende verenigingen: 80 fr.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Stijn Declerck, z.v. Luc en Annie Rabaey (Beveren).

Huwelijk

- Eric Beghein v. Beveren met Lena Wouters van Houthulst.

Huwelijksaankondigingen

- Luc Sleyen van Schoten met Patricia Wadoux van Stavele.
- Wilfried Ballieu van Beveren met Lieveke Goderis van Leisele.
- Jacques Hommez van Dikkebus met Monique Baes van Stavele.

Overlijden

- Gabriëlle Surgeon, 75 j., weduwe van Julien Vercruyce (Beveren).

Wij gedenken

GEORGES ROMMELAERE

journalist en persfotograaf

Op 2 februari jl. is Georges Rommelaere, de bekende journalist en persfotograaf van Klerken, op een tragische manier overleden. Hij is met zijn wagen - op terugtocht van een beroepsopdracht - in Lo-vaart gereden. Hij was 57.

Ook in onze streek was Georges Rommelaere overbekend, want wat er ook gebeurde, hij was er aanwezig met zijn onafscheidelijk foto toestel en de volgende dag stond het in

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE

P.V.B.A.

PROVENPLEIN 39 A

8994 PROVEN

Telefoon : 30.09.01 - 30.09.02

na diensturen 30.03.26 - 30.02.58

ALGEMENE

SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)

**Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen
Onder Staatswaarborg**

de kranten: sekuur en objectief.

De IJzerbode heeft meer dan eens beroep op hem gedaan om een foto te schieten. Het waren steeds uitzonderlijke beelden, scherp tot in de details. Weinigen zullen het hem nadoen.

Als hij in de streek kwam liep hij even biggen in de drukkerij, Georges was een vriend geworden: een stille, bescheiden, hartelijke vriend...

VERPLEGING AAN HUIS

Deschuttere Marijke

Waaenburgseweg 52, 8994 Krombeke
Weekend - Dag- en nachtdienst.
Tel. 057/30 04 31

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND MAART

Kaartingen

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker
vrijdag 5 maart te 20 u.: 2de maandelijke
kaarting van de kaartersclub „Tijdig Thuis"

HARINGE, Café „Sint Jozef"

zaterdag 6 maart vanaf 18 u.

zondag 7 maart v. 10-13 en vanaf 16 u.

GROTE KIEKENKAARTING

2de Grote Prijs „Haringe Sportief"

1 gewonnen partij : 1 bonnetje

2 bonnetjes : 1 kieke ± 900 gr.

Inleg 35 fr. 3 kaarten voor 100 fr.

Inschrijvingskaart geeft recht op gratis

tombola „van een koersfiets".

Inschrijving onbeperkt.

Proven, Jeugdhuis „Die Croone"

zaterdag 6 en zondag 7 maart '82

kotelettenkaarting

Beveren, maandag 15 maart bij M. Ryon

6de maandelijke kaarting.

Beveren, in „t Boerenhof"

donderdag 18 maart te 14 u.: gezellig onder-
onsje en kampioenkaarting voor de leden van
de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 23 maart

bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd"

Proven, zaal „Sint Jozef"

donderdag 11 en donderdag 25 maart te 13 u.

kaartnamiddag „Derde Leeftijd".

Haringe, in „Sint Jozef" bij Cecile Ryon

zaterdag 20 en zondag 21 maart : 6de maande-
lijkse kaarting met saucissen voor de leden.

STAVELE, Café „t Zwaantje"
bij Gilbert Dequeker

Vrijdag 26 - zaterdag 27 maart

Zondag 28 maart

GROTE SAUCISSENKAARTING

Inleg 30 fr.

1 x aanblijven : 1/2 kg. saucissen

Gedurende de kaarting: geroosterde
saucissen te verkrijgen.

Beveren, bij Robert Maelstaf, in „t Lusthof"

zaterdag 27 maart vanaf 17 u. en zondag 28

maart van 10-13 u. en vanaf 17 u.

grote erwtenkaarting. Inleg 30 fr. 1 x aanblij-
ven. Winnaars 1 l. doos, verliezers 1/4 l. doos

Vogelpik

Roesbrugge, in „De Gouden Arend"

zaterdag 27 maart: maandelijke smijting

voor „De Arendpikkers".

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker

zaterdag 27 maart : 2de maandelijke smijting

voor „De Zwaantjespikkers".

Toneelavond

Roesbrugge, zaal „De Gouden Arend"

zaterdag 20 maart '82 om 20 u.

toneel „De verkochte grootvader"

K.V.L.V.

Roesbrugge, in de meisjesschool

woensdag 10 maart te 13.30 u.: Algemene

vergadering met als thema „Goed ondergoed"

Daarna trekking Lourdesreis.

K.B.G. Beveren

Het bestuur van de K.B. Gepensioneerden

nodigt met aandrang al zijn leden uit tot de

buitengewone algemene vergadering op don-
derdag 4 maart in „t Boerenhof". Dagorde :

Vanaf 13.30 u.: vrije kaarting. Te 14.15 u.:
voordracht door de heer notaris Platteau
over de gewijzigde erfenisrechten en het op-
stellen van een testament. Na de voordracht
volgt een koffiepauze en nog verder vrije
kaarting.

TE KOOP

TWEE JONGE GEITEN en DRIE LAMMEREN
van 6 maand oud. Zich wenden : Prof.O. Rub-
brechtstraat 68, Roesbrugge tel. 057/30 06 66.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Er wordt veel kwaad verteld over onze po-
litiekers en onze ministers, maar niemand
mag zeggen dat het luiards zijn ! Terwijl men
in de regering zich nog het hoofd breekt hoe
de treinen toch kunnen rijden bij een vol-
gende sneeuwvlaag, lanceert men drie tre-
nen met economische herstelmaatregelen.
Tussendoor de eerste en de tweede trein zijn
premier Martens en zijn minister voor Bui-
tenlandse Betrekkingen even naar Washing-
ton gevlogen om president Reagan de levie-
ten te lezen.

Martens en Tindemans hebben de Ameri-
kaanse president uitdrukkelijk en zonder er-
omheen te draaien gezegd dat het moet ge-
daan zijn met die hoge interesten; dat hij
moet naar ontspanning streven met de Sov-
jets en dat hij zich van elke inmenging in El
Salvador moet onthouden.

Eerst stribbelde Reagan nog wat tegen,
maar onze ministers hebben toen met de
vuist op de tafel van het Witte Huis gebeukt
en onder druk van de Belgische Mogendheid
heeft Reagan tenslotte op alle punten toege-
geven. De schrik is nog altijd het begin van
de wijsheid. Zodat we ons in de eerste dagen
aan een volledige ommekeer in de Amerikaan-
se politiek mogen verwachten. Reeds de vol-
gende dag was de dollarrente met 1 t.h. ge-
stegen !

Amper terug uit de VS hebben onze mi-
nisters onmiddellijk het nodige gedaan om
onze munt te devalueren, met 8,5 t.h., dank
zij de Fransen, want anders was het 12 t.h.

Van de beloofde belastingvermindering
wordt er dus aardig werk gemaakt. We heb-
ben reeds het voordeel dat we nu onze be-
lastingen zullen betalen met gedevalueerde
centen ! Bovendien zullen we nog van andere
gunstmaatregelen genieten : we kunnen 15 t.h.
profiteren door vooraf te betalen op een bij-
komende solidariteitsbelasting van 3 t.h. op
ons inkomen !

Wat de gevolgen van de devaluatie zullen
zijn ? Wel, een waardevermindering van onze
spaarpotjes en een flinke premie voor de ka-
pitalisten die met hun miljoenen naar Holland,
Duitsland of Zwitserland zijn gevlucht om de
roerende voorheffing van 20 t.h. te ontlopen.

Gusta verwacht dat de regering ook van
haar volmachten zal gebruik maken om am-
nestie te verlenen, voor de overblijvende ge-
volgen van een waanzinnige repressie van bij-
na 40 jaar geleden. Men heeft altijd beweerd
dat de amnestie niet kon doorgevoerd worden
vanwege het verzet van de sossen, en dat
is nu uitgeschakeld. Dus ...

Er staan ons nog veel blije tijdingen te
wachten !

Groeten van huis tot huis,

Pol

SPAARKAS
ippa

JACQUES PYFFEROEN

Graaf van Hoomweg 5

3994 KROMBEKE

Tel. 057/40 08 24 (tijdens kantooruren)

Tel. 057/40 05 22 (bij afwezigheid)

ALLE VERZEKERINGEN

SPAAR- en BANKVERRICHTINGEN

ALLE VERZEKERINGEN

Overname van uw bestaande polijsen
Goedkope premies.

Kantooruren :

Ma - di - wo - do - vr van 9 - 12 u.
zaterdagnamiddag en op afspraak.

**Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw**

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

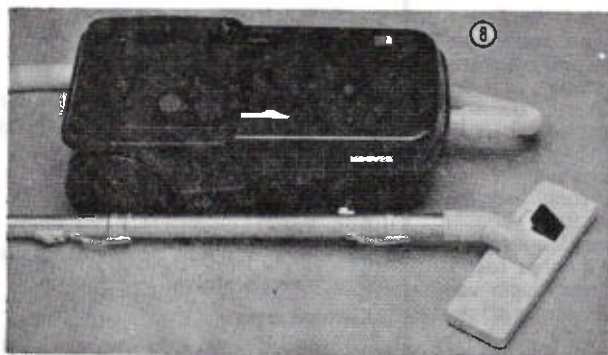
Tel. 057/30.02.43

- Stevige schoenen
- Botten
- Pantoffels
- Boekentassen
- School- en toiletetuis
- Valiezen / reiszakken
- Sportuitrusting

Grote keus in alle prijsklassen
voor jong en voor ...
de derde leeftijd

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof. O Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

De tijd voor lenteschoonmaak
is aangebroken.

Koop nu uw stofzuiger

HOOVER
HOLLAND ELECTRO

PROMOTIEPRIJZEN

Uw verdeler :

J. Cappoen-Gantois

Prof. O. Rubbrechtstraat 12 8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 05 94

Eigen service

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

't Was op 'n vrijdagavond, in „De Ver-waaiden Haane” 't Izenberge dat Berten Schepper, den kafeebaas, vertelde aan een-igten die aan 'n toog stoegen, dat 't in de gazette stoeg dat er ol 't Anwerpsche een wos die vierentwintig uren 't onderste bo-ven op z'n handen è staan hadde.

„'t Schijnt dat dat nu 't nieuwe wereldre-kord is” zei Berten ... „en dat er honderd-duust frank te verdienen is voor den die-nen die dat zou kunnen verbeteren”.

„Ik zou dat durven aanpakken!” bofte Toone Kraekelink. Toone wos maar 'n speu-te van 'n ventje maar rap en taai gelyk è katte.

„Héwè, dat waare djuuste entwot voor joen, je zyt niet è laan aan joen vet” lachte de kafeebaas ... „je moet dat probeeren de naaste maand, met nuuze kerremesse ... we gaan joen installereen in de plekke hier-nevens en 't ga veele volk kommen kyken”.

Van 't 's anderendaags ging Berten naar de burgemeester om d' aanvraage te doen. 't Kwam algauw in dat 't toe è staan wos en dezelfde weeke stoeg het ol in „'t Ver-draaid Nieuws” dat Toone de zaterdag vóór de kerremesse aan die preuve ging begunnen.

't Gerochte dien zaterdag en van 's noens wos er ol volk kommen kyken. Toone stoeg nog aan 'n toog groote pinten te drinken.

Den dokter kwam toe om Toone nog è keer te visiteeren en 'n huissier en de ge-tuigen, kwestie da 't ol volgens 't regle-ment ging gaan. Op klokslag te vieren wup-te Toone z'n beenen omhoog en stoeg 't onderste boven teegen de muur in de plekke nevens de kafee. Den huissier deed 'n plakband over Toones beenen aan de muur vast met zyn cachet erop en de preu-ve wos begonnen.

Geheel de reste van 'n dag wos er volk en de zundagnuchtend waaren er weer ol menschen die kerieus waaren hoe dat 't ging met Toone.

„'n Staat ie daar nog osan” lachte Ber-ten en olleman ging è keer gaan kyken en smeet entwot in 'n schuttel die daar stoeg.

„'t Naarsde van de vieren en de kafee zat gestampt vul. Berten, de kafeebaas wos nog 'n keer gaan kyken hoe dat 't wos met Toone maar liet er anders niemant meer bij buiten de burgemeester die nog maar djuuste toe è kommen wos. Berten kwam weere in 'n kafee, klopte met 'n pinte op 'n toog om de menschen te doen zwynen en è begoste: „Beste menschen, nog tien minuuten en toen gaat Toontje Kraekelink djuuste vierentwintig uren op z'n kop è staan hèn gelyk den dienen van Antwerpen, maar om zeker te zyn van 't wereldrekord, gaat 'n nog 'n ure bydoen!”

De menschen riepen „bravo”, maar op dat moment trok de burgemeester de kamer-deure open en riep op Berten die in een schoot in de kamer wos. Ie zag Toone daar in de grond wentelen ol groote pinnen of draaien ...

„Maar Toone toch! riep Berten „koste gij dat nu geen tien minuuten meer uuthou-den?”

„Maar jaak dedjuu!” vloekte Toone ... „maar ja, de burgemeester kwam daar by mien en 'k wilde hem 'n hand geeven!”

KWAAK

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14-16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

Nu onze munt is gedevalueerd

GREPEN uit de GESCHIEDENIS van het GELD

Het bankbiljet van tienduizend frank, in omloop van 1924 tot 1942.

Op een zonnig en stil weekend in februari, enkele dagen nadat men ons uitdrukkelijk had verzekerd dat er met onze munt niets zou gebeuren, hebben ze onze frank gedevalueerd.

Het is een omstreden operatie.

Regeringswoordvoerders hebben het voorgesteld alsof het gaat om een gelukkige gebeurtenis, die onze ekonomie er terug bovenop zal helpen. Sommige ekonomen daarentegen verwachten er meer nadeel dan voordeel van en prof. Vandeputte, de eminente financiële expert, zegde onomwonden: „dat het een duidelijk teken is van een slecht beleid”. Wie dat slechte beleid heeft gevoerd? Dat zijn de anderen!

Geld is een goedje met eigenaardige eigenschappen: men doet het onmogelijke om eraan te geraken en eens dat men het bezit, begint het aan waarde te verliezen.

De geschiedenis van het geld is een opeenvolging van vervalsingen, devaluaties en inflaties, die de rijken nog rijker maakten en de armen nog armer.

De huidige moeilijkheden zijn niet specifiek van deze tijd. Ze zijn begonnen toen in een zeer ver verleden er voor de eerste keer sprake was van „betalen” en van „geld”.

Met het ontstaan van de mens is ook het begrip „betalen” in de wereld gekomen. In de primitiefste vorm van samenleving, werden bewezen diensten of verstrekkingen (voeding, werktuigen) vergoed met wederdienst en ruilingen. Dat hoorde bij het aangeboren rechtvaardigheidsgevoel van de mens: bij wat geven, hoorde wat krijgen! Wie aldus niet te werk ging was een profiteur of een dief en kwam buiten de samenleving te staan. Uitzondering werd alleen gemaakt voor ouder-

dom, ziekte en tegenslag, waar hulp geboden werd als welwillende tegemoetkoming. Maar in normale omstandigheden gebeurde de vroegste vorm van betalen via ruilhandel. Daarin moesten de verstrekte diensten en goederen tegen elkaar afgemeten worden. Zo ontstond er een ander economisch-financieel begrip: de waarde.

Geleidelijk werden bepaalde stoffen of voorwerpen meer gezocht en gegeerd, voornamelijk deze die het meest noodzakelijk of het

moelijkst te verkrijgen waren. De waarde van de zaken werd bepaald door „vraag en aanbod”.

Waardevolle voorwerpen vergemakkelikten de omruiling. Zo was bij de overgang van het steentijdperk (waarin de mens alles uit natuursteen vervaardigde) naar het bronstijdperk, het metaal een gewenst, een waardevol en dus belangrijk betaalmiddel. Maar ook andere stoffen waren ter zake van grote betekenis: tal van voedingsmiddelen, bv. zout, waarvan men voor vele levensmiddelen de conserverende eigenschappen had leren kennen. Dat is nu nog altijd het geval bij de in primitieve omstandigheden levende woestijnstammen van Mali, waar zoutplaten het enige betaalmiddel vormen. We mogen ook niet vergeten dat „salaris” afgeleid is van zout (Lat. sal), dat een gebruikelijk betaalmiddel was in de eerste tijden van de Romeinse beschaving.

Deze zgn. „premonetaire” voorwerpen en stoffen hebben zonder de traditionele hoedanigheden en kenmerken van het geld te bezitten, de rol ervan op min of meer gelukkige wijze vervuld.

Munten

Metaal dat weldra van grote betekenis werd in de menselijke samenleving, werd een belangrijk ruilmiddel. De waarde ervan steunde aanvankelijk op het gewicht, en werd dus bepaald door het wegen.

Toen men met edele metalen begon te werken, werden de stukken voorzien van een kenmerk dat de oorsprong aanduidde en het gewicht en de kwaliteit van het metaal waarborgde. Dát waren de eerste munten, waarbij het metaal niet langer moest gewogen, maar alleen nog geteld worden. Die munten waren waard wat hun materie waard was: zij hadden een absolute intrinsieke waarde.

Het is zo goed als zeker dat de eerste munten werden geslagen op het grondgebied van het huidige Turkije, omstreeks het midden van de 7e eeuw vóór Kristus. Die muntstukken waren meestal van elektron (een natuurlijke legering van goud en zilver), of van zuiver goud, die tamelijk overvloedig in de rivierbeddingen van die streek werden aangetroffen. Zij waren min of meer bolvormig met slechts aan één kant een gegraveerde afdruk.

Dat muntstelsel werd door Griekenland - de leermeester van de Westerse beschaving - overgenomen en vrijwel over het hele Middellandse zeebekken verspreid. Op de eerste Griekse munten werden voornamelijk goden en godinnen uit hun rijke mythologie, maar ook wel legendarische wezens, of nog beschermde dieren en soms de symbolen van steden, afgebeeld. De beeldenaar van personen kwam slechts op het einde van de 4e eeuw vóór Kristus in gebruik. De dynastieën opgericht door de generaals die het rijk van Alexander

de Grote onder elkaar verdeelden, gaven munten uit met portretten van een bewonderenswaardige perfectie.

Rome, dat de beschavingsfakkel van Griekenland overnam, begon pas veel later met munten te slaan, nl. in de eerste helft van de 3e eeuw vóór Kristus. De oudste Romeinse munten waren uit brons vervaardigd, want in Italië was er koper in overvloed. Aangezien de waarde van de munt afhing van het metaal waaruit ze was gevormd, waren die eerste Romeinse geldstukken log en zwaar. Het contact met de Griekse wereld leidde tot het slaan van zilveren munten, de drachmen. Later dook de zilveren denarius op, die vele eeuwen lang de Romeinse munt bij uitstek zou blijven. Julius Cesar was de eerste Romein wiens portret nog tijdens zijn leven op een muntstuk voorkwam.

Het „pond” en de „frank”

Het Westeuropese muntstelsel komt overal voort uit het geld dat in zwang was in de Karolingische tijd (7e tot 10e eeuw), die steunde op de gouden solidus (sol, sou, schelling) en de zilveren denarius (denier, penning). Het eerste stuk was 12-maal meer waard dan het tweede, naar een regeling overgenomen uit het laat-Romeinse rijk; dat bleef in de latere Westeuropese muntstelsels gehandhaafd, tot de Franse Revolutie het tiendelig rekenstelsel invoerde. In het conservatieve Engeland, dat altijd graag liet voelen dat het buiten het kontinent gelegen was, kwam het tiendelig rekenstelsel pas op 15 februari 1971 in gebruik.

Dat de munten lange tijd gekoppeld bleven aan het gewicht van het metaal, moge blijken uit het feit dat 240 zilveren penningen overeenstemden met het Romeinse pond (libera) en dat aldus de gewoonte in zwang kwam van een groot bedrag uit te drukken in ponden in plaats van in duizenden penningen. Zo viel het pond als geldeenheid samen met het pond als gewichtseenheid.

Dit belette niet dat heel wat gewesten hun eigen muntstelsel hadden, dat echter op de dominerende pondwaarde was gebaseerd of er in een wel bepaalde verhouding tegenover stond. Zo had men het Franse pond paris, het Franse pond tournois en zelfs het Vlaamse pond, het Leuvense pond, het Luikse pond, enz.

In 1360 werd in Frankrijk een goudstuk geslagen dat dezelfde waarde had als een pond

(gewicht) zilveren penningen. Dat was onder de regering van koning Jan II van Frankrijk en op dat muntstuk kwam volgend opschrift voor: *Johannes Dei Gracia Francorum Rex*, waardoor het spoedig bekend geraakte onder de benaming „frank”, want aldus komt het reeds in de 14e eeuw in veel rekeningen voor, ook in onze streken.

Daar steeds 1 pond gelijk was aan 20 schellingen of sols, met elk een waarde van 12 penningen of deniers, was de frank die dezelfde waarde had als het pond, ook gelijk aan 20 sols of sous. Zo komt het dat zelfs na de munthervormingen van 1795 (Franse Revolutie), toen de frank onderverdeeld werd in centiemen of honderdsten, vijf centiem of het 20ste deel van de frank nog steeds *sou* werd genoemd, en dat bleef zo tot na de Tweede Wereldoorlog, toen de *sou* of het 5-centiemenstuk te onbelangrijk was geworden en uit de omloop verdween.

De gulden en de Belgische frank

De gulden was oorspronkelijk, zoals de naam het zegt, een gouden munt, die in de loop van de 13e eeuw voor het eerst geslagen werd door de stad Firenze of Florentië, vandaar ook de benaming *florijn*. De florijn vond weldra een grote verbreiding in Spanje, Frankrijk, de Nederlanden en Duitsland.

Onder keizer Karel V werd in 1526 een ordonnantie uitgevaardigd, waarbij het bevel gegeven werd in de Nederlanden voortaan de bedragen uitsluitend in Carolus-guldens uit te drukken.

In de Oostenrijkse tijd werd in 1758 het slaan van munten te Brussel gecentraliseerd, maar er bleef wel nog een hele diversiteit van goud- en zilverstukken in omloop.

Tijdens de Franse Revolutie ging men over tot een volledige geldhervorming. Men dacht er aanvankelijk aan het honderste deel van het kilogram als geldeenheid in te voeren onder de benaming *grave*, maar dit ontwerp bleef dode letter en bij het dekreet van 7 april 1795 werd definitief de *frank* als rekenmunt ingevoerd en werd het Franse pond afgeschaft. In de zuidelijke Nederlanden, dus bij ons, waren in de eerste decennia van de 19e eeuw, de frank en het pond, naast de gulden doorlopend in gebruik.

Al was tijdens het herstel van de Nederlanden (1814-1830) bij de wet van 25 februari 1825 de wettelijke gangbaarheid van het Franse geld afgeschaft, toch bestond de geld-

omloop bij het begin van de Belgische onafhankelijkheid bij ons nog altijd uit 18e eeuwse munten, geslagen in de Oostenrijkse Nederlanden, uit Franse munten en tenslotte uit guldens, die de officiële munt vormden.

In 1832 werd de Belgische geldhervorming doorgevoerd. Eerst overwoog men als geldeenheid het Belgische pond (livre belge) te nemen, maar op 5 juni 1832 werd bepaald dat vanaf 1 januari 1833 de *frank* de officiële rekenmunt werd, in plaats van de gulden.

De frank was gedefinieerd als gewicht (5 gram) met een waarde van 0,29032 fijn goud. Van die waarde is intussen reeds veel verloren gegaan.

Bankbiljetten

In de Oudheid reeds gaven banken bepaalde documenten uit die een waarde vertegenwoordigden, een soort wisselbrieven. Daaruit ontstond in de 17e eeuw het echte papieren geld, dat oorspronkelijk metaalstukken vertegenwoordigde, waartegen het kon worden uitgewisseld.

Maar lange tijd had de bevolking geen vertrouwen in alle vormen van papiergeld. Het verbeterde niet na de treurige ervaring met de assignaten uit de tijd van de Franse revolutie. Tot omstreeks 1830 kende ons land het bankbiljet nagenoeg niet. Nu is het helemaal anders geworden: gouden munten hebben alleen nog maar een goudwaarde, maar geen geldwaarde.

Tegenwoordig heeft het bankbiljet over de hele wereld een „gedwongen koers”, wat betekent dat niemand het als betaling kan weigeren in zijn uitgifteland en dat de omzetting of conversie in stukken van edel metaal niet meer mogelijk is.

Verscheidene landen hebben, voornamelijk sedert de Eerste Wereldoorlog, periodes van intense inflatie gekend. De nominale waarde van de biljetten bereikte toen soms astronomische cijfers. In 1923 bereikte de monetaire crisis in Duitsland zijn hoogtepunt. De dagelijkse ontvangst van een gewone bakker in Berlijn beliep toen meerdere miljarden mark. Een postzegel voor een gewone brief kostte in die tijd bijna 100 miljoen mark. Geld was van zo weinig betekenis dat men terugkeerde naar de voorhistorie en zich liet betalen in natura.

Van goudstukken naar waardeloos papier, of hoe een dubbelte rollen kan!

R.A.B.

Kommunieprentjes...

Stille getuigen van die heerlijke dag.
Kom nu je keuze maken.

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ

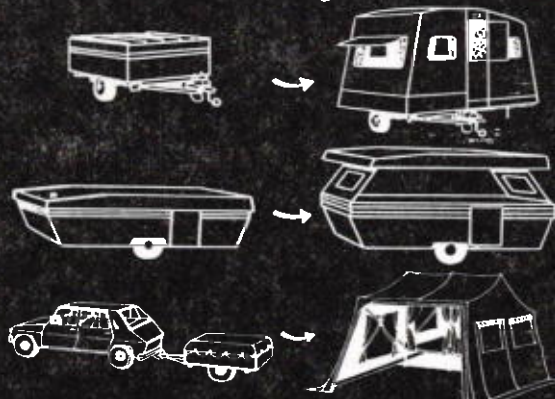
SCHOONAERT

Bergenstraat 14 - 16
8990 ROESBRUGGE

DECUYPER POPERINGE

Ieperstraat 69. 8970 Poperinge Tel 057/33.37.74

PLOOIBARE CARAVANS in OVERVLOED

BIJ HET HEENGAAN van DOKTER Henri BOUCQUEY (1923-1982)

Met enkele feiten uit de geschiedenis van de pediatrie

Op 3 maart 1982 is dokter Henri Boucquey, de eerste kinderarts van deze streek, tengevolge van een hartstilstand overleden. Hij was geboren te Poperinge op 21 juli 1923 en dus 58 jaar. „Veel te jong en veel te vlug is hij gestorven“, zei E.H. Deschodt tijdens zijn homilie onder de lijkdienst. Inderdaad!

Henri Boucquey voltooide zijn humaniora aan het St.-Stanislaskollege te Poperinge in 1942. Hij trok naar de Leuvense universiteit, waar hij in 1949 promoveerde tot doctor in de geneeskunde. Na zijn soldatendienst ging hij zich specialiseren in de pediatrie bij prof. P. Denys te Leuven (1950-1951) en daarna in de pediatrie van het „War Memorial Hospital“ te Brussel, onder de leiding van dr. Lust (1951-1953).

Toen hij zijn opleiding had voltooid - nu bijna dertig jaar geleden - behoorde hij tot een kleine groep afgestudeerden, die een volwaardige vorming in de kindergeneeskunde hadden gekregen. Daardoor had hij enorme vooruitzichten en kreeg hij aantrekkelijke plaatsaanbiedingen, maar hij wees ze resoluut van de hand, om als Poperingenaar in hart en nieren, zich in zijn geboortestad te vestigen.

Hij werd met open armen ontvangen door de Zusters van O.L.V.-Gasthuis, die onmiddellijk een nieuwe vleugel lieten bouwen aan hun kliniek, om hun kinderspecialist een degelijke infrastructuur ter beschikking te stellen.

Dokter Boucquey heeft op het gebied van de pediatrie pionierswerk geleverd en de grondslag gelegd van de wetenschappelijke kindergeneeskunde in deze streek, terwijl hij door zijn konsultatiedagen in de landelijke omgeving, in het kader van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, ontelbaar vele jonge moedertjes heeft opgeleid en voorgelicht in de kinderverzorging.

Heden ten dage hebben heel wat jonge mensen, die eens zijn patiëntjes waren hun fysische en geestelijke gezondheid aan hem te danken, zonder nog te gewagen van diegenen die hij, in een tijd van grotere kindersterfte, uit de klauwen van de dood heeft gered.

Een kultuurmens

Dokter Boucquey was een gespecialiseerde arts met een brede kulturele belangstelling, die zich enorm interesseerde voor geschiedenis, heemkunde en kunst, waarover hij een benijdenswaardige bibliotheek en documentatie had verzameld. Als hier ergens in de streek een manifestatie plaats vond die daarop betrekking had, dan was men zeker er dokter Boucquey te ontmoeten.

Zonder veel woorden eraan te verspillen, stil en bescheiden, zonder zich te laten opmerken, genoot hij intens van de prestaties van dit volk uit de Westhoek, dat hij ultramate lief had met dat gouden hart van hem, dat veel te vroeg moest begeven.

Hij was voorzitter van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen te Poperinge; zetelde als afgevaardigde van de B.G.J.G. in de kulturele raad; was voorzitter van het 11-julikomitee; ondervoorzitter van de Vrije Tekenakademie; adviseur bij de Kunstkring Hoppeland en tenslotte nog bestuurslid van de heemkundige kring *Aan de Schreve*!

Als mens was hij zijn leven lang een en al bezorgdheid, niet voor zichzelf, maar voor de anderen: voor zijn gezin, voor zijn kinde-

ren, voor hun toekomst, voor zijn patiëntjes, voor de evolutie van de pediatrie... voor alles waarbij hij betrokken was of waarvoor hij zich verantwoordelijk gevoelde.

Sedert vijftien maanden getekend door een zware ziekte, waarvan hij als medicus ongetwijfeld het verloop en de afloop moet hebben voorzien, was hij niet te overhalen om voortaan meer voor zichzelf te zorgen. De levensweg die hij zich had uitgestippeld, is hij blijven betreden, tot hij erbij is neergevallen.

Het leven van dokter Boucquey is voor deze streek en is voor zijn schoon gezin, zeer belangrijk geweest. Ongetwijfeld is hij in vergelding voor het goed dat hij heeft gedaan, binnengeleid in het Oord dat de eeuwige beloning uitmaakt voor hen, die hun leven lang om anderen bekommerd waren, voor hen die de Liefde - met een hoofdletter - hebben gekultiveerd.

De kindergeneeskunde

Lange tijd behoorde de kindergeneeskunde tot de algemene medische praktijk, al stonden de omnipraktici er wel een beetje onwennig tegenover. Bovendien bleek er bij kinderen wel een eigen specifieke pathologie te horen.

Een van de grote voorvechters van de kindergeneeskunde was de 18e eeuwse Zweedse arts Nils Rosen von Rosenstein van Gottenburg, die een leerling was van de wereldberoemde Boerhaave, en doceerde aan de universiteit van Upsala. Hij publiceerde in 1764 een boek van 650 bladzijden, dat onmiddellijk in vele talen werd vertaald en waarin hij in 28 hoofdstukken de kinderziekten en hun behandeling bestudeerde, steunende zowel op zijn eigen ondervinding als op grote auteurs.

Te Parijs bestond sedert 1802 een ziekenhuis (*Hôpital des Enfants-Malades*), waar uitsluitend kinderen tussen twee en vijftien jaar werden behandeld en waar gedurende de hele 19e eeuw, dokters uit alle delen van de wereld zich gingen bekwamen in de kindergeneeskunde.

In 1843 verscheen van de Fransman Ernest de Barthéz en de Zwitser Frederic Rilliet, internisten verbonden aan het *Hôpital des En-*

Foto: B. De Grendel

fants-Malades, een *Traité clinique et pratique des maladies des enfants*, dat lange tijd als een standaardwerk werd beschouwd.

Geleidelijk werden ook de fysiologische behoeften en de pathologie van de pasgeborenen en van de eerste levensmaanden bestudeerd, rekening houdende met hygiëne, besmetting en het sociologische milieu.

In de grote landen om ons heen: Frankrijk, Engeland en Duitsland, maar ook in Italië en Amerika kwamen in de volgende jaren regelmatig gespecialiseerde werken van de pers die betrekking hadden op de pediatrie. Voedingsleer en preventieve geneeskunde, naast de behandeling van specifieke kinderkwalen, waren het voorwerp van de aandacht van sommige onderzoekers, die aldus de basis legden van een nieuw specialisme, dat omstreeks het begin van deze eeuw uit de algemene geneeskunde en de leer van de inwendige ziekten was losgeweekt.

De pediatrie in ons land

Pas tegen het einde van de jaren dertig, van deze eeuw, werd er in ons land op een ernstige wijze aan pediatrie opleiding gedaan. Wel was vóór de Eerste Wereldoorlog de leperling Pierre Nolf (1873-1953), docent aan de interne polikliniek van de Luikse universiteit, belast met een leeropdracht in de kindergeneeskunde, maar dit was slechts een secundaire functie. Immers, het voornaamste wetenschappelijke werk van dr. Nolf, gegroeid uit zijn medewerking aan het fysiologisch laboratorium van prof. L. Fredericq te Luik, betrof het ingewikkeld probleem van de bloedstolling. Naderhand werd hij, eveneens te Luik, hoogleraar in de algemene pathologie en therapie (tot in 1943). Tussendoor werd hij nog Minister van Wetenschappen en Kunsten (1922-1925), waarbij hij bijna berucht werd om de door hem ontworpen overgangsregeling tot de vernederlandsing van de Gentse universiteit. In 1920 werd hij te Luik in de klinische pediatrie opgevolgd door Léon Plumier.

Te Leuven was het aanvankelijk de Internist Louis Madaque (1879-1952), die ook de pediatrie doceerde. Toen hij, na de dood van prof. J. Lemaire, in 1933 naar het internisme terugkeerde werd hij in de pediatrie kliniek opgevolgd door prof. Pierre Denys (1903-1969), die van opleiding eigenlijk Internist-

bakterioloog was, maar in de jaren 1937-1938 zich te Leiden in de kindergeneeskunde en in de Nederlandse taal ging bekwalen. Te Brussel had men achtereenvolgens als leermeesters in de pediatrie, Charles Cohen en Victor Pèchère.

Maar dat was - aan alle Belgische universiteiten - lange tijd pediatrie in het kader van de algemene geneeskundige opleiding, zonder dat er specialisten werden gevormd.

In 1935 wist de Gentse universiteit de Noord-Nederlander prof. E. Gorter aan te werven, die reeds in 1916 in het Leidse Akademisch Ziekenhuis een afdeling kindergeneeskunde had opgericht, waaraan een druk bezochte polikliniek was verbonden. Hij schreef een bekend *Leerboek der Kindergeneeskunde*. Prof. Gorter werd in 1939 opgevolgd door Carlos Hooft (1910-1980), die bij Gorter en Debré te Parijs zijn vorming had gekregen. Hij was het die op zijn beurt de eerste echte kinderartsen opleidde. De huidige hoogleraren in de pediatrie, te Leuven zowel als te Gent, zijn leerlingen van Hooft. Deze laatste verrichtte baanbrekend werk op het gebied van de voeding van zuigelingen en de hygiëne. In 1937 stierven er immers in ons land nog 90 op 1000 baby's, wat tienmaal meer was dan heden ten dage. Hooft verwierf ook internationale bekendheid op het gebied van de erfelijke kinderziekten.

Tenslotte dient er nog gewezen op *Het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn*, waarvoor dokter Boucquey in onze streek toezichhoudende arts was en dat een bijzondere rol heeft gespeeld in de medisch-sociale begeleiding van moeder en kind.

Dit werk is in feite ontstaan onder de Eerste Wereldoorlog om de beproefde Belgische bevolking te helpen. Op voorstel van Minister Henri Jaspar, werd het bij de wet van 5 september 1919 een officiële instelling. Het heeft weliswaar geen medisch-curatieve taak, maar een preventieve opdracht, die een grote bijdrage heeft geleverd bij het bestrijden van de hoge kindersterfte terwijl het op een doelmatige manier de gezondheid van onze kinderen weet te vrijwaren en te bevorderen.

Roger-A. BLONDEAU

dat „blauwen” wordt genoemd.

De volks-schrijver J. Leroy, geboren te Haringe in 1858, omzeggens tussen de blauwers, liet in het Brugse een feuilleton verschijnen, dat later in boekvorm uitgegeven werd: een bestseller voor zijn tijd, want het kende een 3-tal heruitgaven. Leroy beschreef zo nauwkeurig de persoon, de plaatsen, de streek, dat de lezer - en velen ten andere - gaat geloven in het „echt” bestaan van „Karel de Blauwer”.

Om deze boeiende verhalen terug tot leven te brengen, werd door een plaatselijk comité in 1959 een stoet(je) gevormd, dat een drietal jaren uitging. Het was de rechtstreekse aanleiding voor de dorpskunstenaar Romain Depuydt om een lied te dichten en te componeren, dienend ten geleide van de stoet.

Even later waagde Romain Depuydt zich aan het schrijven van een toneelwerk, dat op enige vierkante meters de grote blauwersverhalen wist weer te geven. Verschillende malen werd het opgevoerd in de streek. Omwille van de grote bezetting, viel het stil, doch zou nog heel goed kunnen hervat worden.

Toen Pater Joris Declercq te Haringe zijn vernieuwd blauwersverhaal „Karel Velde” schreef, herleefde de kleine grens-gemeente de sterke blauwersverhalen. Men kunstelde een smeed-ijzeren monumentje voor de „blauwer”. Voor wandelaars, fietsers en autotoeristen werden drie specifieke routes uitgestippeld, met een rijke begeleidende tekst. Dorpswinkels kunnen ze je bezorgen. De uitgeverij Schoonaert te Roesbrugge is de uitgever van het boek „Karel Velde”.

De radio-uitzendingen geven iets te horen uit de verschenen boeken „Karel de blauwer” en „Karel Velde” en uit het toneelwerk. Romain Depuydt zingt zijn „eigen” lied. Dhr Blondeau uit Roesbrugge, die de geschiedenis van de wetenschap als bijzonder studie-objekt heeft, vertelt over „wie-wat en hoe” van de blauwerij.

Dhr Gheysens, leraar uit Haringe, is de gids, die de luisteraars typische maar nu echt „levende” blauwers aan het woord laat. Te Houtkerque, op een Bokrijkse route-kamer vertellen oudere mannen in hun „historische” taal over hun illegale transakties. Te „St. Joseph” te Haringe horen we in 't lang en breed echt gebeurde avonturen.

Wat het blauwen betekende voor de mensen van de streek, wat er gebalwd werd vernemen we van dhr Gheysens.

Niet alleen ouderen, die het blauwen zelf beoefend hebben of gekend hebben, zullen aan deze uitzendingen plezier beleven, maar de jongeren zullen in deze sappige volksverhalen smaak vinden.

In ieder geval hopen de makers van deze

uitzendingen, dat het zou mogen leiden tot nadere kennismaking met streek over de schreef, het volk dat nog onze taal spreekt maar ze niet meer kan lezen. Een hoekje levende geschiedenis, waar je goed ontvangen wordt.

Het wijkcomité Haringe nodigt dan ook iedereen uit op 2de Paasdag, 12 april om 14 u., samenkomst aan de kerk te Haringe. Een 4-tal gidsen zullen er uitleg verschaffen, antwoorden op vragen en de wandel-, fiets- en autoroutes begeleiden.

Tenslotte de planning van de radio-uitzendingen op de BRT zender Brussel 1 middengolf: vrijdag 26 en dinsdag 30 maart, donderdag 1, maandag 5, woensdag 7 en vrijdag 9 april, telkens om 9.30 uur.

Jan LAMBIN

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Overlijden

- Camiel Dewulf, 75 j., echtgenoot van Maria Huyghe.
- Martha Scharre, 74 j., weduwe van Michel Boussekey.
- Martine Deloz, 29 j., en dochtertje Carol, 8 j.

Geboorte

- Bram Vandewynckel, z.v. Marc en Josiane Deknutt.
- Cindy Dennekin, d.v. Jean-Marie en Marieleen Notredame.

Huwelijksaankondigingen

- Johnny Verkest van Jabbeke met Caroline Six van Roesbrugge-Haringe.
- Hedwig Knockaert van Ieper met Gerda Dehondt van Roesbrugge-Haringe.

PAPIERSLAG CHIRO-HARO

Tijdens de eerste week van de Paasvakantie (vermoedelijk 5-6-7 april) haalt de Chiro-Haro oud papier op in Roesbrugge, Haringe, Proven, Krombeke en Beveren. Gelieve uw oud papier in te binden of in kartonnen dozen te stoppen. Alvast bedankt.

CHIRO-HARO-TD

Op zaterdag 24 april richt de Chiro-Haro voor de tweede maal een T-D in. Iedereen wordt er uitgenodigd in „Het Kristen Volkshuis” bij Julien Gunst. Discobar „Spectrum” zorgt de hele avond voor muziek en ambiance. Kaarten te verkrijgen bij de leiders aan 60 fr. Inkom aan de zaal: 70 fr.

Jongeren-kunsttentoonstelling te Haringe

Het is de bedoeling van de Kultuurgemeenschap Haringe ook aan nieuwe kunstenaars de kans te geven even hun werk aan het pu-

BRT radio „Brussel 1” stelt voor Blauwersfiguren en blauwersverhalen in de Westhoek

Als een posthume hulde aan de onlangs overleden pastoor van Haringe, Pater Declercq, alias Djoos Utendoale, werden enige radio-montages gewijd aan het sociaal-ekonomisch gebeuren rond de eeuw-wisseling.

Centrale verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

BRUNEEL - BAELDE pvba
Bankelindeweg 11
8994 Krombeke
Tel. 057/40 07 81

ZINKWERK — ASFALT SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 64
Nieuwbouw of herstellingen

Verdeler: Gasvuren en kachels „Nestor Martin”
„Somy”
Fietsen „Thoria” - „Ventura”
„Manchester” - „Venus”
➔ Alle herstellingen.

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

HET
KWALITEITSMERK

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30 04 13

blik voor te stellen. Daarom deze tussen-
tijdse kunsttentoonstelling.

Op dit ogenblik hebben volgende kunst-
naars zich reeds ingeschreven voor deze
tentoonstelling: Antoon Couttenye, Rik So-
hier, Herwin Vangaeve, Jan Daschot, Noël
Dezitter, Rik Ryon, Viviane Derycke, Walter
Tailly, Nele Boudry, Bertrand Debruyne, Ber-
tha Tack, Christiane Parent, Jenny Heyman
en Rudi Dewaele.

Deze groepstentoonstelling zal een rijke
verscheidenheid bieden wat kleur, smaak en
kunst betreft. Naast olie-verf doeken, zijn er
akwarellen, houtsnijwerk, potloodtekeningen
en beelden. Deze tentoonstelling zal zeker
een verrassing zijn, want ongekende kunst
kan niet anders dan boeien en verdiepen.

Deze tentoonstelling wordt geopend op za-
terdag 10 april om 10 u.; en loopt tot Paas-
maandag 12 april, in de klaslokalen van de la-
gere school te Haringe.

KONCERT TE HARINGE

Goede Vrijdag is steeds een dag van bezin-
ning. Dat kan op velerlei manieren. De Kul-
tuurgemeenschap Haringe nodigt U uit op een
heel speciale muzikale bezinningsavond rond
de liturgie van het Heilig Triduum. Jozef Sluys
brengt er met de „Scola Gregoriana“ o.l.v.
Roger Deruwe de integrale uitvoering van de
„Messe à l'usage des Couvents“ van Fran-
çois Couperin.

François Couperin, organist, klavecijnist en
komponist, werd in Parijs geboren in 1668 en

stierf er in 1733. Hij werd in 1693 hof-orga-
nist van Lodewijk XIV en klavecimbel-leraar
van de prinsen. Hij voerde in Frankrijk de
vioolsonate en de Italiaanse kamermuziek-
stijl in. Hij schreef vooral klavecimbel- en
kamermuziek en werken voor soli of kleine
koren voor kerkelijk gebruik. Zijn stijl wordt
gekenmerkt door een grote innigheid, een
golvende melodie en gevarieerde versieringen.

Jozef Sluys (Gaasbeek 22-10-36) werd op
19-jarige leeftijd laureaat van het Lemmens-
instituut te Mechelen. Hij vervolgde zijn stu-
dies aan het Koninklijk Muziekconservato-
rium te Brussel, waar hij naast verschillende
eerste prijzen, ook nog de „Prijs Arnold“
voor orgel behaalde. Op de wereldtentoon-
stelling (1958) werd hij aangeduid als orga-
nist-titularis aan de Civitas-Dei-Kerk. Sinds
1959 bekleedt hij die functie in de Sint-Pieters-
kerk te Jetta. In 1963 werd hij laureaat van
de Internationale J.S. Bach-wedstrijd. Het Min-
van Nationale Opvoeding en Cultuur vereer-
de hem hiervoor met de medaille „Pro Mu-
sica“. Jozef Sluys is stichter van de Orgel-
kring Brussel-West en organisator van de
historische concerten te O.L. Vrouw-Lombeek.

De „Scola Gregoriana“ uit Brugge onder
leiding van Roger Deruwe is zeker geen on-
bekende meer en staat borg voor een perfek-
te uitvoering van de Gregoriaanse gezangen.

Dit bijzonder concert is een unicum voor
iedereen die van kunst houdt. We verwachten
U daarom in het enig-mooie kerkgebouw van
Haringe op Goede Vrijdag 9 april a.s. om
20 u.

BIER- EN WIJNFEESTEN

Op zaterdag 1 mei 1982 richt de volleybal-
klub Roevo opnieuw hun Bier- en Wijnfeesten
in. Niettegenstaande het geweldige sukses
van verleden jaar hopen ze het dit jaar nog
beter te doen. Er werd uitgekeken naar een
degelijker verwarming zodat het gezellig warm
zal zijn.

In de „Weinstube“, die dit jaar nog wat
groter zal zijn, zal de „tweede leeftijd“ naar
hartelust kunnen genieten van een zwierige
tango, een trage wals, de plezante vogeltjes-
dans, enz. De wijn zal er uit kleine houten
vaatjes getapt worden.

De jeugd zal al haar energie kwijt kunnen
in de grote zaal, waar de „Spectrum Drive-in
show“ de ambiance tot een hoogtepunt zal
brengen met hun spetterende klank- en licht-
show.

Dus allen naar de Bierkelders van de Brou-
werij Feys te Roesbrugge, Beverenkalsijde, op
zaterdag 1 mei 1982 om 20 uur. Inkom 80 fr.,
voorverkoop 70 fr. Met de toegangskaart is
er tevens een autokassette te winnen.

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 6 maart 1982 is in het Mariaziekenhuis
te Poperinge, op 60-jarige leeftijd mevr. Ray-
monde Camerlynck, echtgenote van de hr.
André Casier, overleden. Zij was de dochter
van burgemeester en groothandelaar in voe-
dingswaren, Guillaume Camerlynck-Desmares-
caux van Roesbrugge. Het echtpaar Casier-
Camerlynck dat vele jaren in Zaïre verbleef,
woonde nu te Jabbeke.

speel gratis op de

Lotto

met sparen bij de

ASLK

Voor elke 5 000 fr. aangroei op uw spaarboekje, ES-rekening (dat is het
spaarboekje met rekeninguittreksels), schoolspaarboekje of woonspaar-
boekje bij de ASLK krijgt u een waardebon van 20 fr. voor een kosteloze
deelneming aan de Lotto.

— Op de aangroei van uw spaargeld tussen 1 februari en 30 april 1982
krijgt u vanaf 1 mei waardebons waarmee u kunt deelnemen aan de
Lotto-trekkingen van 12, 19 en 26 juni.

— Op uw spaaraangroei tussen 1 mei en 31 juli 1982 krijgt u vanaf 1 au-
gustus waardebons voor deelneming aan de Lotto-trekkingen van 11,
18 en 25 september.

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14

8990 ROESBRUGGE-HARINGE

DAT
"TIKJE"
SCHOONHEID EN
KWALITEIT VINDT U
JUIST BIJ ONS
EN
NATUURLIJK ZORGEN
WIJ OOK VOOR
EEN PERFEKTE
PLAATSING

**GORDIJNEN
EN
OVERGORDIJNEN**
schoonaert
tel 057 33 40 86
bruggestraat 3 8970 poperinge

Poëzie-avond met Gwij Mandelinck

Op vrijdag 2 april vindt de door sneeuwval uitgestelde poëzie-avond met Gwij Mandelinck plaats, nu in „t Oud Gemeentehuis“ (bij Jacques Delhaye) Watouplein 4 te Watou.

Het blijft de bedoeling van de organisatoren - zoals in de Aktiviteiten- en Infokalender 1981 gesteld - de dichtbundel „De droefheid is in handbereik“ aan onze streekmensen voor te stellen, dit via gesprek en interview met de auteur en de h. Daniël Herman, leraar Klassieke Talen, dit via deklamatie door de h. Jacques Lesage, leraar en toneelspeler-regisseur, en via de vragen van de aanwezigen. De Volksmuziekgroep „Ghybe“ met Wim Ghieslens, Joost Denuwelaere, Kaat Mortier en Marijke Allemeersch zorgt voor de muzikale omlijsting.

Intussen getuigde Prof. Albert Westerlinck, die zopas bekroond werd met de Staatsprijs voor een schrijversloopbaan, over „De droefheid is in handbereik“: Die bundel heeft mij gelukkig gemaakt. Het doet mij deugd verzen zo rijk aan vorm en zo vol en zinvol aan inhoud te lezen.

Onlangs namen Gwij Mandelinck en Nic van Bruggen samen met een paar critici deel aan een groot debat aan de Leuvense Universiteit. Daarover schreef „De Standaard“ (11.2.82): „Poëzie, zo zei Mandelinck, maakt hem dag aan dag anders, bezorgt hem dagelijks een innerlijke verschuiving. Daarin speelt de stilte een belangrijke rol, stilte die het woord bevrijdt en de taal aankleeft. Bovendien is de volksmond voor Mandelinck een bijzondere vorm van taal“.

Niet alleen te Leuven loopt de zaal vol voor dergelijke verrijkende avond, ook in onze Westhoek is dit mogelijk.

De toekomst van de Belgische frank

Op 23 april a.s. om 19.30 u. spreekt in het gasthof Driekoningen te Beauvoorde, prof. dr. Levy, buitengewoon hoogleraar aan het Rijks-universitair Centrum te Antwerpen en bekende TV en radiokomentator voor monetair problemen, over *De toekomst van de Belgische frank*. Ongetwijfeld voor deze tijd een

boeiend onderwerp, dat velen zal interesseren.

Deze spreekbeurt vindt plaats in het kader van de jaarlijkse zakenlunch van de Orde van Driekoningen. Inschrijven vóór maandag 19 april, bij W. Platevoet te Veurne (058/31 16 08) of bij Roger-A. Blondeau te Roesbrugge (057/30 07 88).

We maken van de gelegenheid gebruik om erop te wijzen dat het Gasthof Driekoningen van eigenaars is veranderd en sedert 28 maart jl. wordt uitgebaat door een sympathiek, pas gehuwd paar, Xavier en Ria Dehouck-Fleurbaey, die zullen zorgen voor een bestendig goed onthaal in hun hotel-restaurant, cafétaria en snack! Daarmee is te Beauvoorde weer de infrastructuur aanwezig om er het eendagstoerisme, dat er geschraagd wordt door festiviteiten en manifestaties aan de lopende band, meer dan ooit te kultiveren. Een bezoek aan Beauvoorde is altijd de moeite waard en een goede ontvangst is er nu verzekerd!

Pater Joris Declercq op de radio

Op zondag 4 april te 19.25 u. kan men op BRT Internationaal (198,4 m of 1512 kHz) een radiomontage beluisteren van Mark Deltour over pater Joris Declercq-Djoos Utendoale, met medewerking van Willem Vermandere en Roger-A. Blondeau.

PAS VERSCHENEN

Het boek „Westhoekse Poëzie 2“ van Djoos Utendoale is verschenen. Al wie vooraf heeft ingetekend, zal hem in de eerstkomende dagen ontvangen.

„Westhoekse Poëzie 2“ is nog steeds te verkrijgen bij Drukkerij-Uitgeverij Schoonaert, Bergenstraat 14-16, 8990 Roesbrugge aan de prijs van 320 fr. (+ ev. 25 fr. verzendingskosten).

Fietsen langs de Heuvellandroute

Geen tochtje voor hardfietsers, maar een kalme fietswandeling over ongeveer 15 kilometer.

Start om 10 uur aan streekhuis Malegijts te Kemmel, zondag 4 april.

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE

P.V.B.A.

PROVENPLEIN 39 A

8994 PROVEN

Telefoon : 30.09.01 - 30.09.02

na diensturen 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

**Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen
Onder Staatswaarborg**

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Frederik Goussey, z.v. Werner en Nadine Salesse (Leuven).

Huwelijksaankondigingen

- José Baes van Stavele met Rita Soenen van Poperinge.
- Luc Butaye van Stavele met Gerda Butaye van Westrozebeke.

Nieuwpoort en Frans-Vlaanderen

Van 3 tot en met 18 april wordt in Nieuwpoort de achtste Frans-Vlaamse Veertiendaagse gehouden, waarop het gebied van de Pene centraal wordt gesteld. De openingszitting heeft plaats op zaterdag 3 april om 16 u. in de feestzaal van de vismijn, Kaai, te Nieuwpoort. Het woord wordt er o.m. gevoerd door Jozef Defeu en minister Poma.

Voor nadere informatie: Dienst Toerisme en Cultuur, Stadhuis, 8450 Nieuwpoort - tel. 058/23 55 94

MENSEN VAN BIJ ONS

Adjutant van de rijkswacht Wilfried Lejeune (*15 juni 1938), zoon van André Lejeune, de gewezen molenaar van de Westmolen te Stavele, is benoemd tot brigadecommandant te Poperinge. Wij wensen deze abonnee van harte welkom bij zijn terugkeer naar de streek!

Op 3 april 1982 viert het echtpaar Camiel Panne-Maria Leppe te Berchem (Antwerpen) hun GOUDEN bruiloft (5 april 1932 - 5 april 1982). Camiel Panne, zoon van postman Romain Panne en Marie Vereecke, woonde in zijn jeugd op de Beverenkalsijde (Roesbruggedorp), in het huis nu betrokken door Roger Denys. Hij studeerde voor leraar middelbaar onderwijs. Eén van de vele intellectuelen, die bij gebrek aan beroepsmogelijkheden, de streek verlieten!

Hartelijk proficiat aan het gouden paar en nog vele jaren van gelukkig samenijn.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND APRIL

Kaartingen

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker vrijdag 2 april te 20 u.: 3de maandelijks kaarting van de kaartclub „Tijdig Thuis".

Roesbrugge, zaterdag 3 april vanaf 20 u. en zondag 4 april van 10 u. - 13 u. en van 16 u. - 24 u.: grote jaarlijkse boter- en kaaskaarting in de meisjesschool.

Roesbrugge, maandag 5 april bij Mevr. J. Deroo-Denys: prijskaarting voor de leden van de kaartersgilde.

Proven, zaal „Sint-Jozef" donderdag 8 en donderdag 22 april te 13 u. kaartnamiddag „Derde Leeftijd".

Beveren, in „t Boerenhof" donderdag 15 april te 14 u.: gezellig onderonsje en kampioenskaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Haringe, zondag 25 april van 9 u. - 13 u. en van 16 u. - 23 u.: grote koeke- en boterkaarting in de Zustersschool. Inschrijvingskaart geeft recht op gratis tombola.

Roesbrugge, dinsdag 27 april bij J. Gunst: Puntenkaarting „Derde Leeftijd"

Vogelpik

Roesbrugge, in „De Gouden Arend" zaterdag 24 april: maandelijks smijting voor „De Arendpikkers".

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker zaterdag 24 april: 3de maandelijks smijting voor „De Zwaantjespikkers". Laatste kans inschrijving.

Toneelavond

Krombeke in de parochiezaal. Zondag 4 april te 19.30 u.: Blijspel „Huwelijksvakantie" opgevoerd door „Watou-Westhoek". Deuren om 19 u. Kaarten aan de ingang.

K.V.L.V.

Roesbrugge, in de meisjesschool woensdag 21 april te 13.30 u.: Algemene vergadering. Tema: „Boerin of niet boerin". Maandag 17 mei: reis naar Parijs. Vertrek om 5 u. Prijs 550 fr. Inschrijven bij Mevr. H. Vanstraeesele.

KROMBEKE

Krombeke, woensdag 14 april te 19.30 u.: demonstratie voor alle leden K.A.V. - K.V.L.V. „Feestelijke nagerechten in leders bereik".

Krombeke, woensdag 21 april te 19.45 u. belangstellingsavond voor K.A.V. - K.V.L.V.-leden. Onderwerp „Budgetteren kun je leren". Zeer aktueel onderwerp.

Krombeke, maandag 5 april te 19.30 u. Paasfeest voor alle leden K.A.V. en K.V.L.V. met Lourdes-dia's. Koffietafel en ontspanning.

Dansavond

Roesbrugge, zaal „t Kristen Volkshuis" zaterdag 24 april te 20 u. Chiro-T-Dansant met discobar „Spectrum". Roesbrugge, zaterdag 1 mei Bier- en Wijnfeesten in de Bierkelders van de Brouwerij Feys.

Orgelconcert

Haringe, Goede Vrijdag 9 april om 20 u. Orgelconcert door Jozef Sluys met de „Scola Gregoriana" uit Brugge.

Jongeren kunsttentoonstelling

Haringe, schoollokalen Jongeren kunsttentoonstelling vanaf zaterdag 10 t.e.m. maandag 12 april.

TE KOOP

MINI-WASMACHIEN, zo goed als nieuw. Zich wenden: Prof. O. Rubbrechtstraat 68 Roesbrugge. T.V. (zwart-wit) 3.000 fr. In zeer goede staat. Adres ter drukkerij.

Drukkerij SCHOONAERT - Roesbrugge

TIERCÉ: vrijdag 2 april tot 20 uur
zaterdag 3 april: gans de dag gesloten.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De Waalse staalarbiders zijn erg bekommerd om hun hoge lonen en om de werkgelegenheid. Dat is best te begrijpen in deze krisistijd. Maar ze zijn niet alleen begaan met zich zelf maar ook met de arbeiders uit andere sectoren. Om het werk van hun kameraden, de glasblazers, te bevorderen hebben ze bij hun betoging te Brussel, voor zowat zes miljoen frank glaswerk aan diggelen goegoid. Alle beetjes helpen en solidariteit is een schoon woord.

Wie dat allemaal zal betalen is ongeveer bekend: de onschuldige slachtoffers die een winkel of een café uitbaten op die nevrallieke punten waar betogers van elke pluimage voortdurend bedrijvig zijn. Wie daar woont of er een zaak heeft is eigenlijk nooit op zijn gemak. Niemand is er nog baas in eigen huis. Alleen betogingen van vrouwen zijn minder te duchten, die willen alleen maar baas zijn in eigen buik! Van vrouwen gesproken, madame Spaak, de voorzitter van het wegterende FDF had die baldadigheden van haar Waalse vrienden niet verwacht.

Deze tijd staat niet alleen in het teken van crisis en betogingen, maar meer nog in het teken van de „trein". Eerst was er de miserie met de treinen door de sneeuw; toen heeft premier Martens drie treinen met herstelmaatregelen gelanceerd, die echter dagenlang treinstakingen voor gevolg hadden, terwijl minister De Croo een hele reeks treinen wil afschaffen en zinnens is 500 man treinpersoneel af te danken. Dat alles heeft een zodanige weerslag op het treilverkeer, dat we best op een andere trein overstappen.

De voorzitter van de Waalse gewestregering Damseaux wil niet meer dat er in Wallonië nog openbare werken worden uitgevoerd door Vlamingen. Dat was nochtans tot op heden veelvuldig het geval, omdat Vlaamse aannemers goedkoper werken. Van Damseaux moeten ze nu allemaal bulten. Dat daardoor de openbare werken in Wallonië duurder zullen uitvallen, kan hem geen barst schelen, de Vlamingen zullen ze toch voor het grootste deel helpen betalen. Het komt altijd op hetzelfde neer: de profijten voor de Walen en de lasten voor de Vlamingen. We kennen die diskriminatie al 150 jaar!

Voor de rest zijn we gelukkig met de prijzenstop: de benzine is al duurder geworden, de post- en telefoontarieven volgen en er zijn al 900 aanvragen ingediend voor prijsaanpassingen. Als het waar is dat de devaluatie alleen maar kon slagen mits een beugelende prijzenstop, dan is die schone krokus-devaluatie nu reeds mislukt!

Maar koeragie en de groeten van Gusta,

Pol

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
 - gasoil } verwarming
 - fueloil }
 - oliën en vetten
- aan huis besteld!

JAN VANDENBROUCKE

Roesbruggestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30 02 43

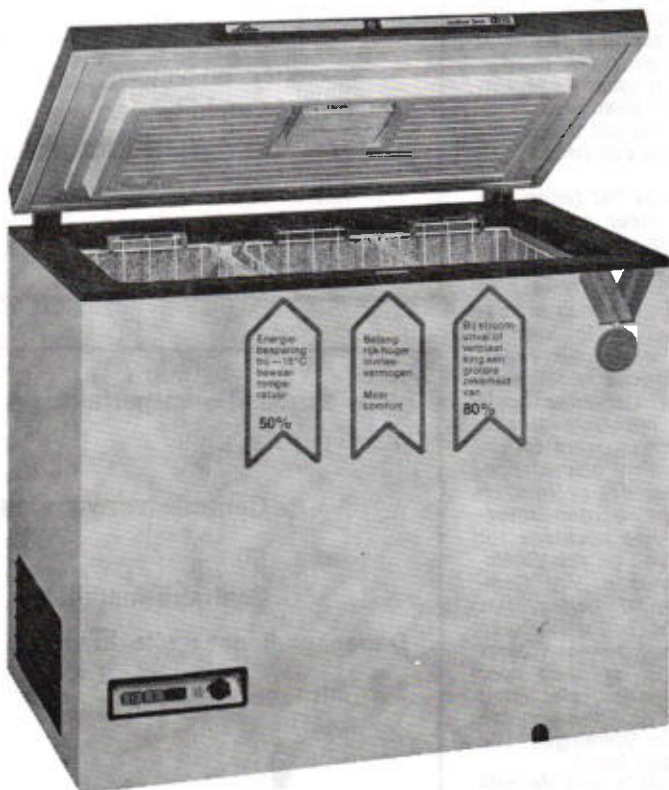

Schoenen

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

De LINDE maxifrost spaart 50 % energie.
De smakelijke manier van sparen.

Maxifrost 3000 electronic

Bruto-inhoud 270 l
nuttige inhoud 258 l

50 % minder
energieverbruik in
vergelijking met
gewone diepvriezer.

Dank zij de
super-isolatie
loopt de Inhoud
bij stroomuitval
of verhuizing
gedurende 54 uur
geen enkel gevaar.
Elektronisch
geregeld.

Uw verdeler :

J. Cappoen-Gantois

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
Tel. 057/30 05 94

8990 ROESBRUGGE
Eigen service

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

't Was de wekelijkschen stamineeavond te „Snelle Madelons“ in „De korenblomme“ te Watou.

Madeleine, de bazinne, was nu ol in de vijftig, maar die bynaame van „Snelle Madeleine“ was nog entwtot dat overbleef van ten tyde dat ze 'n jaar of achttiene was. 't Was in dien tyd inderdaad è schoon, welgemaakt jonkvrouwmens, waarachter dat ol de jonkheden van geheel de streeke gingen gaan rinkevielen. Toen was 't olle zundaage vulle bak in „De korenblomme“. De kluutorgel tingeltangelde ol van achter d'hoogmesse en van achter den noene, tot 's avonds late dansten ze daar dat 't schouwe gaf. J'hoorde Madeleine giechelen en zingen boven 't muziek uut!

Maar nu waaren we meer of dertig jaar laater en er was ondertusschen styf veele veranderd in „De korenblomme“. De kluutorgel was weg maar Madeleine was è bleeven. Z'hadde in 'n tyd veele okkasies had, maar ze was nooit è trouwt è rocht . . . Ze was bluuven kafee houden omdat ze 't niet koste laaten. Madeleine was zelve nu nog niet kwaak van uitzicht wei . . . maar ja, je zag wel dat ze in heur blokjaaren kwam, want ze woog bykans honderd kilo.

Nu hadde ze nog heur vaste kalanten die de zundag è pintje kwamen drinken. Op den stamineeavond, de woensdag, waaren 't oltyd de vier zelfde die hulder potje kwamen kaarten. Dat waaren: Juul Bareel, den brigadier van de kommiezen, Fielte Zoetewijn, de kerkoster, Manten Breevoet, 'n boer die naar de plaatse was kommen rentieren en Gusten Lanteman die prochiewerker was.

Den eersten die dien avond binnenkwam was 'n brigadier. 'n Hadde djuuste 'n pinte besteld aan Madeleine en z'n puupe ontstoken als de koster en Gusten arriveerden. De laatsten die toekwam was Manten en den dienen hadde zyn veeloo mei.

„'k Was è beetje late aan“ zei Manten „en 'k hèn zeere mien veeloo è pakt. 'k Gaan 'n binnenzetten wei Madeleine, want 't is nog maar 'n nieuwen . . .“

„Verdimme, 't is nog geen mul wei“ bofte de brigadier . . . „toen nog met vitessen d'r op, je ga nu joen eigen zelve voorbysteken.“ „'k Hèn den dienen è kreegen voor mien verjaardag“ zei Manten.

„Héwè, je zyt gy nog 'n beetje geern è zien wei, Manten lachte Madeleine . . . is dat tjulders oek è zoo, brigadier?“

„'t Is nog myn verjaardag niet è weest, Madeleine“ zei 'n brigadier.

„De mynen wel“ zei de koster . . . „en Flavie hadde 'n schoone nieuwe visperse voor mien è kocht“.

„En gy zegt nieten, Gusten . . . wanneer is 't joen verjaardag?“ vroeg Madeleine.

„'t Is ol è passeerd“ zei Gusten.

„En hèn joen wuuf nieten è kocht voor joen dè?“ informeerde de koster.

„Jaa'z, den helft te veele!“ zei Gusten.

„Hoe, den helft te veele?“ vroeg Madeleine.

„Ja, 'k kunt niet ol in è keer draagen“.

„Gadomme, dat moe nog 't eene en 't ander zyn“ lachte Breevoet.

„Jaat“ zei Gusten . . . twee nieuwe klaken, binst dat ze goekoop waaren in de solden!“

KWAAK

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

Toen onze voorouders bij een mirakel betrokken waren

ONZE LIEVE VROUW van HALLE te ROESBRUGGE en te HARINGE

Legende en geschiedenis omtrent een oude volksdevotie

In de Westhoek is er geen gebrek aan plaatsen waar volgens vrome kroniekschrijvers mirakels en andere straffe toeren gebeurd zijn en waar men mits het nodige geloof en betrouwen soelaas kan vinden voor ziekte en tegenslag.

Dat heeft evenwel nooit belet dat onze mensen de moed opbrachten om verre tochten - bedevaarten - te ondernemen, naar oorden die vermaard en geheiligd werden door zulkdanige bovennatuurlijke tussenkomsten dat de sprekende Madonna van Woesten, die dieven uit de kerk verjoeg, en de gelukzalige Margareta van Ieper, die gebroken eieren met een gebed herstelde, daarbij maar ordinaire prestaties zijn.

Maar in de huidige welvaartsmaatschappij, al verkeert die momenteel in krisistoestand, is het bedevaarten volledig ontaard. Men gaat nu op pelgrims-tocht in de meest comfortabele omstandigheden: met de wagen, met een geriefelijke autocar, met de trein of het vliegtuig; men logeert in hotels met drie of vier sterren en besteedt het grootste deel van zijn tijd aan profane toeristische genoegens.

Nog geen twintig jaar geleden werd vanuit Roesbrugge en omliggende, Broeder Isidor te Kortrijk zeer regelmatig met luxe-autocars bestormd. Die brave man, die te veraf woonde van Rome om ooit heilig verklaard te worden, werd in de vlucht omgekocht met een paar kaarsjes en vijf frank in de offerblok, om de rest van de dag genoeglijk te kunnen doorbrengen in de *Grand Bazar* en de *Sarma*!

Vroeger was dat anders. In de middeleeuwen trok men te voet met staf en ransel, zingend en biddend naar Jerusalem, Rome of Compostella. Nog in de 18e eeuw ging men meerdere jaren na elkaar, in groep vanuit Roesbrugge, naar O.L.Vrouw van Halle, niet ver van Brussel, waar onze bedevaarders volgens de legende, het voorwerp zouden geweest zijn van een heus mirakel!

Het mirakuleuse beeld van Halle

In 1267 werd door Sofia van Thüringen, echtgenote van hertog Hendrik II van Brabant, een dochter van de heilige Elisabeth van Hongarije, een Maria-beeld aan de toenmalige St.-Maartenskerk (nu O.L.V.-basiliek) geschonken. Op korte tijd was deze Madonna het voorwerp van een grote verering, zodat de kerk weldra te klein werd om de voortdurende stroom van pelgrims op te vangen.

Daarom werd omstreeks 1340 besloten een ruimere kerk te bouwen. Om hiervoor de geldelijke middelen te verzamelen, werd een soort inschrijvingslijst geopend, waarin de naam van de schenkers werd vermeld. Uit deze lijst zou later het register van de Broederschap van O.L.V. van Halle ontstaan zijn, die

in 1432 door paus Eugenius IV werd goedgekeurd.

Toen in 1580 Halle belegerd werd door de calvinist Olivier van den Tympel, maar deze er niet in slaagde de stad te veroveren, deed naderhand het verhaal de ronde dat de H. Maagd 32 kanonsballen die op de stad waren afgeschoten, in haar schoot zou hebben opgevangen (in het portaal van de kerk worden nog altijd 32 kanonskogels in een nis bewaard). Zo drong de faam van de mirakuleuse Lieve Vrouw van Halle door tot in de verste uithoeken van het land en zo ontstonden op tal van plaatsen pelgrimsbroedersschappen, die jaarlijks, meestal met Pinksteren, naar Halle op bedevaart togen. In Vlaanderen ontstonden dergelijke broedersschappen te Oudenaarde, Gent, Wakken, Lokeren, Zottegem, Dentergem, Hooglede, Harelbeke, Tielt, Brugge, St.-Niklaas, Aalst, Kortrijk, Geraardsbergen en Haringe (parochie).

De stichter van de broederschap te Haringe zou Louis-Frans Muylle geweest zijn, een invloedrijke man die woonde op de markt te Roesbrugge: baljuw van de kasselrij van Veurne en lid van de plaatselijke rederijkerskamer. Hij had sedert lang een grote verering voor de H. Maagd en was „besorgher” van het altaar van O.L.V. van de H. Rozenkrans in de kerk van Haringe. Hij zou zich voor de rest van zijn leven op een uitzonderlijke manier inspannen om de confrerie van O.L.V. van Halle bloei en standing te geven.

Op 2 februari 1743 liet hij aan een huis op de hoek van de markt te Roesbrugge een 50 cm hoog, aangekleed beeld van O.L.V. van Halle aanbrengen. Het stelde de H. Maagd voor in staande houding met in de rechter-

In de kerk te Haringe ...

hand de scepter en op de linkerarm het kindje Jezus, dus eigenlijk geen kopie van het zittende wonderbeeld uit Halle.

Van toen af aan werd in de kapel van Roesbrugge (gelegen tegen de markt), die bediend werd door paters karmelieten, wekelijks een geldinzameling gedaan, die aangevend werd om het beeld te versieren. Dat was helemaal niet naar de zin van de opeenvolgende pastoors van Haringe (Plaetevoet 1743-1750 en Defly 1750-1766) voor wie de kapel te Roesbrugge - te midden van de dorpskom - een bestendige bedreiging vormde voor de landelijke en afgelegen parochiekerk. Op klacht van de parochiepastoor liet mgr. Delvaux, bisschop van Ieper, in de zomer van 1752, het Mariabeeld van de hoek van de markt te Roesbrugge naar de kerk van Haringe overbrengen.

Op aandringen van Louis Muylle werd op 21 mei 1753 door mgr. Delvaux, de Roesbrugse broederschap van O.L.V. van Halle erkend, met de pastoor van Haringe als proost of „geestelycke directeur” en Muylle als hoofdman of „deken”.

De bedevaarten

De nieuwe confrerie trok nog hetzelfde jaar met Pinksteren (10 juni), op bedevaart naar Halle, waar de broederschap van de kerk van Haringe, in het daartoe bestemde register werd opgenomen.

Deze bedevaart, die ook de volgende jaren plaats vond, begon daags vóór Pinksteren (vigilie) van in de vroege morgen, omstreeks 5 uur, nadat men reeds een mis had bijgewoond voor het welslagen van de onderneming. De tocht gebeurde deels te voet en deels met een huifkar, over Kortrijk, Oude-naarde en Geraardsbergen. De volgende dag omstreeks 18 uur kwam men te Halle. Daar werd diezelfde dag nog een lof bijgewoond. Op Pinkstermaandag lieten de bedevaarders een plechtige mis opdragen, baden nog eens intens vóór het mirakuleuse beeld en begaven zich weer vroeg op de terugweg om tegen de dinsdagavond opnieuw in hun parochiekerk te staan. Daar werd een solemneel danklof gezongen met Te Deum.

Spijtig dat de registers van de Roesbrugge-Haringe confrerie zijn verloren gegaan, maar men vermoedt dat zij vele leden telde, gezien de vele giften die voor het beeld gedaan werden.

Louis Muylle die biezonder gehecht was aan de door hem gestichte broederschap, moest echter tot zijn leedwezen vaststellen dat na enkele jaren de vurigheid van de leden afnam. Om deze devotie te aktiveren had hij graag in de kerk van Haringe een noveen willen invoeren ter ere van O.L.V. van Halle, waaraan vele aflaten werden verleend door de Paus!

Maar zoals we gezien hebben waren de onderscheiden pastoors van Haringe maar weinig met de broederschap van O.L.V. van Halle ingenomen. Zo had pastoor Defily destijds reeds zijn onderpastoor verboden nog aan de bedevaart naar Halle deel te nemen en nu was pastoor Voormezele (1766-1799) er niet over te spreken dat het beeld rijkelijk behangen werd terwijl de parochiekerk de nodige gewaden miste om de goddelijke diensten de vereiste waardigheid te verlenen. Zijn advies inzake de noveen was dan ook negatief. Hij wees erop, bij monseigneur, dat er in de parochiekerk reeds een confrerie ter ere van O.L.V. van de Rozenkrans bestond en hij meende dat de godsvrucht tot O.L.V. van Halle slechts zolang zou standhou-

den als Louis Muylle zich ervoor inspande.

Het mirakel

Maar Louis Muylle was niet gauw ontmoedigd en hij zou nog zijn grootste troef uitspelen! Tegen Pinksteren van het jaar 1778 liet hij een schilderij maken dat een mirakel voorstelde dat achttien jaar vroeger (!), in 1760, zou gebeurd zijn met de Roesbrugse bedevaarders. Het ging om Petrus Dever wiens wagen de beruchte muur van Geraardsbergen (welbekend in de *Ronde van Vlaanderen*) met defekte remmen naar beneden hield en dreigde te pletter te slaan. De medereizigers die op de wagen hadden plaatsgenomen, bewust van hun gewisse dood, aanriepen O.L.V. van Halle en op dat ogenblik hield de wagen stil, midden op de helling.

Vroeger was dat niet bekend, maar toen, achttien jaar na de feiten kwam Muylle, voorzeker om te bewijzen dat zijn verering voor O.L.V. van Halle niet op lichtzinnige gronden steunde, met dat mirakel voor de dag. Pastoor Voormezele was niet onder de indruk en vond het merkwaardig, zoniet verdacht, dat dit uitzonderlijk gebeuren pas nu aan het licht kwam. Hij was niet bereid het schilderij in zijn kerk op te hangen.

Op het schilderij, waarvan de kunstenaar onbekend is, ziet men links in het dal, Geraardsbergen liggen, terwijl rechts op het voorplan de steile bergwand voorkomt, waarop de afrennende huifkar de paarden doet op hol slaan. Vruchteloos tracht de voerman gezeten op het derde paard, de dieren in bedwang te houden, maar hij staat op het punt zijn evenwicht te verliezen. Bovenaan links verschijnt aan de blauwe hemel O.L.Vrouw met het kind op haar schoot en zij kijkt welgevallig naar een kloeki engel die voor de steigerende paarden neerdaalt en heel het gevaarte tot staan brengt. Onderaan had de rederijker Louis Muylle nog deze berijmde toelichting laten aanbrengen:

ALS HONDERT SEVENTHIEN EN 'T SESTIG WIERD
(GESCHREVEN
HET BROEDERSCHAP VAN HAL TOT HAERIJNGE
(VERHEVEN
KEERT VAN SYN BEDEVAERD, DEN GERAERDSBERGH
(BY STADT
DEN WAGEN NEDERLOOPT, SONDER GESPANNEN
(RADT.
DE PEERDEN NIET GEWOON, GEBERGTE NEER TE
(COMMEN,
DEN VOERMAN VIEL DER VAN, DIES COND DIE NIET
(INTOOMEN.

NATEUR NOCH MENSCHENS HULP, MAER MARIA
(VAN HAL
ONGHINDERD HOUDT HEM STAEN, IN 'T MIDDEN
(VAN DEN VAL.

Dit schilderij werd - aangezien de pastoor van Haringe het niet wilde - meegedragen naar Halle, waar het wel werd opgehangen.

Het volgend jaar zou nog een processievaan, met een geschilderd ovalen medaillon, in de bedevaart zijn meegedragen. Langs de ene kant vertoonde het een verkleinde weergave van het schilderij dat aan Halle was geschonken, aan de andere zijde was er een O.L.Vrouw te zien, gezeten op een wolkende en een engel die op het punt staat een opdracht uit te voeren. Later is dat medaillon toch in de kerk van Haringe terecht gekomen.

Na de dood van Louis Muylle is de door hem opgerichte broederschap, zoals pastoor Voormezele het had voorzien, gaan weggewijnen, al bleef er te Haringe zeer lang nog een bescheiden viering van O.L.Vrouw van Halle bestaan.

Ook na de jongste restauratie van de kerk van Haringe is er nog steeds het houten, aangeklede beeld van O.L.Vrouw van Halle terug te vinden.

Wat het mirakel betreft, dat is legende geworden. Wie bereid is te geloven heeft geen behoefte aan de naïeve wonderverhalen van weleer; wie daar niet toe bereid iservaart geen enkel wonder!

R.A.B.

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil } verwarming
- fueloil }
- oliën en vetten

aan huis besteld!

JAN VANDENBROUCKE

Roesbruggestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

Kommuniegeschenken

Met mijn vriendjes wil ik eerlijk spelen, Jezus heeft ons dat geleerd

Auto's „Matchbox“
„Loco“ spelend leren
Jeugd- en kinderboeken
Woordenboeken
Passers „Kern“
Vulpennen en Stylo's „Parker“ enz. . .

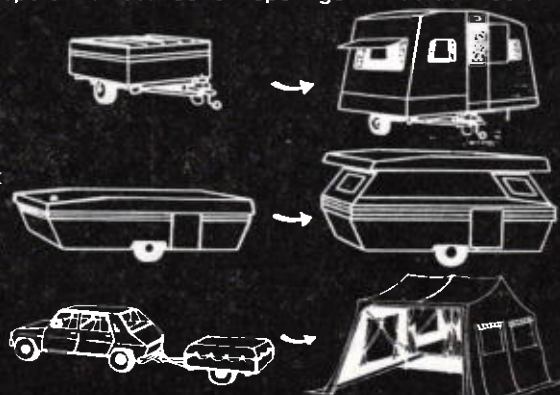
DRUKKERIJ-UITGEVERIJ

SCHOONAERT

Bergenstraat 14 - 16
8990 ROESBRUGGE

DECUYPER POPERINGE

Ieperstraat 69. 8970 Poperinge Tel 057/33.37.74

PLOOIBARE CARAVANS in OVERVLOED

GIDS VOOR VEURNE-AMBACHT

... met liefde en deskundigheid geschreven.

Eind vorig jaar verscheen bij de Standaard Uitgeverij te Antwerpen, „Gids voor Veurne-Ambacht“, een merkwaardig boek van dr. hist. Godgaf Dalle.

Nu de meimaand, als het begin van een nieuw toeristisch seizoen zowel de stads- als plattelandsmens de kriebels in het bloed jaagt, dachten we er goed aan te doen enerzijds dit boek en de auteur ervan aan onze lezers voor te stellen en anderzijds iedereen te motiveren om één der mooiste streken van ons land, het Veurne-Ambacht, dat aan onze achterdeur ligt, te ontdekken, te bewonderen en er meer en meer van te houden.

Het boek telt 264 bladzijden, is stevig met nylongaren ingenaaid, kreeg een mooie kartonnen kft en een leeslint zorgt voor een efficiënt gebruik. Het formaat (20/11) maakt het mogelijk de gids gemakkelijk op te bergen en bij gebruik ligt hij goed in de hand. Een uitgebreide bibliografie, register van plaatsnamen en toponiemen, namenregister en inhoudstabel, voorwoord en inleiding zijn het resultaat van het jarenlang opzoekingswerk van dr. Dalle, waarmee hij de mensen van Veurne-Ambacht bewust wil maken van de rijkdommen (landschap en bouwkundig erfgoed) van deze gaaf gebleven Westhoek waar het goed is te vertoeven en te wonen. Het is voor zijn bewoners met hun typische geaardheid, jovialiteit en hulpvaardigheid een voorrecht er te leven in de uitgestrektheid van 't blote polderland, de kleinschaligheid van het Houtland, de vriendelijke gemoedelijkheid van kleine stadjes en dorpen. Kortom het stukje Vlaanderen tussen zee en bergen, tussen IJzer en duinen: het groene Eden dat als een lustwarande voor de bezoeker steeds nieuwe verrassingen bezorgt, de toerist steeds weer boeit en met een aanlokkelijke muzenzang de verkenner in de betoverende ban van zoveel schoonheid gevangen houdt.

Het boek van dr. Dalle is een uiterst bruikbare handleiding om het hart te verliezen ... En nu zingen maar: „Ik heb mijn hart te Veurne-Ambacht verloren ...“

Veurne-Ambacht

In een korte inleiding schetst G. Dalle het ontstaan van Veurne-Ambacht, door de natuur gewonnen en getogen, maar door mensenhoud geleid en geaccentueerd.

Hierdoor ontstond het karakteristieke van de *Kuststreek*, en *Het Blote*, maar evenzeer dit van *Het Houtland* dat zich uitstrekt langs de Franse grens over Houtem-Vinkem-Wulvergem tot Proven en *Het IJzerfront* waar herinneringen aan dood en ellende sinds een goede halve eeuw harten beroeren.

Zo'n vijftienjarige entiteiten worden uitvoerig beschreven in een vlotte en boeiende taal. Pakweg iedere bladzijde is met een waardevolle illustratie verlicht wat de leesbaarheid op een prettige manier ten goede komt en een visuele confrontatie met de ene of andere bezienswaardigheid mogelijk maakt.

Leisele (p. 161), Izenberge (p. 163), Gijverinkhove (p. 169), Beveren (p. 172), Stavele (p. 175), Krombeke (p. 177), Roesbrugge-Haringe (p. 183), komen uitgebreid aan hun trekken. Hoe beleden dr. Dalle wel is, blijkt o.a. op bladzijde 179 waar hij *De IJzerbode* citeert.

In een sprankelende taal, gekruid met de nodige dosis humor en gekenmerkt door frisse, vaak korte zinsstructuren leest Dalles Gids voor Veurne-Ambacht bijna als een roman. Het is werkelijk een boek voor iedereen en, alhoewel zeer vulgariserend, biedt het als backgroundinformatie een schat van historische gegevens die een perspectief opent voor een beter begrip van felten en plaatsen.

In een kort voorwoord klaagt dr. Dalle aan wat mis loopt: duinen verdwijnen, sloten worden gedempt, inheemse bomen moeten

plaats maken voor cypressen en andere uitheemse variëteiten. Koeien van vensters vervangen de kleine, achter ijzeren dievenstaven gevangen raampjes van oude hoevetjes. Sierluiken, plastic- en aluminiummaterieel verlossen streekeigen huisjes, beluikjes en postjes. Hoevenamen in mastodonte planken gebrand, gesneden of beschilderd, telsteren de landelijke wegen. Kortom vaak loopt er iets mis met onze oerdegelijke volkse aard en de manier om deze te uiten.

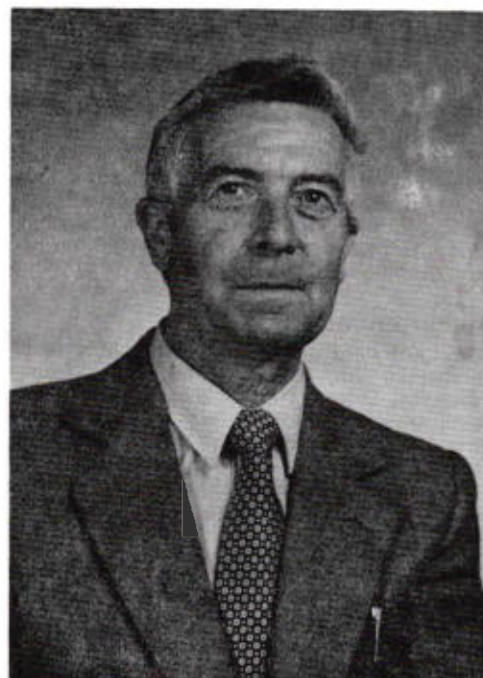
Met een grote liefde en deskundigheid pleit G. Dalle doorheen het ganse boek voor de bescherming van het architecturale en landschappelijk patrimonium en liet dit de motivering en de bezieling zijn van dit uitzonderlijk boek dat we iedereen warm aanbevelen. (1)

Godgaf Dalle

Op één december 1979 werd Godgaf Dalle te Beauvoorde tot Ridder geslagen in de Orde van de Driekoningen. Weliswaar is de huidige ridderetiek niet meer deze waarbij weduwen en verdrukten, zwakken en hulpbehoevenden onder de (ridder)arm worden genomen. Veel eer is de Ridder van deze Orde nu de inkarnatie van de bestendige zorg en inzet voor de valorisatie en ontvoogding van de Westhoek, inzonderheid de natuurlijke, overwegend agrarische streek, die Veurne-Ambacht heet.

Een tweede essentieel verschil met de erfrechtelijke adellijke seigneurs is, dat deze Beauvoorde riddertituluur niet met de moeder melk wordt meegekregen, maar de adelbrief wordt pas na een waslijst van verdiensten aangeboden.

De vader van dr. Dalle was veld- en jachtwachter te Sint-Joris bij Nieuwpoort, een stuk

Dr. Hist. Godgaf Dalle

schorreland van een schort groot, waar zo'n driehonderd inwoners de sjampetter niet alleen kenden als wetsdienaar, maar ook als keuterboerke, die samen met zijn vrouw een klein landbouwdoeningske beging om op die manier de twee eindjes van het jaar aan elkaar te kunnen knopen.

Op 19 juli 1920 werd Dieudonné Dalle te Sint-Joris geboren. Van zijn oudste broer die tijdens de Eerste Wereldoorlog overleed, erfde hij zijn nogal exentrieke voornaam. De gemeentesekretaris van Sint-Joris noteerde de vertaling van de doopnaam in de registers van de burgerstand zodat men, naargelang zijn unitair- of federalistisch engagement tussen Dieudonné of Godgaf kan kiezen om de geleerde doctor te benaderen.

Godgaf was van kindsbeen af een snugger manneke dat na de gemeentelijke bewaarschool te Nieuwpoort in ditzelfde bekoorlijke stadje in de lagere afdeling van de Rijksmiddelbare school terecht kwam.

Daar hij ondertussen vloollessen volgde, aan het muziekkonservatorium te Oostende, trok de begaafde leerling van zijn tiende jaar dagelijks per tram op en af naar de Koningin der Badsteden waar hij vijfde en zesde leerjaar in de Albertschool volgde om daarna zijn humaniorastudies aan het Koninklijk Atheneum aldaar verder te zetten.

Na zijn Oostendse periode ging hij studeren aan de Rijksuniversiteit te Gent waar hij in 1943 licentiaat werd in de geschiedenis.

Daarmee werd echter geen punt achter zijn wetenschappelijke activiteit gezet. In 1947 behaalde hij het Aggregaat Hoger Middelbaar Onderwijs en in 1959 rijdde hij het doctoraat in de geschiedenis naar binnen.

Hij zocht en zante echter niet alleen naar scone ende deugdsame rariteiten uit lang vervlogen eeuwen, hij hield de nodige tijd over om schone en deugdzaame kwaliteiten bij Paula Lewyllie te ontdekken met wie hij op 26 juli 1944 in het huwelijk trad.

In 1944 kwam hij ook als bestuurssekreteris in dienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, werd later Inspekteur om tennslotte van 1 januari 1949 tot 31 augustus 1981

te leraren aan het Koninklijk Atheneum te Veurne.

Als leraar lag het zo voor de hand dat dr. Dalle de kennis die hij door zijn wetenschappelijk werk verwierf aan zijn leerlingen overdroeg. Hij breidde echter steeds meer zijn aktieradius uit door in onnoemelijk veel bijdragen, wetenschappelijke en volkse kennis te verspreiden. Tal van lezingen en voordrachten brachten hem ondertussen op verschillende bijeenkomsten van Gidsenkringen en geschiedkundige genootschappen.

Auteur en medewerker

In 1961 werd dr. G. Dalle laureaat van de Koninklijke Vlaamse Akademie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België met de verhandeling "De bevolking van Veurne-Ambacht in de 17e en de 18e eeuw", dat in 1963 werd uitgegeven.

Met deze demografische studie is het echter niet gebleven. Zijn wetenschappelijke belangstelling ging bijna uitsluitend naar de historische, kulturele en economische geschiedenis van Veurne-Ambacht. Een keuze uit de vele gepubliceerde verhandelingen, waarvan we hieronder enkele titels citeren, licht slechts een tipje op van de sluier waarachter de wetenschappelijke bagage van dr. Dalle verborgen zit. Hij schreef o.m.:

- De verwoestingen aangericht door de veeplaag en de sterkte van de rundveestapel in Veurne-Ambacht in de 2e helft van de 18e eeuw.
- Pachtprizen in Veurne-Ambacht en het Brugse Vrije in de 17e en 18e eeuw.
- Pogingen tot heropbeuring van de wolnijverheid te Veurne in de 15e, 16e en 17e eeuw.
- De bevolking van de Kasselrij Veurne in 1796.
- De bevolking van de stad Veurne in de 17e en 18e eeuw.
- Taalverschuivingen in West-Vlaanderen in de 17e en 18e eeuw.

Tientallen andere bijdragen, waar de titels alleen al een volle bladzijde van *De IJzerbode* zouden vullen, verschenen met de regelmaat van een klok. Allen hebben de verdienste ook leesbaar te zijn voor niet-ingewijden, al staat de wetenschappelijke essentie primordiaal.

Maar ook "la petite histoire" de zgn. maatschappij der kleine zielen, boeide hem.

In een van deze bijdragen over "Hulp aan drenkelingen" (een Henegouws reglement verspreid in Vlaanderen in 1755) lezen we hoe men drenkelingen poogde te reanimeren met de mond-aan-mond- en kont-aan-mondmethode. Om de levensgeesten bij drenkelingen terug op te wekken volstond het niet alleen de neus dicht te knijpen terwijl warme lucht via de mond in de longen werd geblazen, ter-

zelfder tijd moest tabaksrook in de endeldarm worden gebracht. Voor deze chirurgische ingreep volstonden twee tabakspijpen met beide koppen op elkaar ... en dan maar blazen geblazen!

Grafoloog

Sinds jaar en dag houdt dr. Dalle zich ook intens bezig met de grafologie of schriftkunde.

"Schriftkundig onderzoek is een der zekerste middelen om in iemands inwendige camera obscura te turen. De hand verklikt en registreert wat de schrijver zelf niet vermoedt. De getrokken arabesken ontpuzzelen zich tot een gelijkend impressionistisch portret."

De vervormingen van het eens normaal aangeleerd geschrift betekenen in hun geheel daarenboven een expressionistische projectie van onze binnenkant." (2)

De grafologie van dr. Dalle, aanvankelijk begonnen als een hobby, is een dienstbetoon en expertise geworden. Tal van rechtbanken doen geregeld op hem beroep. De uitgebreide en uiterst gemotiveerde rapporten, als resultaat van onderzoeken van naamloze brieven, dreigementen, liefdesverhoudingen, en onpersoonlijke dikke zoenen die vaak geïdentificeerd worden en verrassende onthullingen te weeg brengen mogen de argeloze briefschrijver ertoe aanzetten te overwegen dat het aloude spreekwoord *verba volant, scripta manent* nog altijd is wat het waard is.

G. Dalle zelf schrijft er echter maar op los al moeten we eerlijkheidshalve toegeven dat dit overwegend wetenschappelijke bijdragen zijn en rapporten voor tal van commissies waarvan hij lid is (o.a. lid van het Prov. Comité voor Monumenten en Landschappen, lid van de Prov. Adviserende Commissie voor Cultuur, lid van de Commissie voor Geschiedenis en Folklore, enz. ...). Hij is tevens vaste medewerker aan het woordenboek van de Belgische gemeenten waarvan reeds drie delen van de vier verschenen zijn.

Hij is ook voorzitter van de Westvlaamse Gidsenkring (afd. Westhoek) en heeft nog tal van functies te lang en te veel om ze allemaal te noemen. Men kan zich afvragen of zo'n man dan geen hobby's heeft. Op deze bescheiden vraag antwoordde hij mij: mijn hobby is houden van mijn vrouw en mijn gezin en dan niet in het minst, van Bregje en Bram, mijn twee kleinkinderen, aan wie ik de Gids voor Veurne-Ambacht heb opgedragen.

Elie E. BALDUCK

- (1) Te verkrijgen bij druk-uitg. G. Schoonaert, prijs 590 fr. (+ 25 fr. voor verzending).
(2) Karel Jonckheere en Andrée Mariens, "Toon mij hoe je schrijft" (Lannoo Tielt 1972).

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijksaankondigingen

- Jean-Pierre Lahaye van Roesbrugge-Haringe met Christine Struye van Proven.
- Marc Delva van Alveringem met Marleen Kinget van Roesbrugge-Haringe.
- Johan Braem met Gina Weemeeuw, beiden van Roesbrugge-Haringe.

Overlijden

- Maria Cappelaere, 75 j., weduwe van Maurice Decaesteker.

Opendeurdag Brandweer

Het Vrijwillige Brandweerkorps van Roesbrugge-Haringe houdt op zondag 9 mei '82 opendeurdag in het arsenaal. Deze tentoonstelling van het brandweermaterieel begint om 16 u. Vanaf 18 u. is er dan barbecue met brochetten en koteletten (vooraf inschrijven aan 200 fr.). Iedereen is er van harte welkom.

Bebloemingsactie te Roesbrugge

Daar ons dorp er zich moeilijk toe leent bloembakken op de vensterbanken te plaatsen (o.a. door de vele uitstalramen) heeft het feestcomité - de "Karel de Blauwersgilde" - en met medewerking van de Handelsvereniging beslist jullie een handje toe te steken.

Indien er voldoende interesse is zou er bij allen die aan de bebloemingsactie wensen deel te nemen beschilderde klompen aan de muren bevestigd worden. Deze klompen ter waarde van 100 fr. worden aan 25 fr. het stuk aangeboden. De inwoners kunnen er dan een viooltje, een geranium, een petunia of een ander bloempje in planten en verzorgen.

Het zou een mooi cachet geven aan ons dorp, moesten allen die in de hoofdstraat wonen, deelnemen.

Alle bloemenliefhebbers die onze actie willen steunen geven zo spoedig mogelijk hun naam en het gewenste aantal klompen op aan een bestuurslid van het feestcomité, dit uiterlijk vóór 10 mei. De mensen van het comité komen dan deze klompen ophangen.

TE ONTHOUDEN

Op zondag 8 augustus a.s. Vlaamse Kermis in de meisjesschool. Allerhande leuke attracties zijn voorzien, alsmede een reuzentombola met als eerste prijs een kunstwerk van Romain Depuydt.

Op zondag 22 augustus: een nieuwe uitgave van de reeds ver bekende Hoevefeesten, op de authentieke hofstede *Ter Linde*. Met een steeds uitgebreider gamma werkzaamheden en gereedschappen. Een levend museum van agrarische archeologie!

Centrale verwarming

Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

BRUNEEL - BAELE pvba

Bankelindeweg 11

8994 Krombeke

Tel. 057/40 07 81

ZINKWERK — ASFALT SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 03 64

Nieuwbouw of herstellingen

Verdeler: Gasvuren en kachels "Nestor Martin"

"Somy"

Fietsen "Thoria" - "Ventura"

"Manchester" - "Venus"

➔ Alle herstellingen.

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

HET
KWALITEITSMERK

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30 04 13

DAVIDSFONDS

Zondagmorgen 9 mei te 8 u. is er in het domein „t Couthof“ te Proven een natuurwandeling met Johan Degraeve en vogelkenner H. d'Udekem d'Acoz als gidsen.

Op vrijdag 28 mei te 20 u. herdenkt DF-IJzerweelde zijn geliefde afgestorvenen. De H. Mis wordt opgedragen ter nagedachtenis van Z. E. Pater Joris Declercq, geestelijk adviseur van DF-IJzerweelde, en van de overleden leden uit de jongste jaren.

Daarna kunnen de ingeschreven deelnemers aanzitten en smaakvol smullen van het Breugheliaans festijn. Tevens volgt er een gezellig samenzijn in de aard van de feestavond op 7 november 1980 (ev. kwis, gezelschapsspelen, ...).

Deelnamprijs : 200 fr. (een consummatie onder het eten en een tweede naar keuze tijdens het gezellig samenzijn inbegrepen). Inschrijving bij de DF-bestuursleden of op het DF-sekretariaat vóór 21 mei a.s. bij voorkeur door betaling van het voornoemde bedrag per persoon.

De ganse herdenkings- en feestelijke avond vindt plaats in het stermige zaaltje van „St. Jozef“, Moenaerdestraat 108 te Haringe.

Huldiging Zuster Benigna

Op zondag 16 mei 1982 wordt Moeder-Overste-Zuster Benigna van het klooster van Haringe gehuldigd omwille van :

- haar jarenlange inzet voor onze schoolgaande jeugd,
- haar belangloze medewerking aan het dorpsleven van Haringe,
- haar zorg voor het kulturele patrimonium van ons dorp,
- haar blijvende interesse voor elk initiatief, en dit ondanks haar pensionering.

De feestvulling vangt aan te 10 u. met een solemnele dankmis in de kerk van Haringe. Deze mis wordt opgedragen door E. Pater J. Hosten o.p., pastoor, in concelebratie met E.H. G. Remmerie, directeur van de Zusters

van de H. Familie uit Ieper en Kanunnik J. Vereecke, Deken van Kortrijk. De muzikale omlijsting wordt verzorgd door het gemengd zangkoor „Chorus“ uit Ieper, onder leiding van J. Coulembier met aan het orgel Jan Lesage.

EREVOLLE BENOEMINGEN

Onze medewerker Roger-A. Blondeau werd benoemd tot gewoon lid van het Belgisch Comité voor Geschiedenis van de Wetenschappen.

Dit Comité bestaande uit 40 Belgische leden en 20 buitenlandse korresponderende leden heeft tot doel de geschiedenis van de wetenschappen in ons land aan te moedigen en te bevorderen.

Onze medewerker werd verkozen wegens zijn „gedegen publikaties op het gebied van de geschiedenis van de wetenschappen, in het bijzonder zijn *Verbiest-biografie* en zijn *Geschiedenis van de Wetenschappen in Vlaanderen*, naast tal van artikelen in tijdschriften“.

De aanstelling gebeurt op zaterdag 8 mei a.s. om 15 u. in de Universitaire Stichting te Brussel.

Tevens werd onze medewerker door de Koninklijke benoemd tot Officier in de Kroonorde.

ROEVO-Nieuws

Over de fusie met Povo zijn er heel wat geruchten en vaak leiden die naar onjuiste interpretaties of misverstanden. Wat is nu de nieuwe situatie ?

Met Povo werd een akkoord tot samenwerking aangegaan : beide clubs sloegen de handen ineen en kwamen tot een onderlinge spelerswisseling. Dit betekent dat de ploeg Roesbrugge niet wordt opgedoekt of opgeslorpt, maar dat die in het kader van die samenwerking blijft bestaan. Op vraag van de betrokken spelers werd er geopteerd voor tweede provinciaal. Alle bestuursleden van voorheen blijven actief in een ruimer uitgewerkt geheel dat de naam Roepovo zal dragen. Wat Roesbrugge betreft blijft dus de

gemeente zijn ploeg behouden, worden alle activiteiten van de vroegere jaren doorgetrokken en komt er geen wijziging in de samenwerkingsvoorwaarden met de meisjesploeg.

De samenwerking met Povo is er vooral gekomen om een aantal ambitieuze spelers betere speelkansen te geven en ook om de Roesbrugse jongeren veel beter te kunnen opvangen : nu zullen ze kunnen trainen en spelen in een Roepovo-ploeg van hun leeftijd, wat voordien bij Roepovo onmogelijk was.

Het is dus onjuist te verklaren dat de naam Roesbrugge uit de volleybalkringen zal verdwijnen. Op dit punt is er bij de bestuurscontacten nooit een probleem geweest ! Uitsluitend de gezonde en sportieve belangen hebben geprimeerd.

Na de spelersvergadering van vorige week staat vast dat de thuiswedstrijden blijven op zondagmiddag om 15 en 16 u.

HOPHANDEL IN ZAKFORMAAT

Een viertal jaren geleden lanceerde de dienst voor Toerisme van het Westvlaamse Poperinge een nieuw Poperings aandenken. Het waren kleine hoppezakjes. Deze hoppezakjes vielen danig in de smaak, zodat de productie moeilijk volgen kon.

De problemen met de fabricatie werden nu opgelost zodat de aktie dit jaar wordt hernomen. Opnieuw worden de jutezakjes gevuld met gedroogde hoppebellen en aan de toeristen aangeboden.

Het hoppezakje draagt een stempel met als opschrift „Poperinge - Hop - Houblons - Hops - Hopfen“. Deze zakjes zijn een bescheiden imitatie van de grotere „hommelzakken“ van 80 à 90 kg. Door de jute heen kan de scherpe hopgeur worden opgesnoven. De hoppezakjes zijn te bekomen bij de Dienst voor Toerisme en bij diverse Horeca-bedrijven tegen 25 fr. Vergeleken met de gemiddelde jaarlijkse hophandel van zowat 1,5 miljoen kg hop zijn de toeristische hoppezakjes een hophandel in zakformaat. De Dienst voor Toerisme is gevestigd in het stadhuis op de Grote Markt van Poperinge, tel. 057/33 40 81.

VERZEKERINGEN — LENINGEN — GELDPLAATSINGEN

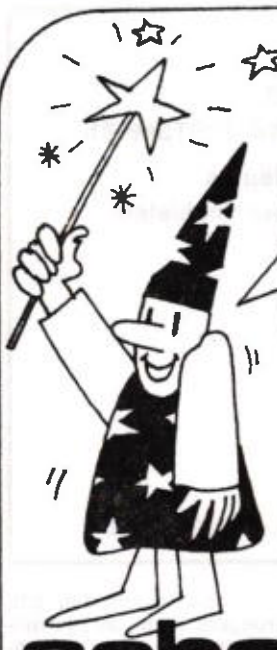

PAUL RECOUR
VANWILDEMEERSCH

Prof. O. Rubbrechtstraat 68 A, 8990 ROESBRUGGE Tel. 057/30 02 70

10 JAAR ERVARING

UW VERTROUWEN WAARD !

DAT
"TIKJE"
SCHOONHEID EN
KWALITEIT VINDT U
JUIST BIJ ONS
EN
NATUURLIJK ZORGEN
WIJ OOK VOOR
EEN PERFEKTE
PLAATSIJNG

**GORDIJNEN
EN
OVERGORDIJNEN**

schoonaert

tel 057 33 40 86
bruggestraat 3 8970 poperinge

Barokmuziek uit de Westeuropese landen

In de reeks orgelconcerten op het historisch Van Peteghem-orgel te Haringe, concertteert op Onze Heer Hemelvaart de jonge virtuoos Dirk COUTIGNY uit Ieper.

Zijn voorkeur voor dit concert gaat naar de Barokmuziek. Barok is een typisch Westeuropese kunststijl uit de periode 1600 tot 1750 met als voornaamste stijlkenmerk, het gebruik van het „basso continuo“. Grootmeesters uit die periode waren J.S. Bach in Duitsland en Händel in Engeland.

Op het programma vinden we werk van J. Corette, J. Pachelbel, J.J. Froberger, J.P. Sweelinck, G.A. Händel, A. Van den Kerkhove, J. Xaser Nauss, L.N. Clerambault en C.P.E. Bach.

U kunt dit concert bijwonen op donderdag 20 mei om 20.00 u. in de Sint-Martinuskerk van Haringe.

Rerum Novarum - Afd. Roesbrugge

Donderdag 20 mei te 10 u.: plechtige eucharistieviering voor levende en overleden leden van het A.C.W. 's Avonds vanaf 7 u.: grote prijskaarting, 3 000 fr. + inleg 25 fr. Winnaars elk 60 fr., verliezers 40 fr. Bolling door de uil 1 500 fr. + inleg 20 fr.

Zondag 23 mei om 10.15 u. vertrekken we met de fiets voor een tocht van ongeveer 30 km om in de namiddag te belanden in het openluchtmuseum te Izenberge en een bezoek te brengen aan de miniatuurmolens van Blauwvoet. Gelieve de knapzak mee te nemen. Er wordt gezorgd voor soep 's middags. Zich aan-geven vóór donderdagavond 20 mei.

Wagens uit grootvaders tijd

Vanaf donderdag 20 mei, Hemelvaartdag, tot en met zondag 23 mei richt de automobiell-klub „De Westhoek Pioniers“, met zetel Moenaardestraat 96, 8990 Haringe, ter gelegenheid van de Rode Berg Kermis (Westouter, Heuvelland) in de gebouwen van het hotel-restaurant Kosmos een grote tentoonstelling in van „wagens uit grootvaders tijd“.

U kunt er prachtig gerestaureerde wagens van 1900 tot 1940 bewonderen: een zeldzame Unic (1914), Alcyon (1908), Steven Duryea (1910), La Licorne (1913), Prunel (1911), Ford T (1916), Auto Carriers driewieler (1911), verschillende types van Rolls Royce, Renault Renabout (1912), een uiterst zeldzame Mercedes décapotable (1939) en andere open wagens zoals een Delage DI (1927), Bulck (1923), Citroën (1924), Donnet-Zedel (1924), Rosengart (1928), alsook sportwagens zoals Salmson (1924), Amilcar (1925), Singer (1940), Jaguar (1946), enz. ... te veel om allemaal op te sommen, in totaal een 70-tal.

Ook speciale types worden er tentoongesteld: een Packard (1930), Jaguar type E (1971), Chrysler, Chevrolet, Reo.

Ook oude klederdracht, dokumenten, miniatuurwagens, radiators, lampen, emblemen, mo-to's, e.d. kunt u er bewonderen in een prachtig bebloemd dekor.

Drukkerij SCHOONAERT - Roesbrugge

GESLOTEN: iedere zaterdag vanaf 16 uur tot maandag 8 uur.

NEVEJAN

DRANKCENTRALE

KROMBEKE — TEL. 057/40 00 36

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

PROVENPLEIN 39 A 8994 PROVEN

Telefoon: 30.09.01 - 30.09.02
na diensturen 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen
Onder Staatswaarborg

KLJ PROVEN NIEUWS

Mededeling aan alle oud- en jong KLJ-ers. Op 15 augustus 1982 viert KLJ-Proven zijn 50-jarig bestaan. Houd allen deze datum vrij. Het programma van de dag volgt later. Iedereen verwittigt iedereen. Men zegge het voort!

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijksaankondiging

- André Vanstechelman, 56 j., echtgenoot van Rita Lanzweert van Beveren-IJzer.

Overlijden

- André Vanstechelman, 56 j. echtgenoot van Maria Masscheleyn (Beveren).

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND MEI

Kaartingen

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker vrijdag 7 mei te 20 u. : 4de maandelijkse kaarting van de kaartclub „Tijdig Thuis".
Beveren, in „t Boerenhof" vrijdag 21 mei te 14 u. : gezellig onderonsje en kampioenskaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Proven, zaal „Sint-Jozef" donderdag 13 en donderdag 27 mei te 13 u. kaartnamiddag „Derde Leeftijd".

Roesbrugge, dinsdag 25 mei bij J. Gunst : Puntenkaarting „Derde Leeftijd"

Vogelpik

Roesbrugge, in „De Gouden Arend" zaterdag 29 mei : maandelijkse smijting voor „De Arendpikkers".

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker zaterdag 29 mei : 4de maandelijkse smijting voor „De Zwaantjespikkers" met aanwezigheidspunten.

Dansavond

Roesbrugge, zaterdag 15 mei te 20 u. in de Bierkelders van de Brouwerij Feys 2de Rode Kruis T-D met discobar „Kompas".

K.V.L.V.

Maandag 17 mei : reis naar Parijs met bezoek aan het kasteel van Versailles en rondrit in de stad. Vertrek om 5 u. op de Markt te Roesbrugge. Prijs 550 fr. Inschrijven bij Mevr. Hendrik Vanstraeesele.

Roesbrugge, bij R. Hagheboeren woensdag 26 mei om 19 u. : Samen lekker-bekken rond de barbecue.

K.A.V.

Dinsdag 25 mei : reis naar Brugge met geleid bezoek in het hart van Brugge, Markt, de grachten, het oude St.-Janshospitaal, Godshuizen, Begijnhof, Minnewater en Gruuthusemuseum. Rondvaart op de Reien, winkelen, middagmaal en vrij winkelen van 16.30 u. tot 18.30 u. Middagmaal inbegrepen, alles voor de prijs van 590 fr., niet-leden : 690 fr. Vertrek om 8 u. Inschrijven bij Mevr. Willy Maes of bij Mevr. René Boone.

C.M. - BEVEREN-IJZER

Zondag 16 mei te 14.30 u. in de H. Hartzaal ziekennamiddag i.s.m. Krombeke, Roesbrugge en Watou.

Op O. H. Hemelvaart, 20 mei vanaf 17 u. in de vroegere jongensschool : Jaarlijkse kaarting.

C. M. en K. B. G. vieren Rerum-Novarum in de hoogmis te 10 u. op O. H. Hemelvaart 20 mei.

Wielervedstrijden

Roesbrugge - Haringestraat zaterdag 15 mei : 6de grote Karel de Blauwerprijs voor liefhebbers B.W.B., 16 000 fr. prijzen en talrijke premies. Inschrijving vanaf 14 u. in Café „De Postillon" alwaar ook start. Aankomst en prijsuitdeling : Café „Handelshuis".

Zondag 16 mei : Ereprijs Gilbert Pysson voor liefhebbers B.W.B., 16.000 fr. prijzen en talrijke premies. Inschrijving vanaf 14 u. in Café „De Postillon" alwaar ook start. Aankomst en prijsuitdeling : Café „Handelshuis".

Tombola Bier- en Wijnfeesten

De hr. Jan Dewulf uit Poperinge is de gelukkige winnaar van de auto-kassette met het nummer 1544.

TE KOOP

Wegens sterfgeval : PERSONENWAGEN, „Daihatsu Charade", 2 jaar oud. Zich wenden : Noël Deloz. Tel. 057/33 55 52 na 18 uur.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Onze Minister van Financiën heeft geen gemakkelijke job. Dat is overigens altijd zo geweest. De andere leden van het kabinet hebben ideeën in overvloed - goede en slechte - en willen die ook realiseren en de Minister van Financiën moet maar zien dat hij de centen daarvoor bij elkaar krijgt.

Vader Eyskens, die nog in de jaren zestig ook Minister van Financiën was, stak toen voortdurend zijn professorale vinger waarschuwend in de hoogte om zijn miljardenslikkende collega's wat af te remmen. En hij voegde daar vaak nog volgende uitspraak aan toe : „Beste vrienden weet U wat één miljard is ? Het is duizend miljoen !"

Waarschijnlijk heeft dat nooit veel indruk gemaakt, want de „wijze" mannen van toen hebben steeds op dezelfde manier achteruitgeboerd tot we heden ten dage met een staatsschuld opgezadeld zitten van 2 439 miljard ! En onze schepenkolleges hebben de mannen uit Brussel als een lichtend voorbeeld gevolgd, met als triest resultaat dat alle gemeenten samen, nu ook reeds voor 600 miljard in het krijt staan !

Zodat we mogen zeggen, dat al die dames en heren, die zich geroepen voelden of nog voelen om anderen te leiden en te besturen (!), samen voor 3 039 miljard frank schulden wisten te maken. Voorwaar een astronomisch bedrag, dat men ons en de komende generaties zal moeten afpersen, om nog ooit eens met een schone lei te herbeginnen !

Een astronomisch bedrag ? Ja zeker ! Ons Gusta heeft zich aan het rekenen gezet en ze heeft gevonden dat wanneer we alle briefjes van duizend frank, die begrepen zijn in 3 039 miljard, naast elkaar moesten leggen, het ene tegen het andere, dat we daarvoor 3 768 HEKTAREN nodig zouden hebben. Dat is meer dan de oppervlakte van Roesbrugge-Haringe, Krombeke, Beveren en Gijverinkhove samen ! Moesten we die briefjes integendeel op elkaar stapelen, stevig samengedrukt, zodat er 12 in één millimeter gaan, dan zouden we een toren krijgen van 253 KILOMETER hoogte. Willen we die vracht vervoeren, dan zijn er 288 vrachtwagens met 10 ton laadvermogen nodig, wetende dat één briefje van duizend frank nog niet eens één gram weegt ! Ook zouden al de mensen van de HELE WERELD, 1 000 fr. moeten neertellen om dat bedrag te betalen. En tenslotte vormt die formidabele som voor IEDERE Belg die op de wereld komt en voor diegenen die nu in dit leuke landje leven, een schuld van 340 000 frank !

Laat ons hopen dat er bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen - in oktober a.s. - ook lijsten worden ingediend met ouderwetse kandidaten, die weten wat sparen is.

Amen,

Pol

SPAARKAS
ippa

JACQUES PYFFEROEN
Graaf van Hoornweg 5
8994 KROMBEKE

Tel. 057/40 08 24 (tijdens kantooruren)
Tel. 057/40 05 22 (bij afwezigheid)

Alle VERZEKERINGEN
SPAAR- en BANKVERRICHTINGEN

Alle VERZEKERINGEN
Overname van uw bestaande polissen
Goedkope premies.

Kantooruren :

Ma - di - wo - do - vr van 9 - 12 u.
zaterdagnamiddag en op afspraak.

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming
en
Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders

Eén adres :

André DEWULF & Zoon
Krombekestraat 38 b
STAVELE
Tel. 057/30 02 43

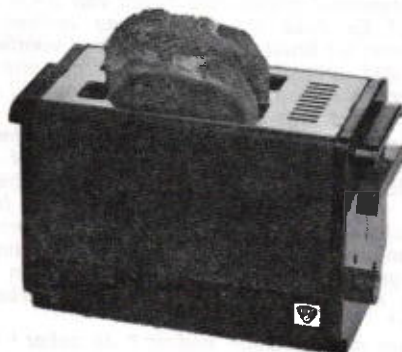
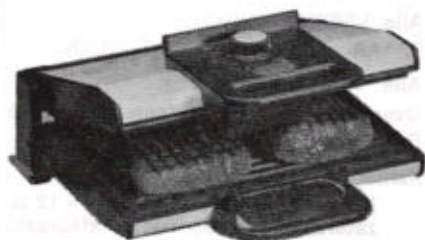

Schoenen

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof. O Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

WE VIEREN MOEDER OP 9 MEI met feestelijke prijzen

LAGOSTINA KOOKPOTTEN

VEGA-lin

tot 31 mei : — 15 % KORTING

Uw verdeler :

J. Cappoen-Gantois

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
Tel. 057/30 05 94

8990 ROESBRUGGE
Eigen service

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

„Je moet hem geen bier meer geven wel” zei Germaine, de bazinne van „Den Gouden Appel”, teegen Juulten, heuren vent, ols ze Sandertje Koekuut zag binnenwaggelen ol den deurepost vasthouden.

„'n Groote pinte bier voor weinig geld antjeblieft” swatelde Sandertje.

„Sandertje, ventje” zei de bazinne „zou je gie niet beter naar huus gaan, j' hêt gie nu geen bier meer nodig”.

„Ha!”, riep Sandertje... „dat is nog gemakkelijk zi, ols de bazinnen van de kafees zien ols je dust hêt of niet... maar omdat je gie dat zegt Germaine, gaan 'k dat geloo-ven en gaan 'k subiet voort”.

Sandertje sukkelde naar buuten gelyk dat'n binnen è kommen wos. Sandertje wos in z'n tyd nooit uut è weest om te trouwen, ie wos by zyn vader en moeder è bleeven. Maar van sichten dat die menschen dood waaren, wos 'n ie olleene bluuen weunen in hulder huuzet-je dat è beetje verder in de straate stoeg.

„Ga zeere mei tot aan z'n deure, Juulten” zei Germaine „anders is 'n nog bekwaam van op z'n veeloo te willen kruipen en entwaar onder 'n auto te raaken”.

Juulten ging mee met Sandertje en hielp z'n veeloo binnen steeken. „Kruipt nu maar zeere in joen bedde” zei Juulten en è trok de voordeure achter hem toe.

„s Anderdaags wos Sandertje weerol op schok en in d'achternoeene zat 'n weere in „De Gouden Appel” te praatelen teegen de bazinne.

„Je moet gie trachten te trouwen ennee vente” zei Germaine „je moet 'n keer joen stoute schoen aan trekken en daarvan gaan klappen teegen meneere paster, kwastie weet 'n ie daar geen mouwe aan te passen”.

„Horkt 'n keer Germaine” zei Sandertje, die d'r ol è beetje van wiste... „van è ver-zet komt er è belet, 'k gaan rechtuut è keer gaan zi”. Ie dronk nog zeere 'n paar pinten en ging aan de pastorie gaan bellen. 't Wos meneere paster die zelve open deed...

„Ha, Sander”, lachte de paster... „wuk goe nieuws van joen hier te zien!”

„Meneere paster, 'k zyn van gedacht van mien toekomst te verzeekeren en 'k zoun daarover met joen 'n keer willen klappen” begoste Sandertje.

„Wel, dat is 'n goe gedacht zi” knikte de paster... „en waarin gaat dat bestaan, me man?” vroeg de paster.

„'k Zyn van plan van te trouwen met 'n styve ryke!”

„Ha, dat doe mien plezier” zei de paster, „en met wien gaat dat zyn, zonder kerieus te zyn?”

„Jaamaar, ik weeten ik nog van nieten wei, meneere” zei Sandertje. „maar 'k kommen ik joen vraagen of je gie oltemets niet 'n weet van 'n proper occasie met veele kluuten, 'k hèn ik è peinsd da'je daarover 'n keer moeste klappen teegen Fiene Knobbels, de dochter van 't kasteel die oek nooit è trouwt è rocht is...”

„Wuk datte!” riep de paster... „ieffrou-we van 't kasteel, trouwen met joen...? Ze gaat zot zyn peins ik!”

„Jaamaar, dat maakt nieten da'ze zot is wei, meneere paster” zei Sandertje „ols ze maar geld hêt, dat is 't biezonderste!”

KWAAK

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

Nu energie en alternatieve energie aan de orde zijn!

STEENKOOL was eens een bron van hoge welvaart

André Dumont (1847-1920) ontdekte steenkool in Vlaanderen.

Welvaart is voor een groot deel afhankelijk van energie. Dat weten we ondertussen reeds een hele tijd, want niemand kan zich ontveinzen dat de huidige economische crisis voor een groot deel met de oliecrisis te maken heeft.

De voorspoed is destijds over West-Europa gekomen dank zij de „Industriële Revolutie“, die alleen mogelijk werd omdat we over steenkool als energiebron beschikten. Intussen zijn we door nieuwe technische concepties afhankelijk geworden van de olieproducerende landen, die hun rijkdom opvoeren door de onze te beknotten.

Tussendoor kwam de kernenergie om het hoekje gluren, maar men heeft er onmiddellijk op zulkdanige desastreus wijze gebruik van gemaakt, dat haar naam en faam voorgoed in diskrediet geraakte.

Hoewel kernenergie onbetwistbaar de alternatieve energiebron is die het meest te bieden heeft, wordt er duchtig tegen gemanifesteerd, omdat men vreest dat het zal uitdraaien op een ramp.

Helaas, als de steenkool is uitgeput, de olie niet meer betaalbaar is en men van kernenergie niet wil weten, dan gaan we met windmolens en zonnepanelen naar een verbeterde uitgave van de middeleeuwen!

Hoe steenkool is ontstaan

Twee-, driehonderd miljoen jaar geleden, lang voor de mens op aarde verscheen, lagen er over de wereld tal van uitgestrekte moerassige gronden. In deze levenskrachtige voedingsbodem, onder een tropisch klimaat, gedijden onmetelijke oerwouden van reusachtige varens, schub- en zegelbomen, met stammen die tot veertig meter hoogte reikten, terwijl wonderlijke gepanserde reuzensalamanders - die al lang uitgestorven zijn - in hun schaduw kropen. In die donkere, vochtige en warme oerwouden ontstond een vretende rotting onder de levende bomen, die plotseling boven de grond afknakten en in hun val tal van andere planten meesleurd. Aldus vormde er zich op de bodem van die maagdelijke wouden, een veen van rottend gewas.

In de loop van de eeuwen daalde de bodem van de krimpende aardkorst en de veenlagen werden door de vooruitstormende zee onder water gezet. Dit zeewater liet zand-, klei- of kalkachtige bezinksel achter. Deze afzettingen rezen door nieuwe aardbewegingen boven het water uit en op de verse bodem schoten weer reuzenvarens op en gedijden nieuwe wouden, en de gang van zaken herhaalde zich, want weer zakte de bodem en opnieuw werden de bossen onder sedimenten begraven.

Zo kwam er gedurende een periode, die volgens geologische vaststellingen vijftig à zestig miljoen jaar zou geduurd hebben, een opeenstapeling van veenlagen, gescheiden door banken van zand-, lei-, of kalksteen. De onder de grond opgestapelde bomen en planten, waarvan de luchttoevoer afgesneden was, kwamen niet tot volledige verrotting, doch versteenden tengevolge van een traagverlo-

pend chemisch proces, waaraan druk en temperatuur niet vreemd waren. Ze werden omgezet in turf, bruinkool of steenkool!

Door de mens ontdekt

Meer dan tweehonderd miljoen jaar later kwam de mens op aarde. Hij zou nog eerst een lange evolutie doorlopen vooraleer hij kennis zou maken met die enorme voorraad energie die diep onder zijn voeten schuilde.

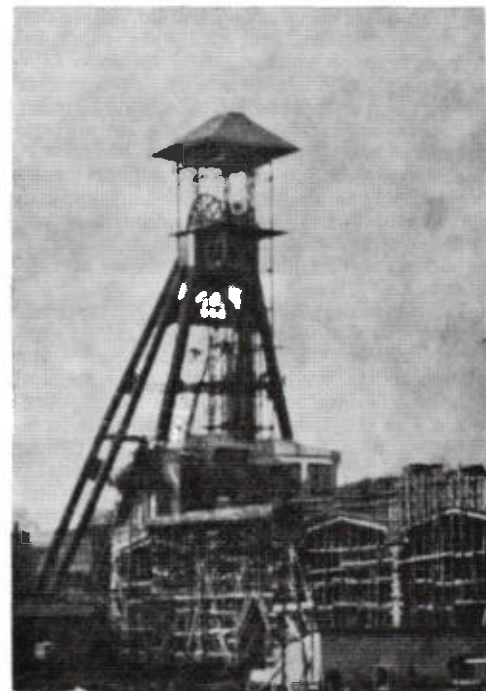
In de Oudheid kwam het gebruik van steenkool slechts sporadisch voor. De Grieken noemden haar „lithantrax“, een naam die voortleeft in het Italiaanse „Litantrace“ en nog even terug te vinden is in onze „anthraciet“.

De Romeinen gewaagden van „carbon fossilis“ en zouden deze reeds bij het begin van onze tijdrekening, in vervanging van houts-kool, bij het smeden gebruikt hebben. Bij tal van hun nederzettingen werd steenkool-as ontdekt.

Ook in China schijnt men al vroeg steenkool te hebben gekend. De oude Chinezen zouden o.m. hun vermaard porselein steeds met behulp van steenkool hebben gebakken.

In Europa bleef deze kostbare massa brandstof lang onaangeroerd. Vele eeuwen lang volstond in voldoende mate het hout van de eindeloze bossen die overvloedig onze streken bedekten. Later werd het verbruik van hout groter dan de toename en men zag de dag naderen dat de houtreserve niet meer zou volstaan om alle haarden te spijzen.

Bij het verdwijnen van de bossen kwamen hier en daar steenkoollagen (zgn. breuklagen) aan de oppervlakte, die door het afvloeiingswater blootgeschuurd waren en waarvan brokstukken toevallig in aanraking kwamen met

vuur. Deze zwarte steenachtige materie bleek meer hitte uit te stralen dan de beste houtsoorten.

Reeds in 1198 zou een smid uit de omgeving van Luik, als een van de eerste in Europa, een kolenkuil ontgonnen hebben. In de daaropvolgende eeuwen begon men aan kolendelving te doen in Saksen, het Ruhrgebied en in Engeland. In laatstgenoemd land wist men kolen op te delven aan het zeestrand, zodanig dat men toen van „sea-coal“ sprak, ter onderscheiding van „char-coal“ (houts-kool).

Lampen zonder pit!

Wegens de stinkende en giftige gassen die ontsnapten bij het verbranden in open haarden en primitieve kachels, werd steenkool echter nog lang niet in de huiskamers gebruikt. In 1306 werd zij zelfs door Edward I van Engeland voor verwarming van woningen verboden, omdat men er een gevaar in zag voor de gezondheid van de bevolking.

Toen de bomen begonnen schaarser te worden en de bossen daarom onder toezicht van de Staat werden gesteld, was hout alleen nog brandstof voor de rijken. De armen moesten zich tevreden stellen met de riekende en rokende steenkool! Ook in de opkomende industrie verspreidde de nieuwe brandstof zulkdanige giftige uitwasemingen, dat Hendrik II

van Frankrijk, in het begin van de 16e eeuw het verbruik van steenkool voor het smelten van ijzer verbod, terwijl de geleerde professoren van de Sorbonne-universiteit, deze giftige brandstof ex cathedra veroordeelden.

In de 17e eeuw ontdekte een Franciscanenmissionaris uit de zuidelijke Nederlanden, Louis Hennepin, die bij de Amerikaanse Indianenstammen verbleef, voor het eerst steenkool in het Mississippi-dal. Een eeuw later vond een jonge Engelse chirurgijn, Georg Barz, die meer van expedities en avonturen hield dan van heelkundige ingrepen, kolenlagen in Australië.

Pas in de 18e eeuw bij de doorbraak van de ijzernijverheid, bleek hoe belangrijk steenkool wel was. In 1792 werd er voor het eerst gas uit kolen gedistilleerd en als verlichting gebruikt door de Engels werktuigkundige William Murdoch. Toen hij om een patent verzocht voor zijn ontdekking, vroeg een lid van de parlementscommissie hem spottend: „Dus uw lampen branden zonder pit?” En toen Murdoch bevestigend antwoordde, dreunde de zaal van een daverende lach. Zelfs de beroemde schrijver Walter Scott schreef in verband met deze kwestie: „Tot nu toe hadden wij steeds ondervonden dat rook donker maakt, nu wil men ons doen geloven dat hij ook licht kan voortbrengen!” - Enkele jaren later verlichtte Walter Scott zijn huis en de ongelovige parlementscommissie haar gebouw met deze rook!

Gedurende de 19e eeuw nam het verbruik van steenkool steeds toe en de plaatsen waar men ze wist op te delven werden centra van groot-industrie en brandpunten van moderne techniek. We weten hoe in het zuidelijk gedeelte van ons land een band van steenkoolmijnen, die zich uitstreckte van Oost naar West, van ongeveer aan de Duitse grens in de provincie Luik, doorheen Namen en Henegouwen tot aan de Franse grens, een economische rijkdom schiep die het agrarische Vlaanderen alleen maar kon benijden. Toch was de opbrengst van onze Waalse mijnen betrekkelijk klein, dit voornamelijk wegens de geringe dikte van de voorhanden zijnde lagen. In de jongste jaren zijn die mijnen door steeds hoger oplopende exploitatiekosten, zodanig verlieslatend, dat tal van „putten” gesloten werden of de sluiting nabij zijn, met alle economische en sociale gevolgen van dien.

Het Kempische steenkoolbekken

Reeds vóór 1870 werd door Guillaume Lambert, professor van mijnbouw aan de Leuvense universiteit de mening geopperd dat er ook in de ondergrond van Noord-België steenkoollagen te vinden waren. Hij was overtuigd dat de steenkoolbekkens van Duitsland en Nederlands-Limburg, zich ook in België doorzetten.

Een leerling van prof. Lambert, de genaamde André Dumont (1847-1920), die in 1870 het ingenieursdiploma te Leuven behaalde en zijn loopbaan begon in een steenkolenmijn te Strépy-Bracquegnies (Henegouwen), was bezeten door de theorie van zijn leermeester. In 1877 stelde hij een verhandeling op waarin hij die zienswijze sterk beklemtoonde. Toen hij als opvolger benoemd werd van Guillaume Lambert op de leerstoel voor mijnbouwkunde te Leuven, verdedigde hij de hypothese dat er een verbinding bestond tussen de steenkolenbekkens van het Ruhrgebied en deze van Zuid-Wales in Engeland, en die verbinding moest noodzakelijk ergens diep onder de Kempische heide te vinden zijn. Prof. Dumont verklaarde in het openbaar dat de regering de plicht had boringen in de noorderprovincies aan te moedigen of te laten uitvoeren.

Maar het was toen niet de eerste en ook niet de laatste keer dat een regering goede raad in de wind sloeg. Vond hij echter geen steun bij de regering, zijn oud-studenten dachten er anders over. Enkele onder hen wisten een kapitaal van 180.000 fr. samen te brengen en stichtten hiermee de „Société de Recherches et d'Exploitation” die op 16 oktober 1898 met boringen begon te Elen (nu Dilsen), bezuiden Maaseik. Maar de eerste boring bleef op 900 m diepte steken in de rode zandsteen, zonder dat men een spoor van steenkoollagen had gezien.

Niettegenstaande met die eerste proefboring het geld was weggesmolten, gaf men de moed niet op. Er werd een tweede opzoekingsmaatschappij gesticht en men zou een nieuwe boring wagen te As. Toen men daaraan bezig was nam André Dumont doodgemoedereerd en zeker van de goede uitslag, enkele dagen vakantie te Spa. Daar ontving hij op 2 augustus 1901, van de Duitse leider van de boorwerken een historisch gebleven telegram, waarin triomfantelijk kond werd gedaan dat de eerste steenkolenlaag was aangetroffen. Men had kolen aangetroffen op een diepte

van 537 m.

De ontdekking van André Dumont had een koorstachtige booractiviteit in Limburg tot gevolg en in 1906 waren reeds zes concessies toegekend. Maar omdat het zo moeilijk bleek de enorme kapitalen samen te krijgen die nodig waren voor de exploitatie, werd pas in 1917 met de uitbating van de eerste Kempische kolenmijn begonnen.

In 1922 werd in de tuin van het Hogeschoolplein te Leuven, recht over het bekende Pauskollege, een standbeeld opgericht voor André Dumont, die de dorre Kempische zandvlakte tot het industriepark van Vlaanderen had omgetoverd.

Intussen zijn ook daar in de jongste jaren zware exploitatieproblemen gerezen, die met staatssubsidies moeten opgevangen worden, maar men heeft dit er voor over, want „het hart van Limburg klopt diep onder de grond”!

Roger-A. BLONDEAU

Mensen uit de Westhoek

laat U niet beetnemen

voor uw **bouwmaterialen**

één adres :

ROELEN Willem

Bellestraat 114

VLAMERTINGE

Tel. 057/20 27 70

OPEN van zonsopgang tot zonsondergang, ook op zaterdag en wettelijke feestdagen en zeker tijdens het verlof !

ZEER SNELLE BEDIENING !

Kommuniegeschenken

Met mijn vriendjes wil ik eerlijk spelen. Jezus heeft ons dat geleerd

Jeugd- en kinderboeken
Woordenboeken
Passers „Kern”
Vulpennen en Stylo's „Parker” enz. . .

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ

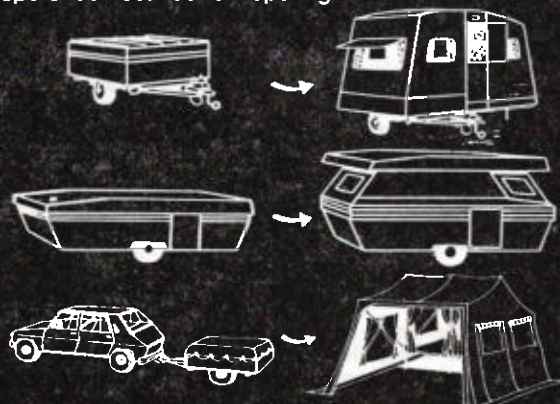
SCHOONAERT

Bergenstraat 14 - 16
8990 ROESBRUGGE

GESLOTEN : iedere zaterdag vanaf 16 uur tot maandag 8 uur.

DECUYPER POPERINGE

Ieperstraat 69. 8970 Poperinge Tel 057/33 37.74

PLOOIBARE CARAVANS in OVERVLOED

Het Poperinghenaartje

V V C
V

Voor God en Vaderland

Oorlogsblad van de Leeraars
en Oud-Studenten van 't college van Poperinghe

Beheer: M. LAMBRECHT leeraar aan het college, nu aalmoezenier Villiers-le-Sec (Calvados)

In juli 1914, één maand vóór het uitbreken van Wereldoorlog 1914-18, werd E.H. Raymond Verduyn, die nog maar pas één jaar principaal was van het Poperingse kollege, in dezelfde functie benoemd aan het Sint-Amandskollege te Kortrijk.

Nu werd E.H. Firmin Honddeghem uit zijn onderpastorie te Lichtervelde terug naar Poperinge geroepen om er principaal te worden. Hij kende het kollege maar al te wel en voor de studenten was hij ook helemaal geen onbekende want hij was er leraar geweest van 1899 tot 1912.

Hij werd de fameuze oorlogsprincipaal die het kollege doorheen de moeilijke oorlogsjaren moest leiden. Hij werd de herder zonder schapen. Het lerarenkorps werd uiteengerukt zoals in de voorgaande bijdrage werd beschreven. De studenten en oud-studenten waren overal rond verspreid ofwel thuis of op de vlucht of in het leger.

Doch dank zij *Het Poperinghenaartje* konden de leraars en de oudleerlingen van het kollege gedurende gans de oorlog - vanaf augustus 1915 althans - met elkaar en met de eenzame principaal in kontakt blijven. De meeste van hen waren soldaat geworden, de ene als vrijwilliger, de andere als opgeroepene, maar ook enkele waren naar Frankrijk en zelfs naar Engeland uitgeweken waar ze eventueel konden verderstuderen.

De centrale figuur van *Het Poperinghenaartje* was E.H. Medard Lambrecht, de kollegeleraar die aalmoezenier geworden was en de langste tijd van de oorlog doorbracht in het militair hospitaal van Villiers-le-Secq (Calvados). Maandelijks kreeg hij een enorme stapel brieven te verwerken van al die Poperingse kollegegasten. Eén van de altijd terugkerende rubrieken in *Het Poperinghenaartje* luidde: *Uit de Brieven-tesch*. Daarin verschenen dan delen van, en uittreksels uit, de ontvangen brieven, waarin de korrespondenten hun wel en wee vertelden. Meer dan honderd oudstudenten hebben aldus aan hun frontblaadje meegewerkt. Ook de principaal en de leraars schreven geregeld naar de redactie. Vooral principaal Honddeghem en de student Albert Boone, die student zijnde zelf leraar was geworden, schreven over Poperinge en het oorlogskollege.

In augustus 1914, bij het einde van het schooljaar 1913-1914 telde de Grieks-Latijnse humaniora zeventig leerlingen. Er waren er 19 in de 6e latijnse, 10 in de 5e, 11 in de 4e, 11 in de 3e, 7 in poësis en 12 in retorica. Van

de vorige jaren waren er 10 die de retorica beëindigd hadden in 1913, 6 in 1912, 6 in 1911, 8 in 1910, 9 in 1909, 7 in 1908 en 8 in 1907. Aldus tellen wij reeds 124 oudstudenten. Doch wij moeten hierbij ook nog een vijftigtal oudleerlingen uit het 7e voorbereidende leerjaar en uit de handelsklassen bijtellen alsook een twintigtal leraars en oudleraars zodat wij samen zowat ongeveer een 190 potentiële abonnees en lezers kunnen tellen.

Het Poperinghenaartje nr. 8 van 18 februari 1916 geeft de lijst van de bij de redactie bekende adressen van leraars en oud-leraars, studenten en oudstudenten met onderaan een dringende oproep tot alle lezers om eventueel de ontbrekende adressen te willen signaleren. Welnu deze eerste lijst bevatte 121 bekende adressen. Blijkbaar ontbraken er dus nog heel wat.

Deze oproep werd goed beantwoord want gestadig groeide het aantal namen. De nieuwe en de gewijzigde adressen verschenen regelmatig in het frontblaadje.

In april 1918 bleek het noodzakelijk een volledige nieuwe naamlijst te publiceren. Deze verscheen nu in de nummers 34 en 35 respectievelijk van 1 april en 1 mei 1918 en bevatte 176 namen.

20 personen gemeld in de 1e lijst kwamen op de nieuwe niet meer voor o.m. de gesneuvelden - want ook het kollege heeft zware tol aan de oorlog betaald, 1 leraar en 35 oud-studenten zijn voor het vaderland gevallen - op die erelijst stonden in mei 1918 reeds: Gilbert Devos uit Poperinge, lauraat retorica 1911; J. Decoster, Georges Faes uit Watou; A. Lefevre uit Proven; Maurice Huyghe uit Waou; Paul Vandenbussche uit Beerst. Ook diegenen die in het bezette België bij de vijand vertoefden en niet meer te bereiken waren, werden van de lijst afgevoerd, onder hen: E.H. Edmond Verhamme en E.H. Arthur Gadeyne en de oudstudent Em. Vanhoutte die te Brussel zat. Ook Edmond Devloo uit Oostvleteren die in Nederland beland was kwam op de nieuwe lijst niet meer voor.

Anderzijds kwamen op de aangevulde lijst: 75 nieuwe namen voor o.m. van de oudleerlingen wier militair adres ondertussen gevonden en opgegeven werd en ook die van de nieuwopgeroepenen.

De aldus verbeterde en vernieuwde lijst bevatte zoals reeds gezegd: 176 namen van leraars en oudstudenten.

Als we dan bedenken dat de totale oplage

van *Het Poperinghenaartje*: 180 exemplaren bedroeg mogen wij stellen dat onze bovenstaande tellingen kloppen.

Van het getal 176 lezers waren er wel geteld 118 die aan de rubriek *Uit de Brieven-tesch* meegewerkt hebben. Het ware onmogelijk en onbegonnen werk hier al de namen te vermelden van die medewerkers. Wel kunnen we echter mededelen dat wij per persoon een steekkaart opgemaakt hebben met vermelding van naam en voornaam, woonplaats, eventueel geboorteplaats en datum, jaar en klas in het kollege, de militaire gegevens of eventueel oorlogsadres van hen die in het buitenland verbleven, daarbij dan de data en de nummers van *Het Poperinghenaartje* waarin hun tekst verscheen: Een paar voorbeelden: BOSSAERT Emile Oostvleteren, geboren te Tourcoing in 1896, retorica 1914, adjudant C.I.A.M., 3e Cie Dieppe, 13 inzendingen nl. de nummers 11 (2.5.1916), 18 (25.10.1916), enz.;

CARETTE Raymond, Poperinge, geboren te Roubaix 21.11.1896, poësis in 1914, mitrail. 8 M., C 83, 11 inzendingen: nr 10 (8.4.1916), nr 12 (24.5.1916), enz.;

CORNELIS Joseph, Stavele, geboren te Stavele 12.12.1894, retorica in 1914, adjudant C.I.A.M., 3e Cie Dieppe, 3 inzendingen: nr. 19 (21.11.1916), nr. 23 (maart 1917), enz.

Op die manier konden wij een overzicht krijgen van de medewerkers en hun onderlinge samenwerking, hun omgeving, de berichtgeving en nieuwsverstrekking, het leggen en houden van kontakten gedurende gans de oorlog.

Uit het geheel van al die teksten zien wij het Sint-Stanislas kollege van Poperinge tijdens de oorlog herleven, zien wij hoe klas- en streekgenoten en vrienden elkaar terugvinden en langs het frontblaadje met elkaar konverseren en korresponderen, ervaren wij de geest en gemoedsstemming van al die Vlaamse jongens van Poperinge en ommeland die aan het front of in oefenkampen zaten en vernemen wij hun blijde of droeve lotgevallen en ook soms eens hun bittere ervaringen.

Zo kunnen wij ook bevestigen wat de stellers van het *Historisch Overzicht* van het Poperings kollege, nl. EE. HH. Daniël Berat en Georges Houwen in 1957 schreven: „Wat in de ongeveer 38 nummers geschreven staat vormt een onvergelijklijk aangrijpend epos van hechte kameraadschap, heilig Idealisme,

trouwe en eerbiedige afhankelijkheid aan het college, ja zelfs dichterlijke ontboezemingen of studentikoze vrolijkheid vanwege de oud-leerlingen en dan ook woorden van vaderlijke bezorgdheid van de onvermoeibare E.H. Lambrecht, van de bezonnen Principaal Hondeghem, van de ondernemende aalmoezenier J. Vanneste en zoveel anderen. *Het Poperinghenaartje* is een enig dokument in de geschiedenis van het college en in zijn nederig voorkomen toch een sprekend getuigenis voor de gezonde katholieke en Vlaamse geest die toen de oud-leerlingen heilig bezielde en innig aan elkaar verbond".

Het Poperinghenaartje was een frontblaadje voor en door de Poperingaars maar ook voor en door de oudstudenten van de omgeving en van gans de streek tot Veurne en Diksmuide.

Onder de dapperste medewerkers van de stad zelf moeten wij vermelden: Antoon Lambrecht, retorica 1914 met 23 inzendingen, Felix Rommens, laureaat van 1912 met 18 inzendingen, Albert Boone, 3e latijn in 1914 met 12 inzendingen, Marius Ampen, 3e latijn en Raymond Carrette, poësis in 1914, elk met 11 inzendingen, Felix Quaghebeur, de eerste in poësis 1914, gesneuveld op 3.8.1918 te Boezinge, met 9 inzendingen en Jerome Suffis, retorica 1913 met 7 inzendingen.

Uit de omgeving kwam van Krombeke vanwege Jozef Denys, de laureaat van retorica 1913, een naarstige medewerker, 12 inzendingen. Nestor Coene en Robert Vandromme bezorgden er elk 5. Van de Stavelnaren Edmond en Joseph Cornelis en van Alfons en Joseph Recour verschenen pittige stukjes.

Felix en Marcel Delanote en Valère Muysen uit Proven waren flinke medewerkers die heel wat kopie bezorgden. Jozef Neuville uit Roesbrugge schreef in mei 1918 uit het instructiecentrum van Auvours. Van de Watounaars waren Paul Brutsaert, Maurice Dejonghe, Gaston en Joseph Vermeersch regelmatige nieuwsaankomsten.

Godfried Verlende uit Lo en zijn dorpsgenoot Albert Dondeyne schreven interessante bijdragen. Joseph Ampe en Richard Noppe waren de vertegenwoordigers van de gemeente Woesten, Daniel Haghebaert en Gerard Deconinck van Elverdinge, Fabien en Cyriel Peene van Bikschoote en Abel Louf en Robert Thibault van de gemeente Loker.

Ook oudstudenten van het college die in de streek van Diksmuide woonden werkten goed mee: de voornaamste waren: Omer Hautekiet uit Vladsloo die 15 inzendingen bezorgde, Gaston Bouciqué uit Merkem was schrijver en dichter, 14 inzendingen, Marcel Focke uit Diksmuide zond er 9 en zeker mogen we niet nalaten te vernoemen de onvergetelijke idealist Paul Vandenbussche uit Beerst, retorica 1914, die reeds 4 stukjes

had ingezonden, waaronder een ontroerend gedichtje, toen hij op 14 augustus 1916 vóór Diksmuide, door een kogel in het hoofd getroffen en gedood werd.

Zelfs een oudleerling van het Poperingse college woonde te Veurne, het was nl. Antoon Denecker, geboren te Brugge, 5.7.1896, de zoon van Lodewijk Denecker, voorzitter van de rechtbank van Veurne. Antoon, die in 1914 in retorica zat en na de oorlog advocaat geworden is en zich te Antwerpen gevestigd heeft, was „de dichter” die meerdere gedichtjes in *Het Poperinghenaartje* liet verschijnen.

Tenslotte moet ik nog over de Oostvleternaren spreken en de reeds genoemde Emile Bossaert vermelden: hij zond 13 teksten in die in het blaadje verschenen. Georges Smis liet ook niet na zijn makkers in te lichten over zijn verblijf en doening. De bijzonderste medewerker uit Oostvleteren was echter Jerom Leuridan die in totaal 20 stukjes inzond waaronder opvallende opstelletjes o.m. *Onze levensopvatting en de oorlog, Ontwaken, Allerheiligen en Allerzielen, Kerstnacht, Oorlogsgedachten* en andere. Terloops kunnen wij nog opmerken dat Jerom Leuridan onder de pseudoniem „Kerlinga” heel wat geschreven heeft in *De Belgische Standaard*, dagblad dat verscheen van 10 januari 1915 tot 31 december 1919 onder Beheer en Redactie van Pater Ildefons Peeters, villa Ma Coquille te De Panne.

R. Lanszweert

De literaire Yangprijs voor Gwij Mandelincx

Gwij Mandelincx wordt in de oude onderpastorie te Watou, voorzeker regelmatig door de Goden bezocht, want als hij de vrucht van zijn meditatie aan het papier toevertrouwt, dan komt er een prijs uit de bus!

We hebben het meegemaakt hoe Mandelincx, bij zijn debuut, toen hij nog niet eens van de Westhoek droomde, bekroond werd op het kasteel te Beauvoorde, tijdens een zomerzitting van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde. Dat was echter maar de aanloop, want intussen kreeg hij een jaarlijkse-, een driejaarlijkse- en een vierjaarlijkse prijs, met tussendoor nog de prijs van de Vlaamse Poëziedagen.

Voor zijn jongste bundel, *De droefheid is in handbereik*, werd hem nu de Yangprijs 1981 toegekend, voor het beste Vlaamse literaire werk van het jaar!

We gaan fier op deze sympathieke inwijkeling, die het niveau van ons gewest naar omhoog trekt en we zijn blij dat de proklamatie van de Yangprijs op 23 oktober a.s. in onze Westhoek zal plaats vinden. (rab)

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Lydia Deseyne, dochter van Marc en Ghislaine Liefhoge.

Huwelijksaankondiging

- Marc Vanderhaeghe van Krombeke met Lena Roelstraete van Roesbrugge-Haringe.

Overlijdens

- Martine Lanszweert, 19 j., ongehuwd.

Bebloemingsactie te Roesbrugge

Na een eenvoudige oproep in „De IJzerboed” was de vraag naar beschildeerde klompen zo overweldigend dat het feestcomité verplicht werd er nog een reeks bij te bestellen.

We hadden voorgesteld in de hoofdstraat te beginnen daar we niet wisten wat onze oproep geven zou. Doch reeds nu hangen er klompen in de Haringestraat, de Waaienburgseweg en op de Molenwal. Dus iedere inwoner van Roesbrugge kan voor slechts 25 fr. het stuk, klompen bekomen om aan de voorgevel op te hangen.

Waar links en rechts van de baan beplante klompen hangen, geeft het werkelijk een frisse, mooie indruk. Moest eenieder solidair klompen bestellen, dan zou de aanblik nog fleuriger en indrukwekkender zijn. Dan wordt ons dorp een echt bloemendorp.

Na deze reeks klompen worden er dit jaar geen meer bijbesteld. Voor toekomstig jaar zullen we dan later zien.

Gewestelijke Vee- en Staatsprijskamp

Op donderdag 3 juni te 9.30 u. heeft voor het gewest Proven, de jaarlijkse veeprijskamp plaats voor het rood ras op de markt te Roesbrugge. Stierkalveren, geboren van 1.7.1981 tot en met 31.12.1981 en vrouwelijke dieren, geboren vóór 1.7.1981 mogen aan de verschillende prijskampen deelnemen.

De prijskamp wordt gesteund door het stierensyndicaat Roesbrugge-Haringe - Stavele, de gemeentebesturen Poperinge - Vleteren - Alveringem, Burgemeester Feys, Raoul Bossaert-Rosseel (Stock Tempelaere) en de Provinciale Landbouwkamer.

Iedereen wordt uitgenodigd op deze prijskamp en kan meedoen aan de tombola met nuttige prijzen, geschonken door de Melkerijen Elvapo, Inco en Lo.

GEZINSWANDELING EN FIETSTOCHT TE ROESBRUGGE OP ZONDAG 6 JUNI

Op zondag 1 juni 1980 werd de Pieter de Pensjagerroute succesrijk ingewandeld en ingereden. Een prachtige herinneringspaal werd onthuld naast de brug over de IJzer te Roesbrugge. Daar is nu nog de startplaats voor de

Centrale verwarming

Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

BRUNEEL - BAELE pvba

Bankelindeweg 11

8994 Krombeke

Tel. 057/40 07 81

ZINKWERK — ASFALT

SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 03 64

Nieuwbouw of herstellingen

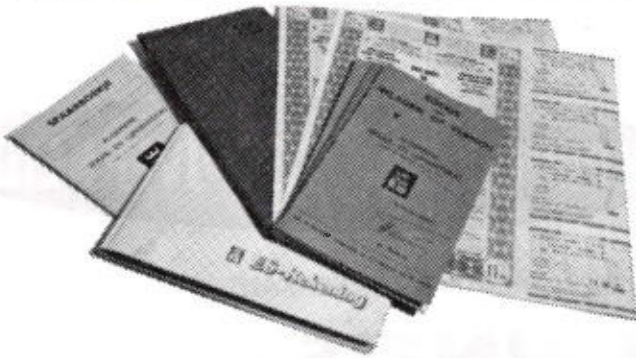
Verdeler: Gasvuren en kachels „Nestor Martin”

„Somy”

Fietsen „Thoria” - „Ventura”

„Manchester” - „Venus”

➔ Alle herstellingen.

EEN KEUR VAN SPAARVORMEN IN UW AGENTSCHAP VAN DE

ASLK

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 46, 8990 ROESBRUGGE
Geldbeleggingen — Leningen — Verzekeringen
Openingsuren : van 9 tot 12 u., ook op zaterdag
Kantoorhouder : Johan DEGRAEVE

HET
KWALITEITSMERK
Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming
Fuel-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30 04 13

Slager - Spekslager A. DELANOTE - MOUTON

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - tel. 057/30 08 66

Jaarlijks verlof vanaf **donderdag 17 juni**
tot en met **dinsdag 29 juni**.

Leerjongen gevraagd !

verschillende wandelwegen.

Dit jaar werden bovendien door de technische dienst van Poperinge onder leiding van Antoon Couttenye de kunstige paaltjes voor de bewegwijzering vervaardigd. Bovenop zit een leuk konijntje dat met zijn ene oor de te volgen weg aanduidt.

In een enig rustig kader in een verloren plekje van onze schone Westhoek werden verschillende wandelwegen uitgestippeld.

1. *De Pieter de Pensjageroute* (22 km) voor fietsers en voetgangers in de streek waar Pieter zijn fratsen uithaalde in de bossen van de baron van Proven, of in de velden en weiden rond Krombeke, Stavele, Beveren en Roesbrugge.
2. *Langs weerskanten van de schreve* (10 of 13 km) waar typische, verloren gewaande hoekjes zelfs voor de mensen van de streek een openbaring zijn, o.a. „den Haezepoel” waar er zelfs gelegenheid is even te rusten en een echte Franse picon te drinken.
3. *De gezinswandeling* (5 à 6 km) uitgestippeld over de smokkelwegen van weleer voor de gezinnen met kleine kinderen of voor oudere mensen.

Rijd of wandel rustig en geniet er van het open heerlijke landschap. Bekijk eens de IJzervallei vanaf de Westmolen in Beveren. Bewonder er de Westvlaamse bergen vanaf de hoogte even voorbij Oost-Cappel.

Programma en praktische schikkingen :

- Inschrijving : zondag 6 juni vanaf 13 u. bij de brug.
- Deelnemingsprijs : 30 fr. Daarvoor krijgt iedere deelnemer een herinneringsknoop (3e in de reeks), een appel, een verfrissing onderweg of bij aankomst en één op twee deelnemers krijgt bovendien een grote „Pensjagerskoek”.
- Startorde :
13.30 u. : wandelaars 22 km
14.30 u. : wandelaars 10 of 13 km
15.00 u. : fietsers 22 km

Onmiddellijk daarop de wandelaars voor de 6 km.

We wensen alle deelnemers een zonnig weertje en een aangename voet- of fietstocht. Voor verdere inlichtingen tel. 057/30 02 28 of 057/30 03 79.

NEVEJAN

DRANKCENTRALE

KROMBEKE — TEL. 057/40 00 35

Openluchttopvoering te Haringe

Met de opvoering van „'n Tjooloare” is de Kultuurgemeenschap Haringe aan haar vijfde openluchttoneel toe.

Het begon met „Het Gezin van Paemel”, de bloeiende „Vlaschaard” werd een deftige opvolger; we konden ons verknukelen aan de fratsen van „Peegie”; verleden jaar was het een echt boerenweer toen we „Boerenpsalm” speelden en nu krijgen we „'n Tjooloare”.

Het stuk is een bewerking van „De Verschoppeling”, geschreven door A. Boere. Twintig jaar terug hebben vele amateursgroepen volle zalen geboekt met dit stuk dat zeker een groot succes was.

Hoofdfiguur uit het stuk is „'n Tjooloare” die plotseling in het alledaagse leven van een boerengezin verschijnt, er een totale ommekeer teweeg brengt en dan even plotseling weer verdwijnt. Dit gezin dat door de ijzeren wil van de boer geregeerd en gedomineerd wordt en die slechts oog heeft voor „geld”, zal door de komst van „'n Tjooloare” een andere kijk op de wereld en het leven krijgen en meteen ook veel gelukkiger worden.

In onze bewerking eindigt het stuk met een hulde aan de vele „tjooloars” die hier in het verleden rond tjoolden. We grepen terug naar een mooi stukje poëzie van wijlen Pater Joris Declercq :

*Vele bloem'n bluijn dr ossan lāngs woater en
(wegen,
vele schoōns is'r ossan te viengn;
En froai dikkers nog kom je êtwaar êtwien
(tegen
die ên handvultje zonne in jun leven komt
(briengn.
(„Westhoekse Poezie” nr 15 Meditatie)*

Het stuk is geen massa-spektakel met een enorme bezetting, maar slechts voor negen spelers geschreven :

'n Tjooloare	Robert Bafcop
Boer	Willy Neuville
Boerin	Paula Recour
Djoos	Stef Ryon
Pros	Gilbert Huyghe
Sofie	Nelly Behaeghel
Jan	Herman Theunynck
Garde	Leo Parent
Dis	Rik Deschrevel

Het natuurlijk decor van de landelijke hoeve Paul Vanwildemeersch-Behaeghel en de bekende spelers waarborgen een aangename toneelavond.

Wij spelen op vrijdag 2 juli, zaterdag 3 juli en zondag 4 juli, telkens om 20 uur.

Kaarten te bespreken bij de spelers, drukkerij Schoonaert, Pierre Kestelyn of telefonisch bij Paul Recour (057/30 02 70).

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

PROVENPLEIN 39 A

8994 PROVEN

Telefoon : 30.09.01 - 30.09.02

na diensturen 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LUFRENTKAS (ASLK)**

Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen
Onder Staatswaarborg

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Stijn Desodt, zoon van Rik en Régine Plancqueel (Stavele).
- Pieter Maeyaert, zoon van Luc en Ria Decorte (Beveren).
- Silvie Wolters, dochter van Luc en Carine Dequeker (Stavele).

Huwelijken

- Luc Sleyen van Schoten met Patricia Wadou van Stavele.
- Geert Vanelverdinge van Oostduinkerke met Myriam Ducorney van Beveren.

Huwelijksaankondigingen

- Alain Bourrée van Roesbrugge-Haringe met Rita Lanszweert van Beveren.
- Willy Maes van Beveren met Christine Craeye van Wulveringem.
- Luc Ceenaeme van Roesbrugge met Maria Dehoucke van Beveren.
- Jacques Dever van Stavele met Martine Deschuytter van Ieper.
- Eric Dehondt van Beveren met Christlane Becue van Ieper.

Overlijdens

- Remi Wullus, 76 j., weduwnaar van Maria Beddeleem en v. Irma Rubbrecht (Beveren).
- Georges Claeys, 74 j., echtgenoot van Angèle Verbrigghe (Beveren).

Dienstbetoon

Zitdag : iedere 3de vrijdag van de maand van 19 uur tot 20 uur met de hr. G. Mommerency in café „t Zwaantje” bij Gilbert Dequeker te Stavele.

HARINGE-KERMIS

Zaterdag 12 juni - Begin van de kermis te 10 u. : Behendigheidswedstrijden voor de schoolgaande jeugd van Haringe op het plein vóór het Klooster.

te 15 u. : Wielervedstrijd voor junioren B.W.B.

te 18 u. : Internationale vijfkamp met medewerking van 6 ploegen.

te 20 u. : Prijskaarting bij M. Ryon en R. Boone

te 20 u. : 2de Kermis t-dansant in zaal Donche.

Zondag 13 juni - Kermiszondag

te 9.45 u. : Wijding van de „wagens uit grootvaders tijd”.

te 15 u. : Wielervedstrijd voor juniors B.W.B. te 17.30 u. : Aankomst van de autokaravaan.

Maandag 14 juni - Kermismaandag

te 14 u. : Jaarlijkse kaarting bij mevr. E. Braem en L. Vandevoorde.

te 19 u. : Bolling op de baan.

Dinsdag 15 juni - Haandekotkermis

te 19 u. : Jaarlijkse kermiskaarting bij mevr. E. Braem en L. Vandevoorde.

Donderdag 17 juni - Sluiting van de kermis

te 19.30 u. : Jaarlijkse prijskaarting in de drie café's van Haringe-centrum. gedurende de kaarting : Behendigheidswedstrijd voor dames en juffrouwen.

Zaterdag 19 juni

Konings- en prijschieting op de staande wip in de Kerkweide.

te 20 u. : Dans en vermakelijkheden bij E. Bau.

Zondag 20 juni - Heydebeekkermis

te 15 u. : Karel-de-Blauwer wandeltocht

te 16 u. : Jaarlijkse kermisviswedstrijd

Gans de namiddag : Doorlopende kaarting en eveneens bolling door de uil.

's avonds : Dans en vermakelijkheden.

KROMBEKE-KERMIS

Zondag 13 juni

van 7.30 u. tot 12 u. : Rally voor alle wielertoeristen

Donderdag 17 juni

te 19.30 u. : Avondkermisfeest in de Parochie-zaal voor leden K.A.V. en K.V.L.V.

Vrijdag 18 juni

vanaf 18 u. : Kermiskaarting bij G. Decrock.

Zaterdag 19 juni

te 16 u. : Varkenstiercé.

vanaf 18 u. : Kermisbolling door de uil bij L. Meulenaere.

Zondag 20 juni - Kermiszondag

na de hoogmis : Wandelconcert

te 15 u. : Kinderfeest met ballonwedstrijd

te 16 u. : Wielervedstrijd „Kriterium van de Westhoek”.

te 20 u. : Kermisbal in zaal „Witsoone”.

Doorlopend : Prijskamp op de teerlingbak in „t Kereltje”.

Doorlopend : Kikkerspel in „t Gemeentehuis”.

Maandag 21 juni

te 17 u. : Paarden- en Ponykoersen.

daarna : Gratis bal in zaal „Witsoone”.

Dinsdag 22 juni

te 15.30 u. : Kinderzegening in de kerk.

na de plechtigheid : Gratis ritten op de kindermolen.

Donderdag 24 juni

's avonds : Kermiskaarting in „t Jagershof”.

Vrijdag 25 juni

te 14 u. : Kermisfeest voor de Derde Leeftijd.

Zaterdag 26 juni - Leeuwerk-kermis

te 16 u. : Voetbalwedstrijd oud tegen jong Krombeke.

Zondag 27 juni - Koekezonondag

Wielervedstrijd B.W.F.

Maandag 28 juni

vanaf 20 u. : Kermiskaarting op de wijk „Leeuwerk”.

Hostellerie Saint Louis te Bollezeele

In het reeds bekende hotel-restaurant *Saint Louis* te Bollezeele, worden ons mensen er sedert kort in een keurig en perfect Nederlands onthaald en bediend, door een vriendelijke dame.

Een stemmig interieur, de goede Franse keuken en een instelling waar Vlamingen thuis zijn !

Warm aanbevolen voor al wie even naar Frans-Vlaanderen gaat. Op 25 km van de grens. Gesloten op zondagavond en maandag. Tel. 00 33 28/68 81 83.

Processie ter ere van het H. Bloed te Voormezele - Ieper

Zondag 6 juni 1982 te 15 uur trekt weer de H. Bloedprocessie door de straten van Voormezele. Mgr. E.J. De Smedt, bisschop van Brugge zal de processie bijwonen, dit ter gelegenheid van 830 jaar bewaring en verering van de kostbare relikwie van het H. Bloed.

Een dorp, anders een oase van groen en rust, een gemeenschap van 1000 inwoners houdt de enige bestaande processie van Groot-Ieper in stand.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND JUNI

Kaartingen

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker vrijdag 4 juni te 20 u.: 5de maandelijkse kaarting van de kaartclub „Tijdig Thuis".

Proven, zaal „Sint-Jozef" donderdag 10 en donderdag 24 juni te 13 u. kaartnamiddag „Derde Leeftijd".

Beveren, in „t Boerenhof" donderdag 17 juni te 14 u.: gezellig onderonsje en kampioenkaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 22 juni bij J. Gunst: Puntkaarting „Derde Leeftijd".

Vogelpik

Roesbrugge, in „De Gouden Arend" zaterdag 26 juni: maandelijkse smijting voor „De Arendpikkers".

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker zaterdag 26 juni: koningsmijting voor „De Zwaantjespikkers".

Dansavond

Roesbrugge, zaterdag 5 juni te 20 u. in „De Gouden Arend": 1ste T-Dansant der Vrije Radio's met studio „Radio Noord".

Beveren-Kalsijde-kermis

Café „t Paradijs", zaterdag 26 juni te 20 u. kaarting.

Zondag 27 juni te 15 u.: wielervedstrijd voor junioren B.W.B. Ere-prijs Fernand Feys.

Haringe-kermis zie blz. 134

Krombeke-kermis zie blz. 134

Toneel

Haringe, vrijdag 2, zaterdag 3 en zondag 4 juli telkens te 20 u.: toneelopvoering „n Tjooloore".

Veeprijskamp

Roesbrugge, donderdag 11 juni te 9.30 u. op de Marktplaats: Grote gewestelijke- en staatsprijskamp voor rood vee.

De Lovie - Zomerfeesten

De Lovie Proven, 25, 26, 27 en 28 juni 20e Grote Zomerfeesten t.v.v. „De Lovie".

Roesbrugge

Zondag 22 augustus 1982
6e Folkloristische hoevedag

TE KOOP

INVALIDENWAGENTJE met handbeweging, dienstig v. binnen en buiten. Adres ter drukkerij.

KOLENKACHEL in goede staat. Adres ter drukkerij.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Ze hebben op Hemelvaartsdag ons aan de kerk een enveloppe in de handen gestopt, om op dit feest van Rerum Novarum, een gift te doen uit solidariteit met de arbeiders van Zuid-Amerika. Argentinië zal er niet veel van profiteren, want daar zijn er voorlopig geen arbeiders meer, ze zijn tegenwoordig allemaal soldaat

Argentinië! 97 maal groter dan België, zou nochtans onze solidariteit goed kunnen gebruiken, want in vele streken druipet de miserie er van de muren. Maar voor het ogenblik hebben ze andere katten te geselen, want men heeft er de koude, winderige en verzoute rotsen van de Falkland-eilanden manu militari in bezit genomen. En men heeft dat gedaan met een enthousiasme net of het schattenlanden zijn, die al hun sociale en economische problemen in een handomdraai zullen oplossen. In feite is die hele operatie niets anders dan een vuil oud foefje van militaire machthebbers, die door beroep te doen op de patriottische gevoelens, de mistevredenheid van hun mensen kanaliseren.

En Engeland dat eigenlijk zou moeten blij zijn dat het op die manier dat verafgelegen „kroongebied" kwijtspeelt, omdat die barre rotsen in dat zuidelijke gedeelte van de Atlantische oceaan, die ze 150 jaar geleden gepikt hebben, met zijn 1800 Zuid-Amerikaanse inwoners, op 16000 km van thuis, veel geld kosten, meent dat ervoor moet gevochten worden! Zij die eens de golven van alle wereldzeeën beheersten (Rule Britannia, rule the waves!) en met hun vuurwapens alle boog-en-pijl landen onderwierpen, maar die intussen reeds lang kwijtspeeld zijn, menen dat zij hun broodnodige centen moeten spenderen aan een oorlogszuchtig gebaar, om het oude prestige wat op te kalfateren.

Er zijn al meer soldaten verdronken of gesneuveld dan er mensen op de Falklands wonen. Maar Galtieri, Costa Mendez en Margrietje Thatcher stellen het goed!

De zoon van Margrietje is van zijn moeder niet mogen optrekken. Het blijkt dat moeder-Thatcher al genoeg verdriet had toen zoon-lief vorig jaar bij een auto-rally, drie dagen vermist was in de Afrikaanse woestijn. Nu zijn er andere moeders, die voor de rest van hun leven verdriet zullen hebben, maar die komen niet in de krant!

Men houdt lange vredesmarchen en felle manifestaties tegen kernwapen, maar voor belachelijke motieven laat men zich inschepen, om te vechten tegen onbekende mannen, die met even belachelijke motieven worden opgeruid!

Ons Gusta zucht en jankt: „Dat mens-DOM toch!"

Vele groetjes.

Pol

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil
- fueloil
- oliën en vetten

aan huis besteld!

JAN VANDENBROUCKE

Roesbruggestraat 2
PROVEN - Poperinge
Tel. 057/30.03.30

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30 02 43

Schoenen

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof. O Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

De nieuwe gamma CLOCKRADIO'S
CASSETTE- en RADIORECORDERS

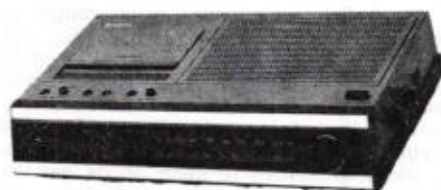
SIERA

mono of stereo,

zijn elegant en van SUPER kwaliteit.

UW SIERA DEALER

Het geschenk

voor uw

kommunikant

J. Cappoen - Gantois

PROF. O. RUBBRECHTSTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Eerste deel

Disten Haverstrooi, 'n boerezeune van Sta-
vele, moeste binnen naar 'n troep.

„Zwygt wei” zei Disten „'k ontzien nieten
meer of daar 'n jaar lang 't zotje te moeten
gaan uuthangen, en weeten dat er hier zoo-
veele werk is op 't hof!”

„Horkt 'n keer goed achter hetgeene da'k
gaan zeggen” zei Distens vader . . . „'k gaan
joen 'n goen raad geeven . . . van 'n eersten
dag da' je binnen zyt, moet je gebaaren da' je
nieten è verstaat, da' je nieten è kunt en da' je
maar half meer è ziet . . . Ols je dat 'n tydje
kunt uuthouden, ga je toen twee kansen kry-
gen . . . Oftewel gaan ze joen naar huus zen-
den, oftewel gaan ze joen entwaar è postje
geeven, waar da' je niet veele è ga moeten
doen”.

'n Paar dagen later was Disten vertrokken
met 't vaste gedacht van te doen gelyk dat
z'n vader zei.

Van 'n eersten nuchtend begosten ie ol op
't appel. Ol d' anderen waaren ol op 't plein
voor de kazerne ols Disten op z'n duust ge-
makken of è wandeld kwam, met z'n handen
diepe in z'n broekbeurzen en 'n fokke van è
sigarette in 'n hoek van z'n mond . . .

„Zeg è keer, lomperik!” schreeuwde de
sergeant . . . „j'n handen uut joen zakken
en die sigarette uut joen bakhuus!”

„Oei, oei toch, zulk 'n leelyk leeven” grol-
de Disten ol zyn sigarette wegsmyten „zou
je niet zeggen da we hier by den troep zyn!”

„'k Gaan ik joen wel leeren waar da' je hier
zyt!” grijnsde de sergeant.

's Anderdaags stoegen ze weere ol vroeg
op 't plein om hulder equipement te laten
kontroleeren. De sergeant was bezig met uut-
leg te geeven. Disten stoeg 'n stap verder aan
'n rieme te foefelen om ze toe te trekken,
maar dat ging niet en è riep op 'n sergeant . . .
„Heila, maat . . . zeg 'n keer hoe dat dat hier
fokschediest”.

De sergeant gebaarde niet dat 'n het hoor-
de en Disten riep nog 'n keer : „Hei, hoor je
't niet dè, sergeant!”

De sergeant kwam of ol leelyk doen. „Luis-
ter 'n keer boerepummel, peins je gie da' je
hier op julder koeien roept misschien?!”

„Nee, neen ik” zei Disten . . . „nuuze koei-
en hooren dat oltyd van d' eerste keer . . .
maar op de kalvers moeten we oek oltyd
twee keers roepen”. De sergeant zei daarop
nieten en deed ze ollemaale in 'n reeke gaan
staan om theorie te geeven en è begoste . . .

„Voor 'n soldaat is 't byzonder punt dat
ie goed ziet en dat 'n ie goed de afstanden
kan schatten . . . byvoorbeeld, zie julder die
kerketoren daar staan in de verte?” Olleman
knikte buuten Disten, die z'n vinger opstak . . .

„Ik zien ik daar niemendolle van 'n kerke-
toren, wei sergeant” zei Disten.

„Ha! . . . en wuk is daarvan d' oorzaak,
milicien Haverstrooi?” bulderde de sergeant.

„Dat komt om da' k kiekkeby zyn sergeant”
zei Disten.

„Tiens, tiens, kiekkeby . . . wuk is dat? is
dat misschien de ziekte van de boeren ol tjul-
ders?” lachte de sergeant . . . „legt dat hier
'n keer uut, wuk is dat kiekkeby zyn?”

„Héwè sergeant” zei Disten . . . „dat is
ols 'n boerezeune van bachten de kuupe, ge-
lyk da' k ik zyn, zoo 'n ventje gelyk gie niet
è ziet staan!”
('t vervolgt) KWAAK

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

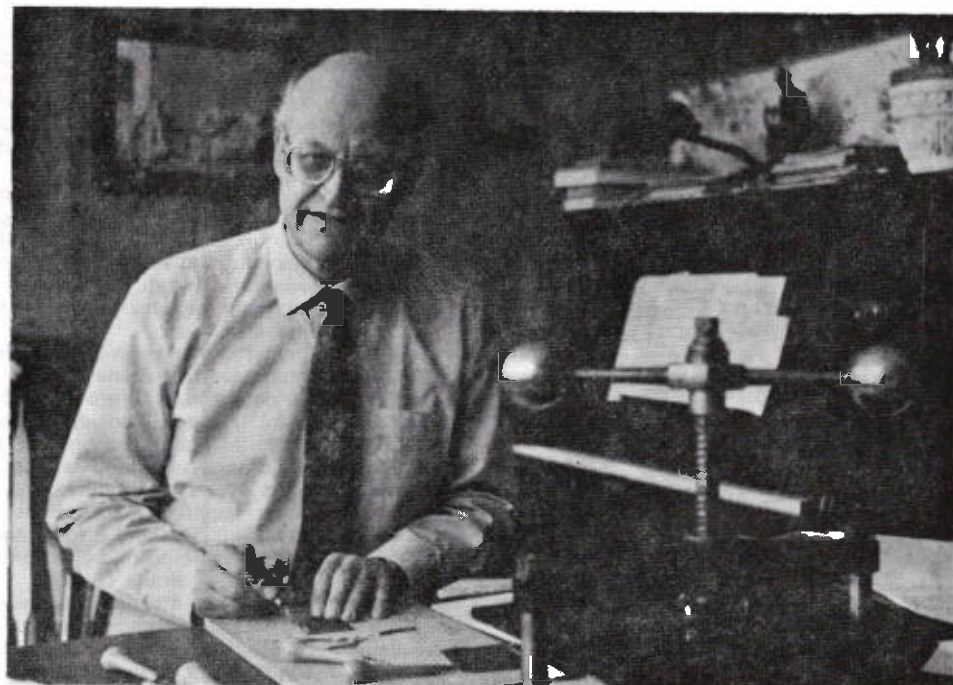
Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

Zijn vader was van Haringe ...

FRANS LASURE, graficus van internationale reputatie

Ex-librissen die getuigen van een groot kunstenaarschap

Boeken zijn van oudsher een kostbaar en waardevol bezit. Zelfs de emotionele waarde ervan is niet gering.

Als men in het bezit komt van een precieus boek wil men onmiddellijk het eigendomsrecht hiervan veilig stellen. Dit gebeurt meestal door vooraan zijn naam, al dan niet voorafgegaan met ... **dit boek is van** ... aan te brengen.

Tijdens de renaissance werden heel wat persoonsnamen verlatijnst (Toon Sanders werd Antonius Sanderus; Dries van Wesel werd Andreas Vesalius), in die tijd zorgde men eveneens voor een even welluidend als geleerd **Ex-libris**, wat gewoon betekent „dit boek is van ...”.

Zo kon Dokus de Hondt met sierlijk handschrift, vooraan in zijn boeken vermelden : **Ex-libris Jodocus Hondius**, wat in dit geval betekent dat deze boeken aan de Wakkense kartograaf toebehoorden.

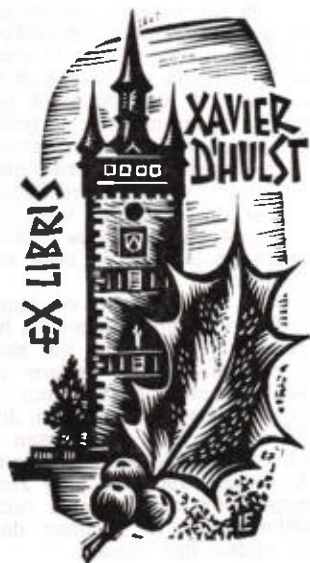
Het gebruik van zo'n eigendomsmerk is zo oud als het boek zelf. Pas na het ontstaan van de boekdrukkunst in de tweede helft van de 15e eeuw verscheen het losse ex-librisblaadje, dat vooraan in het boek werd gekleefd en dat vanaf de 18e eeuw een verzamelobject werd voor tal van ex-librisfans, zoals er tot op heden nogal wat zijn.

Van Dürer tot Lasure

De allereerste ex-librissen zouden in Duitsland ontstaan zijn. Albrecht Dürer (Neurenberg 1471-1528) heeft er meerdere in hout gesneden, net als verscheidene andere kunstenaars-tijdgenoten, die dit deden voor hun eigen boeken of als opdracht voor begoede lul.

Het oudste gedateerde Nederlandse ex-libris is van 1565 en is door zijn zeldzaamheid en ouderdom een peperdure kluit voor hongerige ex-librisjagers.

Aanvankelijk waren de motieven voor het ex-librisblaadje louter heraldisch zodat vermelding van naam overbodig was, daar het

wapen volstond om de eigenaar te identificeren.

Later kwamen andere motieven het ex-libris sieren, zoals allegorische voorstellingen, zinspelingen op naam, beroep of liefhebberijen van de eigenaar. Vaak bestaat het ex-libris alleen uit de kunstig gegraveerde initialen van de naam of uit verschillende elementen in één sierlijk geheel gekonstrueerd.

De ex-libriskunst heeft zich geleidelijk ontwikkeld tot een belangrijke tak van de grafische kunst waarbij uiteraard heel wat meer belang wordt gehecht aan de artistieke waarde van de uitvoering dan aan de naam en de tierlantijntjes van de eigenaar, hoe vorstelijk die ook mogen klinken.

Een van de meest begaafde ex-librissnijders uit ons land is ongetwijfeld Frans Lasure van Nieuwkerke, die door zijn al te grote bescheidenheid geen sant in eigen land is, alhoewel de Europese pers tal van uitvoerige en rijk geïllustreerde bijdragen aan hem wijdde en unaniem vol lof is over zijn kreaties.

Voor me liggen kunstvolle magazines en diverse dagbladen uit Rusland, Noorwegen, Portugal, e.a., die uitgebreide bijdragen brachten over de Westhoekse Frans Lasure.

Enkele reminiscenties uit deze internationale bloemlezing volgen hieronder dank zij de vriendelijke en bereidwillige medewerking van Prof. André Depover die voor de vertaling zorgde.

Terwijl in West-Europa de belangstelling voor het ex-libris schijnt af te nemen (hoewel Prof. Gerard Gaudaen, lid van de Kon. Akademie, een gerenomeerde ex-libristeek te Sint-Niklaas leidt) stelt men het tegenovergestelde vast in de Skandinavische landen, Rusland, Polen en Tsjechoslovakije, waar deze kunstdiscipline momenteel hoge toppen scheert en waar het werk van F. Lasure in de duurste verzamelingen steekt.

Van Haringe naar Nieuwkerke

Frans Lasure werd te Nieuwkerke, uitloper van het Westvlaamse heuvelland, geboren op 31 juli 1933.

Zijn overgrootvader Amand werd in 1826 te Proven geboren en was in 1859 naar Nieuwkerke komen boeren op 't Klein Westhof. De vader van Amand, Charles-Louis Lasure zag in 1799 te Haringe het levenslicht en de stam van diens voorzaten had wortel geschoten te Haringe, Proven en Watou.

De vader van Frans was drukker en het lag voor de hand dat de oudste zoon de stiel van vader zou voortzetten. Met het oog hierop werd Frans naar Oostakker gestuurd waar men in de technische school „Glorieux” zijn algemene ontwikkeling en beroepsvaardigheid stimuleerde.

Gedurende de enkele jaren die hij daar doorbracht werd ook het lino-snijden aange-

leerd om zo de toekomstige drukkers de mogelijkheid te bieden zelf buitenmaatse letters te snijden die voor affiches, aankondigingen van openbare verkopen, gelegenheidsgrafiek e.d.m. dienstig konden zijn.

Frans Lasure ontdekte echter veel meer in de linoleumplaat en de skulpteermesjes dan een louter technische aangelegenheid. „Hij begon te experimenteren, schaalde aan zijn stijl, probeerde en probeerde opnieuw, sneed lino's en verbrandde er evenveel... en alhoewel het een hobby van hem bleef, werd het van toen af een passie, die moeilijk te blussen leek.” (H. van Gijssel, Frans Lasure, En belgisk grafiker. Nordish Ex-libris Tidsskrift, 22e jg. nr 4 (1970) p. 65 t.e.m. 68.

Toen zijn vader overleed nam hij de drukkerij over, werd kosten-orgelist en koorleider van het Mariakoor.

Zijn belangstelling voor sterrenkunde was zo groot dat hij zelf een teleskoop bouwde en in zijn weinige vrije uren die hij overhield interesseerde hij zich voor tekenen, gelegenheidsgrafiek, sierschrift, lezen en studeren, maar hield het vooral bij zijn grote liefde: het lino-snijden dat steeds meer en meer de perfectie benaderde.

„Zonder twijfel schept F.L. perfecte komposities, waarachtig voorbeeld van een grote plastische waarde voor het ex-libris. Met hoeveel vaardigheid zagen we hem mirtebloesems sculpteren in een blad linoleum!” (Dr. Carlos José Vieira in Boletim da Associação Portuense de ex-libris (5e jg. 1960)

Toen Nonkel-pastoor, wijlen Alidor Matelaer, broer van zijn moeder, leraar werd aan de Torhoutse normaalschool, geraakte hij aldaar bevriend met een kollega Marcel Jonckheere, die toen reeds een verwoed ex-libris-verzamelaar was. Ik had het geluk beide begaafde leraars tot leermeester te hebben, die beiden hun jeugdige leerlingen sensibiliseerden voor de waarde van de ex-librisgrafiek. Een andere leraar, wijlen Gerard Schelpe was een gevierd ex-librismaker en hielp ons zelfs op weg om met bar-primitieve middelen uit tweedehandse linoleumplaten onze eigen ex-libris te snijden.

Frans Lasure leerde toen, via Nonkel-pastoor, Marcel Jonckheere kennen die hem niet alleen zijn eigen verzameling liet zien, maar de jonge kunstenaar met andere verzamelaars in contact bracht en het vuur voor het lino-snijden nog meer aanwakkerde. Jonckheere nam Frans mee naar kongressen, schreef over hem in talrijke bijdragen (o.a. in Graphia, Bull. nr 8 van juli 1960, Zonnige Jeugd feb. 1961) zorgde voor internationale relaties en tentoonstellingen en zo kwamen de eerste belangrijke opdrachten binnen.

Internationale faam

Frans zag de bestellingen rustig komen,

maar liet er zijn dagelijkse werk niet voor. Ondertussen was hij gehuwd met Berthe Donche, kreeg drie kinderen en had meer dan de handen vol om te *arbeiden* voor zijn kroost.

De arbeider-drukker werd tot zelfs in de Sovjetunie tot voorbeeld gesteld. In *Kunst*, het officiële orgaan van het Ministerie van Kultuur van de Sovjetunie (29e jg. 15 febr. 1966) schreef Prof. S. Ivenski: „De eenvoudige arbeider-drukker uit Nieuwkerke in België is een groot talent. Hij steekt met kop en schouders boven de andere grafici uit. Zijn levenskunst en enthousiasme getuigen van veel smaak”. Een tweetal jaren vroeger werd in de wekelijkse rubriek *Hoekje van de Kunstenaar* in *Het Arbeidsblad* van de U.S.S.R. van woensdag 29 juli 1964, onder de hoofding *De kosmos in de gravures van arbeider-kunstenaar F. Lasure* lovend over de Westvlaming geschreven. Tal van opdrachtgevers komen Frans geregeld opzoeken. Met rustige gebaren en fonkelende ogen luistert en observeert hij de argeloze veelprater en belooft dan even rustig dat de opdrachtgever op de wachtlijst terecht komt. Gezien hij slechts een paar ex-librisen per jaar snijdt, kan zo'n wachttijd wel enigszins duren.

Frans Lasure is een self-made man die geen specifieke- noch hogere opleiding heeft genoten en die op verre na geen professors met klinkende namen als leermeester had.

Zijn vaders broer, ook een Nonkel-pastoor, Hubert Lasure, was een knap tekenaar en illustrator, die destijds prachtige tekeningen bracht in het K.S.A.-blad *Hernieuwen*. Frans leerde echter met monnikengeduld op zijn eentje de knepen van het vak. En als oefening kunst baart mogen we best Prof. Gaudaen geloven: „Lasure demonstreert een zelden gezien meesterschap en mag in deze discipline tot een der grootste kunstenaars worden be-

schouwd.”

Op internationale tentoonstellingen o.a. te Graz (Tirol) Triest (Italië) en Portugal waar F. Lasure aan deelnam wilden de wereldberoemde verzamelaars zijn merkteken in hun ex-librisverzameling hebben.

Men stond verstomd van zijn meesterschap en Dr. Carlos José Vieira schreef: „Het is niet eenvoudig een dergelijke perfectie te vinden als bij de gravures in linoleum van F.L. De toeschouwer kan zich rekenschap geven van het ongewoon talent van deze Belgische artiest.” In de volgende jaargang van *De Bladen van de Grafiek* (16e jg.) wordt een album gewijd aan werk van Frans Lasure. Dit zal heelzeker een stimulans zijn om hem intenser de ex-librisgrafiek te zien beoefenen.

We zijn gelukkig hier enkele ex-librisen van deze bij ons onvoldoend bekende kunstenaar, met zijn toelating, te kunnen afdrucken. Deze grafische kleinoden, met vaste hand uit een miniem stukje linoplaat gesneden, getuigen zonder onderscheid van een harmonieuze, uitgebalanceerde kompositie, met verbazende details. De voorstellingen zijn nooit overladen, maar de karakteristieke elementen die de gelukkige bezitter moeten typeren dringen zich op. De letters zijn er niet machinaal aan toegevoegd, maar zijn rechtstreeks uit het linoleum gesneden en zijn aangepast aan het thema.

De vele lezers van *De IJzerbode* achten zich gelukkig dat deze begaafde Westhoekse kunstenaar de kwaliteiten van ons Westhoekse volk tot ver buiten onze grenzen meedraagt: eenvoud, jovialiteit en gemoedelijkheid... Mocht deze kunstdiscipline die hij beoefent voor hem blijven: a joy for ever!

Elie E. BALDUCK

Centrale verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

BRUNEEL - BAELE pvba
Bankelindeweg 11
8994 Krombeke
Tel. 057/40 07 81

Het tijdig herstellen of vernieuwen van uw zinkwerk bespaart U natte muren en rottend houtwerk Denk erom !!!

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 64

ZINKWERK en SANITAIR

Ook alle nieuwbouw en verbouwing.
Steeds vrijblijvend prijsopgave.

Over het sinds lang verdwenen kasteel van Stavele (1)

Mote en wal

In het kader van de ruilverkaveling werden te Stavele de laatste twee, drie jaar reeds heel wat werken uitgevoerd o.m. delfwerken aan bestaande waterlopen; graven van nieuwe en brede grachten, bemalingswerken in de meersen tussen Stavele en Westvleteren, aanleggen van nieuwe landbouwwegen zowel in de meersen als tussen de velden om bepaalde ingesloten percelen te ontsluiten. Thans worden nog draineringswerken uitgevoerd en hier en daar worden gronden en weiden genivelleerd.

Zo wordt dezer dagen de kasteelweide van de hofstede van Paul De Baenst genivelleerd. De kasteelweide ligt vlak achter de kerk aan de oostzijde van het kerkhof. De naam vergt geen nadere uitleg: daar stond eeuwen geleden het kasteel van Stavele.

Die weide heeft een oppervlakte van ongeveer 1 ha en lag zeer hobbelig. Aan de westzijde gaat de bodem langzaam omhoog vanuit de brede gracht langs het kerkhof. Die gracht mondt langs de zuidzijde uit in een bredere wal die langs hier sedert mensenheugenis - ten onrechte trouwens - „de moten“ genoemd wordt. Het Westvlaamse woord *mote* betekent eigenlijk de aardhoogte die gewoonlijk met een gracht omringd is, zoals L. De Bo in zijn *Westvlaams Idioticon*, vermeldt. Hij voegt hieraan nog toe: „*Het Alg. Vl. Idiot.* schrijft *motte* voor ons *mote*, en zegt geheel juist: „in de middeleeuwen groef

men eene cirkelvormige gracht, men hoopte de uitgeschoten aarde in 't midden opeen, en op dien heuvel bouwde men sterke torens of burchten, kasteelen of kloosters“. De plaatsen, waar vroeger zulke gebouwen stonden, werden *moten* genaamd“. De Stavelnaren gebruiken het woord „*mote*“ in de tegenovergestelde betekenis van wat het eigenlijk bedoeld en verstaan hiermee de brede diepe wal in plaats van de er achter liggende aardhoogte.

Langs de oost- en noordzijde liep die wal, die nu sinds onheuglijke tijden gedempt is door, en sloot de ovale ring aan de noordwesthoek met de kerkhofgracht die vroeger dus ook deel uitmaakte van het geheel van de wallen die het ganse perceel insloten.

Binnen die omwalde weide was er nog een cirkelvormige binnengracht waarvan de west- en zuidzijde dezelfde waren als die van de buitenwal maar waarvan de noord en oostzijde ongeveer in het midden van de weide liepen.

Al de gedempte grachten en ook de in de loop der tijden reeds gedeeltelijk genivelleerde hoogten zijn in de weide nog goed zichtbaar.

Logischerwijze moeten wij besluiten dat het sinds eeuwen verdwenen kasteel binnen deze dubbel omwalde hoogte stond.

't vervolgt

R. LANSZWEERT

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Jan Coppein, zoon van Frans en Lena Vandebroucke (Stavele).
- Pieter Defever, zoon van Martin en Carine Hampe (Beveren).

Huwelijksaankondigingen

- Daniël Depoorter van De Moeren met Lieve Catteu van Beveren.
- Hugo Ballieu van Beveren met Magda Fieu van Stavele.
- Marc Deprey van Beveren met Huguette Van Wymeersch van Roesbrugge.

Overlijden:

- Julien Desmyttere, 72 j. (Beveren).

Tentoonstelling

Het gemeentebestuur van Alveringem en de vereniging „De Kwelle“ richten een documentaire tentoonstelling in over de negen Alveringemse dorpen. Deze tentoonstelling vindt plaats in het kerkje van Oeren van 3 tot 11 juli en is iedere dag toegankelijk van 10 tot 12 en van 15 tot 18 uur. In de archeologische stand zal er ook het een en ander te zien zijn in verband met het Stavelse kasteel, zijn heren en bewoners... met ook een paar opzienbarende verrassingen. Wie van deze merkwaardige Polderstreek houdt mag deze tentoonstelling zeker niet missen.

Dienstbetoon

Zitdag: iedere 3de vrijdag van de maand van 19 uur tot 20 uur met de hr. G. Mommerency in café „t Zwaantje“ bij Gilbert Dequeker te Stavele.

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 1 juni jl. is te Kortrijk overleden Albert Neuville, geboren te Roesbrugge op 20 januari 1913. Hij was vóór zijn pensionering Ontvanger van de registratie te Kortrijk. Hij was gehuwd met mevrouw Alice Fagoo, van Reningelst.

Op 30 mei jl. is eveneens te Kortrijk overleden mevrouw Julia Leuridan, geboren te Beveren/IJzer op 16 juli 1900. Zij was weduwe van de heer Joseph Merlevede van Poperinge die ambtenaar was bij de administratie der direkte belastingen en in 1966 zijn loopbaan afsloot als Gewestelijke Directeur te Brugge.

Nieuw in uw streek!

Discount Corneillie

Krombekestraat naast nr 1, 8991 STAVELE

Opening: vrijdag 2, zaterdag 3 en zondag 4 juli

(Zondag enkel van 8 tot 12.30 uur)

Gedurende de openingsdagen:

1 groot brood + gratis 2 pistolets

1 klein brood + gratis 1 pistolet

GRATIS DRINK GEDURENDE DE OPENINGSDAGEN

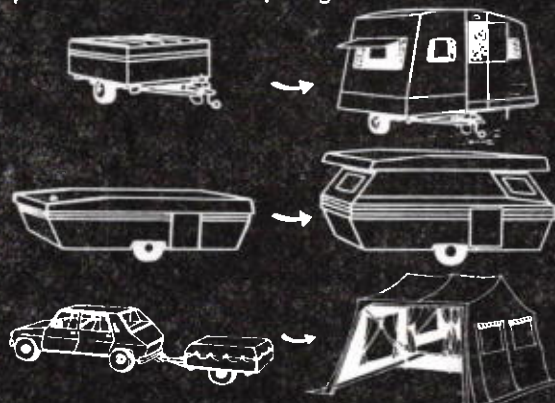
Iedereen welkom!

Gesloten op maandag

Vraag onze folder met openingsprijzen geldig tot 16 juli.

DECUYPER POPERINGE

Ieperstraat 69. 8970 Poperinge Tel 057/33.37.74

PLOOIBARE CARAVANS in OVERVLOED

EEN KEUR VAN SPAARVORMEN IN UW AGENTSCHAP VAN DE

ASLK

**ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS
Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE**

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - tel. 057/30 08 66
Geldbeleggingen — Leningen — Verzekeringen
Openingsuren : van 9 tot 12 u., ook op zaterdag
Kantoorhouder : Johan DEGRAEVE

**HET
KWALITEITSMERK**
**Oliën en
smeermiddelen**

voor : GASOIL - diesel
- verwarming
Fuel-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30 04 13

**ALGEMENE VOEDINGSWAREN - WIJNEN en LIKEUREN
ZUIVELPRODKTEN - SIGAREN en SIGARETTEN**

*Dameskleedjes vanaf 795 fr.
Zonnejurkjes aan voordelige prijzen
Grote keus in T-Shirts vanaf 125 fr. - enz.*

Huis PILLAERT - GANTOIS

Bergenstraat 40, Beveren-Kalsijde Tel. 30 07 52
Verdeler van UNTRA BUTANEGAS - **MEN BESTELT AAN HUIS**

FEEST bij de KARMELIETESSEN op de FREZENBERG

Op zondag 18 juli a.s. te 15 u. herdenken de Zusters Karmelietessen van de Frezenberg te leper-Vlamertinge in één grootse viering : O.L.V. van de Karmel en de H. Teresia van Avila, kerklerares en hervormster van hun orde, bij het vierde eeuwfeest van haar overlijden (1582-1982).

De plechtigheid zal plaats vinden op het ruime plein vóór het klooster, dat gelegen is op 5 km van leper, in de nabijheid van de Dik-busseweg.

Mgr. E.J. De Smedt zal voorgaan in de eucharistieviering in concelebratie met plaatselijke geestelijken en paters karmelieten, en er tevens de homilie houden.

Iedereen is er van harte welkom !

Nogmaals bekroond

De Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, zetelend te Gent, kende de Guido-Gezelleprijs toe aan Gwij Mandelincx (wonend te Watou onder de echte naam Guido Haerynck) om zijn dichtbundel „De droefheid is in handbereik“ als beste dichtwerk voor de periode 1977-1981. Hartelijk proficiat !

Afscheidsfeest Pater E. Maes

Zaterdag 31 juli te 20 u., in de zaal „De Lovie“ te Proven, wordt een afscheidsfeest en bal ingericht als dank en steun voor pater Eric Maes van Proven, ter gelegenheid van zijn nakende terugkeer naar zijn missiepost in Zaïre.

Kaarten worden ten hulze aangeboden en zijn verkrijgbaar aan de Ingang van de zaal. Iedereen welkom.

11 Juliviering met W. VERMANDERE

Dit jaar prijkt op de affiche van de 11-juliviering niemand minder dan onze Westhoekse kleinkunstenaar Willem VERMANDERE. U zag

hem dit jaar reeds aan het werk in de Maeke-Blydezaal of in Haringe ? Het doet er niet toe !

Een heel kort drieluik gaat het optreden van Vermandere vooraf. De aanwezigen worden verwelkomd door de nieuwe voorzitter van het Elf-Julikomitee, Gilbert Renlère. In zijn inleiding zal hij twee plaatselijke en verdienstelijke Vlamingen herdenken : Pater J. Declercq en Dokter H. Boucquy.

De feestavond wordt ingeleid en gepresenteerd door I. Sohler en J. Lesage. Vervolgens brengt de Frans-Vlaming Jacques Feraut een korte groet vanuit Frans-Vlaanderen.

Gergelijk feest opzetten in de vakantieperiode (en tevens kermis in Poperinge) is gedurfd. Het Elf-Julikomitee hoopt dat de Maeke-Blydezaal volloopt op vrijdag 9 juli te 20 u. Voor de kosten hoeft je het niet te laten. Een toegangskaart kost 100 fr. (gezinstarief 250 fr.).

Er is echter nog meer ! De guldensporenviering '82 is uitgegroeid tot een tweeluik. Op zondag 11 juli zelf vindt de officiële viering plaats en vangt aan met een Vlaamse Hoogmis in de St.-Janskerk te 10 u. Deze wordt traditioneel stijlvol opgeluisterd met Vlaamse liederen door het kerkkoor „De St.-Jansvrienden“. Na de mis volgt een optocht met de officiële instanties en afgevaardigden van verenigingen met vlaggen. De optocht en de bloemenhulde aan het gedenkteken wordt opgeluisterd door de Poperingse Harmonie St.-Cecilia.

Het Elf-Julikomitee nodigt iedereen uit om aanwezig te zijn op deze beide manifestaties.

TE KOOP

Zeer mooie FIETS v. Jongen v. 8-14 jaar en ANTIEKE NAAIMACHINE. Zich wenden : v. 12 tot 14 u. Waaienburgseweg 31, Roesbrugge.

MOTO „Suzuki - GS750“ 9 000 km. Zich wenden : A. Decarneplein 3, Stavele. Tel. 30.08.41

DE BETERE MEUBELZAAK en BETERKOOP

kwaliteitsmeubelen en service

- alle inrichtingen (woning - woonzaal - burelen en horeca)
 - schrijn- en timmerwerken + bekleden van dakgoten (gratis bestek)
- tel. 057/20 33 82

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
 - gasoil
 - fueloil
 - oliën en vetten
- } verwarming

aan huis besteld !

JAN VANDENBROUCKE

**Roesbruggestraat 2
PROVEN - Poperinge
Tel. 057/30.03.30**

DAT
"TIKJE"
SCHOONHEID EN
KWALITEIT YINDT U
JUIST BIJ ONS
EN
NATUURLIJK ZORGEN
WI OOK VOOR
EEN PERFEKTE
PLAATSING

**GORDIJNEN
EN
OVERGORDIJNEN**
schoonaert

tel 057 33 40 86
bruggestraat 3 8970 poperinge

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Steven Veyser, zoon van Roland en Liva Bouckaert.
- Matrees Ryon, dochter van Stephan en Marjke Gheysens.

Huwelijksaankondigingen

- Stephan Feliers van Roesbrugge-Haringe met Rosa Vanderhaeghe van Proven.
- Marc Deprey van Beveren-IJzer met Huguette Van Wymeersch van Roesbrugge.

Overlijdens

- Flora Vasseur, 57 j., weduwe van Roger Vandewalle.
- Maurice Verheye, 68 j., weduwnaar van Martha Gouwy.

Openluchtvoering te Haringe „'n Tjoolaere"

Vrijdag 2 juli, zaterdag 3 juli en zondag 4 juli, telkens om 20 uur.

Kaarten te bespreken bij de spelers, drukkerij Schoonaert, Pierre Kestelyn of telefonisch bij Paul Recour (057/30 02 70).

22 augustus : Hoevefeest

Zondag 22 augustus wordt de hoeve „Ter Linde" weer het trefpunt van alle liefhebbers van folklore, van alle mensen die het zelf hebben beleefd of er hun ouders hebben horen over vertellen, van foto- en dia-amateurs.

Naast de vele activiteiten van de vorige jaren hebben we nog uitgekeken naar nieuwigheden o.a. een dorsmachine aangedreven door een paard dat op een tredmolen loopt.

Om 19.30 u. wordt een wagenspel, geschreven door Romain Depuydt, opgevoerd. Het gaat om een episode uit het leven van Karel de Blauwer.

Wie reeds vorige jaren gekomen is, zal er zeker nog iets nieuws ontdekken.

En bovendien zijn onze hoevefeesten een trefpunt geworden van vele mensen uit de streek, vooral landbouwers die weten dat ze er vele vrienden en kennissen terugzien, waarmee ze een babbeltje kunnen slaan. We verwachten nog meer volk dan vorige jaren en daarom zullen we zorgen voor meer pannenkoeken, meer worsten en een vlottere bediening. Vóór de boerderij is een grote parking voorzien waar je gratis je wagen kwijt kunt.

Om al dat volk te ontvangen is er veel personeel nodig. Daarom doen we een oproep tot allen die vorige jaren geholpen hebben of die voor het eerst vóór, gedurende of na het feest een handje willen toesteken. Iedereen is welkom. Wanneer alles goed verlopen is, wordt aan alle medewerkers gratis een gezellig samenzijn aangeboden.

We verwachten iedereen op zondag 22 augustus vanaf 14 u. op de hoeve „Ter Linde" in de Oosthoek te Roesbrugge.

Verbroedering St-Victor de Buthon

Op zaterdag 17 juli vertrekt weer een groep Roesbruggenaaers naar de hoevefeesten van St-Victor. Daar worden we zoals naar gewoonte met Franse jovialiteit, spijs en ... drank ontvangen.

Wie wenst mee te reizen gelieve zijn naam op te geven bij Joël Deroo, liefst zo vroeg mogelijk en uiterlijk vóór 10 juli. Dit is de enige verwittiging voor iedereen.

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE

P.V.B.A.

PROVENPLEIN 39 A

8994 PROVEN

Telefoon : 30.09.01 - 30.09.02

na diensturen 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

**Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen
Onder Staatswaarborg**

In St-Victor kunnen er een 40-tal mensen logeren. Geef dus tijdig je naam op. Wie meegaat zal ook gevraagd worden iemand uit St-Victor logies te geven - indien dat nodig mocht blijken - bij het tegenbezoek dat zij zullen brengen ter gelegenheid van onze hoevefeesten op 22 augustus.

VLAAMSE KERMIS

Zondag 8 augustus, op de speelkoer en in de lokalen van de meisjesschool.

Tal van amusante spelen en waardevolle prijzen.

Een reuzentombola met als hoofdprijs een prachtige ingelijste akwarel van kunstenaar Romain Depuydt. Aanvang : 15 u.

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAANDEN JULI EN AUGUSTUS

Kaartingen

Proven, zaal „Sint Jozef“
donderdag 8 en donderdag 22 juli te 13 u.
donderdag 12 en donderdag 26 aug. te 13 u.
kaartnamiddag „Derde Leeftijd“.

Beveren, in „t Boerenhof“
donderdag 15 juli en donderdag 19 aug. te
14 u. gezellig onderonsje en kampioenkaart-
ting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 20 juli en 24 augustus
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“.

Vogelpik

Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zaterdag 31 juli en zaterdag 28 augustus
maandelijks smijting voor „De Arendpikkers“
Roesbrugge, bij J. Gunst
zaterdag 10 juli en zaterdag 14 augustus
maandelijks smijting voor „De Gildepikkers“.

Dansavond

Roesbrugge, in de Oosthoek
zaterdag 21 augustus : 6de hoevebal
Discobar „Spectrum“.

Roesbrugge Beveren-Kalsijde, zondag 8 aug.
in de bierkelders van de brouwerij Feys
Meersblomme-T.D. met discobar „Spectrum“
Inrichters : K.L.J. Beveren - Stavele - Leisele.

Wielervedstrijd

Kapelhoek, zondag 4 juli te 16 u.
Wielervedstrijd „Kriterium v.d. Westhoek“.

Toneel

Haringe, vrijdag 2, zaterdag 3 en zondag 4
juli telkens te 20 u. : toneelopvoering
„n Tjooloore“.

Hoevefeest

Roesbrugge, op de hoeve „Ter Linde“ in de
Oosthoek, zondag 22 augustus vanaf 14 u.

Met een wagenspel geschreven en opge-
voerd onder de leiding van Romain Depuydt.
Het gaat om een onbekende episode uit het
leven van Karel de Blauwer.

K.V.L.V.

Donderdag 22 juli te 20 u. : bestuursvergade-
ring met regeling van jaarprogramma. Oud en
nieuw bestuursboek meebrengen.

KROMBEKE - Witsoonefeesten

De Witsoonefeesten zullen plaats vinden op
zondag 18 juli met een speciale folkloretocht.
Het thema dit jaar is Cornelius Witsoone en
het oude Krombeke. De legende van de ver-
dwaalde ridder wordt er weergegeven in drie
delen. Verder allerlei oude beelden en gewoon-
ten uit het vroegere Krombeke. Elk vrij ini-
tiatief en eigen creaties zijn zeer welkom.
Na de folkloretocht is er gelegenheid tot eten
en drinken en om 20 u. volksbal.

Jaarlijks verlof

DRUKKERIJ SCHOONAERT - ROESBRUGGE
gesloten van 24 juli tot en met 3 augustus.
Validering LOTTO tot vrijdag 23 juli 11 u.
TIERCÉ tot donderdag 22 juli 12 u.

SCHIPPERKE : mini Belgische HERDER

Nu ook voor het eerst in West-Vlaanderen
kan men het Schipperke vinden, dit met stam-
boom van de Kon. Mij. Sint Hubertus en van
Kampioenafstamming. Het Schipperke is een
mini Belgische Herder en is de verkleinde
versie van de Groendaaler.

Het Schipperke is in de interantionale kynolo-
gische wereld gekend als de kleine, trouwe,
verstandige, moedige, zwarte Belg.

Voor meer inlichtingen telefoneert U het
nr. 057/30 09 85 of bij de Belgische Schippers-
klub tel. nr. 016/81 43 37.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jol,

Met de kin vooruit heeft minister Eyskens
verklaard dat België opnieuw zijn konkurren-
tiepositie heeft herwonnen. Dat is best mo-
gelijk, maar dat helpt ons zeer weinig, want
noch in het binnenland, noch in het buiten-
land zijn er tegenwoordig veel kopers te vin-
den, omdat de centen mankeren, de interes-
ten te hoog zijn en de vooruitzichten te on-
zeker lijken !

Eyskens zegt dat we in die gunstige posi-
tie zijn terecht gekomen omdat onze uurlo-
nen niet langer de hoogste ter wereld zijn : Duits-
land staat 6,4 procent hoger, Nederland 2,9
procent en Zweden zelfs 10 procent ! Alleen
de parlementaire vergoeding is bij ons de
hoogste en de minste belast, maar ja, men
kan niet alles willen.

Men heeft in de Kamer eindelijk, onder de
druk van de omstandigheden, het energie-
debat aangepakt, nadat men het bijna acht
jaar lang voortdurend heeft uitgesteld, maar
de bespreking gebeurt vóór een leeg half-
rond. Onze dappere telgen weten op voor-
hand dat het zal eindigen met een optie voor
kernenergie, omdat er niet veel keuze is, en
omdat kernenergie weinig populair is, blijven
ze liever thuis. Dat is persoonlijke verant-
woordelijkheid !

Wat het buitenland betreft, de Falkland-
tragedie was nog niet voltooid of de Israëli's
hebben Libanon onder de voet gelopen. Re-
sultaat : meer dan 10 000 doden en 16 000 ge-
wonden of verminkten. De Joden zijn nogal
vlug vergeten wat volkenmoord is. Maar ja,
dat klinkt misschien racistisch !

Nu, we hebben in deze trieste wereld toch
één troost : de Belgen hebben het in de Mun-
dial ver geschopt, in de letterlijke zin van
het woord. Ze hebben zelfs Argentinië ver-
slagen op het voetbalveld; de Britten hebben
dat gedaan op het slagveld.

Daarmee is weer eens bewezen dat Eng-
land in de jongste eeuwen nog nooit een oor-
log heeft verloren; maar hoe meer oorlogen
ze winnen, hoe armer ze worden. Die enkele
weken strijd hebben Engeland al meer dan
90 miljard frank gekost en ze zijn nog lang
niet aan het einde van hun rekening.

De Britse gouverneur van de Falklands, de
eerbiedwaardige heer Rex Hunt, die begin
april door de Argentijnen van de archipel
werd verdreven, is weer naar Port Stanley
vertrokken, om het bestuur opnieuw op zich
te nemen. Zijn staf is uitgebreid met drie
man.

„Nog drie man meer ?“, vraagt Gusta,
„Waarom ?“

En stil heb ik haar toegefluisterd : „Om de
Engelse militaire begraafplaats te onderhou-
den !“

En zeggen dat „Ein bisschen Liebe, ein
bisschen Friede...“ een eerste prijs heeft
gekregen !

Tot na de congé.

Pol

SPAARKAS
ippa

JACQUES PYFFEROEN

Graaf van Hoornweg 5

8994 KROMBEKE

Tel. 057/40 08 24 (tijdens kantooruren)

Tel. 057/40 05 22 (bij afwezigheid)

Alle VERZEKERINGEN

SPAAR- en BANKVERRICHTINGEN

Alle VERZEKERINGEN

Overname van uw bestaande polissen
Goedkope premies.

Kantooruren :

Ma - di - wo - do - vr van 9 - 12 u.

zaterdagnamiddag en op afspraak.

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30 02 43

Schoenen

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof. O Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

Volg de MUNDIAL 1982
op een

SIERA

kleuren TV

scherm 66 cm vanaf **36.950 fr.**

UW SIERA DEALER

J. Cappoen-Gantois

PROF. O. RUBBRECHTSTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

Vanaf 1 juli

Reuzereklameverkoop in lusters

aan fantastische zomerprijzen

pendels aan 395 fr.

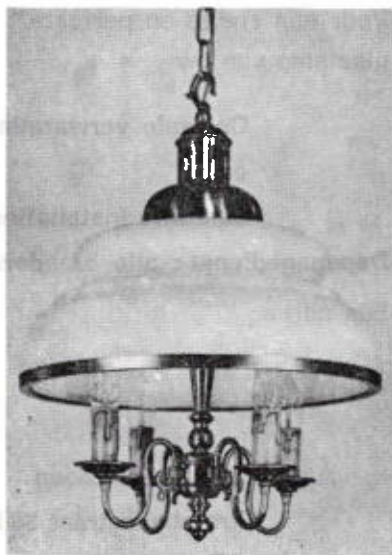
daglichtlusters vanaf 1 100 fr.

brons - kristal - balklusters

staande- en tafellampen

— 10 %, — 20 %, — 30 %

Toegang vrij.

Ook elektrische apparaten aan promotieprijzen

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Tweede deel en slot

Je weet nog dat 't in 't vertelment van de laatste keer ging over Disten Haverstrooi van Stavele, die teegen zyn goeste by 'n troep wos en die teegen 'n sergeant è zeld hadde dat'n kiekkebie wos.

De sergeant ging rechte voor Disten gaan staan . . .

"Horkt nu è keer goed, soldaat Haverstrooi, 'k stellen joen nu nog een keer de vraage" zei 'n sergeant . . . zie je gy die kerketoo- ren staan, ja of neen, anders je moet niet peinzen van mien voor 'n aap te houden".

"Maar je ziet dat van hier, sergeant".

"Wuk zie je van hier?" vroeg 'n sergeant.

"Ollezins die kerketoo- ren niet, wei ser- geant".

"Ha, we gaan dus moeten probeeren met entwot dat dichter staat. Zie je gy die schou- we daar op de kazerne?"

"Wuk voor schouwe wil je gy zeggen, ser- geant, de die waar dat er 'n mussche op zit?"

De sergeant knikte in d' overtuiging dat 't ging lukken.

"k Zien die schouwe niet wei, sergeant".

"Maar je liegt" schreeuwde de sergeant, "hoe kun je gy die mussche zien en de schou- we niet!"

"Maar 'k zien ik die mussche niet ser- geant" riep Disten . . . maar 'k zei ik dat, omdat er thuuzent oek osan 'n mussche op de schouwe zit en 'k peinsde . . ."

"Zwijgt maar!" riep 'n sergeant . . . mor- gen sta je op 't rapport van 'n dokter . . . en ga daar nu maar de laatsten van de reeke gaan staan!"

"t Ga pakken" peinsde Disten en è ging langsten geheel de reeke met 't gedacht van nog è beetje dommer te doen. Ie kwam tot by de laatste man, maar keerde direkt weere.

"t Is daar entwot niet djuuste wei ser- geant" zei Disten . . . d'r staat daar ol een de laatsten".

De sergeant kwam rood van koleire . . . "Natuurlijk staat er daar een de laatsten . . . maar 'k gaan 't anders zeggen . . . Je ga gy gaan staan op de plekke djuuste over de laat- sten, versta je 't nu?"

Disten knikte en ging weere, maar ols ie op die plekke kwam bleef ie daar staan rond- draaien en zyn kop schudden. Meteen stapte de sergeant er naartoe . . .

"Is 't nog niet djuuste, Haverstrooi?"

"Nog niet geheele gans wei, sergeant" eks- plikeerde Disten . . . "j' hèt toch è zeld da 'k moeste gaan staan op de plekke djuuste over den laatsten?"

"Natuurlijk, en sta je nu hier niet wel mis- schien?"

"Hewè, neen ik ennee, kijkt 'n keer goed, sergeant" zei Disten "k staan ik nu op de plekke djuuste over de voorlaatsen!"

"Maar gy driedubbelen ezel" schreeuwde 'n sergeant in 'n koleire om te spilieten "zyn dat in joen familie ol zulke dwaazerikken ge- lyk gy, of zy je gy den domsten tjulders!"

"Neen ik sergeant" antwoordde Disten . . . "k hèn ik nog 'n broere die dommer is of ik"

"Hewè, dat moet toen nog 'n triestiger ge- val zyn of gy" grijsde de sergeant . . . en wuk doet dien kerel om zyn kost te verdie- nen?"

"È is oek sergeant by 'n troep, sergeant" zei Disten.

KWAAK

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

In 1950 werd een nieuwe hopvariëteit ontwikkeld te Proven!

Uit de GESCHIEDENIS van de HOP

Naar aanleiding van het XXXste Internationaal Hopkongres te Poperinge

1960 - Voorname belangstelling voor de nieuwe hopvariëteit „Star“, bij Roger Top te Proven. Vooraan in het midden dr. ir. A. Maton, daarachter burgemeester Baron d'Udekem d'Acoz.

Poperinge, de hoofdstad van het Westvlaamse hoppeland, kende enkele dagen geleden het 30ste Internationaal Hopkongres, met veel bijval georganiseerd door een beperkt comité met als voorzitter de hr. **Roger Top** van Proven. Het was twaalf jaar geleden, namelijk sedert 1970 dat dit in België, en wel te Brussel, gebeurde.

190 geïnteresseerden uit Spanje, Frankrijk, Groot-Brittannië, West- en Oost-Duitsland, Polen, Tsjechoslowakije, Joegoslavië, Hongarije, de Verenigde Staten, Australië en natuurlijk ook uit eigen land, waren aanwezig.

De pers heeft voldoende toelichting verstrekt op deze vierdaagse manifestatie en dr. ir. A. Maton (afkomstig van Avekapelle!), directeur van het Rijksstation voor Landbouwtechniek te Merelbeke, heeft alle referaten in een omvangrijk boek verzameld.

We nemen de gelegenheid te baat om een opstel te wijden aan enkele aspecten van de hop, die in de geleerde uitzettingen ten bate van kwaliteit en produktiviteit, niet aan de beurt zijn gekomen, maar onze lezers ongetwijfeld zullen interesseren.

Hop wordt onmiddellijk geassocieerd met bier, en bier is een zeer oude drank. Het begon biezonder eenvoudig, duizenden jaren geleden in het Tweestromenland, tussen Eufraat en Tigris, waar men gebakken brood in de zon liet drogen, het daarop weer in water

weekte en deze broodpap liet gisten. In de loop van de jaren kwam er wel enige verandering in de samenstelling van het bierdeeg en van de werkmethode. Bij opgravingen werd een kleitafeltje uit 6000 v. Kr. gevonden, waarop in spijkschrift het oudst bekende bier-

recept staat vermeld. Maar van hop in het bier was er nog lang geen sprake.

Dat rudimentaire bier volgde de beschavingsroute: het werd naderhand ook gebrouwd in Egypte, in Griekenland en in Rome, en vandaar kwam het in Gallië en Germanië terecht, waar het pas aan een echte triomftocht begon. De Romeinse keizer Julianus (4e eeuw) zei: „De door een eeuwenoude dorst gekwelde Galliërs hebben bij gebrek aan druiventrossen hun toevlucht tot korenaren genomen“.

Het begon in de keuken

Plinius de Oudere, de Romeinse natuurvorser, die in het jaar 79, bij de fameuze uitbarsting van de Vesuvius, waarbij Pompeii en Herculaneum van de landkaart verdwenen, het slachtoffer werd van zijn weetgierigheid, vertelt in zijn *Historia Naturalis*, een encyclopedie in 37 delen, dat jonge scheuten van de wilde hop, ten eerste gewaardeerd werden als lekkernij en bereid werden als asperges. Recepten met hopscheuten zijn dus geen nieuwigheid!

De Zweedse plantkundige Karel Linnaeus, die in de 18e eeuw het naar hem genoemde indelingstelsel van de planten invoerde, was van mening dat de hop, naast andere keuken- en groenten, ten tijde van de volksverhuizingen (vanaf de 4e eeuw) ver uit Rusland, naar West-Europa werden gebracht.

Het zou echter nog een hele tijd duren vooraleer de hop een kultuurplant werd en regelmatig werd gekweekt. In 768 schonk Pepijn de Korte, vader van Karel de Grote, een hopenveld aan het klooster van Sint-Denijs (ten noorden van Parijs). We weten niet of deze hop voor het bierbrouwen bestemd was, ofwel als groente werd gebruikt.

In het leenroerige tijdperk, toen de landelijke mens afhing van een kasteel of een klooster, werd daarvoor de gemeenschap bier gebrouwd, net als er brood werd gebakken, en dat was huishoudelijk vrouwenwerk. Juist omdat erop zoveel verschillende plaatsen werd gebrouwd, ontstond er een vrij grote diversiteit van bier in samenstelling en brouwmethode. Het bier werd gekruid met allerlei planten, om het smakelijker, pittiger en duurzamer te maken en het is waarschijnlijk bij een dergelijk experiment dat men de waarde van hop in het bier heeft ontdekt. Dat bleek een voltreffer, omdat hop het bier een aangename, lichte en bittere doorsmaak en meer duurzaamheid gaf. Zo komt het dat weldra elk domein een eigen hoptuin bezat, waar hop werd gekweekt voor eigen brouwbehoeften. Dat waren natuurlijk geen gestaaakte velden, maar de hop werd aanvankelijk geplant op lage heuveltjes, die in onze streek *hommel-oeveren* werden genoemd.

In de familiale ekonomie die volgde op de leenheerlijke ekonomie bezat elk goed dat instond voor zijn eigen alimentaire behoeften - de zg. *hofsteden*, waar men bakte en brouwde - een eigen hoptuin, waaruit men nog een hoeveelheid hop moest afstaan aan de heer-eigenaar, voor diens eigen familiale brouwers. Naderhand zijn sommige kleinere landbouwbedrijven zich speciaal op het brouwen gaan toeleggen ten behoeve van de gemeenschap. Tot in de 20ste eeuw hebben we op vele landelijke gemeenten de boer-brouwer gekend.

In de steden die tot ontwikkeling kwamen ontstonden buiten de kloosters zelfstandige brouwers die ook hun eigen "hoppecruythof" bezaten binnen of in de nabijheid van de stad. Dit had voor gevolg dat de hopteelt in die tijd een zeer verspreide teelt was, en dat er over het ganse land - overal waar er werd gebrouwd - hoptuinen, zij het van een beperkte oppervlakte, werden aangetroffen, met doorlevende planten die weinig zorg vereisten.

Een van de oudst bekende geschriften die betrekking heeft op het ambachtelijk bierbrouwen is een charter uit 1068, door Theoduin, bisschop van Luik, verleend aan de brouwers van Hoei. Reeds in 1366, bestond er te Leuven een brouwerij *Den Horen* (waarvan de brouwerij *Artols* de voortzetting is), die accijnzen betaalde aan de stad. Het brouwersgild genoot toen in onze Vlaamse steden een zodanig aanzien dat edelen en rijke burgers het als een eer beschouwden zich erbij aan te sluiten, en tot in onze tijd behoorde de brouwer meestal tot de notabelen.

De grote steden en geleidelijk ook de kleinere, die oorspronkelijk een gesloten economische entiteit vormden, waren weldra niet langer in staat zelf al hun grondstoffen te winnen. Naarmate de steden aangroeiden en het bierverbruik steeg, zagen de brouwers zich verplicht hop te kopen bij derden, of op de markt. Aldus ontstond op sommige landbouwbedrijven een aktieve hopteelt ten behoeve van de brouwerijen.

De hop in Vlaanderen

Dat de hop in Vlaanderen reeds vroeg een grote betekenis had, moge blijken uit het feit dat in het begin van de 15e eeuw, Jan zonder Vrees, hertog van Boergondië, zoon van Filips de Stoute, de Hop-Orde stichtte. Het juweel van de Orde bestond uit het wapenschild van het graafschap Vlaanderen (met de zwarte leeuw) in het midden, omgeven van een gouden krans van hoptellen en bladeren. Rond het wapenschild prijkte de leuze "Ic zwighe". Dit orde-juweel werd aan een band om de hals gedragen. De bedoeling van Jan zonder Vrees was ongetwijfeld door zijn achting te betonen voor de hop, zich bij de Vlamingen, die reeds de hop duchtig hadden in kultuur gebracht, geliefd te maken, net zoals de hertogen van Boergondië, door het instellen van de "Orde van het Gulden Vlies" wilden wijzen op het belang en de rijke opbrengst van de schapenteelt. De Hop-Orde bestaat nog altijd en het lidmaatschap wordt bij elk Internationaal Hopkongres toegekend aan personen die zich voor de hopindustrie hebben verdienstelijk gemaakt. Dat was weer het geval op het slotbanket van het jongste kongres te Poperinge. De grootmeester van de Orde is tegenwoordig de Elzasser, oud-senator Kaufmann, en het juweel, dat nog steeds hetzelfde is gebleven, getuigt over de hele wereld, met zijn centraal wapenschild, dat Vlaanderen aan de oorsprong ligt van de hopindustrie. Alleen de spreuk "Ic zwighe" is weggevalen, waarschijnlijk omdat de ervaring heeft geleerd dat na het nuttigen van enkele glazen hoptel de zwijgzaamheid mees-

tal verdwenen is.

Dat vanuit Vlaanderen de hopkultuur in sommige landen werd gevestigd of werd uitgebreid, schijnt vast te staan. In elk geval zijn het Vlaamse inwijkelingen die omstreeks 1524 de hop in Engeland hebben ingevoerd, waar de hopteelt zich verspreidde in Kent, Essex en Surrey. Ook in Engeland verscheen in 1576 het eerste boek dat over de hopkultuur handelde.

De Poperingse hop

Tengevolge van de bekende economische navigatietechniek in een streekgemeenschap, concentreerde de hopteelt zich in bepaalde gewesten. De voornaamste en wellicht ook oudste hoptreek in ons land strekte zich uit aan de beide oevers van de Dender met uitbreiding tot het land van Aalst. Een tweede streek was onze Westhoek, met Poperinge als centrum. Een paar passussen uit de keur van Ieper, van 1422, wijzen erop dat de teelt alhier in het begin van de 15e eeuw niet zonder belang was en dat de hop die er gekweekt werd van uitstekende kwaliteit was. Tot in de 19e eeuw waren er ook vrij belangrijke hoptrekken in Henegouwen.

Naderhand en tot het einde van de 18e eeuw was ons land de hoptuin van West-Europa. Wij voerden uit naar Frankrijk, Duitsland, Holland en zelfs Engeland. De Poperingse hop ging voornamelijk naar Frankrijk. Men waakte angstvallig over deze teelt, die welstand bracht in het land en tevens geld in de schatkist, door het innen van bepaalde uitvoerrechten. Een *Instructie voor den Pachter van 't recht op de Hoppe*, van 1617 schreef voor dat de hop "zij in wortel ende in plante" niet mocht uitgevoerd worden. Men was inachtig dat de door Vlamingen in Engeland een eeuw voordien ingevoerde hop, van dit land intussen een geduchte konkurrent had gemaakt op onze buitenlandse markten.

Reeds in 1537 oordeelde de abt van Sint-Omaars, onder wiens gezag de stad Poperinge ressorteerde, het nuttig maatregelen te nemen ter verbetering van de hopteelt. In akkoord met de goeverneurs der Nederlanden werd een kollege van hopkeurders gesticht. Een keurreglement werd op 15 november 1573 gepubliceerd en onderging een wijziging op 3 oktober 1648. Het recht hop te wegen, te keuren en af te stempelen werd voorbehouden aan de openbare weeginstellingen. Een resolutie van het stadsbestuur van Poperinge van 31 oktober 1662 bepaalde dat alle hop die in 't Poperingse gegroeid en van daaruit verzonden werd *ter Schaele* moest gekeurd en verzegeld worden. Die zegels waarborgden de herkomst (opdat geen vreemde hop voor Poperingse hop zou verkocht worden) en de hoedanigheid. In 1665 werd bepaald dat de overtreder tot voorbeeld van de anderen zou gestraft worden met "het vuur, met het water of met verbanning!" De hop moest bovendien verpakt worden door "twee gheswooren sackers". Door deze strenge maatregelen behield de Poperingse hop haar faam tot op het einde van het *Anclen Régime*. Eens die maatregelen niet meer van kracht gebeurden er tot schade en schande van alle kwekers wel eens minder eerlijke praktijken, tot intussen de Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten daar ook een stokje voor kwam steken.

Aanvankelijk en gedurende lange tijd kweekte men in het Poperingse de zgn. *Poperingse Witte Ranke*, die eeuwen lang een zeer goede faam genoot. Daar zij echter nogal gevoelig was aan schimmelf ziekte, werd zij op het einde van de 19e eeuw verdrongen door de *Buvinse Groene Ranke* (van Henegouwse oorsprong) ingevoerd door Polydoor Vermeulen van Ieper in 1882. De eerste *Tettang*-planten

werden te Poperinge binnengebracht in 1928 door Alberic Samijn. De *Fuggles* werd omstreeks 1930 door het handelshuis Petyt van Watou-Abele hier ingevoerd uit Engeland. In 1935 kwam de *Goldings*, en omstreeks dezelfde tijd uit Duitsland de *Hallertau* en naderhand de *Saaz*. In 1950 werd door Roger Top van Proven, uit de *Saaz* een nieuwe variëteit gekweekt, een virusvrije soort, die *Star* werd genoemd en geleidelijk uitbreiding neemt.

De voornaamste soorten die nu in het Poperingse gekweekt worden, zijn *Brewers Gold* en *Northern Brewer*, twee variëteiten uit Engeland, waar eens Vlaamse uitwijkelingen in 1524 de eerste "moerscheuten" invoerden.

De hoeveelheid hop in het bier is afhankelijk van aroma en smaak die men wil verkrijgen en varieert tussen 150 en 350 gram per hektoliter. De Belgische en Luxemburgse brouwerijen verbruiken per jaar ongeveer 4 800 000 pond hop voor 15 miljoen hektoliter bier!

Roger-A. BLONDEAU

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijk

- Serge Vermeulen van Poperinge met Ingrid Lannoeye van Roesbrugge.

Huwelijksaankondiging

- Dirk Donche van Roesbrugge-Haringe met Sonja Lapelle van Poperinge.

Overlijden

- Maria Plateel, 74 j., echtgenote van Louis Deu.

- Cesar Oyaert, 88 j., weduwnaar van Estella Verbrigghe en van Maria Cornette.

Geboorten

- Luc Vandenbussche, z.v. Hugo en Rita Sys.
- Sandy Dequidt, d.v. Roland en Carline Dourinck.

- Daan Vandenbussche, z.v. Geert en Marleen Deschuytter.

BOND DER GEPENSIONEERDEN

Alle leden worden vriendelijk uitgenodigd tot het bijwonen van de H. mis met communiegelegenheid, opgedragen door E.H. Joris Hosten, pastoor van Haringe, voor de overleden leden van onze bond op woensdag 8 september te 11 uur in de feestzaal bij Julien Gunst, Prof. O. Rubbrechtstraat 25 te Roesbrugge met nadien, om 12 u., feestmaaltijd, zoals gewoonte, bij inschrijving bij uw wijkmeester of bij Julien Gunst. De prijs is 300 fr. Om 15 uur is er gratis prijskaarting voor de leden. Om 16 uur: gratis prijsbolling door de uil voor alle niet-kaarters.

Het feestkomitee van Roesbrugge steunt deze activiteiten, waarvoor zeer hartelijk dank. Iedereen van harte welkom.

Zondag 19 september in de zaal bij Julien Gunst: grote, jaarlijkse prijskaarting ten voordele van de Bond der Gepensioneerden, ditmaal voor boter of kaas, en in éénmaal af. Maat naar keus. Inleg 35 fr. of 3 voor 100 fr. Kaarten op voorhand te bekomen bij de wijkmeesters of -meesteressen.

Op dinsdag 21 september gaan we op reis naar de Vlaamse Ardennen, de streek van Geraardsbergen. Zeer mooie reis. Er is middagmaal voorzien aan 300 fr. + 265 fr. voor de bus. Laat u dadelijk inschrijven bij uw wijkmeester of wijkmeesteres. De plaatsen zijn beperkt. Vertrek om 8 uur op de Markt te Roesbrugge. Afhaling zoals gewoonte.

TE KOOP

GASFORNUIS, 4 bekkens in zeer goede staat. Adres ter drukkerij.

AUBERGE du MOULIN de MOMBREUX te LUMBRES

de glorie van de Franse keuken

Het is niet van vandaag dat er vanuit Vlaanderen een levendige belangstelling bestaat voor ons verloren erfgoed in Frankrijk, maar in de jongste jaren is die interesse ongetwijfeld in brede rangen van de bevolking sterk toegenomen. De Frans-Vlamingen zelf moeten toegeven dat de beste kenners van hun patrimonium van over de grens komen. Ik denk daarbij aan zoveel leden van het Komitee voor Frans-Vlaanderen, ook aan Bert Bijmens, Etienne Morel, Jan Veys, e.a.

Ook toeristisch wordt deze streek nogal druk bezocht om tal van bezienswaardigheden die velen vroeger niet vermoedden en om de wijze waarop de natuur er nog in stand wordt gehouden. Men hoeft niet noodzakelijk ver te reizen om van rust en schoonheid te genieten!

Vorig jaar is er bij de uitgeverij Lannoo een „Autogids „Le Nord” en „Pas de Calais” (Onbekend, niet onbemind), verschenen, waarin niet minder dan 15 aantrekkelijke toeristische routes en 5 stadswandelingen worden uitgestippeld en met veel interessante gegevens worden gekommentarieerd.

We weten uit ervaring dat de valleien van de A, van de Canche, van de Course, van de Créquoise, inderdaad als ééndagtrips sterk aan te bevelen zijn.

De Franse keuken

Velen die over de Frans-Belgische grens gaan, staan ongetwijfeld versteld van de vele eetgelegenheden, met vaak aantrekkelijke en ronkende uithangborden, die men er tot in de kleinste dorpjes aantreft.

In Frankrijk wordt koken en lekker eten *au sérieux* genomen. Het wordt er beschouwd - en zeker niet ten onrechte - als een uiting van een hoogstaande cultuur. In Frankrijk bestaan er, als nergens anders, culinaire verenigingen en worden er met veel bravoure culinaire titels en prijzen uitgereikt. „*De gastronomie*”, heeft de 19e eeuwse Franse poëet Charles Monselet (1825-1888) gezegd, „schenkt schoonheid en esprit, zachtmoedigheid en hoffelijkheid”. En Monselet was een spiritueel en zachtmoedig mens en tevens een eminent gastronom. Hij is de auteur van een *Almanach des Gourmants*, van *Lettres Gourmandes* en van *La Cuisinière Poétique*. Hij gaf zijn naam aan een zeer groot aantal gerechten, waarin vooral artissjokbodem en truffels verwerkt zijn.

Het kenmerk van de Franse keuken is eenvoudig in de gerechten. Dat is het werk van Antonin Carême (1774-1833), die kookte voor vorsten en ministers en o.m. de keukenchef is geweest van de beruchte Talleyrand. Carême publiceerde vijf boeken die nog altijd worden beschouwd als de meesterwerken van de theorie van *la Grande Cuisine*. Hij bandte de overdaad waaronder het voedsel in vroeger tijden schuil ging en kookte op zodanige wijze dat men kon zien en proeven wat men te eten kreeg. Dat betekende een hele ommekeer.

Na Carême zijn anderen gekomen die nieuwe recepten hebben ontworpen en met raffinementen de Franse kookkunst tot een nooit overtroffen hoogte hebben opgevoerd.

Dat wil niet zeggen dat men eens de grens over om het even welke eetgelegenheden kan binnenwippen om van al de geneugten van die beroemde Franse keuken te genieten, verre van daar. Vele restaurants in Frans-Vlaanderen zouden Carême en zijn volgelingen het schaamterood naar het hoofd jagen. Onder de meer dan duizend restaurants en kleinere eetgelegenheden van „le Nord” en

„Pas de Calais”, zijn de eigenlijke keukenmeesters hoogstens met een twintigtal, waarvan een vijftal te Rijsel. Eén van die twintig is Jean-Marc Gaudry de chef de cuisine van de Auberge du Moulin de Mombreux te Lumbres.

Lumbres

Lumbres is een oud stadje, eigenlijk een groot dorp, met iets meer dan 4000 inwoners, ten westen van Sint-Omaars, gelegen in een schilderachtige vallei aan de samenvloeiing van de Bléquin (Belken) en de A. Uit voorhistorische werktuigen die er gevonden werden zou blijken dat het reeds bewoond was in de prehistorie. In elk geval was het bekend in de Romeinse Tijd, onder de naam *Laurentia*. Pas sedert de 13e eeuw wordt het plaatsje Lumbres genoemd. Het stadje was eertijds versterkt met een aarden wal en het vormt gedeeltelijk het kader van *Sous le soleil de Satan* (1925) het eerste succesvolle werk van de grote Franse romancier Georges Bernanos (1888-1949), die als kind zijn vakanties in die streek doorbracht.

Even bezijden de grote baan Boulogne-St.-Omer, op de oostelijke oever van de Bléquin, staat een oude watermolen uit de 17e eeuw, in een prachtig groen kader. Niemand kan vermoeden dat er een grote papier- en een bekende Portlandcementfabriek in de nabijheid te vinden zijn.

Op het einde van de jaren zestig werd de oude watermolen door de heer en mevrouw Gaudry op een geraffineerde manier getransformeerd in een bar (gelijkvloers), een restaurant (1e verdieping) en een hotel (6 kamers op de 2e verdieping). Wanneer op een stille zomerse dag de ramen van het restaurant worden opengezet hoort men nog het ruisen van het snelvliedende water van de Bléquin tegen het grote schoepenrad dat eens de molen in beweging bracht. Op dit paradijselijke plekje worden de fijnste specialiteiten uit de Franse keuken opgediend.

Dit restaurant kreeg een ster in de Michelin-gids, een *Toque* in de Gault Millau en werd een kwotering toegekend van 18/20 in de *Guide des Restaurants du Nord/Pas de Calais*.

Le grand chef Jean-Marc Gaudry

Het Franse maandblad *Les Chefs de Cuisine* heeft onlangs een volledig nummer ge-

Jean-Marc Gaudry

wijd aan Jean-Marc Gaudry, die er bestempeld wordt als *un grand chef*, een bepaling die wij kunnen onderschrijven.

Daar vertelt hij hoe hij reeds als jongentje zijn moeder, die een uitstekende familiale keukenprinses was, graag bijstond in haar culinaire esbatterementen. Toen hij op een leeftijd gekomen was dat hij een beroep moest kiezen bleek de keuze niet moeilijk, het was een roeping: hij zou en moest keukenchef worden! Aldra bleek dat hij hiervoor inderdaad de vereiste kwaliteiten bezat: hij had liefde voor het vak; was bereid een jarenlange scholing door te maken en had een gevoelig gehemelte dat in staat was smaken te ontleden en fijne composities op te bouwen, samen met een gevoel voor kleur en harmonie, waardoor hij schotels kon samenstellen die het oog in verrukking brachten.

Hij ging zijn opleiding voltooien in twee befaamde drie-sterren-restaurants (waarvan er slechts 21 in heel Frankrijk te vinden zijn), nl. in *L'Oasis* te La Napoule aan de Azurenkust en in de *Grand Vefour* te Parijs.

Bijna veertien jaar geleden vestigde hij zich op de Moulin de Mombreux, waar hij bijgestaan door mevrouw Gaudry, die er als oberkelnerin optreedt, een gastronomische tempel uitbouwde voor fijnproevers uit binnen- en buitenland. Naast Franse en Belgische vindt men er op de parking vaak wagens met een Engelse, een Duitse of een Zwitserse nummerplaat, een bewijs dat zijn naam en

faam reeds over een deel van West-Europa is verspreid.

Wie naar Frans-Vlaanderen reist, of bij een ééndagstrip in de buurt van Lumbres komt moet er eens genieten van een keuze uit:

- *La salade de langouste royale aux mangues;*
- *L'Escalope de saumon sauvage aux têtes d'asperges;*
- *La paupiette de bar farcie de langoustines, aux pistoles de safran et sa fondue de courgettes;*
- *Le filet de truite du Bléquin au coulis de fenouil;*
- *La volaille de Licques en pot au feu à la crème de cresson;*
- *L'Emince de Rognon de veau aux graines de moutarde;*

of van de vele andere mogelijkheden die de spijkaart vullen.

Als waardige opsluit van een hoog culinair genot kan men er kiezen uit een overvloedig assortiment banketgebak, in het huis zelf vervaardigd en van een uitzonderlijke delicate (wat in Frankrijk eerder zeldzaam is!) - ik denk aan de *Marjolaine au chocolat*!

Zelfs wanneer men er niet in de onmiddellijke nabijheid komt, is de Auberge van de Moulin de Mombreux zeker een ommetje of een uitstapje waard!

Praktische aanwijzingen

Lumbres ligt op 50 km van de grens en ongeveer 30 km voorbij Cassel. De beste reisweg is de volgende: te Cassel over de markt, 600 m verder linksaf richting St-Omer; 13 km verder komt men op de baan Hazebroek-St-Omer, men gaat er rechtsaf tot Arques; te Arques over de boogbrug recht-door, grote bocht meedraaien en 200 m verder de weg links nemen, die over Wizernes (doorheen de verkeerslichten) en Setques leidt naar Lumbres. Te Lumbres gaat men doorheen het dorp en 500 m verder neemt men de weg naar de *Cartonneries*, dan rechtsaf en de Moulin de Mombreux met zijn ruime parkeerplaats ligt aan de linkerhand.

Het restaurant is gesloten op zondagavond en de maandag (feestdagen uitgezonderd), alsook in de maand januari. 's Avonds wordt er opgediend vanaf 19.30 u.

Reserveren is gewenst en zeker voor zon- en feestdagen, tel. 00 33 21/39 62 44.

(rab)

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 5 mei jl. is te Genk op 69-jarige leeftijd (°03.05.1913) overleden: mej. Julia Vandeveld. Zij was de dochter van de hr. René Vandeveld, die in de jaren 1925-1935 ontvanger van de belastingen was te Roesbrugge. Julia Vandeveld was omstreeks en na 1930 nauw betrokken bij de toneelgilde „De Troost-verwachters“, met wie zij in verscheidene opvoeringen op de planken kwam.

Wielertoeristenklub Karel de Blauwer

Vanaf zondag 29 augustus '82 is Roesbrugge nog een klub rijker. Dan wordt er immers gestart met een wielertoeristenklub. Alle toeristen uit het omliggende zijn er van harte welkom om 8.30 u. op de markt aan ons lokaal „Hof van Commerce“. Dit voor een rit van ong. 40 tot 50 km.

De woensdag daaropvolgend is het verzamelen geblazen voor iedereen, jongens, meisjes, mannen en vrouwen, dit voor een rit van ong. 15 tot 20 km. De woensdag starten we om 19 u. aan ons lokaal.

De inschrijvingen kunnen nog altijd gebeuren op één van de volgende adressen:

- Ducorney Rudy, St.-Omaarstraat 1
8991 Beveren-IJzer - Tel. (057) 30 06 11
- Gousse Dirk, Roesbruggestraat 58
8991 Beveren-IJzer - Tel. (057) 30 08 80

Gespreksavond „VOETBAL 1982“ met Luc en Marc Millecamps

De Mundial 1982 is gespeeld. Velen hebben het gebeuren met entoesiasme gevolgd of gelaten ondergaan. Luc en Marc Millecamps waren bij de 22 geselecteerden en genoten van een lang en zonnig verblijf in Spanje.

Carl Huybrechts uit Deurne, TV-sportjournalist, speelt op vrijdag 17 september gespreksleider om uit de mond van Luc en Marc Millecamps uit Zulte meer te vernemen over hun voetbalervaringen 1982, over de Mundial, over hun selecties door Guy Thys, hun relaties met mede-geselecteerden, met hun families, met de pers, ... maar ook over hun voetballersleven als semi-prof (dagindeling, trainingen, ...) hun beroepsleven, hun verwachtingen, aangename herinneringen, ontgoochelingen, evenals hun idee en oordeel over S.V. Waregem, over het voetbal in België, in Europa, ...

De aanwezigen krijgen eveneens de gelegenheid vragen te stellen. De organisatoren heten iedereen bij voorbaat welkom en hopen allen op een sportieve avond te vergasten, dit in „De Gouden Arend“ Roesbruggeplein 1 te Roesbrugge op 17 september 1982 vanaf 20.15 u.

Toegang: 120 fr. Voorverkoop: 100 fr.

Org. Openbare Bibliotheek Roesbrugge i.s.m. Davidsfonds IJzerweelde.

ROESBRUGGE-KERMIS

We zitten nu volop in de periode van de dorpskermissen.

Te Roesbrugge wordt de kermis er vrijdag 3 september om 20 uur ingezet met volksdansen op de Markt, dit onder de leiding van een volksdansgroep en van K.L.J. Proven en het geheel wordt verzorgd door discobar Spectrum. Eveneens om 20 uur start de prijskaarting bij mevr. Joël Deroo-Denys. 1.000 fr. prijzen. Er worden ook worsten gebakken op de barbecue.

— Zaterdag 4 september kunnen de kinderen vanaf 10 jaar gratis kajakvaren op de IJzer, onder de deskundige leiding van 2 monitors van de kajakklub Veurne met medewerking van BLOSO. 15 kajaken zullen ter beschikking staan, dit van 10 tot 12 uur en van 13 uur tot 16 uur.

— Het 3e volleybaltornooi Willy Lamaire, ingericht door Roevo, vindt plaats in de sporthal te Poperinge en begint om 14 uur. Roevo, Gistel en Kwavo treden aan bij de heren, terwijl de Roesbrugse dames Vrouwen en Lange-mark moeten bekampen.

— Voor de kinderen is er van 10 tot 18 uur een etalagezoektocht. Formulieren zijn te verkrijgen op school of in de drukkerij.

— Te 14 uur is er prijschieting aan de staande pers voor de leden. 1.000 fr. vooruit + inleggeld.

— Om 20 uur begint de Roevo T-Dansant in zaal „Christen Volkshuis“ met discobar Spectrum.

— Eveneens om 20 uur begint in zaal „De Gouden Arend“ een T-Dansant met discobar Turpin.

— Op zondag 5 september is gans het dorp in feeststemming. Een bloementapijt (dahlia's), ontworpen door Romain Depuydt en uitgevoerd met medewerking van de Bond der Gepensioneerden, zal een oever van de IJzer sieren.

— Kermisvlucht uit Clermont voor oude en

jongen afzonderlijk. 500 fr. gratisprijzen voor de ingeschreven leden van de duivenmaatschappij.

— Op het stadhuis is er doorlopend tentoonstelling van de ingezonden foto's voor de fotowedstrijd „Hoevefeest te Roesbrugge“ Zwart-wit: 1.000 fr. Kleur: 1.000 fr.

— Vanaf 14.30 uur is er kermis-schieting aan de staande pers voor alle liefhebbers.

— Om 15 uur start de eerste reeks van de velokoers voor alle sportieven uit Roesbrugge-Haringe en aanpalende gemeenten en aangesloten leden bij een vereniging te Roesbrugge. Inschrijving vanaf 14.30 uur bij Frans Devliegher. Prijsdeling bij Julien Gunst. Er is ook een reeks voor de kandidaten van de gemeenteraadsverkiezingen. Medewerking van „Het Wekelijks Nieuws“.

— Om 18 uur houdt de Judoklub van Poperinge een demonstratie judo en zelfverdediging op de markt.

— Gedurende de namiddag: optreden van de fanfare „De Strohoeden“ uit Proven bij de verschillende herbergen.

— Te 20 uur inzet van de kermis T-Dansant in zaal „Christen Volkshuis“ met discobar Spectrum.

— Eveneens te 20 uur begint in de zaal „De Gouden Arend“ de kermis T-Dansant met discobar Turpin.

— Op maandag 6 september wordt de Haringestraatkermis ingezet met de ballonwedstrijd. In 't Poortegat. Inschrijving 10 fr. 5.000 fr. prijzen.

— Om 18 uur kunnen we bollen door de uil bij mevr. Michel Wisselynck. 500 fr. prijzen.

— De Prof. O. Rubbrechtstraatkermis begint dinsdag 7 september om 14 uur met gratis ritten op de draaimolen voor de kleintjes.

— Vanaf 19 uur begint de zoekwedstrijd en de volksspelen in de herbergen. Men kan inschrijven bij Guido Decroo vanaf 19 uur tot 21 uur. Inleg 50 fr. Hiervoor ontvangt iedere deelnemer 6 bonnetjes voor een gratis consumatie in iedere herberg. Men kan zich maar éénmaal laten inschrijven. Beneden de 16 jaar worden niet toegelaten. 6.000 fr. prijzen.

— Woensdag 8 september: kermisfeest voor de Bond der Gepensioneerden.

— Donderdag 9 september kunnen we bollen door de uil bij G. Decroo.

— Om 20 uur is er biljartprijkskamp bij E. Vandewalle en bowling voor de vrouwen.

— Vrijdag 10 september is er saucissenkaarting bij F. Devliegher.

— Zondag 12 september van 10 tot 22 uur: kermismijting bij J. Gunst.

— Dinsdag 14 september om 19.30 uur is er prijschieting bij J. Gunst.

— Vrijdag 17 september om 19 uur bij J. Gunst: kermis-schieting.

— Zondag 19 september bij J. Gunst van 10 tot 13 en vanaf 15 uur: kiekenskaarting voor de Bond der Gepensioneerden.

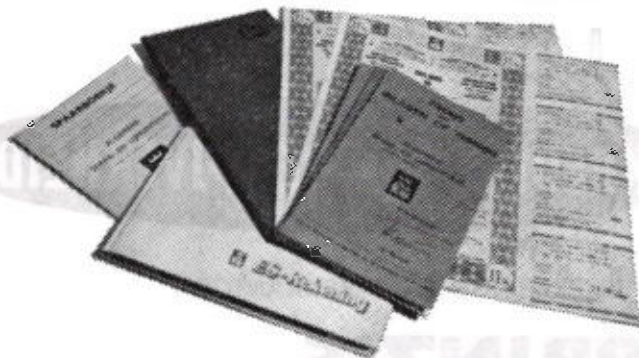
— Gedurende kermis is er enveloppetrekking ten voordele van de volleybalklub Roevo-meisjes, alsook een ten voordele van de Gildepeikers, beide met talrijke prijzen.

De solidariteitsbijdrage

De zelfstandigen ontvingen in de maand augustus een uitnodiging om ten laatste op 31 oktober 1982 een solidariteitsbijdrage te storten bij het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen. Hieromtrent een woordje toelichting:

1°. Wie moet deze bijdrage betalen?

Iedere zelfstandige waarvan het netto-bedrijfs-

EEN KEUR VAN SPAARVORMEN IN UW AGENTSCHAP VAN DE

ASLK

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS
Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - tel. 057/30 08 66
Geldbeleggingen — Leningen — Verzekeringen
Openingsuren : van 9 tot 12 u., ook op zaterdag
Kantoorhouder : Johan DEGRAEVE

HET
KWALITEITSMERK
Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming
Fuel-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30 04 13

Centrale verwarming
Sanitair
Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

BRUNEEL - BAELDE pvba

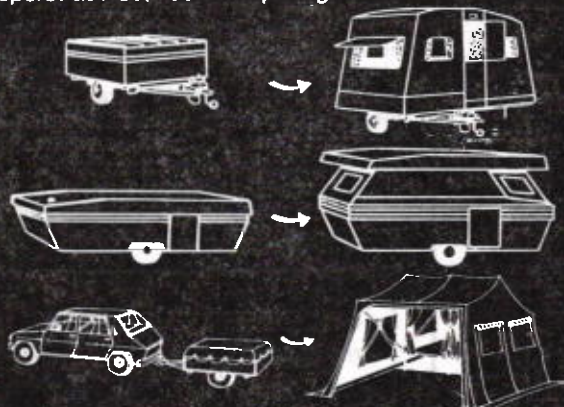
Bankelindeweg 11

8994 Krombeke

Tel. 057/48 07 81

DECUYPER POPERINGE

Ieperstraat 69. 8970 Poperinge Tel. 057/33.37.74

PLOOIBARE CARAVANS in OVERVLOED

Het tijdig herstellen of vernieuwen
van uw zinkwerk bespaart U
natte muren en rottend houtwerk
Denk erom !!!

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 03 64

ZINKWERK en SANITAIR

Ook alle nieuwbouw en verbouwing.

Steeds vrijblijvend prijsopgave.

inkomen in 1982 groter zal zijn dan 300 000 fr.
en tevens groter dan het netto-bedrijfsinkomen van 1981, vermenigvuldigd met 106 t.h.;

2°.- Hoeveel moet er gestort worden ?

3 t.h. op het netto-bedrijfsinkomen van 1980 ;
3°.- En als men niet of onvoldoende gestort heeft ?

Dan zal men achteraf (dat kan één jaar of langer duren) moeten betalen, verhoogd met 15 t.h. interesten per jaar, Ingaande op 1 november 1982 ;

4°.- En wie ten onrechte gestort heeft ?

Die krijgt het gestorte bedrag terug verhoogd met 12 t.h. interesten per jaar.

Een goede raad : wie ook maar enigszins twijfelt of de netto-bedrijfsinkomsten van 1982 hoger zouden kunnen belopen dan deze van 1981 MOET ten laatste op 31 oktober 1982 het vereiste bedrag storten.

De definitieve afrekening kan 2 à 3 jaar op zich laten wachten en zou een interest kunnen meebrengen van 30 à 45 t.h. of soms meer.

Wie ten onrechte heeft betaald, heeft in

elk geval geen slechte belegging gedaan, men krijgt het bedrag terug met een interest van 12 t.h. per jaar, netto en belastingvrij ! Bij de definitieve afrekening van de solidariteitsbijdrage, zal deze een bedrijfslast vormen die aftrekbaar zal zijn van de bedrijfsinkomsten.

Opgelet : dokters en kinesisten, die op 1 maart 1982 geconventioneerd hebben, zijn vrijgesteld van deze solidariteitsbijdrage.

Serge BLONDEAU
Fiscaal Adviseur en Bedrijfsconsulent UFSAL
Tel. 057/30 01 44

DAT
"TIKJE"
SCHOONHEID EN
KWALITEIT VINDT U
JUIST BIJ ONS
EN
NATUURLIJK ZORGEN
WIJ OOK VOOR
EEN PERFECTE
PLAATSIING

**GORDIJNEN
EN
OVERGORDIJNEN**

schoonaert

tel 057 3340 86
bruggestraat 3 8970 poperinge

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijksaankondiging

- Jan Vercruysse van Beveren met Myriam Willems van Hasselt.

Huwelijken

- Eddy Thieren van Avekapelle met Katy Denys van Beveren.
- Luc Vulsteke van Zonnebeke met Monique Coene van Stavele.

Overlijdens

- René Debuyser, 81 j., ongehuwd (Beveren).
- Bianca Butaye, 75 j., weduwe van Daniël Butaye (Stavele).
- André Bartholomeus, 68 j., ongehuwd (Stavele).
- Julia Vanlerberghe, 75 j., echtgenote van Remi Top (Beveren).

BEVEREN-KERMIS

ZONDAG 5 SEPTEMBER

zoektocht door gans de gemeente Alverlingem

ZATERDAG 11 SEPTEMBER

kermischiëting bij M. Ryon
te 16 u.: wielervedstrijd op de dorpsplaats
te 19 u. prijskaarting bij J. Vercoutter

ZONDAG 12 SEPTEMBER

te 14.30 u. IPO-meter, ingericht door K.L.J.
ballonwedstrijd - inschrijving bij J. Vercoutter
te 17.30 u. ballonstoet
te 18 u. prijsdelling door loterijtrekking bij M. Ryon
te 19 u. wagenspel op het dorpsplein
te 20 u. spelavond „Het blijft in de familie“
doorlopende bolling bij R. Maelstaf

MAANDAG 13 SEPTEMBER

te 19 u. speciale prijskaarting bij M. Ryon

DINSDAG 14 SEPTEMBER

van 14 tot 16 u. ontspanningsnamiddag voor de kinderen
van 16 tot 17 u. gratis ritten op de paardjesmolen
te 19 u. fruitkaarting bij R. Maelstaf
te 20 u. prijskamp op de trektafel bij D. Vandebroucke

WOENSDAG 15 SEPTEMBER
feestmaal en ontspanning voor de K.B.G. in
„t Boerenhof“

DONDERDAG 16 SEPTEMBER
te 14 u. K.B.G. kampioenkaarting bij J. Vercoutter

**100 000 km
gratis onderhoud**
bij aankoop van een nieuwe
personenauto
uit het gamma van
MERCEDES, FORD, OPEL
PEUGEOT, TOYOTA en andere

**Garage
Nevejan**

Graaf van Hoornweg 16
8994 Poperinge-Krombeke
Tel. 057/40 00 35

Blauwersfeest in Haringe op 25 en 26 september

Heel wat mensen vragen zich af of er in Haringe nog iets gebeurt sedert het heengaan van wijlen Pater Joris Declercq. Hierop kan met de grootste zekerheid „ja“ geantwoord worden.

Na de succesvolle opvoeringen van „'n Tjooloare“ begin juli, het prachtige Festival van Vlaanderen met Johan Huys en de herinzingen van de gerestaureerde kapel in Hondschote, zijn we volop bezig met de voorbereiding van de „Blauwersfeesten“.

Wie wordt „Karel de Blauwer 1982“? Blijft

blauwen een mannenwerk of zal de titel dit jaar naar een vrouw gaan? Inderdaad, aan deze verkiezing zullen dit jaar ook vrouwen deelnemen.

Zoals verleden jaar, zullen de deelnemers weer door nacht en ontij met hun smokkelwaar over de schreve trekken waar het oppassen geblazen is voor de kommiezen. Voor dit spel kunt U alle inlichtingen bekomen en U laten inschrijven bij Eddy Bau.

Terwijl de stoutsten gaan blauwen, kunnen de thuusblijvers de tijd doden met een dansje op de tonen van disco-muziek.

Blauwen en handeldrijven zijn familie aan elkaar. Daarom gaat op zondagnamiddag (vanaf 14.00 u.) weer een rommelmarkt door. Deze wordt door enkele straatzangers geanimeerd met balladen, vertellingen en liederen over het blauwen. Zeker de moeite voor wie van folkloristische liederen houdt.

Met deze Blauwersfeesten wil de Kultuurgemeenschap Haringe de herinnering aan een sociaal bewogen tijd, levendig houden.

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE

P.V.B.A.

PROVENPLEIN 39 A

8994 PROVEN

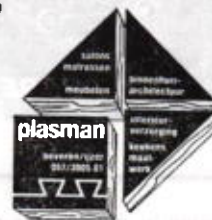
Telefoon : 30.09.01 - 30.09.02

na diensturen 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

**Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen
Onder Staatswaarborg**

**DE BETERE MEUBELZAAK
en BETERKOOP**

kwaliteitsmeubelen en service

- alle inrichtingen (woning - woonzaal - burelen en horeca)
- schrijn- en timmerwerken + bekleden van dakgoten (gratis bestek)

tel. 057/20 33 82

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND SEPTEMBER

Kaartingen

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker zaterdag 4 sept. te 20 u.: 6de maandelijkse kaarting van de kaartclub „Tijde-Thuis".

Proven, zaal „Sint Jozef" donderdag 9 en donderdag 23 sept. te 13 u. kaartnamiddag „Derde Leeftijd".

Beveren, in „t Boerenhof" donderdag 16 september te 14 u.: gezellig onderonsje en kampioenkaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 28 september bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd".

Vogelpik

Roesbrugge, bij J. Gunst zaterdag 18 september: maandelijkse smijting voor de „De Gildepikkers".

Roesbrugge, in „De Gouden Arend"

zaterdag 25 september maandelijkse smijting voor „De Arendpikkers".

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker zondag 25 sept.: vogelpiksmijting voor de leden met aanwezigheidspunten.

Dansavonden

Zaal „Christen Volkshuis" te ROESBRUGGE

Zaterdag 4 september om 20 uur

ROEVO T-DANSANT

Zondag 5 september om 20 uur

KERMIS T-DANSANT

met discobar Spectrum

Proven, bij A. Buseyne zaterdag 11 september populair bal met discobar „Hoppebel".
Beveren-IJzer, Bierkelders Brouwerij Feys zaterdag 25 september K.L.J.-dansfeest met „Ricky and the Lords".

Ter gelegenheid van de kermis bij BAKKERIJ

JULIEN FAINO - DEVELTER
GROTE TOMBOLA

Bij iedere aankoop van 400 fr.: recht op een lotje. Er zijn in totaal 13 000 fr. aan naturaprijzen te winnen. Ieder lotje is prijs. Dit gedurende 6 dagen: vanaf donderdag 2 tot en met dinsdag 7 sept. Kom en waag uw kans.

KINDEROPPAS

Voor kinderopas: zich wenden: Mevr. Roger Prinsier, Bergenstraat 22, Roesbrugge.

TE KOOP

PERSONENWAGEN Vauxhall Cavalier, bouwjaar 1977. Adres: Waaienburgseweg 19, Roesbrugge.

STEREO INSTALLATIE bestaande uit radio-plaatspeler, versterker 2 x 30 w. en 4 boxen - interessante prijs. Adres ter drukkerij.

FILMPROJEKTOR 8 mm en SCHERM.
Voordelige prijs. Tel. 057/30 07 63.

— 10 % korting op alle schoolgerief
Drukkerij SCHOONAERT, Roesbrugge

GEVONDEN

Op de hoeve „Ter Linde" te Roesbrugge werden na de Hoevefeesten een paraplu en een zomervest gevonden. Af te halen in de drukkerij Schoonaert.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Een van de meest dramatische aspecten van de huidige economische crisis is de werkloosheid. Niettegenstaande alle pogingen die gedaan worden om hieraan te verhelpen, staan we met meer dan 460 000 mensen die geen werk hebben, de BTK-ers, de stagiairs en andere gecamoufleerde werklozen niet meegerekend.

Maar niet alleen de crisis is hiervan de schuld. Die hoge cijfers zijn voor een deel te wijten aan een verandering in de maatschappijstructuur en aan de zich opdringende elektronische revolutie.

Wat die maatschappijstructuur betreft, daarmee bedoel ik voornamelijk de progressieve emancipatie van de vrouw, die ontaard is in een onbeschaamde verlooening van de vrouwelijke eigenheid. Vele dames willen niet langer huishoudster en moeder zijn; ze zijn niet meer tevreden met bij hun natuur passende bezigheden; ze willen net als de mannen ingeschakeld worden in alle takken van het productieproces en in alle functies! En 't droevigste is, dat velen die vernederende en tegennatuurlijke gelijkschakeling nog als een overwinning beschouwen. De wetgever heeft daaraan, zonder scrupules, meegedaan. Elke job moet voortaan opengesteld worden voor de twee geslachten. De stad Diksmuide vraagt een nieuwe politiekommissaris en conform de wet staat er in de plaatsaankondiging: man of vrouw! Straks krijgen we nog te lezen: „Personen gevraagd, die moedermelk willen afstaan, man of vrouw". Veel werk dat in mannenhanden hoort, wordt aldus door broekdragende dames afgetapt! Vele gezinnen hebben twee kostwinners en vele andere geen enkele!

Bovendien schakelt de automatie, met computers, chips en wat weet ik veel, tal van arbeidsplaatsen uit en het einde van deze evolutie is nog niet in het zicht. Het wordt een complexe wereld, waarin er alleen nog werk zal zijn voor mensen met een speciale scholing. Waarin de bekwamen zullen moeten werken en inleveren voor de minder begaafden. Binnen een paar generaties zal een vader, die het schoolrapport van zijn zoon in kijkt, spreken in dezer voege: „Wat? 82 t.h.! Luister goed jongen, en 't is de laatste maal dat ik het zeg, als je zo voort doet, zal je heel je leven hard moeten werken. Kijk naar je broer, die heeft maar 52 t.h.! Die is slimmer, hij zal het gemakkelijk hebben en zijn leven lang door knuls lijk jij, onderhouden worden. Zie dat het niet meer gebeurt!"

Overal kampt men met dezelfde moeilijkheden. Niemand weet een oplossing, en met wie moet men erover spreken? In Engeland gaat dat gemakkelijker, daar kan een werkloze zijn problemen bespreken op het bed van de koningin. Voor wanneer hier?

Vele groeten van Gusta,

Pol

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoli
- fueloil
- oliën en vetten

verwarming

aan huis besteld!

JAN VANDENBROUCKE

Roesbruggestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30 02 43

De vakantie is voorbij!
Is er reeds een lijstje opgemaakt
van wat uw schoolgaande kinderen
zoal nodig hebben?
Nee! Misschien helpt dit:

stevige schoenen
boekentassen - valiezen
bottinen - botten
sportschoenen plus uitrusting

Schoenen

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof. O Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Madam Hortense, de weeuwe van 'n ouden notaris Krabbelmans, die in 'n schone villa weunde 'n beetje buiten Poperinge, hadde 'n nieuw meisen van slchten 'n weeke of drie. 't Was Rozette, de Jongste dochter op één na van Gusten Sloovers van 'n Paterhoek.

Rozette was 'n opkommerje van è jaar of zestiene, maar, volgens dat madam zelve vertelde, was 't è goe joenk om heur werk te doen. Niettemin was madam toch 'n beetje op heur ongemak, want z' hadde ondervonden dat Rozette aapezot was achter Mielte, 'n fakteur die gewoonlijk ol daar z'n ronde moeste doen. Z' hadde ol 'n paar keeren è zien dat ze te gaare aan 't hekken van 'n oprit stoegen vriendelijk te doen. Dat was nog zoo erg niet, maar in de laatste daagen hadde Mielte op è noomen van ol achter te gaan en de correspondentie of te geeven in de keuken waar dat Rozette osan bezig was.

„k Moeten joen toen niet dérangeren met te bellen aan de voordeure, ennee madam” hadde Mielte met 'n vriendelijk aanzichte è zaid en je weet fakteurs zijn uut hulder eigen meestal wel meigaande gasten. Maar 't was meest daarmee dat madam Hortense Inzat. Want ze was zij schler olle voornoene weg met heuren auto en je weet hoe dat 't is, ols de katte weg is, dansen de muuzen, peinsde madam. Nu, heur plan was van bij d' eerste occasie daarover 'n keer te klappen teegen Rozette. 't Was op 'n dag, half in de voornoene, dat madam thuuskwam en naar de garage reed. 't Eerste dat ze zag was dat 'n fakteurs veeloo weere bij 'n keuken stoeg.

„Dat is weerol 't zelfde” grolde madam in heur eigen ... „k gaan daarmee kort spel maaken”. Ze was teweege in 'n Fransche koleire naar binnen en dat daar 'n keer op hulder brood te leggen, maar ze bepeinsde heur, want teegenwoordig zijn die meisens nogol gauw op hulder teenen è tort en voor 'n prulle van niet kuischen z' hulder schuppe of ... van 'n anderen kant sta je daar da' je 'n fakteur oek dikkers 'n keer noodig hèt ... 't is oek best van 'n beetje meigaande te zijn met die karwaaten ...

Z' hadden voorzeker madam zien toekommen, want Mielte kwam ol schuifelen naar buiten, riep vriendelijk gedag naar madam, sprong op z'n veeloo en was 't hekken uut.

Madam ging naar binnen en achter da' ze nog 'n keer bepeinsd hadde hoe dat ze daaraan ging beginnen, zei ze: „Rozette, zij ge gie nu eigentlijk in kennisse met Mielte 'n fakteur?”

„Jaak, madam”, zei Rozette ... „'t is morgen ol veertien daagen ... maar 't is 'n fraalen joengen wei madam!”

„k Gelooven ik dat wel, Rozette,” knikte madam ... „maar 'k vinden ik dat de keuken hier, toch de gepaste plekke niet is voor julder vrljaage!”

„Meen je dat, madam” lachte Rozette ... „héwè 'k zijn kontent da' je dat nu zegt zi ... Mielte hèt ol 'n paar keeren è klapt van in de canapee te gaan zitten ol voeren in de beste plekke, maar 'k zei: je zijt gie begot zeker zot, wuk zou madam daarvan zeggen ols ze moeste binnenkommen ... en je zegt het gie nu zelve zi!”

KWAAK

TELETEKST KLEUREN TV

Verkeers-,
Beurs-,
Weer-,
en andere berichten
wanneer u erom vraagt.

3707

SIERA
fier zijn mag best!

- Met afstandsbediening.
- 66 cm scherm.
- 90 vóórselecties.

Ook in uw streek woont een Siera verdeler:

J. Cappoen - Gantois

PROF. O. RUBBRECHTSTRAAT 12
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 05 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

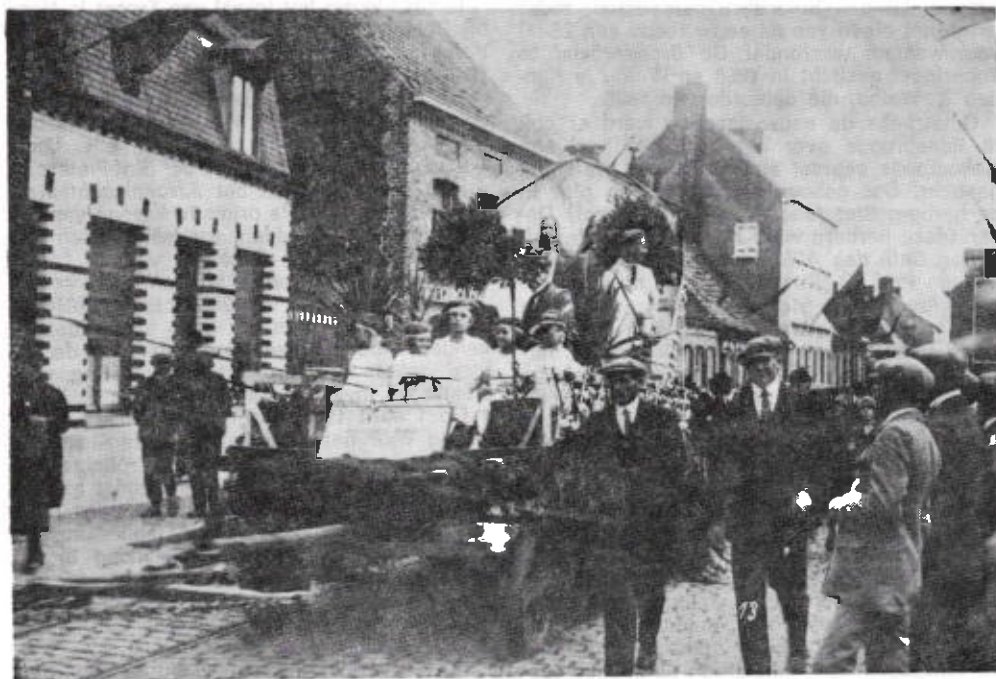
Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

De „mutualiteit” een van de oudste sociale voorzieningen.

80 JAAR ZIEKENFONDS te ROESBRUGGE

Met een overzicht uit de sociale geschiedenis van ons volk!

Wagen uit de stoet van 1927 bij de viering van 25 jaar „Troost in Nood”.
De paarden werden gemend door Richard Bonnez, met naast hem Camiel Samoev.

Op zondag 17 oktober a.s. wordt te Roesbrugge het 80-jarig bestaan gevierd van de „ziekenbond”.

Dat gebeurt volgens de klassieke formule, met een plechtige eucharistieviering en gelegenheidshomilie, receptie op het gemeentehuis, feestmaal in het lokaal, verermerking van enkele bestuursleden en tenslotte een ontspanningsshow.

Het is wel goed dat op die manier de aandacht wordt gevestigd op het bestaan en het belang van een van onze voornaamste sociale verworvenheden. We vinden het tegenwoordig allemaal zo vanzelfsprekend, omdat we het nu eenmaal zo gewoon zijn, en we vergeten dat vele eeuwen lang, tot voor enkele decennia, de mens door ziekte en tegenslag meestal te gronde gericht werd en als er ergens een helpende hand tegemoet kwam, dit gebeurde in vernederende meewarigheid.

Het is goed, voornamelijk in deze krisistijd, te gedenken dat pas 80 jaar geleden de eerste schuchtere stappen werden gezet!

Brooddeling aan de armen

Gedurende vele eeuwen was een groot deel van de bevolking zo goed als bezit- en rechteloos. De volksmens leefde in een marginale situatie en elke tegenslag duwde hem in diepe ellende, zodanig dat alleen maar een instinkatieve levensdrang hem staande hield. Toen was er geen sprake van om het

even welke officiële tegemoetkoming, want alle sociale voorzieningen dateren uit de 20ste eeuw.

Bezorgdheid en caritatieve liefde voor de medemens is met het kristendom onze streken binnengedrongen. De armenzorg is een initiatief geweest van de Kerk. Reeds bij de Synode van Tours, in 567, werd beslist dat

de parochie haar armen moest bijstaan. Ieder pastoor was er dan ook mee belast een *dis-en armentafel* op te richten.

In de 12e en 13e eeuw, de bloeitijd van Steden en Gemeenten, begon ook de Openbare Macht en de gegoede burgerij een bepaalde vorm van hulp aan de behoeftigen te organiseren. In die periode werden namelijk de *tafels van de Heilige Geest* opgericht, die ermee belast werden steun te verlenen aan de armen, onder de vorm van levensmiddelen, brandstof en klederen. Hun opdracht bleef evenwel beperkt tot het grondgebied van de parochie en voor hun middelen deden ze uitsluitend beroep op de vrilgevigheid van de parochianen.

In de 13e en 14e eeuw kwamen nieuwe instellingen op de voorgrond: de Gods- en Gasthuizen - we denken aan het Godshuis Belle te Ieper, waar Johan Yperman bedrijvig was, en aan het Gasthuis te Poperinge - waar zieken en bejaarden werden opgenomen en waar onderdak werd verleend aan behoeftige pelgrims.

Omdat ziekte een onberekenbare factor is, die in weinig tijd een bloeiend gezin naar ontterende armoede kon drijven ontstonden er in de middeleeuwse gilden - de toenmalige raderwerken van het economisch leven - *ziekenfondsen* waarin door de leden bijdragen werden gestort, die in geval van ziekte, ouderdom of gebrekkigheid, hulp verstrekten om het ergste te voorkomen.

De 15e eeuw was gekenmerkt door een massale opkomst van zgn. *fundaties*, die uitgingen van de betere burgerij. Een *fundatie* was een stichting van een fonds voor jaarlijkse herdenkingsmissen, de *jaargetijden*, die gewoonlijk gecelebreerd werden op de datum van het overlijden van de stichter en die gepaard gingen met uitdeling van brood en andere giften aan de armen van de parochie of van bepaalde wijken.

De hulp en steun aan minderbedeelden was tijdens het „ancien régime” grotendeels een parochiale liefdadigheid. Wel werd in 1531 door keizer Karel V de Openbare Onderstand geregeld voor geheel het land, waarin voor het eerst de Gemeentelijke Magistraat een rol van medezeggenschap en toezicht kreeg toebedeeld.

Secularisatie en paternalisme

Na de Franse Revolutie, die nochtans sociaal gericht was, bleef de bedreiging van ziekte en ontbering bij voortduur bestaan. Na de geweldadige revolutie kwam opnieuw de tijdvergende evolutie!

Wel werden door de Franse autoriteiten, die het ook in ons land voor het zeggen kregen, grote hervormingen inzake armenzorg

aangekondigd. In de grondwet van 1793 werd het principe „de openbare hulpverlening is een heilige schuld” opgenomen en naderhand stelde men een bruusk einde aan al de los van elkaar staande caritatieve werken, door de wet van de 16e Vendémiaire van het jaar V (1796). De hospitaal en Godshuizen van eenzelfde gemeente werden verenigd in eenzelfde bestuur onder toezicht van de gemeente.

De hulpverlening ten huize of de armentafels werden twee jaar later, in 1798, aan de parochies onttrokken en omgevormd tot *Burelen van Weldadigheid*. De openbare liefdadigheid werd dus gesekulariseerd, hoewel de praktische organisatie grotendeels ongewijzigd bleef.

Ook de korporaties die burgers van eenzelfde stand of beroep verenigden, werden door de wet *Le Chapelier* afgeschaft. Onder de vorm van menslievende verenigingen, de eerste „Maatschappijen van Onderlinge Bijstand”, bleven zij echter vaak hun werkzaamheden voortzetten, terwijl in het begin van de 19e eeuw erop dezelfde basis tal van nieuwe maatschappijen van onderlinge hulp ontstonden. Zij hadden tot doel bij ongeval, ziekte of ouderdom een som geld toe te kennen. Sommige maatschappijen deden daarenboven ook nog de terugbetaling van de honoraria van de dokters en de apothekers.

Wegens het risico dat de werknemer liep bij arbeidsongeschiktheid werd hier en daar uit solidariteit een hulpfonds gesticht. Het initiatief ging gewoonlijk uit van enkele arbeiders die hun werkmakkers vroegen om wettelijk een deel van hun loon bijeen te brengen om de in nood verkerende of zieke leden te helpen. Soms ging de suggestie ook uit van sociaal voelende werkgevers en werd de kas gespijsd door goedmenende, paternalistische patronen, die dan in het bestuur van die mutualiteiten werden opgenomen. Het bedrag van de bijdragen en van de uitkeringen werd vastgesteld door de algemene vergadering, terwijl het zeer beperkt gehouden administratief werk door vrijwilligers werd gedaan. Deze eerste mutualiteiten waren in felte plaatselijke solidariteitsbewegingen.

Het is pas in de tweede helft van de 19e eeuw (onder invloed van de socioloog Karl Marx en de encycliek *Rerum Novarum*) dat na veel aarzeling werd begrepen dat de onberekenbare liefdadigheid diende te vervangen door voorzorg en verzekering. Geleidelijk werd een georganiseerde strijd op gang gebracht voor meer sociale gerechtigheid. Wat de ziekenfondsen betreft, met de wet van 3 april 1851 ontstond de mogelijkheid rechtspersoonlijkheid te verwerven. Er werd bepaald dat de regering elke maatschappij afzonderlijk moest erkennen en dat zij het toezicht moesten aanvaarden van de gemeentelijke overheid.

Oorspronkelijk hadden de Maatschappijen van Onderlinge Bijstand geen eigen bepaalde ideologische strekking, ze waren meestal eenvormig katholiek. Daarin zou wel enige verandering komen met de opkomst van het socialisme, terwijl andere bewust neutraal bleven. Hierdoor zou de basis gelegd worden van het pluralisme in het arbeidsmilieu.

Het was ook in die periode dat de ziekenfondsen een structuur begonnen te krijgen. Maar het bestuur en de administratie bleven uitsluitend in de handen van vrijwilligers. Aansluitingsvoorwaarden bestonden er nog niet en er waren ook geen formaliteiten te vervullen.

„Troost in Nood” te Roesbrugge

De grote verandering kwam in het laatste decennium van de vorige eeuw, met de wet van 23 juni 1894. Zij verleende rechtspersoon-

lijkheid aan de maatschappijen die erom vroegen en er werd voorgeschreven dat een ziekenfonds zijn leden moest bijstaan in geval van ziekte, verwondingen, hospitalisatie en gebrekkigheid, en ook in geval van overlijden. De maatschappijen werden vrijgesteld van zegelrecht en konden toelagen ontvangen van de openbare besturen evenals schenkingen en legaten.

In 1895 werd tevens besloten een bijzondere commissie op te richten belast met de studie van de hervorming van de Openbare Weldadigheid, wat dertig jaar later leidde tot de instelling van de Commissies van Openbare Onderstand (C.O.O.).

Na de eerste wet op de ziekenfondsen van 3 april 1851, begon ook de mutualistische gedachte in onze streek, of beter gezegd in het arrondissement leper door te dringen. De eerste plaatselijke ziekenbond werd in 1866 gesticht te Mese. In de volgende jaren gebeurde dat ook in andere gemeenten, zodat er op het einde van de eeuw reeds een 25-tal voorkwamen, waaronder *De Broederband* te Poperinge, gesticht in 1888 en *Willen is Kunnen* te Watou, die dateerde van 1895.

Omstreeks de eeuwwisseling werd er ook te Roesbrugge over het oprichten van een ziekenfonds gepraat en in 1902 ook werkelijk gesticht. Dat gebeurde rond pot en pint in de herberg *Sint Joseph* bij Djoos (Jozef) Dever (deze herberg werd na de Eerste Wereldoorlog *Café des Alliés* en was gelegen in de huidige Prof. O. Rubbrechtstraat nr. 56).

De Roesbrugse ziekenbond kreeg de naam *Troost in Nood - Maatschappij van Onderlinge Bijstand* en zou bij Djoos Dever zijn eerste lokaal vestigen. De eerste voorzitter was Dominicus Delanote, met als bestuursleden: Leon Laseure, Henri Denecker, Achiel Lucas en Frederic Dever. Konden lid worden „alle mannen en jongelingen, alle vrouwen en jonge dochters der gemeente Roesbrugge-Haringe, die niet ziek zijn, van 18 tot 45 jaar en loontrekkende zijn”. Van geneeskundige en farmaceutische kosten werden de 3/4 terugbetaald. Een ziekte van minder dan drie dagen gaf geen recht op terugbetaling en dat was eveneens het geval voor „tanden, keel, neus, oren en andere kleine onpasselijkheden”. De terugbetalingen gebeurden op zondag tussen 8 en 9 uur bij de sekretaris van de bond.

Troost in Nood werd wettelijk erkend op 20 april 1909. Intussen was er in hetzelfde lokaal ook een pensioengilde opgericht, die ter ere van de herberg waar de eerste Roesbrugse sociale voorzieningen waren tot stand gekomen, de naam *St-Josephs-gilde* kreeg. Eind 1909 telde de gilde reeds 165 leden. Voorzitter was Désiré Loncke; schrijver, Camiel Laridon en schatbewaarder, Gaston Peel.

Omdat sommige gemeentelijke ziekenfondsen vaak over te weinig inkomsten beschikten om tegen bepaalde zich opdringende uitgaven bestand te zijn, werden *Verbonden* van zgn. primaire kassen gecreëerd. Zo kwam op 21 juli 1906 te leper het *Verbond der Christelijke Mutualiteiten* tot stand, waar tegen het einde van het volgende jaar reeds 14 gilden waren toegetreten. In 1906 werd uit de vereniging van arrondissementale *Verbonden* de *Landsbond der Christelijke Mutualiteiten* gesticht, die dank zij zijn piramidale opbouw het beheer kreeg over een fatsoenlijk kapitaal dat bestand was tegen alle eventualiteiten.

Tussen de twee wereldoorlogen had *Troost in Nood* te Roesbrugge zijn lokaal bij Cyriel Tant, in *Au repos des jardiniers* (rechtover de jongensschool). In die jaren had men als voorzitter Guillaume Camerlynck († 1933), tot hij ernstig ziek werd en daarna Leon Laseure; Theophile Alexander was ondervoorzitter en Eucher Deheegher en Richard Mollet, vormden samen met een paar anderen het bestuur,

waarvan „Miel de garde”, veldwachter Emiel Vanstracele, de sekretaris was.

De bond floreerde goed en in 1927 werd met veel luister het 25-jarig bestaan gevierd. Dat gebeurde met een stoet, waaraan al de Roesbrugse verenigingen deelnamen met een „wagen”, en waarin we als schooljongen mee hebben opgestapt. De apotheose van de feestelijkheden was de wijding van een vaandel. Dit prachtig stuk in donkerrood fluweel, dat nog altijd in ongeschonden toestand bestaat, is versierd met een polychroom beeld van Sint Maarten te paard, die met een sabelhouw zijn mantel deelt met een bedelaar, om goed en wel de vrijgevigheid en edelmoedigheid van *Troost in Nood* te laten uitkomen. Tien jaar later was de maatschappij echter een amechtig geval geworden dat zich veel leden had laten afsnoepen door de nationalistische ziekenbond *Le Dien*, die beter was georganiseerd.

In 1943 kwam het lokaal van *Troost in Nood* bij Désiré Gunst, in het toenmalige *Christen Volkshuis* (nu garage Cappoen). Op 11 mei 1946 ging de Roesbrugse ziekenbond met zijn resterende veertig leden zich aansluiten bij de *Familieziekenbond Vooruitzicht* te leper, die gesticht was in 1927 door E.H. Louis Socquet, onderpastoor op de Sint-Pietersparochie en proost van het Arrondissement A.C.W., waarbij al de primaire kassen van het arrondissement hadden aangesloten en die op zijn beurt deel uitmaakte van de *Landsbond van de Christelijke Mutualiteiten*.

Bij de besluitwet van 28 december 1944 op de sociale zekerheid der loon- en weddetrekken werd voor de werknemers uit de private sektor de verplichte verzekering voor ziekte- en invaliditeit ingevoerd.

Op 1 april 1965 kwam de verplichte verzekering voor het personeel van de Openbare Diensten en op 1 juli 1971 de verplichte verzekering voor de zelfstandigen, zodat met de tussendoor ingevoerde verplichte verzekeringen voor gehandicapten, dienstdoende en studenten, praktisch de hele bevolking in het stelsel was opgenomen.

* * *

Bij de feestviering van 17 oktober a.s. mag wel even teruggedacht worden aan die enkele burgers, die 80 jaar geleden in een dorps-herberg de grondslag legden van een sociale organisatie die nu een van de pijlers is waarop onze bestaanszekerheid berust.

R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Overlijdens

- René Derycke, 70 j., echtgenoot van Maria Clauw.
- Urbain Vandenbroucke, 63 j., echtgenoot van Martha Vanderfaellie.
- Marcel Verslype, 56 j., echtgenoot van Godelieve Vandevoorde.

Huwelijksaankondigingen

- Luc Devloo van Roesbrugge met Ria Cappelaere van Watou.
- Didier Delestrez van Poperinge met Angélique Lannoe van Roesbrugge.
- Paul Mouton van Roesbrugge-Haringe met Fabienne Descamps van Kemmel.

TE KOOP

STEREO INSTALLATIE bestaande uit radio-plaatspeler en versterker 2 x 30 w.
Interessante prijs. Tel. 057/30 09 90

ZUSTER DOMINIQUE van LEISELE

Bijna een halve eeuw zorgzaam voor Vlaamse jeugd.

Vele tientallen Frans-Vlaamse meisjes van twaalf jaar en ouder, zijn samen met honderden Westvlaamse leerlingen sedert de Tweede Wereldoorlog in de Beroepsschool van Leisele op efficiënte wijze opgeleid en zoals het heet : gevormd voor het leven.

Aan de basis van deze schoolse en algemeen vormende opleiding ligt in de allereerste plaats Zuster Dominique van Leisele. Niet zolang geleden zou men geschreven hebben : Zuster Dominique, in de wereld : **Martha Matthys**. Alsof Zuster Dominique al die jaren vóór - tijdens - en na 't Concilie „uit " de wereld was !

Sedert één augustus van dit jaar, na 41 jaar actieve dienst, eerst als onderwijzeres, later als regentes, is Zuster Dominique met pensioen. Een zgn. op-ruststelling zal het wel niet worden, daarvoor is ze nog veel te jong, veel te dynamisch en één en al aktiviteit.

Wij zijn gelukkig dat haar rijkgepulde loopbaan als lesgeefster, opvoeder, directrice, overste en uiterst verdienstelijke Vlaminge met een feestelijke herdenking op zondag 19 september jl. te Leisele werd herdacht. Te 10 u. werd aldaar een plechtige dankmis opgedragen en honderden sympathisanten namen aan deze eucharistieviering deel.

Van Ettelgem naar Heist-aan-Zee

Na hun huwelijk vestigden vader en moeder Matthys zich als jonge zelfstandige boeren te Ettelgem, een klein polderdorpje tussen Oudenburg en Jabbeke, dat vooral om het geïllustreerde Romaanse mini-kerkje (1100), dat niet meer voor de eredienst wordt gebruikt, nogal wat toeristen lokt.

Het jonge koppel boerde er niet slecht, kregen er elf kinderen, waarvan de oudste zoon, Maurits, priester werd en nu nog pastert te Wielsbeke.

Drie dochters traden in het klooster. Het grote gezin Matthys had zo'n goede relatie met- en ondervond zoveel steun van 't Ettelgemse klooster, dat onder de kongregatie van de Zusters der Onbevleete Ontvangenis van Heist ressorteerde, dat het voor de hand lag dat deze gemeenschap de drie dochters Matthys in hun stille kloosterpand zag arriveren.

Deze jonge Matthysjes waren zo onder de indruk gekomen van het engagement en de onbaatzuchtige toewijding van de brave, altijd maar in de weer zijnde Ettelgemse dorpsnonnekens dat ze zich eveneens geroepen voelden om zich in volledige onthechting aan de opvoeding van de jeugd te wijden.

Op 31 oktober 1935, het feest van Onze-Lieve-Vrouw-Onbevleete, trad Martha Matthys, geboren te Ettelgem op 17 november 1918 in het klooster te Heist-aan-Zee. Ze was die dag net 17 jaar en 17 dagen.

Na twee jaar noviciaat in het moederklooster werd ze naar de Sint-Andreasnormaalschool te Brugge gestuurd. Haar droom ging daar in vervulling. Op Sint-Pietersdag (29 juni) van 't jaar 1941 behaalde ze de akte van lager onderwijzeres.

Na de grote vakantie van ditzelfde jaar werd ze te Sint-Pieters (Brugge) onderwijzeres van het derde en vierde leerjaar. Gezien haar vele capaciteiten en de edele manier waarmee ze met kinderen kon omgaan, wachtte haar in september 1942 geen gemakkelijke opdracht. Ze werd naar Ramskapelle (Knokke-Heist) overgeplaatst waar ze in het kleine dorpschooltje les gaf aan jongens en meisjes van het 1e, 2e, 3e en 4e leerjaar.

Na één jaar werd ze terug naar het moederklooster te Heist geroepen waar ze in „t penslonaat " titularis-lesgeefster werd van het toen nog belangrijke achtste studiejaar, dat een grondige voorbereiding was op beroeps- of secundair onderwijs. Naast het vele

werk dat deze opdracht met zich bracht, volgde Zuster Dominique een vakantiekursus, die over twee jaar gespreid was, in 't Fort (O.L.V.-ter-Engelenlyceum) te Kortrijk en behaalde er na schitterende examens de akte van regentes in de huishoudkunde op 27 juli 1945.

Deze bijscholingsperiode blijft voor Zuster Dominique één van de mooiste herinneringen uit haar leven. Samen met haar twee zusters die hetzelfde habijt droegen en de Ettelgemse jeugdfratsen nog levendig in zich bewaarden, volgde ze deze lessen. Alle drie logeerden ze in het klooster van Ooigem.

De brave dorpsbewoners uit de idyllische landelijke gemeenten van de Mandelstreek keken meer dan eens de ijverige maagden tersluiks achterna toen deze - stevig ingekapseld, en met wijd-wapperende zwarte rokken - op een kloeke „baanvélo " voorbijnsorden.

Leisele, laatste haven

Mgr. Lamiroy, had een dringende oproep gedaan bij de Zustercongregaties van zijn bisdom om, daar waar het enigszins mogelijk was, meisjes op te vangen die van een opleiding na hun lagere school wensten te genieten.

Met het oog hierop werd Zuster Dominique op 15 augustus 1944, door de Algemene Overste naar het verre Leisele gestuurd met als opdracht aldaar een huishoudschool voor meisjes vanaf 14 jaar te stichten en te leiden.

Ze werd er met open armen ontvangen door Zuster Mathilde, een wijze en ondernemende overste, die tot haar laatste levensdag voor de jonge Zuster Dominique een enorme steun en toeverlaat was.

Op 8 september 1944 kwamen de geallieerden vanuit Hondschote Leisele zonder slag of stoot „bevrijden ". De oorlog was voorbij.

Veel leed was geleden en het puin van een zinloze repressie sloeg ook in die verre verlaten streek diepe wonden.

Aanvankelijk zonder de minste financiële steun werd met het Initiatief gestart en werd aan de schoolverlatende meisjes de kans geboden nog langer (dan hun lief was) naar school te gaan.

Schoorvoetend begon het met enkele leerlingen uit de streek. Martha Declercq, regentes snit en naad, die later huifde met veearts Vynckier uit Veurne, en Zuster Dominique, als regentes huishoudkunde, stonden aan het roer. Ze gaven elk zo'n veertig uren

*Zuster Dominique
volhardende dienstbaarheid.*

les per week, nagenoeg het dubbel aantal uren van wat een regent(es) nu presteert.

Geleidelijk kreeg de kersverse huishoudschool een toelage van de verschillende gemeenten uit het omliggende, die kinderen hadden die te Leisele de huishoudschool volgden.

Ook de deputatie van de Westvlaamse provincieraad zorgde voor een kleine tegemoetkoming, zodat met veel goede wil en een ongehoord enthousiasme, de school vorm en inhoud kreeg waarvoor ze tot op heden nog geprezen wordt.

Pas op 25 januari 1951 kreeg de Beroepsschool te Leisele bericht, dat met terugwerkende kracht vanaf 1 september 1950 een wedde aan de leerkrachten zou uitbetaald worden.

Sedert geruime tijd waren er tal van leerlingen die niet elke dag de ouderlijke woonst konden bereiken en noodgedwongen bij inwoners van Leisele moesten overnachten en bij deze gastfamilies eveneens de maaltijden moesten gebruiken.

Deze jonge springers, allen ouder dan veertien jaar, had Zuster Dominique het liefst bestendig onder haar eigen dak gehad om ze als een moeder te „begeleiden ".

Onder impuls van pastoor Renaat Verschure (Tielt) en Zuster Mathilde werd een mooi, rationeel en functioneel complex gebouwd, zodat in september 1951 het internaat reeds bruikbaar was. Twintig internen namen er het eerste jaar hun intrek, maar dit aantal zou later de veertig overschrijden !

De ingeschreven leerlingen betaalden kost- en leergeld en deze toestand bleef ongewijzigd tot in september 1958.

Toen de vierde graad van het lager onderwijs mocht verdwijnen kreeg de beroepsschool van Leisele voor 't eerst 12-jarigen over de vloer.

Van toen af werden werkingstoelagen per

ingeschreven leerling door de Staat verleend, zodat het les- en leergeld van de leerlingen niet meer geëist werd.

In september 1958 begonnen 24 meisjes de leergangen van de school te volgen, waarvan vijf uit Frans-Vlaanderen. De naam van de instelling werd gewijzigd en noemde voortaan *Vrije Beroepsschool Maria Onbevlekt*.

Het hoogtepunt werd bereikt in de jaren 1961 tot en met 1964. Onder deze topjaren waren tachtig leerlingen ingeschreven. Vorig schooljaar waren er nog 63, doch de toekomst ziet er niet zo rooskleurig uit, al kan het ons verheugen dat op 1 september jl. voldoende leerlingen werden ingeschreven om het aantal klassen en leerkrachten te behouden. De steeds toenemende ontvolking van de streek, en de steeds ouder wordende populatie zijn het angst- en spookbeeld dat boven het instituut hangt.

Marthe-Moeye kocht enne mè ries...

Leisele ligt op de schreve en vloeit met zijn weelderige landerijen Frankrijk binnen. Er is geen zichtbare grens.

De mensen zijn er dezelfde, de vruchten smaken er niet anders, en de meisjes zijn er even Vlaams.

Van weerszijden van die schreve komen ze naar 't pensioonaat van Leisele. Vorig schooljaar waren er bij Zuster Dominique 19 internen uit Frans-Vlaanderen. 't Jaar daarvoor 25. Dit schooljaar weer een goeie twintig!

Samen met de Westvlamingen zitten ze in dezelfde klas. Sommigen onder hen lezen en schrijven Nederlands dank zij de niet geringe inspanningen van de toegewijde leerkrachten. Ze klappen echter Vlams, spontaan met de kleine meisjes van de lagere cyclus die ze 's middags een handje helpen aan tafel, een beetje gegeneerd met de grote mensen van alhier. Ze vragen zich beschaamd af waarom „tante Marthe kip met rijst kookt“, daar waar ze het sinds eeuwen over Marthemoeve hebben, die *enne kocht mè ries*, en van generatie op generatie klappen ze van *terve, bèt-rapen, soessen en batteuse*. i.p.v. tarwe, bieten, kolen en dorsmachine...

Jaar na jaar spanden Zuster Dominique en de vele leerkrachten zich in, deze meisjes die door een willekeurige staatsgrens als ontheemden in Vlaanderen school lopen, te integreren en te begeleiden.

In Frans-Vlaanderen heeft de naam van 't pensioonaat van Leisele een goede klank omdat de leiding door zusters gewaarborgd is, omdat het een zeer goede school is met geëngageerd personeel en omdat de algemene vorming zo'n breed spectrum van mogelijkheden biedt.

Ze komen van heinde en verre, uit ... Ekelsbeke, Duinkerke, Sint-Winoksbergen, Hazebroek, Bray-Dune, Hondschote, e.a.

Gezien de werkingskosten van de Belgische Staat voor deze leerlingen niet toepasselijk zijn, betalen de Frans-Vlamingen een jaarlijkse tegemoetkoming van 15.000 fr. aan 't pensioonaat.

De discriminatiepolitiek van 't Franse departement voor Cultuur t.o.v. Frans-Vlaanderen was jaren naeen zo frappant dat zelfs kindergeld werd geweigerd voor (Frans-Vlaamse) kinderen die onderwijs genoten in Vlaanderen (Leisele).

Zuster Dominique heeft al die jaren in stilte en met overtuiging voortgewerkt.

Niemand wist iets van haar inspanningen t.o.v. de Frans-Vlamingen af. Zij zelf hing het niet aan de grote klok.

In 1960 veranderde er echter iets. Op uitnodiging van de plaatselijke afdeling van het Davidsfonds van Kortemark hield de gevierde auteur en causeur André Demedts aldaar een voordracht over Frans-Vlaanderen. Hij

wees op het feit dat lessen Nederlands gegeven werden te Hondschote, Ekelsbeke, Duinkerke, Hazebroek, e.d.m. Over Leisele werd niet gesproken.

Na zijn voordracht wees Maurits Matthys, toen medepastoor te Kortemark, André Demedts op de lessen die zijn zuster aan Frans-Vlaamse meisjes gaf te Leisele aan de schreve.

Hoe dankbaar Demedts om deze inlichtingen was bewees zijn bezoek enkele dagen later aan Zuster Dominique die uitvoerig verslag uitbracht over haar activiteiten. Verslag dat ze nog meer uitgebreid naar voren bracht op de Frans-Vlaamse Kultuurdagen te Waregem en Ekelsbeke.

Zuster Dominique was voor Vlaanderen nu geen onbekende meer...

Prof. Dr. Willem Pee, samen met zijn assistent en Zuster Dominique, spendeerden verschillende dagen onder de grote vakantie om de ouders van de Frans-Vlaamse leerlingen te gaan opzoeken, hen te ondervragen, en talrijke gesprekken op band vast te leggen. De ondervraagden kenden de zuster en in een ongedwongen rustige sfeer verzamelde de universiteit op deze manier een schat aan waardevolle gegevens.

Met tintelende ogen vertelt Zuster Dominique over haar „Françaisekens“. De meesten zijn haar erg dankbaar en komen af en toe naar 't klooster „mè e meuzel legums“ (zakje groenten) ... soms *mè e keun of 'n enne* ... Als Vlaming kunnen ze het zo moeilijk zeggen wat ze voelen. Ze tonen het dan maar.!

Elie E. BALDUCK

TE KOOP

**Bewaarappels
en noten
biologisch geteeld
J. VERBEKE**

Molendreef 1 - Tel. 30.03.27 - PROVEN
Gesloten van 12 u. tot 14 u.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Frederic Paermentier, zoon van Freddy en Beatrice Remacle (Beveren).

Overlijdens

- Marcel Rosseel, 64 j., echtgenoot van Jeanne Van Dorpe (Beveren).

- Eugène Beun, 70 j., echtgenoot van Anna Muyllé (Beveren).

- Daniel Van Inghelandt, 76 j., echtgenoot van Blanca Wyffels (Stavele).

Groot schoolfeest te Stavele

Zaterdag 9 oktober

te 20 u.: bal in de gemeentenzaal met disco-bar „Sunshine“

Zondag 10 oktober

In de lokalen van de lagere school, Zwanestraat 11:

vanaf 9 u.: doorlopende handdoekkaarting

- allerlei schattingen
- prijzen: haan, konijn, ...
- naam kiezen van pop,
- visput
- allerlei spelen

te 14.30 u.: schoolpoort open

te 15.30 u.: optreden van de schoolkinderen, fanfare en turngroep Stavele

te 19 u.: uitreiking prijzen ballonwedstrijd

Consumptie naar keuze. Iedereen is welkom!

Beveren: K.B.G. - kaarting

Speelden drie partijen:

1. Camiel Reubrecht	516 pt.
2. Jozef Catteeu	351 pt.
3. Elie Vandromme	308 pt.
4. Julia Ampe	241 pt.
5. André Butaye	238 pt.

klassement:

1. Madeleine Masschelein	19 - 2576
2. André Butaye	18 - 2372
3. Gerard Soetaert	18 - 2241
4. Elie Vandromme	17 - 2467
5. Jozef Catteeu	17 - 2225

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil } verwarming
- fueloil }
- oliën en vetten

aan huis besteld!

JAN VANDENBROUCKE

Roesbruggestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

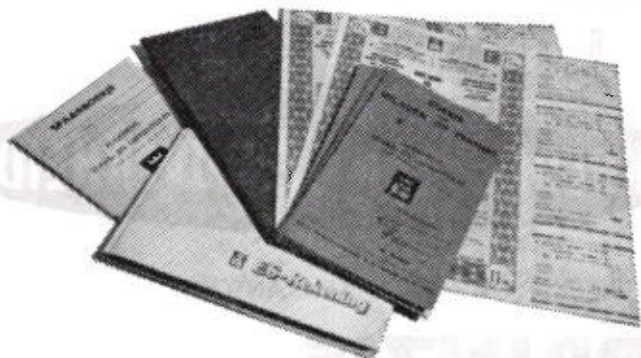
Nafeest: Hoevedag

De inrichters danken alle bezoekers, doch vooral allen die meegewerkt hebben tot het welslagen van onze zesde folkloristische hoevedag.

Niettegenstaande er diezelfde zondag verschillende grootse manifestaties waren binnen onze provincie, werd het een overdonderend sukses.

Eenieder heeft zich tot het uiterste ingespannen om de duizenden bezoekers ten dienste te zijn en zo hoorden we niets dan lof over de activiteiten en de bediening.

Daar de meesten onder jullie het wagen-

EEN KEUR VAN SPAARVORMEN IN UW AGENTSCHAP VAN DE

ASLK

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS
Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - tel. 057/30 08 66
Geldbeleggingen — Leningen — Verzekeringen
Openingsuren : van 9 tot 12 u., ook op zaterdag
Kantoorhouder : Johan DEGRAEVE

HET
KWALITEITSMERK
Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming
Fuel-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30 04 13

Centrale verwarming
Sanitair
Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

BRUNEEL - BAELDE pvba

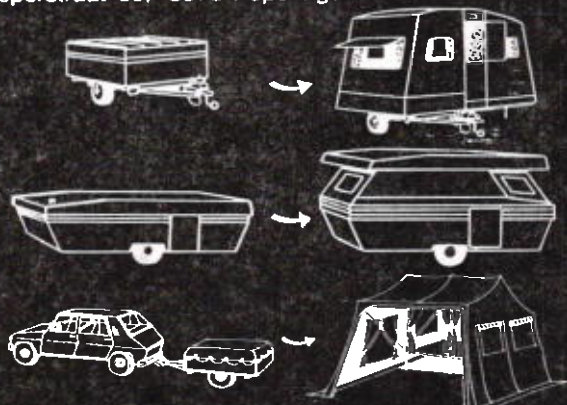
Bankelindeweg 11

8994 Krombeke

Tel. 057/40 07 81

DECUYPER POPERINGE

Ieperstraat 69, 8970 Poperinge Tel. 057/33.37 74

PLOOIBARE CARAVANS in OVERVLOED

ZINKWERK — ASFALT — SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE Tel. 057/30 03 64

Nieuwbouw of herstellingen

Verdeler : Gasvuren en kachels „Nestor Martin ”

„Somy ”
Fietsen „Thoria ” - „Ventura ”
„Manchester ” - „Venus ”

Winkel open : 8 - 12 u. en van 13.30 - 20 u. Zondag : 9 - 12 u.
Gesloten : zondagnamiddag. — Maandag : gans de dag.

spel niet gezien hebben, wordt het op het na-feestje nog eens opgevoerd.

Op zaterdag 18 december worden alle medewerkers uitgenodigd op een gratis etentje en een gezellige avond bij Julien Gunst.

Persoonlijke uitnodiging volgt.

Kunsttentoonstelling te Haringe

Vooraleer de winter zijn Intrede doet, schouwen we nog even de vruchten van de rijke zomer. Dit is zo in de natuur, dat is eveneens het geval voor cultuur. Daarom weer een

kunsttentoonstelling.

Zoals steeds houden we een groeps-kunsttentoonstelling. Het is een mozaïek van kunst, van kleur, van vorm, van smaak. U kunt er alle vormen, richtingen en scheppingen bewonderen : van het meer abstracte tot het fijne fotografisch; van houtsnijwerk, ceramiek, olie-verf, akwarel tot potloodtekening.

U kunt er de werken bewonderen van Luc Ameel, Marc Claerhout, Henri Covemaeker, Dominique de Cock, Romain Depuydt, Ghislain Kuylle, Jozef Maes, Paul Reniere, Joël

Vandemaele en J. Van Parijs.

De kunsttentoonstelling loopt in de klaslokalen van onze school van zaterdag 30 oktober tot en met 2 november a.s., telkens van 9 tot 12 u. en van 14 tot 19 u.

Enveloppetrekking ROEVO-dames

Degenen die hun prijs nog niet gekregen hebben van de enveloppetrekking Roevo-dames worden vriendelijk verzocht deze af te halen bij M. Cappoen, Prof. O. Rubbrechtstraat 34, Roesbrugge.

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE

P.V.B.A.

PROVENPLEIN 39 A 8994 PROVEN

Telefoon : 30.09.01 - 30.09.02
na diensturen 30.03.26 - 30.02.58

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)

**Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen
Onder Staatswaarborg**

**Speelgoed
Speelgoed
Speelgoed**

SINT-MAARTENSFEEST

allerhande speelgoed
en nieuwigheden

Huis WULLUS

**Prof. O. Rubbrechtstraat 65
ROESBRUGGE**

Steeds voordelige prijzen
Kom zien — Vrije ingang
Maandag gesloten

heeft talent om in de toekomst door te breken tot een vaste waarde in ons taalgebied als dichteres. Op voorwaarde echter, dat ze kernachtiger wordt en er een betere en selectievere woordkeuze op nahoudt.

Tegenover deze meer of minder intellectuele scribenten, plaats ik daar tegenover de mening van de poëzieproducente zelf. Deze heeft lak aan al het afgewogen gedoe en wil alleen de gewone volksmens bereiken, waarvan het begripsvermogen mogelijks kleiner kan zijn, doch waar het hart en de mond een juiste en oprechte plaats bekleden.

Juist met deze categorie van bevolking wil Roosje Himpe contact opnemen, haar hoop, liefde en ontgoochelingen mededelen. De denkwereld van de gewone mens in de straat is haar bovenal lief.

Zonder partij te klezen wil ik graag dit werkje aanbevelen. Men staat misschien wel eens weigerig tegenover een nieuw geluid, en een nieuwe naam, maar wie in dit geval de drempeelvrees overwint, zal een verrassende ontdekking doen.

Joris Ostyn, de dichter uit Heule, hield een oogje in het zeil en formuleerde de nodige aanmerkingen of instructies. Het boek telt 55 blz. en heeft tevens een inhoudstabel, wat

het opzoeken van een bepaalde titel vergemakkelijkt. De bundel verschijnt in een goed verzorgde uitgave.

De prijs van deze bundel is voor niemand een obstakel : 200 fr. plus eventuele verzendingskosten ten belope van 25 fr.

"Langs vergeten oevers" van Roosje Himpe kan worden besteld op volgend adres : Drukkerij-Uitgeverij Schoonaert, Bergenstraat 14 - 8990 Roesbrugge, mits storting van 225 fr. op rekeningnr. : 000-0904677-55. Vergeet vooral niet je volledig adres te vermelden op het betalingsformulier.

Jos Hinnekens

Het OPTIREND-BOEKJE tot

8 %

EXTRA
Gratis tombola
1 oktober - 31 december 1982

Uw kapitaal STEEDS BESCHIKBAAR
STAATSWAARBORG

landbouwkrediet

P. RECOUR

Prof. O. Rubbrechtstraat 68A ROESBRUGGE-HARINGE
Tel. 057/30 02 70

Inlichtingen :

De eerste poëziebundel van ROOSJE HIMPE is verschenen

Zopas verscheen het eerste werk met verzamelde gedichten van Roosje Himpe. Als inleider van deze verzameling, zal iedereen begrijpen, hoe benard de situatie wel is voor mezelf om de inhoud aan te prijzen. Na raadpleging van vrienden collega's, traden zij in meer of mindere mate, mijn (te optimistische?) entoesiaste stellingen bij, al naar gelang hun ingesteldheid of elgen visie. Unaniem was iedereen het eens, Roosje Himpe

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND OKTOBER

Kaartingen

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker zaterdag 2 okt. te 20 u.: 7de maandelijkse kaarting van de kaartclub „Tijde-Thuis".

Roesbrugge, maandag 11 okt. bij J. Gunst 1ste maandelijkse kaarting voor alle leden en nieuwe leden.

Proven, zaal „Sint Jozef" donderdag 14 en donderdag 28 okt. te 13 u. kaartnamiddag „Derde Leeftijd".

Beveren, in „t Boerenhof" donderdag 21 oktober te 14 u.: gezellig onderonsje en kampioenskaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Beveren-IJzer, maandag 18 okt. bij M. Ryon 1ste maandelijkse kaarting.

Haringe, in „Sint-Jozef" bij Cecile Ryon zaterdag 23 en zondag 24 okt.: 1ste maandelijkse kaarting voor de leden.

Roesbrugge, dinsdag 26 oktober bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd"

Vogelpik

Roesbrugge, bij J. Gunst zaterdag 9 oktober: maandelijkse smijting voor „De Gildepikkers".

Roesbrugge, in „De Gouden Arend" zaterdag 23 oktober maandelijkse smijting voor „De Arendpikkers"

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker zaterdag 23 okt.: laatste vogelpiksmijting voor de leden.

Dansavonden

Beveren-IJzer, bierkelders Brouwerij Feys zaterdag 16 oktober 1ste Nacht Wielertoeristenklub „Karel de Blauwer" met discobar „Spectrum".

Proven, Feestzaal „De Lovle" Bal met „Mieke en John Terra" zaterdag 30 oktober Inrichters: „Top Kerels".

K.V.L.V. - ROESBRUGGE-HARINGE

Op zondag 24 oktober, feestvergadering in de meisjesschool te Roesbrugge. Te 14 u. eucharistieviering in de kapel. Daarna bespreekt E. H. Pastoor Louwagie het Bijbelse gezegde: „En God zag dat het goed was...". Koffietafel met boterkoeken.

CM : viering 80-jarig bestaan

Op zondag 17 oktober 1982 viert de CM-afdeling Roesbrugge-Haringe - Beveren-kalsijde haar 80-jarig bestaan.

- 10 uur: plechtige hoogmis;
- 11 uur: receptie op het gemeentehuis voor de genodigden;
- 12.30 uur: feestmaal in „t Kristen Volkshuis";
- 16 uur: ontspanningsnamiddag met Frans Denturck en Walter Samoy;
- 17.30 uur: mogelijkheid tot kaarting en bowling, mits betaling van 20 fr.

Feestmaal en show: inschrijven vóór 10 okt. Show alleen: 20 fr. - gezin: 50 fr.

Kunsttentoonstelling

Haringe, in de klaslokalen van zaterdag 30 oktober t.e.m. 2 november telkens van 9 tot 12 u. en van 14 tot 19 u.

Filmforum

Vrijdag 22 oktober 1982 te 20 u. in zaal „Sint-Elooi" te Proven: „Pallieter". Na een tragische gebeurtenis met fatale afloop komt de jongeman die later Pallieter genoemd zal worden, doodziek terecht bij zijn ongetrouwe zus Charlotte op het nog onge-repte platteland. Hij wordt goede maatjes met

de wijze pastoor. Zijn beste vriend, een stomme schilder, woont en werkt in een molen in de buurt. Hij vrijt en trouwt met het schone Marieke.

Toegang: 90 fr. - Abonnementsprijs: 350 fr.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jeli,

Er is Israël veel toegelaten! Begin en Sharon mogen hun troepen het weerloze Libanon laten overvleedigen; ze mogen tonnen bommen op Beiroet uitgieten en onschuldige vrouwen en kinderen uitmoorden; ze mogen lijdzaam toezien bij walgelijke moordpartijen in vluchtelingenkampen en alle resoluties van de Veiligheidsraad als waardeloze voddjes papier naast zich neerleggen. Ze mogen dat ongestraft doen omdat ze een pion zijn van Amerika in het Midden-Oosten. De Arabische Staten van hun kant, die telkens weer hun solidariteit betuigen met het Palestijnse broedervolk, blijven petroleum leveren aan Israël om de gevechtswagens rijvaardig te houden en de bommenwerpers te bevoorraden. Wanneer politieke belangen en de „commerce" spelen, is het lot van de kleine man van geen betekenis.

Bij ons gaat het gelukkig veel beter. We leven in de jongste weken zelfs in het „Land van Belofte". De gemeenteraden en schepkolleges, die verantwoordelijk zijn voor een schuldenlast van 600 miljard, zijn weer verkiesbaar. En dezelfde mensen die ons in een dergelijke financiële chaos hebben gestort, stellen weer ongegeneerd hun kandidatuur. Mannen en vrouwen die ons anders geen blik gunnen, groeten nu van verre, met zwaaiende armen en bedelen met onderdanige blik om onze stem. Ze geven ons de verzekering dat we ons om geen enkel probleem moeten bezorgd maken, want ze staan in gesloten formatie klaar om ons te helpen.

Wanneer ik de verkiezingslijsten overloop, dan houd ik mijn hart vast als ik bedenken dat die mensen ons uit de pure moeten halen. Gelukkig dat er geen examens uitgeschreven worden om in de gemeenteraad te komen, want er zouden maar weinig van die kandidaat-raadsleden het puntenkworum halen. Nu is het zo dat de meeste kansen zijn voor wie het meest belooft. Dat er straks weer nieuwe inleveringsmaatregelen komen om hun put te vullen, daarvan gewagen ze voorlopig met geen woord. Dat komt na de verkiezing, maar wie zich nog aan mirakels verwacht is wel naïef!

Van mirakels gesproken, te Kwaadmechelen is er een gipsen madonnabeeld dat weent. Zo staat er tenminste in de krant, want we hebben het zelf niet gezien. Vele duizenden nieuwsgierigen zijn daarop afgetrokken en de kandidaten voor de gemeenteverkiezingen profiteren van de volkstroom om met wagens en plakaten ter plaatse propaganda te voeren. De geestelijke overheid onthoudt zich van alle commentaar en staat zeer skeptisch ten opzichte van dit mirakel, maar ons Gusta is van de echtheid overtuigd: „Het is duidelijk" zegt ze, „O.L. Vrouw weent over ons en onze kinderen als ze zlet wie er zich zoal verkiesbaar stelt!"

Ik ben van hetzelfde gedacht,

Pol

SPAARKAS
ippa

JACQUES PYFFEROEN

**Graaf van Hoornweg 5
8994 KROMBEKE**

Tel. 057/40 08 24 (tijdens kantooruren)
Tel. 057/40 05 22 (bij afwezigheid)

**Alle VERZEKERINGEN
SPAAR- en BANKVERRICHTINGEN**

Alle VERZEKERINGEN
Overname van uw bestaande polissen
Goedkope premies.

Kantooruren:

Ma - di - wo - do - vr van 9 - 12 u.
zaterdagnamiddag en op afspraak

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30 02 43

- Stevige schoenen
- Botten
- Pantoffels
- Boekentassen
- School- en toiletetuis
- Valiezen / reiszakken
- Sportuitrusting

Grote keus in alle prijsklassen
voor jong en voor ...
de derde leeftijd

Schoenen

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof. O Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Madam Florence Van Overschot was blyde gelyk zot dat hulder eenige dochter Adèle eindelyk de gepaste occasie ging krygen om te trouwen. Je moet weten dat 't ol 'n paar keeren verkeerd uut è draald hadde. D'eerste keer wos Adèle nog maar 'n jaar of achttiene en djuuste thuus van 't pensionaat, ols z'ol in kennisse wos met 'n jongen die studeerde voor peerdemeester. 't Ging in 't begin ol styf wel, maar Adèle wos thuus ongehoord korthouden en dat wos niet aan de goeste van 't lief.

„Onke hier olle weeke moeten kommen om van ol d'ander kant van 'n tafel op heur te kyken” zei dien gast... „en geheel 'n avond te speelen met 't ganzespel, 'k gaan ik hier mien schuppe of kuischen” en zonder tuuten of blaazen wos 'n ie achter è bleeven.

De tweede keer dat 't scheef ging wos 't è geval da'je ruuze gaat hèn om te gelooven.

't Wos met 'n eenige zeune van den grooten restaurant *Grootendeels - Vernieuwe* van Oostende dat ze in kennisse wos. d'Oude menschen waaren van plan van uut te scheen en de zeune, meneere Gerard, ging in de stand bluiven. 't Wos tot daartoe ol wel tusschen meneere Gerard en Adèle want 't wos ol è schikt wanneer dat ze gingen trouwen.

Maar op è nuchterd kwam meneere Gerard met è lang aanzichte om te zeggen dat 'n niet è mochte trouwen met Adèle van z'n vader. De reeden wos dat heur achternaame veel te slechte reklaame ging maaken voor hulderen restaurant! Inderdaad, ols ze de nieuwe reklaamen gingen doen drukken, zaagen ze dat er ging staan: „In onze Restaurant, de beste speciale gerechten *Grootendeels - Van Overschot*”... Dat koste de vader van meneere Gerard ollezens niet toelaaten.

Adèle en heur moeder waaren er 't herte van in. Adèle zei dat ze nooit geen een vent meer è ging bekijken. Maar 'n jaar of twee laater had ze olmetnekeer d'occasie van 'n schoolmeester... 't Wos ol 'n gedaagde mens en verre familie van meneere paster. Madam Florence, die door ol die teengenslaagen ontrouwige è kommen wos, vroeg teegen meneere Paster om 'n keer te kommen om over die zaake zijn gedacht te zeggen.

Bij 'n goeien pot koffie met 'n fermem druppel had'n ze 't geval beklaft en meneere paster koste niet anders zeggen of dat Adèle 'n braaven man ging trouwen.

„Wel, wel, waar is den tyd ennee, meneere paster” zei madam Florence... „dat Adèle heur plechtige kommunie deed, weet je 't nog?”

„Of da'k het nog weten” knikte meneere paster... „en toen laater, ols ze in de processie ging, olle jaare twee keeren...”

„O ja” lachte madam Florence... „ze wos toen een van de maagden die d'r in gingen!”

„Jaa'z... en dat is nu oek 't geval niet meer” zuchtte meneere paster.

„Wuk is er nu 't geval niet meer?” onderbrak madam „je gaat olgelyk niet peinen dat uuze Adèle... ze meugt zy nog overol heur aanzichte toogen wei, meneere paster”.

„Dat wel, madam” zei meneere paster... „maar...”

„Wuk maar?...” riep madam.

„Maar 'k willen zeggen dat er nu geen processie meer èn is?” KWAAK

Elektrische verwarming

bezorgt U een behaaglijke, veilige en zuinige warmte.

Dagtarief:

KONVEKTOREN

WARME LUCHTBLAZERS

OLIERADIATOREN

Nachttarief:

AKKUMULATIEKACHELS

Breng ons een vrijblijvend bezoek

J. Cappoen - Gantois

PROF. O. RUBBRECHTSTRAAT 12
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 05 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

Waar eens Maurice Butaye dichtte en schreef

JACK VERSTAPPEN vestigde zich op de BEVERENKALSIJDE

dichter, folklorist en kunstminnaar

Het weze voor hem in elk geval een troost dat het resultaat ruimschoots de lange wacht-tijd vergoed. De restauratie is bijzonder geslaagd en wanneer men langs de dubbele voordeur de brede hall binnenstapt komt men onmiddellijk terecht in de illustere tijd van de romantiek, met rustiek mobilaar, prachtige schilderijen, kleurrijke brandglazen en smaakvolle kunstvoorwerpen, om daarop direkt in zijn ruime bibliotheek te belanden met een overvloed van bibliofiele en zeldzame werken : de herleving van een verdwenen wereld, waar reeds lang verloren gewaande waarden weer aan bod komen.

We hopen dat Jack Verstappen in dit prachtige romantische interieur, waar poëtische zielen van dromen, te midden van dit land van rust en stilte, waar men meedeint op het ritme der seizoenen, nog lange jaren produktief mag zijn.

Van Antwerpen naar West-Vlaanderen

Jack Verstappen maakte voor het eerst kennis met West-Vlaanderen in de meidagen van 1940, toen hij als jonge reserve-officier hier rondzwafte met een stelletje gemobiliseerde boerenjongens, die meer bekommerd waren om het land van hun vader, dan om hun vaderland en nogal heftig naar huis ver-

langden. De romanticus Verstappen was ten andere zelf weinig gesteld op vechten en doodschieten, wat blijkt uit het feit dat hij door de Duitsers werd gevangen genomen toen hij een middagutje deed op een sofa in het kasteel Tillegem, te St.-Michiels bij Brugge.

In 1953 kwam hij voor goed naar West-Vlaanderen, naar Blankenberge, waar hij het hotel *Manitoba* uitbaatte, dat voornamelijk door Britse toeristen werd bezocht. Maar Jack had tussendoor nog een andere bedrijvigheid : hij werkte voor de Vlaamse televisie !

We waren nog niet blasé van televisie en de ontvangstoestellen - grote bak met klein scherm in zwart-wit - stonden nog niet huis aan huis opgesteld. De Amerikaanse feuilletons kwamen minder frekwent en de Dallas-kultuur teisterde onze huiskamers nog niet. Wel liep er een feuilleton van Vlaamse make-lij, met een enorm sukses. Zeven of acht jaar lang, kwam er in de winterperiode, om de veertien dagen, een episode op de beeldbuis, die iedereen aan het toestel kluisterde. De winkeliers en caféhouders die het programma wilden volgen, moesten hun deur niet sluiten, er kwam geen kat. De straten lagen troosteloos verlaten.

Zij die niet over een eigen toestel beschik-

In het prachtig gerestaureerde 19e eeuwse herenhuis van de dokters J. & M. Butaye, op de Beverenkalsijde (Roesbrugge-dorp), heeft de Vlaamse auteur Jack Verstappen - Antwerpenaar van geboorte, maar sedert dertig jaar gevestigd te Blankenberge - nu definitief zijn intrek genomen.

Het betrekken van dit huis was eigenlijk enkele maanden vroeger gepland, maar een dergelijke vertraging is traditioneel. Iedereen die ooit heeft gebouwd kan daarover meespreken en Gerard Vermeersch heeft er een van zijn schoonste monologen aan gewijd. In een van zijn volgende boeken moet Jack eens vertellen hoe tergend traag de schilderwerken vorderden omdat de timmerlieden er nog niet waren, die moesten wachten op de metselaar, die zijn werk niet kon voltooien omdat de elektriciën niet kwam opdagen, terwijl iedereen die hem ontmoette, dan nog op zijn zenuwen ging werken met de pijnlijke vraag : „Wanneer go je mo d'r in zyn tē ? ”

Zijn dame onderging dat alles met een betoverende stoïcijnse glimlach, maar voor Jack is het een zware tijd geweest.

ten, gingen bij vrienden, burens of familie, waar de stoelen op voorhand in rijtjes stonden opgesteld, net als in een mini-bioscoop en wie toevallig enkele ogenblikken te laat kwam en in de verduisterde kamer zijn plaats opzocht, werd ontvangen op een indringend en gebiedend „sssttt !”. Men speelde SCHIPPER NAAST MATHILDE !

Tal van afleveringen van dit populaire en succesvolle feuilleton zijn door Jack Verstappen geschreven !

Voor de Vlaamse televisie heeft hij eveneens een groot aantal draalboeken gemaakt voor documentaire reportages, over bekende persoonlijkheden (Hervé Stalpaert, Daan Inghelram, Remi Ghesquière, Senator Soubry, e.a.), of over steden en dorpen, die stuk voor stuk getuigen van stielkennis; veel beter dan hetgene we tegenwoordig zien in *Dit Leuke Land*, waar men in een halfuur tijd een dozijn banaliteiten behandelt van Limburg tot Veurne-Ambacht. We kregen van Verstappen magnifieke voorstellingen o.m. van Lo. Zoutenaie, Koksijde en Poperinge, om alleen maar deze uit de Westhoek te noemen.

Reeds in 1934 - hij was toen 19 jaar - schreef hij bijdragen voor Radio Antwerpen en naderhand werd hij zelfs redakteur van de wekelijkse *Magazine* die door deze om-

roep werd uitgegeven. Hij schreef gedichten (zijn eerste bundel verscheen in 1932), luisterspelen, toneel, mengelerwerken en in 1940 werd zijn eerste boek gepubliceerd, *Geert de Simpele*, een streekverhaal dat onderscheiden werd in een letterkundige prijskamp voor jongeren.

De folklorist

Reeds in de jeugdprestaties van Jack Verstappen zat een verbazende veelzijdigheid, die na de jongste Wereldoorlog ten volle werd bevestigd. In de jongste dertig jaar heeft hij praktisch alle genres beoefend: hij schreef voor de jeugd, publiceerde verhalen, romans en gedichten, mengelerwerken, draaiboeken, toneel- en luisterspelen, essays en monografieën en hele reeksen artikelen in bladen en tijdschriften.

In 1963 was hij een van de stichters en tevens redaktiesekretaris van *Trefpunt*, een kunsttijdschrift van een gelijknamige internationale kunstenaarskring, met leden in heel West-Europa. Het tijdschrift was echter te elitair in samenstelling en uitgave, zodat de afname te beperkt bleef en het niet langer dan vijf jaar (financieel) houdbaar was.

Jack Verstappen heeft kunsttentoonstellingen, literaire kongressen en konferenties ingericht; hij is als voordrachtgever opgetreden in Vlaanderen, Nederland, Engeland, Duitsland en Oostenrijk. Hij was of is voorzitter, sekretaris of lid van een hele waslijst literaire en artistieke verenigingen. Hij heeft de uitgeverij *Saeflinge* gesticht en daar jonge schrijvers gestimuleerd en gepubliceerd. Bij hem begon het literair debuut o.m. van de intussen bekend geworden romanschrijver en toneelauteur Paul Koeck (niet verwarren met de dichter Paul Snoeck {†}).

Maar hoe indrukwekkend en hoe groot de diversiteit van zijn activiteiten ook moge geweest zijn, toch heeft hij, naar mijn mening, zijn meeste sporen verdiend als folklorist.

Reeds van in zijn prille jeugd is Jack Verstappen geïnteresseerd in de volkskunde, die als wetenschap maar laat aan haar trekken kwam omdat zij in feite maar de beschavingsgeschiedenis is van de kleine man.

Als volkskundige - zijn voornaamste bedrijvigheid in het jongste decennium - is Verstappen voornamelijk een veldwerker, die zijn oor te luisteren legt bij het volk, waar in spreken en gezegden tradities voortleven en waarin volksgebruiken van vroeger verdoezeld zitten. Aldus grijpt hij terug naar de ware, levende bron van de volkskunde en verzamelt hij wat nog niet of maar weinig is geboekstaafd. Christine Guirlande schrijft in verband daarmee: „Zijn speuren in archieven, zijn enorme belesenheid op folkloristisch gebied en veelvuldige gesprekken met de gewone mens funderen zijn werk. Daarbij bewijst hij te beschikken over de schoonste gave van een schrijver: hij kan vertellen.”

Onder zijn ongeveer vijftig publikaties in boekvorm zijn er een twintigtal aan de volkskunde gewijd, waarin voornamelijk *Het bier in het volksleven* (1977) een grote verspreiding kreeg. Na de uitgave van zijn *Folkloristisch Kruidenboek* (1981) werkt hij momenteel aan een *Folkloristisch Dierenboek*.

Het huis op de Beverenkalsijde

In 1979 maakte ik voor het eerste kennis met Jack Verstappen en anderhalf jaar later werd hij als entoesiaste fan van de Westhoek, waaraan hij kort daarvoor een van zijn dichtbundels had gewijd, in de *Orde van Driekoningen* opgenomen. We geraakten goed bevriend en hij droomde ervan zich hier ergens te vestigen, om ver weg van drukdoende kusttoeristen, in de stilte en de rust van ons

natuurreervaat zichzelf terug te vinden. Omdat bouwgrond hier schaars is (landbouwzones!) liet hij tenslotte zijn keus vallen op het oude herenhuis van dokter Butaye op de Beverenkalsijde dat te koop was gesteld, maar tevens aan een serieuze restauratiebeurt toe was.

Nu woont en werkt Jack Verstappen, waar eens Maurice Butaye (1890-1978) als gepensioneerde kolonel-geneesheer vanaf 1946 verbleef en zich aan de literatuur wijdde. Maurice Butaye, die als dichter en prozaïst niet onverdienstelijk was, heeft op die plaats sublieme zinnen neergepend in een langzame maar gepolijste stijl. Daar heeft hij o.m. de autobiografische werken *Le déclin du docteur Alexandre* en *Geneviève Duvalet* geschreven. Zijn kunstenaarschap is echter volksvreemd gebleven omdat hij dacht en schreef in een andere taal.

In dat huis, met zijn literaire traditie zal Jack Verstappen ongetwijfeld de inspiratie vinden om nog tal van werken te publiceren die omdat zij gesteld zijn in onze taal en door hun folkloristische inslag, van volksverbondenheid zullen getuigen.

Deze geboren Antwerpenaar heeft zeker nooit gedacht dat hij op latere leeftijd nog eens met de Westhoek zou vergroeien, maar onze medewerker Elie E. Baldock, die in de zomer van 1980 aan Verstappen een VWS-cahier heeft gewijd, moet daarvan toch ergens een voorvoel hebben gehad, want hoe is het anders te verklaren dat hij meer dan twee jaar geleden zijn monografie over Verstappen ondertitelde met de slagzin: NAAR DE STILTE?

Maar deze STILTE wordt wellicht het Mekka van de kunstenaars, want we hebben in *Huize Verstappen* reeds de letterkundigen Gaston Durnez en Libera Carlier en ook de Mechelse kunstschilder Gust Dierickx ontmoet. Henriëtte Roland Holst wist het reeds in haar tijd: *de stilte der natuur heeft veel geluiden!*

Roger-A. BLONDEAU

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijken

- Alain Weemeeuw met Vera Cornette, beiden van Roesbrugge.
- Geert Maes van Roesbrugge met Greet Debyser van Stavele.

Huwelijksaankondiging

- Patrick Cappoen van Roesbrugge met Carine De Backer van Poperinge.

DERDE LEEFTIJD

Alle leden en ere-leden worden vriendelijk uitgenodigd tot de jaarlijkse algemene vergadering op donderdag 18 november 1982 te 14 uur stipt in de versierde feestzaal bij Julien Gunst, Prof. O. Rubbrechtstraat 25 te Roesbrugge.

Dagorde:

- welkomstwoord door de voorzitter Elza Braem;
- kort en boeiend gesprek en gebed door onze proost;
- feestelijkheden, muziek en gezang;
- vieruurtje: koffietafel met koekebrood voor de aanwezige leden;
- tombola voor alle leden.

Dit bericht geldt als uitnodiging. Er wordt geen briefje meer aan huis afgegeven.

Bond Grote en Jonge Gezinnen

Op zondag 7 november heeft de jaarlijkse zitdag plaats voor het afhalen van de lidkaarten (500 fr.) en het aanvragen van de spoorwegkaarten (150 fr.) Breng je trouwboekje en de identiteitskaarten mee.

Ieder lid krijgt een bonnenboekje, waarin een 40-tal winkeliers uit de streek voorkomen, die een speciale korting geven aan de bondsleden.

Beveren-IJzer: bij Robert Maelstaf Roesbrugge: in „De Gouden Arend” van 8.45 u. tot 12 u.

Haringe: bij Ferdinand Muylle.

Ballonwedstrijd

Op zondag 7 november na de hoogmis komen de winnaars van de ballonwedstrijd hun prijs afhalen op het Gemeentehuis.

Sint-Maartenstoet

Zwarte Piet laat weten dat hij, samen met Sint-Maarten komt op woensdag 10 november om 17.30 u. in Haringe en om 19 u. aan de Molenwal te Roesbrugge. Hij rekent erop dat vele kinderen met een uitgeholde of versierde biet komen opdagen. Al deze kinderen, tot 12 jaar, geven een kaartje met hun naam af aan de ingang van de zaal. Uit deze kaartjes worden dan de winnaars geloot.

De kinderen van vrienden of familieleden die aan de stoet wensen deel te nemen, moeten tijdig hun kaartje vragen op school of bij een lid van het feestkomitee.

Davidsfonds IJzerweelde

In het stemmige Parochiaal Centrum van Krombeke komt de bekende en onderlegde Prof. Ulrich Libbrecht spreken. Op vrijdag 5 november te 20 uur vertelt hij aan de hand van diareeksen over „China, van geel naar rood”. Daar hij in 1980 een reis maakte door het onmetelijke China en anderzijds hoogleraar is in de Oosterse Taalkunde is hij goed geplaatst om de konfrontatie van China met het Westen te doorgronden. In een historisch perspectief geeft hij antwoorden op vragen naar de ommekeer van het China dat na de tweede wereldoorlog kommunistisch werd. Maar ook: wat betekenden konfrontaties met het Westen in de Opiumoorlog van 1840, de T'ai p'ing-opstand en de Arrowoorlog tegen de Frans-Engelse expeditie?

Ongetwijfeld een boeiende causerie!

TE KOOP

Bewaarappels en noten

biologisch geteeld

J. VERBEKE

Molendreef 1 - Tel. 30.03.27 - PROVEN

Gesloten van 12 u. tot 14 u.

DE BETERE MEUBELZAAK en BETERKOOP

kwaliteitsmeubelen en service

- alle inrichtingen (woning - woonzaal - burelen en horeca)
 - schrijn- en timmerwerken + bekleden van dakgoten (gratis bestek)
- tel. 057/20 33 82

ALLERZIELEN... BEZINNEN EN GEDENKEN

Een herinnering aan de mensonterende slachting van de Europese jeugd !

Eigenlijk toevallig en na mislukking van beider voorgenomen doel, kwam het geallieerde leger, eind 1914, vóór de middeleeuwse lakenstad Ieper oog in oog te staan met de linkervleugel van het Duitse legerkorps.

Onmenselijke gevechten zouden er vier lange jaren plaats vinden. Tussendoor vernietigden vijf grote veldslagen niet alleen de ganse streek, ook honderdduizenden jonge mannenlevens gingen in het inferno van de Westhoek verloren.

De meeste gesneuvelden heeft men nooit teruggevonden, anderen waren zo verschrikkelijk verminkt dat ze niet konden geïdentificeerd worden. Waar het enigszins mogelijk was werden ze begraven op kleine en grotere verzamelkerkhoven midden het front.

64 jaar na de Grote Oorlog herinneren deze soldatengraven in hun prachtige, goedonderhouden plantsoenen ons aan de wreedheid en zinloosheid van de oorlog. De in mensonterende omstandigheden omgekomen jonge mannen, de meesten tussen 17 en 23 jaar, sneuvelden rond Ieper, mijlen ver van hun moeder en van alles wat hun lief was.

Novembertijd is uitermate geschikt om één of meer van deze begraafplaatsen te bezoeken. Ze liggen vlak bij de deur.

Toen het Duitse ultimatum op 2 augustus 1914 aan ons land werd bekend gemaakt, kon niemand vermoeden, dat hierop een vier jaar lange wereldoorlog zou volgen, die de Westhoek tot front zou hebben.

Talrijke belangrijke gebeurtenissen hebben zich in die lange, bange jaren hier afgespeeld, die bloedige herinneringen aan menselijke slachtpartijen achterlaten. Denken we maar aan de Slag aan de IJzer, de Kemmelberg, de sluizen bij Nieuwpoort, enz.

Eén van de belangrijkste oorlogsverrichtingen was echter de vier jaar lange strijd in de Ieperboog.

De krijgskerkhoven en de meeste oorlogsmonumenten rond Ieper zijn dan ook voor alle oorlogvoerende naties „stille getuigen“ van onnoemelijk leed dat wij in deze dagen weer eens moeten gedenken.

Britse kerkhoven

Van het kleinste op de Ieperse vestingen (43 graven) tot het indrukwekkende Tyne Cot Cemetery te Passendale (11.871 graven), lijken alle in de streek nog bestaande 169 Britse begraafplaatsen sprekend op elkander.

The cross of sacrifice, een hoog slank kruis in Portlandsteen op massieve voet, waarop een bronzen zwaard is vastgemaakt, waarvan het hecht tot aan de kruisstop reikt, staat centraal. Op het keurig onderhouden grasplein op een klein verhoogt, eveneens in witte Portland, staat een groot altaar, *the Stone of Remembrance*, met daarin de oude bijbeltekst gebeiteld, *Their liveth for evermore*.

De Engelsen noemen zo'n begraafplaats een *Silent City*. Kleurrijke bloemperken, geurige heesters, lage cypressen en goed onderhouden steeds kaal geschoren grasperken pogen de bezoeker in een stukje hemel te transporteren. Als er dan toevallig nog witte schapewolkjes in een azuurblauwe lucht voorbijzeilen en de vogeltjes kwelen lustig hun morgen-, avond- of ik weet-niet-wat-voor-lied, dan kan Sir Reginald Blomfield, de Engelse architect van deze creatie zich gelukkig achten.

„Men ervaart op deze kerkhoven dat pijn en smart al lang overwonnen zijn, en dat er hier nog slechts een soort eeuwige berus-

ting heerst“ (Dr. C. Vlaemynck).

In het dagboek van Käthe Kollwitz, de befaamde Berlijnse kunstenares, die de prachtige beelden beitelde op het graf van haar zoon Peter te Vladslo (Praetbos) lezen we: *„De Engelse militaire begraafplaatsen doen licht, vriendelijk en burgerlijk aan en het lijkt me bovendien ongepast deze jeugdsterfte met bloemen te verschonen“.*

Duitse begraafplaatsen

Op het einde van 1918 bevonden zich 678 Duitse kerkhoven in Vlaanderen. Er waren er echter heel wat meer die aangelegd werden tussen twee veldslagen in, doch na onophoudelijke beschietingen, waarbij het terrein herhaalde malen werd omgewoeld, waren zeer vele van deze begraafplaatsen onvindbaar. In een statistiek van de *Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge* wordt melding gemaakt dat zo'n kwartmiljoen jonge Duitsers bij ons sneuvelden. Wat men aan stoffelijke resten terug vond werd sinds 1957-1958 op vier grote verzamelkerkhoven samengebracht. Deze bevinden zich te Hoogdele, Langemark, Menen en Vladslo en zijn om hun aanleg en architectuur, doch vooral om de sfeer die er van uitgaat een bezoek waard.

„De indruk die men ervaart bij het betreden van zo'n Duitse begraafplaats is dan ook helemaal anders dan deze welke men ondergaat op een Brits Kerkhof. De Duitsers hebben het hoopvolle stadium van eeuwige berusting blijkbaar nog niet bereikt. Het ganse natuurkader treurt er mee om het verlies van de gesneuvelde soldaten“ (Dr. C. Vlaemynck).

Inzonderheid biedt het *Studentenfriedhof* te Langemark stof tot bezinning. De bloem van de Duitse jeugd ligt er begraven. In 1914 immers zetten Duitse professoren hun leerlingen aan deel te nemen aan de verovering van Europa. Deze kinderen van 15 tot 18 jaar (!) werden onder leiding van hun eens zo vriendelijke leraren, die zich aan het front tot monsterachtige leiders ontpopten, in het vuur geworpen. De kinderregimenten beoogden in 1914 een doorbraak naar Kales en kwamen aan het front te Langemark na een nonstop voetreis van ergens rond Tielt. Onophoudelijk zingend *Deutschland über alles* lieten ze zich afslachten. Eén onder hen was Peter, de zoon

The cross of Sacrifice

van Käthe Kollwitz, die als student pas achtien jaar geworden sneuvelde op 23 oktober 1914.

Sedert 1957-1958 werden de houten kruisjes op deze Duitse kerkhoven vervangen door enkele kruisgroepen uit basaltlava. Dikke arduinen vierkante stenen liggen op de graven en vermelden naast de naam de geboorte- en sterfdatum. De sfeer grijpt je er zo naar de keel.

Franse- en Belgische begraafplaatsen

In *the Ypres Salient* streden relatief weinig Belgische (Steenstrate-Zuidschote) of Franse troepen (Boezinge en Kemmel). De belangrijkste strook van deze frontlijn werd inderdaad verdedigd door Britse legerkorpsen en dit nagenoeg de hele oorlog.

In het Ieperse zoekt men tevergeefs naar Belgische militaire begraafplaatsen. Anderzijds werden de meeste Franse gesneuvelden gerepatriëerd, zodat alleen het Franse militaire kerkhof van Saint-Charles de Potyze te Ieper (3.479 graven, met massagraf van ca. 600 lijken) en het massagraf te Kemmel (5.294) behouden bleven.

Een boodschap

Bij een bezoek aan deze stille getuigen van een zinloze oorlog, ervaart men des te intenser de relativiteit van het menselijk bestaan.

Als men tussen de rijen graven stapt en op de zerken leest: *age 20 years ... age 22 ... age 17 ... „luister dan naar die stemmen die zich verheffen uit deze gemartelde grond, naar de honderdduizenden stemmen, die smeken om verzoening, verstandhouding en vrede onder alle volkeren...“ (R. Annoot in „De Toerist“ dec. 1960).* Elie E. BALDUCK

Over het sinds lang verdwenen kasteel van Stavele (2)

Was het een versterkt kasteel ?

Ook nu nog, na herhaalde afdelingswerken, vormt dit stuk nog steeds het hoogste gedeelte van de ganse kasteelweide en het was ook daar dat volgens de mededeling van ere-burgemeester Felix De Baenst, de vroegere uitbater van de hofstede, het meest steen uit-gegraven en afgevoerd werd.

Op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden die op initiatief van de graaf Ferraris van 1771 tot 1778 werd vervaardigd is de kasteelweide met de buitengrachten duidelijk te zien. Op de kadastrale kaart omstreeks 1845 opgemaakt door P.C. Popp, is de kasteelweide getekend maar van grachten valt er niets te bespeuren. De luchtfoto van die weide door de zorgen van de ruilverkaveling gemaakt toont echter duidelijk de ganse omtrek van de buitengracht en toont bovendien in het dubbel omwalde terrein lichte vlekken die wijzen op de aanwezigheid van steen in de grond.

De „casteeldreve“ van het dorp naar het kasteel liep langs het kerkhof en had een oppervlakte van „een lijne“ of ongeveer 12 a 70. Gezien het kerkhof amper 70 m lang is, moet die dreef ongeveer 18 m breed geweest zijn en de grond van het huis en de tuin van Germain Coppein omvat hebben. Aan het eind van die dreef stond de toegangspoort naar het kasteel. Een deeltje van de basis van die poort werd in 1976 bloot gelegd.

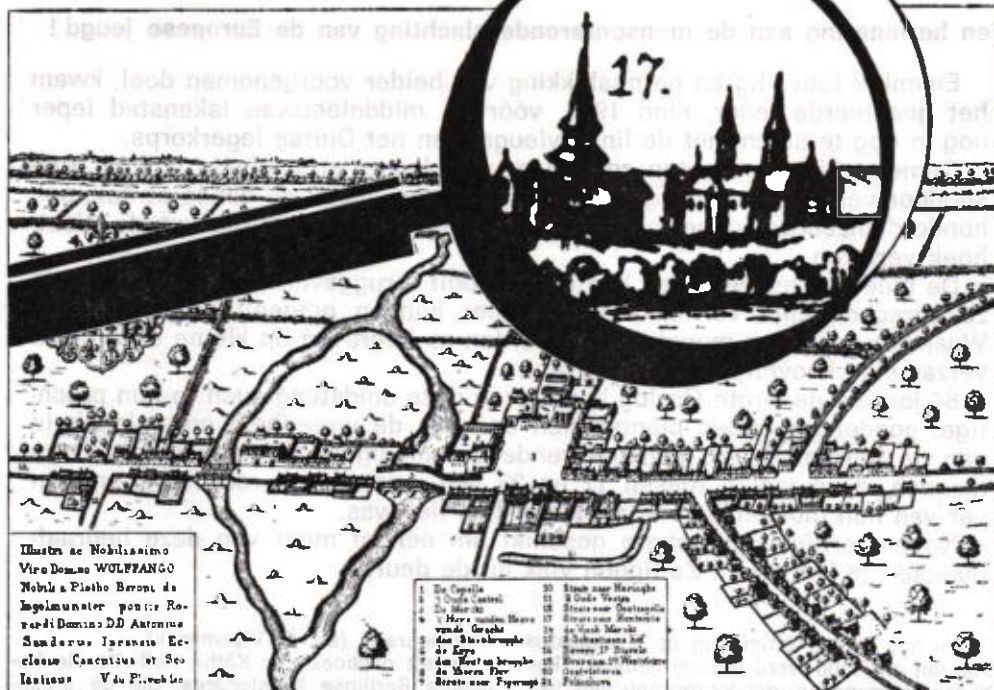
Tot hier hebben wij gepoogd de plaats te bepalen waar het kasteel zou gestaan hebben. Nu willen we even proberen het uitzicht van het vroeger kasteel te schetsen. Was het een versterkt kasteel zoals A. Verbouwe het laat uitschijnen? Vroeger vóór 1500, misschien wel maar toen de burggraaf Lamoral van Hoorn er woonde van 1601 tot 1648, was het een mooi landelijk kasteel genaamd het „huys van plaisance“. Deze benaming vindt men in de oude land- of mateboeken vaak terug. Zo had Beveren ook zijn huis van plaisance en Leisele eveneens en Proven in het bos, rechtover het Couthofkasteel. Men sprak soms ook van „Blauwhuys“.

Het Stavelse kasteel zou best kunnen vergeleken worden met dat van Oostvleteren het „Hof van Nevele“ dat slechts vooraan in de jaren dertig gesloopt werd. Als wij schrijven een mooi landelijk kasteel dan praten wij een beetje Antonius Sanderus na.

In zijn *Flandria illustrata*, in Nederlandse vertaling onder de titel: *Verheerlijkt Vlaandre* verschenen in 1732 schrijft Sanderus in deel III boek 3 blz. 130: „Na de Heeren van Stavele (bedoeld wordt de Heren die de naam „van Stavele“ droegen) ging de heerlijkheid van Stavele over tot het huis van Hornes; nu is zij het eigendom van den zeer doorluchtigen Heer Lamoralus de Hornes, Vicomte van Veurne en is zij versierd met het lusterlijke kasteel van dezen Heer welke nog goederen bezit te Crombeke en te Beveren“.

Het woordje *nu* betekent niet 1732, jaar van de laatste uitgave van de *Flandria illustrata* waaruit wij bovenstaande tekst hebben afgeschreven. *Nu* betekent echter wel 1634 toen Sanderus aan zijn onderzoekswerk bezig was en zijn bevindingen over Stavele neerschreef die in een eerste uitgave van 1641 gepubliceerd werden. Hieromtrent kunnen wij verwijzen naar de kronieken van het klooster van Eversam geschreven door Gerard De Meestere.

Lamoral van Hoorn was in die jaren werkelijk in zijn glorie-tijd te Stavele. Hij bezat hier heel wat eigendommen, gebouwen en onge-

bouwde. Hij verpachtte meer dan 150 geme-ten bouw- en weiland. Hierin waren twee hof-steden begrepen; de eerste, bij zijn kasteel, het nederhof, tegenwoordig bewoond en uitge-baat door Paul De Baenst, 50 gemeten en verder een hofstede van circa 40 gemeten in de Westhoek. De grote maaiemeers, de Stave-else „achtentwintig gemete“ (niet te ver-warren met de bekende gelijknamige te Be-veren) gelegen tussen de IJzer en de „pro-chiedyck“ was ook van hem en aan meer-dere landbouwers verhuurd. Hij had verder te Stavele nog een klein hofstedeke van 5 ge-meten 1 lijne en 85 roeden dat aan een ze-kere Jaak Degraeve verpacht was. De oost-molen - te Stavele de Hoekjemolen genoemd - met het molenhuis en een gemet land er-bij was ook zijn eigendom en op het dorp de herberg „De Swaene“. Bovendien had hij nog eigendommen te Beveren, Krombeke en Hondshoote.

De tekening van du Plouich

Hoe het kasteel er juist uitzag weten we niet want er zijn geen tekeningen of schilde-rijen meer overgebleven of tenminste bekend waar het Stavelse kasteel op afgebeeld staat. De tekening, door Vedastus du Plouich ge-maakt, is niet meer te vinden. Wij lezen bij Alexis Verbouwe (1882-1968) in zijn *Icono-grafie van het Arrondissement Veurne*, Brus-sel, 1950 blz. 93: „Stavele ± 1640: Gezicht op het versterkte en sinds lang verdwenen kasteel van Stavele. In de verte de torens van Gijverinkhove, Hoogstade, Pollinkhove en andere. Lavistekening op perkament ca. 0,15 x 22. Deze mooie tekening uitgevoerd voor de *Flandria illustrata* van Sanderus, werd niet uitgegeven. Deze enige afbeelding zagen wij enkele jaren geleden te Parijs bij een boek-handelaar die ze, tot onze grote spijt, verkocht had aan een Franse kunstleffhebber. Het is ons niet gelukt er een reproductie van te be-komen, en, naar het schijnt is deze tekening gedurende de laatste oorlog nogmaals verdwe-nen“.

Hoe is dan de tekening bij onze eerste bij-drage ontstaan? Eenvoudig uit het panorama-zicht van Roesbrugge. Dit is de tekening door V. du Plouich gemaakt voor de *Flandria illus-trata* bij de beschrijving van Roesbrugge, de afbeelding van „Pons Rorardus vulge Roes-brugge“. Behalve de kapel, het oud kasteel, de huizen en straten en de loop van de IJzer met de samenvloeiing van beide armen, zien wij in de achtergrond de torens van Beveren, Stavele, Eversam, Westvleteren en Oostvle-teren. Op die tekening kan men duidelijk het gebouw en de torens van het kasteel van Sta-vele onderscheiden.

Met behulp van een epidiascoop konden wij die tekening op doek projékteren en dan de vergrote afbeelding gemakkelijk natekenen.

Hoe oud was het kasteel ?

Na plaats- en vormbepaling dient nog naar de ouderdom gepeild. Dit is al even moeilij-k. Sinds wanneer stond er hier een kasteel? Waarschijnlijk van vóór 1300. Zeker vóór 1365.

Omdat er in de uitgestrekte heerlijkheid van het graafschap Vlaanderen zo weinig or-de was, gaf de graaf op zekere dag bevel een telling uit te voeren van al de lenen die van hem afhingen. Dit gebeurde in 1365. Die leenverklaringen werden ingeschreven in een register dat nog bestaat en dat berust in het Algemeen Rijksarchief te Brussel onder nr 1085 (Rekenkamer). In dat register zijn én het burggraafschap van Veurne én de heerlijkheid Stavele geplaatst onder de naam van Willem van Stavele die vazal was van de graaf van Vlaanderen als heer van Sta-vele en tevens omdat hem door de graaf het burggraafschap van Veurne werd verleend. Dit laatste was het leen nr. 1 van de burg, het ander nr. 301, en het feit dat deze fami-lie het erfelijk burggraafschap bezat bewijst dat het een zeer oude en zeer waardige fa-milie was. Het heerlijk leenhof van Stavele bestond uit een landgoed van 50 gemeten, dit was zo in 1365 en ook in 1697 bij de dood van de laatste kasteelvrouw die te Stavele

BELANGRIJK BERICHT

Om U nog beter van dienst te kunnen zijn, zal het agentschap nu ook in de **namiddag** geopend zijn.

Nieuwe openingsuren vanaf 2 november :

Maandag tot donderdag :

van 9 u. tot 12.30 u. en van 13.30 u. tot 16 u.

Vrijdag :

van 9 u. tot 12.30 u. en van **13.30 u. tot 18 u.**

Zaterdag : van 9 u. tot 12 u.

ASLK

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - tel. 057/30 08 66

Geldbeleggingen — Leningen — Verzekeringen

Kantoorhouder : Johan DEGRAEVE

Voor uw aankopen van

— siersparren - sierstruiken

— rozen - bomen - haagplanten - enz.

aan zeer voordelige prijzen, kunt U terecht bij :

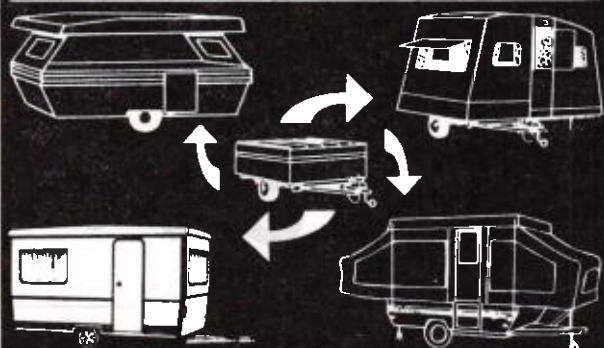
Tuinen VANWILDEMEERSCH

Moenaardestraat 82, ROESBRUGGE-HARINGE

➔ Opnieuw witloof te verkrijgen. Tel. 057/30 00 43

DECUYPER POPERINGE

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

Ieperstraat 69 en 124 8970 Poperinge Tel (057) 33 37 74

**HET
KWALITEITSMERK**

**Oliën en
smeermiddelen**

voor: GASOIL - diesel

- verwarming

FUEL-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30 04 13

Centrale verwarming

Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing

- een doelmatige herstelling

- een onberispelijke service

BRUNEEL-BAELDE pvba

Bankelindeweg 11

8994 Krombeke

Tel. 057/40 07 81

ZINKWERK — ASFALT — SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE Tel. 057/30 03 64

Nieuwbouw of herstellingen

Verdeler : Gasvuren en kachels „Nestor Martin “

„Somy “

Fietsen „Thoria “ - „Ventura “

„Manchester “ - „Venus “

Winkel open : 8 - 12 u. en van 13.30 - 20 u. Zondag : 9 - 12 u.

Gesloten : zondagnamiddag. — Maandag : gans de dag.

gewoond heeft en er gestorven is.

De kasteelheren Willem II van Stavele (†1431) en Willem III van Stavele (†1469) zijn in de kerk van Stavele begraven alsook Adriana van Stavele (†1525) en haar gemaal Robert de Melun. Wanneer het kasteel juist gesloopt of afgebroken werd is ook niet op één jaar na te zeggen. Zeker tussen 1669 en 1697. In juni 1667 vluchtte de kasteelheer Philip-Eugeen van Hoorn en zijn echtgenote Eleonora de Merode met hun kinderen The-

resia, Philips-Maximiliaan, Charles-Albert, Isabella-Philippine, Maria-Magdalena en Marie-Philippine naar Ieper, binnen de versterkte stad, omwille van de oorlog die dat jaar begonnen was tussen Frankrijk en Spanje. Bergen werd de 4e juni en Veurne de 12e juni 1667 door de Fransen ingenomen. De 26e oktober stierf de kasteelheer Philippe-Eugeen te Ieper en in mei 1668 na de vrede van Aken keerde de kasteelvrouw met haar kinderen naar Stavele terug. Zij stierf op het kasteel

op 3 februari 1669. De wezen die allen nog beneden de tien jaar waren werden bij de familieleden geplaatst. Van dan af bleef het kasteel onbewoond en begon het verval. Dertig jaar later in 1697 schreef de „geswoeren landmeter der stede en cassellie van Veurne “ Marinus Ollevier : „het vervallen kasteel “ en „t voorseide gedemouilleert kasteel “.

R. LANSZWEERT

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE

P.V.B.A.

PROVENPLEIN 39 A 8994 PROVEN

Telefoon : 30.09.01 - 30.09.02
na diensturen 30.03.26 - 30.02.58

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)

**Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen
Onder Staatswaarborg**

SPEELGOED
SPEELGOED
SPEELGOED

SINT-MAARTENSFEEST

allerhande speelgoed
en nieuwigheden

Huis WULLUS

Prof. O. Rubbrechtstraat 65
ROESBRUGGE

Steeds voordelige prijzen
Kom zien — Vrije ingang
Maandag gesloten

BOND ZONDER NAAM Kerstkaarsenactie

Wie zijn handen uitsteekt naar kerstkaarsen „Mensen in Nood“ opent zijn hart voor onbekende naamloze armen.

Kaarsen zijn te verkrijgen bij :

E.H. Deconinck, Stavele
Vandergucht Roger, Beveren-IJzer
Blanckaert Roger, Haringe
Lamaire Raf. Proven
Vandenbergh Roza, Krombeke
Menu Paul, Roesbrugge.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Huwelijk

- Geert Maes van Roesbrugge met Greet Debyser van Stavele.

Overlijdens

- Leopold Prinsen, 89 j., weduwnaar van Agnès Beun (Beveren).
- Martha Flahou, 74 j., weduwe van Cyriel Wyffels (Stavele).

Beveren - K.B.G.-kaarting

Speelden drie partijen op 21 oktober '82 :

1. Michel Ryon	385 pt.
3. André Butaye	289 pt.

2. Maria Depijper	350 pt.
4. Julia Ampe	269 pt.
5. Jeanne Nuttens	260 pt.

Klassement met minstens 18 partijen :

1. André Butaye	21 - 2661
2. Madeleine Masschelein	20 - 2816
3. Julia Ampe	20 - 2414
4. Elie Vandromme	19 - 2734
5. Jozef Catteeu	19 - 2436
6. Marcel Butaye	19 - 2396
7. Gerard Soetaert	18 - 2426
8. Yvonne Depuydt	18 - 2357

TE HUUR

GARAGE (na Nieuwjaar), gelegen Waaienburgseweg. Zich wenden : Apoteker G. Samyn, tel. 058/41 40 81.

Het OPTIREND-BOEKJE tot

8 %

Uw kapitaal STEEDS BESCHIKBAAR
STAATSWAARBORG

landbouwkrediet

Inlichtingen :

P. RECOUR

Prof. O. Rubbrechtstraat 68A

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 02 70

MENSEN VAN BIJ ONS

In het Medisch Instituut Sint-Augustinus te Wilrijk is op 11 oktober jl. Gustaaf Derache overleden, die geboren was te Roesbrugge op 15 oktober 1909.

Gustaaf Derache die regent was, verliet ons dorp omstreeks 1930 en werd leraar aan de Sint-Aloisius Handelsschool te Antwerpen. Hij was gehuwd met mevrouw Alice De Rijke van Leisele en was sedert vele jaren woonachtig te Mortsel. Onder de vakanties kwam hij graag terug naar de streek, bovendien was hij een trouw abonnee van *De IJzerbode*.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND NOVEMBER

Kaartingen

Roesbrugge, donderdag 4 nov. bij Mevr. Joël Deroo-Denys : 2de maandelijke kaarting.

Stavele, „t Zwaantje" bij Gilbert Dequeker zaterdag 6 nov. te 20 u. : 8ste maandelijke kaarting van de kaartclub „Tijde-Thuis".

Roesbrugge, 8 nov. bij J. Gunst 2de maandelijke kaarting voor alle leden en nieuwe leden.

Proven, zaal „Sint Jozef" donderdag 11 en donderdag 25 nov. te 13 u. kaartnamiddag „Derde Leeftijd".

Roesbrugge, bij Mevr. Joël Deroo-Denys 12-13-14 november 1982 kaarting „Karel de Blauwerpaté" t.v.v. minivoetbalploeg „Karel de Blauwer" Beveren-IJzer, maandag 15 nov. bij M. Ryon 2de maandelijke kaarting.

Beveren, in „t Boerenhof" donderdag 18 november te 14 u. : gezellig onderonsje en kampioenskaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, „De Gouden Arend" maandag 22 nov. : maandelijke kaarting voor alle leden en nieuwe leden.

Roesbrugge, dinsdag 23 november bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd" Haringe, in „Sint-Jozef" bij Cecile Ryon zaterdag 27 en zondag 28 nov. : 2de maandelijke kaarting voor de leden.

Vogelpik

Roesbrugge, bij J. Gunst zaterdag 13 november : maandelijke smijting voor „De Gildepikkers".

Roesbrugge, in „De Gouden Arend" zaterdag 27 november maandelijke smijting voor „De Arendpikkers".

Dansavonden

Roesbrugge, zaal „Kristen Volkshuis" bij J. Gunst. Zaterdag 13 november Groot Bal met discobar „Spectrum" ingericht door het Brandweerkorps.

Roesbrugge, „De Gouden Arend" zaterdag 20 nov. : Groot bal met discobar „Mirage" en optreden v.d. „Snoezepoezen".

Jong-K.A.V. - ROESBRUGGE-HARINGE

Roesbrugge, donderdag 25 nov. te 19.30 u. in „t Kristen Volkshuis" bij J. Gunst Startvergadering van Jong-K.A.V. (tot 35 j.). Voor meer inlichtingen : Mevr. W. Thevelein Tel. 057/30 04 86

K.V.L.V. - ROESBRUGGE-HARINGE

Woensdag 17 november om 13.30 u. ledenvergadering in de meisjesschool met als thema „Ons dorp, een plek om te leven".

Filmforum

Op vrijdag 26 november 1982 draaien we in het Parochiaal Centrum te Krombeke de film „Best Boy" van Ira Wohl.

„Best Boy", Oscar-bekroond als beste documentaire uit 1979, is het relaas van de drie laatste levensjaren van de mentaal gehandicapte Philip Wohl, de neef van de regisseur Ira Wohl.

Als kind verbleef Phil enkele jaren in een inrichting; sindsdien is hij thuis bij zijn ouders die hem binnen het beperkte kringetje van hun leven zeer liefdevol hebben verzorgd. Vermits zijn ouders al zeventigers zijn, zal Phil zelfstandiger moeten worden.

De film laat dit losmakingsproces zien. Mama's „Lieve jongen" komt in een gespe-

cialiseerde school voor gehandicapten terecht waar hij op een beperkt niveau onafhankelijk wordt. Deze scheiding is zeer pijnlijk voor de ouders.

Ira Wohl is in de zeer moeilijke en delicate opdracht geslaagd van de kijker geen voyeur te maken. Het camera-oog vernietigt nooit de privacy van de Wohls. Hoewel soms zeer pijnlijke en intimistische levensmomenten worden gefilmd.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De verkiezingen zijn goed en wel voorbij. Goddank, want in de verkiezingstijd leeft er een heel deel van de bevolking onder spanning, die soms wel betreurenswaardige reacties tot gevolg kan hebben, we zagen dat onder meer aan de teksten van sommige verkiezingsmanifesten. Maar einde goed, alles goed, want al de partijvoorzitters hebben officieel verklaard dat ze erg tevreden zijn, omdat ze - naar ze beweren - allemaal ergens winst hebben gemaakt. Maar dat is niet waar ! Ze zijn in feite allemaal miskontent : wie zetels verloren heeft, had het nooit gedacht en wie er gewonnen heeft, had er meer verwacht !

Ook onder de duizenden kandidaten die er in ons land op de lijsten stonden is er niemand echt gelukkig. De verkozenen, die enkele dagen in een overwinningroes hebben geleefd zijn intussen weer met beide voeten op aarde geland en beleven slaaploze nachten als ze denken aan al de beloften die ze straks moeten waarmaken; zij die niet verkozen werden lopen rond met een pak ontgoochelingen die nog lang niet zijn verteerd.

De regeringsleiders die eerst stoutmoedig hadden beweerd dat gemeenteverkiezingen nooit kunnen aangezien worden als een test voor het nationaal beleid, beweren nu dat ze door de kiezer niet werden afgekeurd en dat ze verder zullen gaan op de Ingeslagen weg tot einde 1985.

Toch weten ze dat er in de uitslag van de gemeenteverkiezingen een zekere trend is waar te nemen, die er zou kunnen op wijzen dat er in 1985 serieuze verschuivingen zullen plaats vinden, die heel wat beroepspolitiekers op bruggensioen kunnen jagen.

De opkomst en het sukses van de „groenen" en de „groengetinten" bewijst dat er velen allergisch zijn aan de oude zelfgenoegzaamheid en drukdoenerij. Wie aan gemeentelijke politiek wil doen moet ten dienste staan van de bevolking, in plaats van de seigneur uit te hangen; moet dienstbetoon verstreken in plaats van stokken in de wielen te steken; moeten mensen helpen in plaats van ze te ontstemmen. Wie als raadslid is verkozen of tot priester is gewild, moet de mensen gaarne zien !

Hoewel Gusta eigenlijk niet voor hem kon stemmen, is zij gelukkig dat haar favoriet uit de „Tour de France", de koereur Michel Polentier, die kandidaat was voor Diksmulde, 902 voorkeurstemmen heeft behaald. In het geval we helemaal zonder benzine vallen, zullen ze daar tenminste iemand hebben die met de beslissingen van de gemeenteraad kan rondkoersen !

Wat we allemaal meemaken !

Pol

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil
- fueloil
- oliën en vetten

verwarming

aan huis besteld !

JAN VANDENBROUCKE

Roesbruggestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30 02 43

- Stevige schoenen
- Botten
- Pantoffels
- Boekentassen
- School- en toiletetuis
- Valiezen / reiszakken
- Sportuitrusting

Grote keus in alle prijsklassen
voor jong en voor ...
de derde leeftijd

Schoenen

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof. O Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Miete Klabetters van Houtkerke was de grootste kommeere van wel tien uren in 't ronde. Er koste geen hond z'n steert wikkelen of Miete was er eerst by en in de weer die van geen tyd was 't è weeten in de grootte helft van de prochie.

"We moeten wieder geen radio hèn wel", zei Door Schelpe teegen è kennisse die thulders è kommen was en die Miete hoorde van heur latte geeven teegen den gebuur van d' andere kant We hooren wieder hier oltyd de laatste berichten in nuuzen achterkeuken !"

"Zegt dat maar niet te luide, dat ze 't hoort" zei Door zyn wuuf Want 'k zou niet geern in ruuze raaken daarvoorren, Miete is anders 'n goe herte om entwilen t' helpen en 'k hèn ze dikkers 'n keer noodig onke niet weg è kunnen van m'n siatiek".

"k Verstaan 't" zei Door maar 't is maar jaamer, dat ieder keer da'ze entwot voortverteld, ze nog 'n schuppe d'r by doet !"

Inderdaad, Door koste daarover meiklappen, want è 'n hadde 't nog niet lange tevooren teegen è kommen en è was daarvoorren nog oltyd niet wel è zind op Miete.

"k Gaan ze dat, by d' eerste occasie die past, wel 'n keer in heur soepe doen !" hadde Door è zeld teegen Madeleine.

Dat was 't volgende : Door was grooten liefhebber van te gaan schieten en op 'n zondag was 'n naar Watou naar de schieting è gaan met z'n veeloo. Achter de schieting had 'n met 'n paar maaten 'n party of twee bluiven kaarten in "t Kloeftje" en je weet hoe dat dat gaat, eenigte pinter è dronken.

't Was ol è beetje laate ols Door thuis kwam en è 'n hadde ruuze had om 't slootergat te vinden. Madeleine, zyn wuuf, hadde moeten opstaan en z' hadde è beetje è grolde, maar Door hadde zyn mond niet open è daan. Maar, ol zyn veeloo binnensteeken, was de glaazen mlddendeure deur 'n trek toe è sleegen en kletste de ruute in stikken. Madeleine hadde è schreeuw è geeven van 't verschieten. Maar Miete, van neevens de deure, hadde dat natuurlyk ol hooren gebeuren en z' hadde voortverteld dat Door zwynedronke thuis è kommen was van de schieting en omdat Madeleine opspeelde had 'n binnen olles kort en kleene è sleegen . . . Door koste dat moeilijk verkroppen.

Eenigte daagen laater, op è nuchterend, was Miete te Doors binnen è kommen ol grijnzen van 't zeer in heur tanden . . .

"Oei, oei toch", jammerde ze 'k hèn geheel 'n nacht toch è zoo of è zlen in è kaaketand. Er moet daar 'n ongehoord groot gat in zyn, 'k voelen ik dat onke er teegen gaan met myn tonge, wil je è keer kyken, Madeleine".

"k Gaan ik 'n keer kyken" zei Door "doet è keer joen haut-parleur open". Door pakte d'elektrieken piele en keek . . .

"t Is daar nievers geen groot gat in dien tand", zei Door "t is ol tegaare niet aan !"

"Maar hoe komt dat toen" jaamerde Miete "onke è zoo met myn tonge d'r teegen gaan is't djuuste ofdat er daar è groot gat in is !"

"Dat is gemakkelijk te verstaan van joen" grijnsde Door "je zyt gy gewend van met joen tonge olles veele grooter te maaken of dat 't is !"

KWAAK

Elektrische verwarming

bezorgt U een behaaglijke, veilige en zuinige warmte.

Dagtarief :

KONVEKTOREN

WARME LUCHTBLAZERS

OLIERADIATOREN

Nachttarief :

AKKUMULATIEKACHELS

Breng ons een vrijblijvend bezoek

J. Cappel - Gantois

PROF. O. RUBBRECHTSTRAAT 12
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 84

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14-16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

Zijn kerk en pastorie werden openbaar verkocht!

E.H. Henri DESMEDT (1819-1888), STICHTER van de PAROCHIE BEITEM

maar afkomstig van ROESBRUGGE!

In de 19e eeuw was de positie van de Kerk en van de klerus totaal anders dan tegenwoordig. Toen kon men in elke familie van enige betekenis fier gaan op een zoon of een dochter die priester of religieuze was en in elk kollege waren er ieder jaar een aantal jonge mannen die de retorika verlieten om naar het seminarie of naar een noviciaat te trekken. Het was de tijd van „ons rijke Roomse leven”, van de Biedermeierse preutsheid en de seksuele taboes.

Nu zijn de priesterroepingen zeldzaam geworden en zelfs aan de „katoelieke” universiteit van Leuven heeft geen enkele „kotmadam” er nog iets op tegen dat men met zijn lief gaat samenwonen.

Ook in onze streek waren er tot enkele decennia geleden nog tal van priesters en missionarissen, waarvan menigeen ten bate van Kerk en geloof blijk gaf van een kombatieve geest en gedurfde initiatieven op stapel zette. Onder hen priester Henri Desmedt, afkomstig van Roesbrugge, die met veel ijver en doorzetting een nieuwe kerk bouwde, in feite een nieuwe parochie stichtte, maar die door tegenslag en onbegrip eraan ten onder ging!

Henricus Amandus Desmedt - zo staat er op zijn doopakte - werd geboren te Roesbrugge op 13 februari 1819 als tweede zoon uit het huwelijk van Jacobus Desmedt, eveneens een geboren Roesbrugenaar en Barbara Dequit van Beveren. Na zijn middelbaar onderwijs trok hij naar het seminarie en werd priester gewijd te Brugge op 20 december 1845. Hij was achtereenvolgens leraar aan het bisschoppelijk kollege te Menen en te Poperinge (1849-1852) en daarna onderpastoor te Gistel (meer dan 7 jaar) en te Gits.

In 1865 stuurde de nieuwgekozen Brugse bisschop Mgr. Faict hem naar Rumbeke, met de opdracht op de wijk *De Meerlaan* (vroegere naam voor *Beitem*), op de weg van Roeselare naar Menen, een kapel of een bidplaats op te richten, omdat de gelovigen van deze wijk bijna een uur ver moesten gaan om in de kerk van Rumbeke, Moorslede of Ledegem hun zondagsplicht te vervullen. Voornamelijk in de winter, over de ongeplaveide wegen van toen, was dat geen pretje.

Sedert vele jaren bestond de noodzakelijkheid de kerk van Rumbeke te ontlasten van de overbevolking op zon- en feestdagen. Reeds op 27 november 1775, nog onder het *ancien régime* had de toenmalige magistraat van Rumbeke de geestelijke overheid gevraagd „eene succursale kapelle op een bequaeme plaetse” op te richten ten gerieve van de talrijke gelovigen „dewelcke recht hebben van te hebben behoorelycke plaetse in de selve kercke”. En in 1823 hadden de kerkmeesters van Rumbeke, de zitbank en graftombe van de meesters van de vroegere

heerlijkheid, opgesteld in het middenkoor, doen opruimen om plaats te maken voor de parochianen, die om op zondag mis te kunnen horen, moesten knielen tot op de trappen van het hoogaltaar. De parochie had toen een bevolking van 6 500 zielen.

In april 1841 werd een petitie opgesteld, ondertekend door meerdere inwoners van de omgeving, om een nieuwe kerk op te richten op het gehucht *De Meerlaan*. Dit verzoekschrift werd gesteund door de gemeenteraad en het schepenkollege van Rumbeke, onder burgemeester Angillis. Maar een publiek verzoekschrift, dat vaak voorafgegaan wordt door een lange lijdensweg, is ook meestal maar het begin van een lange wachttijd. Men hoopte en wenste en drong telkens weer aan, maar de jaren verstrekten en er gebeurde niets.

E.H. Desmedt krijgt de opdracht

Mgr. Faict maakte als nieuw aangestelde bisschop (gewijd 10 oktober 1864) een inventaris op van de voornaamste noden in zijn diocese en stuurde begin 1865 de ijverige onderpastoor van Gits naar Rumbeke om een oplossing te zoeken voor *De Meerlaan* en de inwoners van deze wijk te helpen aan een bid- en kerkruimte.

Kapelaan Desmedt die veel sukses werd toegewenst, maar geen geld ter beschikking kreeg, zocht onmiddellijk contact met de voornaamste inwoners van het gehucht, en in de eerste plaats met de familie Behey, die reeds 15 jaar vroeger aan het gemeentebestuur had voorgesteld voor meer dan 12 000

E. H. Henricus Amandus Desmedt

fr. bij te dragen in de kostprijs van een kerk langs de Meensesteenweg.

Van de families Behey-Delavie en Behey-Ghyselen kreeg hij kosteloos de grond, alsmede een steenoven bakstenen ter beschikking. Dat was een gunstig begin, maar dat belette niet dat er nog een grote som moest samengebracht worden om een kerkgebouw, met alles wat erbij kwam kijken, op te trekken. Des te meer daar „Smetje” de zaken nogal groots had opgevat. Van de overheid, Staat, Provincie of Gemeente was er niets te verwachten. Hij moest dus op de school en bezocht alle bekenden in de helft van West-Vlaanderen, om het geld bijeen te krijgen. In een register heeft hij nauwkeurig opgetekend wat hij heeft rondgehaald. Uiteraard is hij ook hier bij ons - in zijn geboortestreek - op stap geweest:

te Beveren kreeg hij van 6 weldoeners (12 tot 50 fr.) in totaal 175 fr.;
te Haringe, van pastoor Delle: 10 fr.;
te Krombeke van 2 weldoeners (10 en 40 fr.) samen 50 fr.;
te Proven van 2 weldoeners (2 en 5 fr.) samen 7 fr.;
te Roesbrugge van 19 weldoeners (4 tot 80 fr.) in totaal 221 fr.;
te Stavele van 2 weldoeners (10 en 25 fr.) samen 35 fr.

Te Stavele had hij enkele verwanten, maar daar liep hij bittere ontgoochelingen op en in zijn register schreef hij daaromtrent „van mijn familie: Zero“!

In 1870 had hij in totaal 30.889,13 fr. ingezameld, maar hij had tegenslag: bij het falissement van de Bank Langrand-De Monceau, waar een deel van het geld geplaatst was, verloor hij 4.874 fr.

E.H. Desmedt heeft evenwel niet gewacht tot hij al dat geld bij elkaar had om met de bouw te starten.

Het optrekken van het nieuwe kerkgebouw had ook in de profane sociaal-ekonomische sektor bepaalde gevolgen. Het felt dat die bouwwerken - een groot plaatselijk gebeuren in die tijd - veel nieuwsgierigen lokten, bracht nering mee op *De Meerlaan* en verschillende herbergen werden geopend in de nabijheid van de nieuwe kerk.

Einde 1866 was de kerk onder dak, maar nog verre van voltooid, want de toren was nog niet opgebouwd, er was nog niet gevloerd, gepleisterd noch geschilderd en de brandvensters ontbraken nog, maar men kon er toch bidden en mishoren. Priester Desmedt zorgde er dan ook voor dat de kerk werd ingewijd. Op 12 december 1866 kwam Inderdaad Mgr. Faict de bidplaats inzegenen en de pastoor van Rumbke droeg er de eerste mis op. De plechtigheid kreeg een entoesiast folkloristisch tintje - we denken aan *Leidonck* en *De Paradijsvogels* - doordat ze werd opgeluisterd door de muziekkapel van Rumbke, die nog maar iets meer dan een jaar was gesticht. Deze jonge muziekvereniging was zo ijverig in haar medewerking dat die eerste mis, niet minder dan twee uur in beslag nam.

E.H. Desmedt stond erop dat de nieuwe kerk toegewijd werd aan de Heilige Godelieve. Dit kon echter alleen maar geschieden mits bijzondere toelating van Rome, want Godelieve kwam niet voor op het Roomse martyrologium. De kerk van Beitem was dan ook de eerste kerk, over de hele wereld, die de H. Godelieve als beschermheilige had.

Vanaf 12 december 1866 werd er dagelijks door „Smetje“, in de nog in opbouw zijnde kerk, mis gelezen. Volgens zijn aantekeningen heeft het nog 10 jaar geduurd - tot in 1876 - vooraleer het heilgdom volledig was voltooid.

Kwade schulden

De totale kostprijs van het gebouw bedroeg 49.604,70 fr. Voor mobiliair, orgel, beelden, zilver- en koperwerk, kledij, lijnwaad en versieringen, was nog eens 30.017,75 fr. verschuldigd. De pastorie kostte voor grond en gebouw: 25.264,72 fr., maar deze werd door E.H. Desmedt betaald met eigen geld!

De kerk had dus ongeveer 80.000 fr. gekost en Desmedt had maar de beschikking over 25.000 fr. ingezamelde gelden, zodat hij met een schuld stond van 55.000 fr., zeker geen kleinigheid in die tijd! Maar om het ene lijk het andere te zeggen, was Smetje wel een beetje buiten zijn opdracht gegaan en had hij in zijn geestdrift de zaken groter opgevat dan hij financieel aankon. Bovendien had hij op sommen gerekend die hij nooit heeft ontvangen:

- Charles Beheyte van Rumbke zou hem

25.000 fr. beloofd hebben, maar tot op zijn sterfbed heeft die man gewelgerd zijn belofte na te komen;

- zijn meter, Bernadine Liefvooghe van Stavele, had hem ook 10.000 fr. beloofd, maar volgens zijn eigen woorden is daarvan niets terecht gekomen, omdat zij „door een ongelukkige hoofdziekte voorgevallen ten Jare 1867 van hare gezonde Rede werd beroofd“;

- zijn eigen broer, Seraphin, had hem ont-erfd ten bate van de twee kinderen van zijn andere broer, August!

Omdat het gedaan was met de giften en hij voortaan altijd aan dovemansdeur aanklopte, was hij verplicht links en rechts, niet minder dan 17 persoonlijke leningen af te sluiten, van 1.300 fr. tot 8.000 fr. aan een interest van 4 tot 5 t.h., samen 49.350 fr.

Op 11 maart 1875 richtte hij tot de Koning een verzoekschrift, medeondertekend door verscheidene inwoners van Beitem, opdat de kerk een „succursale“ zou worden en een parochiegebied zou toegekend krijgen. Maar gezien de schulden die wogen op de kerk, waren noch Rumbke, noch Moorslede, noch Ledegem bereid parochiaal gebied af te staan. De idealist van Beitem werd aan zijn lot overgelaten.

Een unieke gebeurtenis

De ontgoocheling was verschrikkelijk en voor de rest van zijn leven ging de pionier, E.H. Desmedt, gebukt onder de moeilijkheden. Hij noch zijn kerk waren erkend; hij kreeg dus geen wedde als kerkbedenaar, had alleen maar een karig inkomen van de eredienst en moest niet alleen in zijn onderhoud en dit van de kerk voorzien, maar daarvan nog interesten betalen, terwijl hij bestendig last had met zijn schuldeisers, die bewust werden van de onzekere belegging die ze hadden gedaan en telkens weer aandrongen op terugbetaling. Smetje werd ziek en geestesgestoord! Na 22 jaar gewerkt te hebben aan de stichting van Beitem, is hij op 27 mei 1888, in de leeftijd van 68 jaar, overleden.

Op aandringen van de schuldeisers werd op 10 november 1888 door de rechtbank van Kortrijk een vonnis geveld, waarbij beslag werd gelegd op de kerk, de pastorie en de inboedel. En wat waarschijnlijk een unieke gebeurtenis uitmaakt in de kerkgeschiedenis van ons land, de kerk van Beitem werd openbaar verkocht op 6 december 1888, ingesteld voor 6.000 fr. ! Zij werd toegewezen aan schepen Louis Leyn - stroman voor het bisdom, zo werd er beweerd - voor 8.850 fr. Ook de pas-

torie en de huismeubelen van E. H. Desmedt werden openbaar verkocht op kerstavond 24 december 1888.

Op 18 april 1889 werden de kerkmeubelen en gewijde vaten onder de hamer gebracht en bij opbod verkocht door een deurwaarder in een herberg te Beitem. Weer werd nage-voeg alles ingekocht door schepen Leyn. Een leu-der uit Roeselare die ook liefhebber was, moest zich uit de voeten maken onder de dreiging van de omstaanders.

Onder de druk van die vernederende omstandigheden, waren de gemeentebesturen van Rumbke, Moorsele en Ledegem eindelijk bereid parochiegebied af te staan en van staatswege werd de kerk in korte tijd erkend. Op 20 februari 1890 werden de kerk en de pastorie door de respectievelijke kopers geschonken aan de nieuwe kerkfabriek. De schuldeisers kregen maar weinig terugbetaald en de erfenamen van Smetje bleven in de kou!

De nieuwe parochie, in zo moeilijke omstandigheden tot stand gekomen, bloeide op, maar in 1918, een halve eeuw na het leggen van de eerste steen, werd de eerste kerk van Beitem in puin gelegd.

Maar wat een oud-Roesbruggenaar, in dramatische omstandigheden had gegrondvest, rees als een feniks uit zijn as en op zondag 11 december 1966 werd in aanwezigheid van Mgr. De Smedt de 100e verjaardag van de parochie gevierd, waarin de bisschop hulde bracht aan zijn onfortuinlijke naamgenoot!

R.A.B.

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

**DE BETERE MEUBELZAAK
en BETERKOOP**

STANDING DECOR

plasman

kwaliteitsmeubelen en service

- alle inrichtingen (woning - woonzaal - burelen en horeca)
- schrijn- en timmerwerken + bekleden van dakgoten (gratis bestek)

tél. 057/20 33 82

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten:

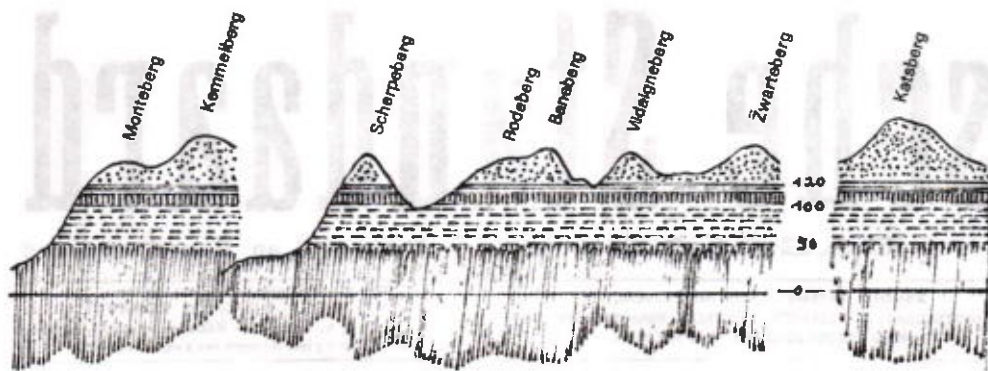
- Sofie Wyffels, dochter van Bernard en Marleen Delmaere.
- Tine Vandenbroucke, dochter van Ivo en Lieve Vanneste.

Overlijdens

- André Sofys, 43 j., echtgenoot van Cecilie Carlé.
- Georges Schoonaert, 74 j., echtgenoot van Godelieve Maerten.
- Roger Camerlynck, 59 j., zoon van wijlen Achiel en Emma Bocket.

DE GEOLOGISCHE VORMING VAN ONZE STREEK (1)

De zee bootseerde dit land

Westvlaamse Heuvels : grondlagen

- onderaan : de leperse „spie“

- daarboven : de verschillende aanslibbingslagen die zich in de loop der tijden gevormd hebben

(naar „Heuveland“-kontakblad van juli 1970)

Wanneer wij de Westhoek doorkruisen, dan treft ons enerzijds de onmetelijkheid van het vlakke land dat aanleunt tegen de duinenrij van de Westkust, en anderzijds de golvende welvingen van de Vlaamse „bergen“, die als zovele „getuigenheuvels“ zich aan onze zuid-oostelijke horizon aftekenen.

Wij worden geboeid door het schouwspel van deze deinende heuvelrij, terwijl wij de stilte van de IJzervlakte inademen als een weldoende verfrissing.

Hoe zijn die heuvels ontstaan? Hoelang heeft de natuur aan de Vlaamse kuststreek moeten bootseren, om ze te maken tot wat ze nu geworden is: een vlakte waarvan de rust ons goed doet, en die wij hopen te vrijwaren voor schending en afbreuk.

Het antwoord hierop is niet eenvoudig. Bekende geologen uit binnen- en buitenland hebben gepoogd hierop een antwoord te vinden. In ons land kennen wij o.a. de werken van dr. S. J. De Laet, R. Tavernier en G. T'Jonck, die elk op hun eigen manier de geologische structuur van onze streken onderzochten, met niet te vergeten prof. dr. A. Van Doorselaer die vooral in de streek van de Kemmelberg belangrijke opzoeken verrichtte, waaraan wijlen pater Joris Declercq zoveel belang hechtte. In de Franse Westhoek kunnen wij verwijzen naar het recente werk van G. Delaine *Les Waeteringues du Nord de la France* en naar *Les Moères* van Dolez, die het weliswaar vooral over de geschiedenis van de Moeren heeft, doch die eveneens de aardkundige of geologische structuren ervan in het licht stelt.

De sedimentaire opstapeling

In het grootste deel van de werken die door deze eminente geleerden werden uitgegeven, wordt het ontstaan van de Vlaamse kustvlakte en de Vlaamse heuvelrij gesitueerd in de loop van verschillende tijdperken, die op hun beurt nog in verschillende perioden worden onderverdeeld. Meestal begint men met het *Derde Vormingstijdperk* van onze aardbodem, het zogeheten *Tertiair*, waarin vier grote perioden worden aangeduid, nl. het *Eoceen*, het *Oligoceen*, het *Mioceen*, en het *Pliocene*. Daarin voltrokken zich de voornaamste bodemveranderingen van onze landstreek.

Vergeten wij echter niet dat wij daarvoor

moeten teruggaan tot een tijd die méér dan 40 miljoen jaren achter ons ligt. Beginnend met het *Eoceen*, zien wij de zee niet alleen de kustvlakte overspoelen, doch haar gebied strekt zich uit tot het zogeheten Parijzer-bekken. Het is gedurende dit tijdperk, dat eindigde ongeveer 40 miljoen jaren vóór onze tijdrekening, dat de door ons zo zeer bekende leperse *spie* werd afgezet. De periodieke inspoelingen van de zee - vergeet niet dat Engeland toen nog een geheel uitmaakte met ons vasteland - bracht deze ondoordringbare blauw-grijsachtige, zeer homogene kleilaag met zich mee. Een laag die op sommige plaatsen een dikte had van ongeveer 100 meter, en die wij bijna overal in onze ondergrond kunnen aantreffen. Vandaar de moeilijkheid in latere tijden, om deze gebieden zowel bij ons als in Frans-Vlaanderen, te kunnen droogleggen.

De tweede periode: het *Oligoceen*, dat meestal gesitueerd wordt tussen de 40 en 25 miljoen jaren vóór Kristus, bracht, door een geleidelijke terugtrekking van de zee, gepaard gaande met minder hevige overstromingen, een nieuwe aanslibbing met zich, soms Paniseliaan geheten, bestaande uit gemengde zand- en kleilagen, soms van grove korrelige structuur. Die laag bereikte op sommige plaatsen een dikte van 30 à 50 meter, en vormde als een soort verdieping op de eerste Parijzer-grondlaag of de „spie“.

Daarbovenop kwam een mooi afgetekende zandlaag soms 10 meter dik, die wellicht thuishoort in de volgende periode, en waarin een schat aan schelpjes, haalentanden en andere zeeffossielen gevonden werden. Deze laag hebben onze geologen dan ook onschatbare resten opgeleverd van de zee fauna uit die tijd. Op de heuvelruggen van onze Vlaamse bergen is die strook heel nauwkeurig afgetekend, terug te vinden.

Het *Mioceen* dat ons terugbrengt tot ongeveer 10 miljoen jaren vóór onze tijdrekening, bracht een nieuwe verhoging van het zeeniveau met zich mee, waarin echter geen belangrijke afzettingen werden teruggevonden, tenzij misschien de zandlaag waarvan hierboven sprake. De schurende werking van het zeewater veroorzaakte echter wel de afzetting van duidelijk zichtbare laagjes ronde klezel (rolkeltjes), die bovenop en tussenin de zandlagen te vinden zijn, wat erop wijst

dat het zeewater voortdurend inwerkte op de neergezette hardere zand-kleilagen.

Zo belanden wij dan ook stilaan bij de laatste periode: het *Pliocene*, gesitueerd binnen de 10 en de 1 miljoen jaren vóór Kristus, waarin de heuvels van Artesië een duidelijke scheidingslijn gaan vormen tussen onze kustvlakte en het Parijzer-bekken. Bovenop de reeds bestaande lagen vormen zich de ros-rode ijzerhoudende gesteenten, waarin hele lagen ronde keien te vinden zijn. Het zijn die lagen die het toekomstig aanschijn van onze Vlaamse bergen zullen bepalen, de zogeheten *Diesterse laag*, en waarvan de benaming *Rodeberg* zeker één van de voornaamste getuigen uitmaakt. Langzaam maar zeker voltrekt zich daarop een tweede schelding, met onze huidige heuvelkam die deze afbakening te weeg brengt, doch die alsdan nog bestond uit een mooi-aaneengeschakelde rij, die als een borstwering opgericht stond tussen belde gebieden. De uitschuring ervan in afzonderlijke heuvels zou zich dan ook vooral in het daaropvolgende, jongere, *Kwartair*-tijdperk voltrekken.

De erosie

Het *Kwartair*, dat begon voor ongeveer één miljoen jaar, werd in grote mate gekenmerkt door een viertal welbepaalde „Ijstijden“, die telkens afgewisseld werden door perioden van afsmelting. De zeestromingen deden alsdan het ijs smelten, zodat dan weer geweldige stortvloeden en overstromingen voorkwamen. Die overstromingen zorgden er voor dat de heuvelrij aangetast werd en daardoor afbrokkelde. Zij schuurden de bestaande lagen uit, en tastten zelfs op sommige plaatsen de ondergrond aan, zodat de leperse *spie* soms heel dicht aan de oppervlakte kwam te liggen. Men heeft vastgesteld dat dicht bij de Vlaamse bergen die *spie* bijna aan de oppervlakte komt, terwijl zijn diepte toeneemt naarmate men naar de zee afdaalt. Die uitschuring zorgde eveneens voor het ontstaan van grote kommen, waarin de *spie* heel wat dieper moest gezocht worden, en die dan later met andere afzetsels of resten van plantengroei werden gevuld. Zo ongeveer kan men voor het ontstaan van de Moeren een aanneembare uitleg geven.

Men neemt aan dat bij het begin van het *kwartair*-tijdperk er nog steeds een verblinding bestond tussen Engeland en het vasteland, waarschijnlijk te beginnen vanaf Cap Griz-Nez. Het is wel mogelijk dat deze verblinding niets anders was dan een landengte, de zogeheten *Landengte van Calais*. De opeenvolgende zeestromingen waarvan hierboven sprake zorgden ook daar voor een voortdurende uitholling, niet alleen dus voor onze Vlaamse bergen en de kustvlakte, doch ook voor deze landengte, die dan ook tenslotte moest gegeven, zodat de zee het won van het land, en het *Kanaal* geboren werd, ditmaal als een zeeëngte tussen ons en het nieuw gevormde eiland dat Engeland zou heten.

Wanneer deze doorbraak van de zee julst gebeurde, daarover bestaat natuurlijk betwisting - meestal echter wordt zij geplaatst in de latere periode van het *Kwartair*-tijdperk, ongeveer 8000 jaar vóór onze tijdrekening. Het felt echter van het ontstaan van deze nieuwe zeeëngte had verstrekkende gevolgen

lees verder blz. 174

De Belgische Standaard

Door Taal en Volk

DAGBLAD

Voor God en Haard en Land

• DE BELGISCHE STANDAARD • verschijnt dagelijks.

Abonnementen voor 12 maanden bij vooruitbetaling.

Voor de soldaten: 5,50 fr.

Voor de niet-soldaten: in 't land 5,50 fr., buiten 't land 6,50 fr.

Indien men abonnementen aan dit nummer worden gewaagd, wordt de afleverings-
prijs verlaagd.

Bestuurder: ILDEFONS PEETERS.

VASTE OPSTELLERS: M. E. BELPAIRE, L. DUYKERS, Victor VANGRAEBEREN.

Bevriend VAN DER SCHELDEN, Jozef FILLIAERT.

Voor alle mededelingen zich wenden tot:

Villa MA COQUILLE, Zedijk DE PANNE.

Aankondigingen: 0,05 fr. de regel. — Reklamen: 0,40 fr. de regel.

Vluchtelingen: 3 inlassingen van 2 regels, 0,50 fr.

Koninginne-Nummer

Nood aan Vlaamse lektuur

In een paar vorige bijdragen werd uitvoerig gehandeld over de Vlaamse frontblaadjes in het algemeen en over *Het Poperinghenaartje* in het bijzonder. Doch vooraleer die kleine beperkte en lokale soldatenblaadjes verschenen, waren reeds enkele dag- en weekbladen en andere meer algemene periodieken in het licht gegeven. Waar de frontblaadjes pas in augustus 1915 ontloken, begon de grote pers reeds op het einde van 1914 te verschijnen. Aan enkele van deze bladen willen wij even onze aandacht wijden.

Tijdens de eerste maanden van de oorlog, vanaf 4 augustus tot november 1914, de periode van de eerste gevechten en de daaropvolgende terugtocht van ons leger, de overrompeling van praktisch gans het land en de moordende strijd aan de IJzer, hadden onze soldaten noch tijd noch rust en in elk geval geen behoefte aan boek of blad.

Toen de onmenselijk wrede en bloedige IJzerslag echter beëindigd was, trad een doodse stilte in, die slechts nu en dan onderbroken werd door zware slagen en ontplofingen van bommen en granaten en door het hartverscheurend hulpgeroep van getroffen en gewonde jongens. Een angstaanjagende grijze nevelsluier hing over het zompige, stinkende, met kringen van dieren en lijken van mensen bezaaide slagveld, van de vernielde en kaalgeschoten IJzervlakte. Onze soldaten begonnen zich stilaan eenzaam en verlaten te gevoelen. Afgebeeld van lijf, met afgestompte geest, ver van huis, afgesneden van alles wat hun dierbaar was, bedelend om een greintje hoop en steun en hunkerend naar een beetje liefde of een stukje geluk, lagen ze troosteloos te wachten en te staren in treurende eentonigheid, zonder uitzicht, einde of toekomst. Hun zielenood was zwaarder om dragen dan hun lijfelijke pijn. Er moest iets gedaan worden om hen te helpen en op te beuren en om hen te beschermen tegen het gevaarlijke niets doen.

De Franssprekende soldaten hadden dagbladen die hun moed en sterkte brachten; vrij geregeld hadden zij gelegenheid Franse kranten, die de ronde deden, te bemachtigen. De Vlaamssprekenden, die veruit het talrijkste gedeelte van het leger uitmaakten, - ze hadden een demografisch overwicht terwijl de Waalse provincies bovendien het eerst on-

der de voet gelopen werden en dan ook geen rekruten meer konden leveren, - hadden geen pers, geen Vlaamse lektuur, ze hadden niets. In het minieme stukje onbezet België waren geen Vlaamse kranten te verkrijgen. Het was dan ook meer dan nodig in deze behoefte te voorzien.

Het officiële tweetalige blad *Le courier de l'armée - De Legerbode* gesticht te Antwerpen door de HH. Marsilly en F. Van Cauwelaert verscheen voor het eerst op 1 september 1914, maar bereikte onze jongens niet.

Misschien wel omdat het officieel was stond het niet hoog in aanzien en oogstte het weinig bijval, spottend noemde men het blad *De Leugenbode*.

Ook reeds in september 1914 werd door E.H. Floris Primis te Londen het tweetalig blad *De Stem uit België - L'Echo de la Belgique* gesticht. Het was bestemd voor de Belgische vluchtelingen in Engeland. Het was slechts in februari 1916 dat er twee afzonderlijke uitgaven verschenen, een in het Nederlands en een in het Frans. In 1914 en begin 1915 kende het praktisch nog geen verspreiding onder de soldaten in het onbezette België. Dr. A. Van de Perre en pater J. Callewaert werkten mee aan dit blad.

Op het einde van het jaar 1914, nl. op 7 december kwam voor het eerst hier ter plekke *De Kleine Vaderlander* uit, gedrukt bij Cuman-Tempere in de Zeelaan te De Panne. Dit blad verscheen slechts tot 21 december en werd dan opgedoekt en op 31 december vervangen door *Ons Vaderland* gesticht en uitgegeven door J. Baeckelandt met medewerking van de pater jezuiet A. De Groeve. Dit blad werd gedrukt in De Panne bij Tempere-Muyle in de Duinkerkelaan, omdat men in Frankrijk moeilijk zettters kon vinden die Nederlands kenden. De redaktie was echter te Calais gevestigd.

Een ander blad dat ook nog in 1914 gesticht en te De Panne gedrukt werd bij Fl. Daele in de Veurnestraat, noemde *De Vrijheid*. Dit blad, waarvan de hoofdopsteller een ongelovige was, had geen politieke kleur. Pater Ildefons Peeters had zijn medewerking aan dit blad toegezegd en schreef er een paar artikels voor. In een bijdrage sprak hij over God, doch daarom werd dit artikel onverbiddelijk geweerd, zodat de pater dan ook van iedere verdere medewerking afzag. In het geheel

verschenen hiervan slechts drie nummers: het eerste zonder datum, het tweede op 13 december en het derde op 15 december 1914.

Ook te Veurne werd nog een blad in het licht gegeven met als titel *Het Belgisch Volk* doch dit deed het nog slechter en in het geheel verschenen hiervan slechts twee nummers die op 29 en 31 december gedrukt werden.

In 1914 ontstonden dus zes verschillende bladen, twee in september en vier, bijna gelijktijdig in december. Van deze laatste vier is er slechts één nl. *Ons Vaderland* blijven leven, de andere drie zijn, na enkele dagen reeds, voorgoed verdwenen. Doch de oprichting van die bladen alleen bewijst voldoende hoe men langs alle kanten de nood aanvoelde om de pers in te schakelen om het lot en de ellende, die bij de Vlaamse soldaten het grootst was, te verbeteren.

De oprichting van de Belgische Standaard

Pater Ildefons Peeters die gepoogd had mede te werken aan *De Vrijheid* vond de overgebleven en bestaande bladen onbekwaam en onvoldoende om de edele taak van opbeuring bij de soldaten te vervullen en hij voelde zich geroepen om die ongemeen zware en uiterst moeilijke opdracht van het stichten en in leven houden van een Vlaams blad zelf uit te voeren.

Niettegenstaande hij geen ervaring had van dagbladschrijven en al wat ermee in verband staat; hoewel hij nooit iets uitgegeven had of met drukkers gewerkt of onderhandeld had en helemaal niets afwist van druktechniek, toch wilde hij het erop wagen en met zijn onwrikbare koppigheid stichtte en bestuurd Gustaaf Peeters of pater Ildefons Peeters, geboren te Roeselare op 31 juli 1886 en in 1929 op zijn 43e verjaardag te leper gestorven, *De Belgische Standaard*.

Toen de eerste wereldoorlog uitbrak behoorde hij als priester-predikant tot de kloostergemeenschap van de kapucijnen te Izegem, maar hij verbleef tijdelijk te Houthem bij leper als plaatsvervanger van de zieke onderpastoor. In die functie moest hij, op bevel van de Engelsen, net als alle inwoners, die parochie verlaten. Zijn familie, t.t.z. zijn moeder, broers en zusters, - zijn vader Thomas Peeters was vroegtijdig overleden op 10 de-

BELANGRIJK BERICHT

Om U nog beter van dienst te kunnen zijn, zal het agentschap nu ook in de **namiddag** geopend zijn.

Nieuwe openingsuren vanaf 2 november :

Maandag tot donderdag :

van 9 u. tot 12.30 u. en van 13.30 u. tot 16 u.

Vrijdag :

van 9 u. tot 12.30 u. en van **13.30 u. tot 18 u.**

Zaterdag : van 9 u. tot 12 u.

ASLK

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - tel. 057/30 08 66

Geldbeleggingen — Leningen — Verzekeringen

Kantoorhouder : Johan DEGRAEVE

Voor uw aankopen van

— siersparren - sierstruiken

— rozen - bomen - haagplanten - enz.

aan zeer voordelige prijzen, kunt U terecht bij :

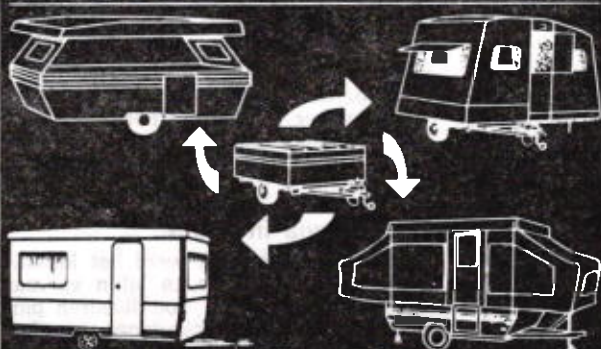
Tuinen VANWILDEMEERSCH

Moenaardestraat 82, ROESBRUGGE-HARINGE

➔ Opnieuw **witloof** te verkrijgen. Tel. 057/30 00 43

DECUYPER POPERINGE

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

leperstraat 69 en 124 8970 Poperinge Tel (057) 33 37 74

cember 1905, - die te Roeselare woonden, waren vandaar over leper naar Poperinge gevlucht en op 24 november naar De Panne. Pater Ildefons ging hen daar begin december 1914 vervoegen, nadat hij tevergeefs gepoogd had een geestelijke bediening te bekomen te Steenvoorde, te Duinkerke en te Veurne.

Hij dacht er eerst aan zich bij het leger te laten inlijven maar op vraag van zijn moeder, bleef hij bij de familie en allen samen konden ze op 8 december 1914 hun intrek nemen

in de villa „Ma Coquille“. Hier in De Panne zou hij trachten zich verdienstelijk te maken voor zijn land en zijn volk. Daarin zou hij schitterend slagen door het oprichten en uitgeven van zijn blad *De Belgische Standaard*, een Vlaamse krant die in januari 1915 tweemaal per week, vanaf februari drie maal per week, en vanaf 15 juni 1915 dagelijks verscheen.

't vervolgt

R. LANSZWEERT

**HET
KWALITEITSMERK**

**Oliën en
smeermiddelen**

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

FUEL-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30 04 13

Centrale verwarming

Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing

- een doelmatige herstelling

- een onberispelijke service

BRUNEEL-BAELDE pvba

Bankelindeweg 11

8994 Krombeke

Tel. 057/40 07 81

Eindejaarsfeesten !!

Geschenkentijd !

Wij bieden U een grote keus
prachtige en nuttige geschenken
in alle prijzen.

Kom, kies en koop bij

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE

Tel. (057) 30 03 64

Winkel open : 8 - 12 u. en van 13.30 - 20 u. Zondag : 9 - 12 u.
Gesloten : zondagnamiddag. — Maandag : gans de dag.

KROMBEKE - toneelopvoering

Op zaterdag 25 en zondag 26 december wordt in de parochiezaal van Krombeke het toneel „Jij bent een vreemde...“ van Jan de Beer van Belver opgevoerd door de toneelgroep „De Eikjeskappers“. De aanvang is telkens om 20 u.

Kaarten zijn te verkrijgen bij alle leden.
Inkom : volwassenen 80 fr. - kinderen 50 fr.
voorverkoop : volwassenen 70 fr. - kinderen 40 fr.

"DAT
"TIKJE"
SCHOONHEID EN
KWALITEIT YINDT U
JUIST BIJ ONS
EN
NATUURLIJK ZORGEN
WI OOK VOOR
EEN PERFEKTE
PLAATSIJNG

**GORDIJNEN
EN
OVERGORDIJNEN**
schoonaert
tel 057 33 40 86
bruggestraat 3 8970 poperinge

(vervolg van blz. 171)

voor onze Vlaamse kuststreek. Nu had zij geen enkele bescherming meer tegen de werking van het zeewater, de wateren van de oceaan konden naar believen doorheen het doorboorde gedeelte, dat wij Kanaal zouden heten, onze kusten teisteren, zodat de kustvlakte vooral bij de hevige noord-westerstormen blootgesteld stond aan het woelige zeewater. Ook de Vlaamse heuvelrij werd daardoor aangetast en aangewreten, zodat het aldus meegenomen zand, de klei- of leemdeeltjes en andere afgebrokkelde deeltjes de vroeger uitgeschuurde kommen en laagten vulden, en aldus nieuwe aanslibbing vormden. Hier was het vooral klei of leemaarde, verder kwamen zand- of grintlagen met schelpen en zeefossielen, zodat wij in de loop der tijden een kleine wirwar aan afzettingen zlen ontstaan, waaruit onze latere Vlaamse kustvlakte zal te voorschijn komen. J.Gh.H.

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
 - gasoil
 - fueloil
 - oliën en vetten
- } verwarming

aan huis besteld!

JAN VANDENBROUCKE

Roesbruggestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

Bij vergissing

Op donderdag 18 oktober werd er na de vergadering van de gepensioneerden, bij vergissing, een bruine dames-mantel omgewisseld. Terug te bezorgen bij J. Gunst.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Julie Dezeger, dochter van Didier en Marie-Christine Corneillie (Stavele).
- Tiffanie Sentrle, dochter van Claude en Linda Meeuw (Beveren).

Huwelijksaankondiging

- Geert Vandergucht van Beveren met Hilde Devoocht van Nieuwpoort.

Overlijdens

- Willy Eeckhout, 80 j., weduwnaar van Martha Butstraen (Beveren).
- Maria Rousseeuw, 84 j., ongehuwd (Stavele).
- André Saesen, 63 j., ongehuwd (Stavele).

Beveren : K.B.G. - kaarting

Speelden op 18 december drie partijen:

1. Urbain Bartholomeus	395 pt.
2. Robert Decarne	375 pt.
3. Butaye Rosa	311 pt.
4. Catteu Jozef	285 pt.
5. Kino Firmin	220 pt.

Klassement voor 1982 :

1. André Butaye	23 - 3016
2. Jozef Catteu	22 - 2721
3. Madeleine Masschelein	21 - 3028
4. Julia Ampe	21 - 2575
5. Elie Vandromme	20 - 2980
6. Marcel Butaye	20 - 2601
7. Yvonne Depuydt	20 - 2590

Laatste algemene vergadering voor de KBG op donderdag 16 december. Vanaf 13.30 uur kaarting tot 14.30 uur. Daarna voordracht met als thema „Hart- en vaatziekten“. Kerstviering. Hulde aan de kaartkampioenen. Koffietafel en gezellig samenzijn.

Sportavond te Roesbrugge

Naar jaarlijkse gewoonte heeft op 11 december een sportavond plaats in de zaal „Kristen Volkshuis“. Dit jaar wordt het een uitzonderlijk programma met niet minder dan vier Belgische kampioenen wielrennen op het

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

PROVENPLEIN 39 A

8994 PROVEN

Telefoon : 30.09.01 - 30.09.02

na diensturen 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

**Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen
Onder Staatswaarborg**

appel met name Frank Hoste, bij de Beroepsrenners, Marnix Vansevenant bij de Nieuweligen, Albert Vandevoorde bij de Veteranen en Luc Grossey bij het Westhoekkriterium. Ook de Poperingse klepper Patrick Degraeve is van de partij.

Niet als vorig jaar wordt het Kampioenschap van België op rollen voor renners van het Westhoekkriterium verreden. Ook zijn er wedstrijden op rollen voor Liefhebbers, Juniores en Nieuweligen en een duel Pierre Ryckewaert tegen Albert Vandevoorde bij de Veteranen.

Als intermezzo krijgen we een hondenshow, verzorgd door de Kynologische Vereniging „Hoppeland“, alsook een demonstratie karate door de Poperingse Judoklub „Asahi“.

Op vrijdagavond wordt het Kampioenschap van Groot Poperinge op rollen verreden voor verenigingen en wielertoeristenklubs. Geïnteresseerde klubs kunnen zich aanbieden op 10 december in bovenvernoemde zaal.

Rendez-vous dus voor alle sportliefhebbers op vrijdag en zaterdag 10 en 11 december te Roesbrugge.

Roesbrugge in beeld

In het feestcomité werd het initiatief genomen een brandglas te laten vervaardigen van Roesbrugge. In 7 hoofdkleuren plus verschillende tussenschakeringen worden volgende onderwerpen kunstvol uitgebeeld:

- de kerk van Roesbrugge met haar rijzige toren;
 - de romantische hoge brug;
 - onze legendarische figuur: Karel de Blauwer;
 - de paal van de „Pieter de Pensjagerroute“.
- Er zijn 40 brandglazen voorzien van 34 op 25 cm. Ze worden uitgevoerd zoals het brandglas van Poperinge.

Het is dus een unieke kans om een blijvende herinnering aan Roesbrugge in je bezit te krijgen. Als je wil bij de gelukkige bezitters zijn, gelieve je naam op te geven bij R. Gysels, Bergenstraat 27 te Roesbrugge en 1500 fr. te betalen. Begin januari is het brandglas leverbaar.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND DECEMBER

Kaartingen

Roesbrugge, maandag 6 dec. bij Mevr. Joël Deroo-Denys, 3de maandelijkse kaarting.

Proven, zaal „Sint-Jozef“
donderdag 9 dec.: kaartnamiddag „Derde Leeftijd“. Viering van de kampioenen.

Roesbrugge, maandag 13 dec. bij J. Gunst
3de maandelijkse kaarting.

Roesbrugge, bij G. Cornette en Wed. Wisse-lyncx, vrijdag 17, zaterdag 18, zondag 19 dec.
Kiekenbille-kaarting ten voordele van de Wierwedstrijd Haringestraat.

Beveren, maandag 20 dec. bij M. Ryon
3de maandelijkse kaarting.

Roesbrugge, dinsdag 28 december
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“

Roesbrugge, „De Gouden Arend“
maandag 27 dec.: maandelijkse kaarting.

Haringe, in „Sint-Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 25 en zondag 26 dec.: 3de maandelijkse kaarting voor de leden.

Vogelpik

Roesbrugge, bij J. Gunst
zaterdag 11 december: maandelijkse smijting voor „De Gildepickers“.

Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zaterdag 25 december
maandelijkse smijting voor „De Arendpikkers“
K.V.L.V.

Donderdag 16 december, bij Martha Ryon
te 13.15 u.: kookles „Lams- en schapenvlees, steeds meer geliefd“.

Woensdag 22 december te 19 u. bij J. Gunst
Kerstfeestje.

Vrij Podium

Proven, in Jeugdhuis „Die Croone“
zaterdag 4 december te 20 u.
5de Vrij Podium. Inkom gratis.

Davidfonds IJzerweelde

Proven, zaal „Sint-Elooi“
vrijdag 3 december 1982 te 20 u.:
„Invloed van de chips op onze maatschappij in de volgende vijf jaar“ door Ir. H. Vandamme.

Filmforum „De Lovie“

Roesbrugge, zaal „De Gouden Arend“
vrijdag 17 december 1982 om 20 u.:
„Lenny“ van Bob Fosse.

ROESBRUGGE - KRISTEN VOLKSHUIS
ZATERDAG 11 DECEMBER te 20 uur

GRANDIOZE SPORTAVOND

met Belgisch kampioen

Frank HOSTE

en kampioenschap van België
voor Westhoekriterium

Oud-medewerker overleden

Op 26 oktober jl. is te Kortrijk E.H. Dries Houvenaghel overleden (*1907 te Westvleteren), die ten tijde dat hij pastoor was te Reningelst (1962-1978) in 1974 in *De IJzerbode* een 5-tal goed gedocumenteerde bijdragen schreef over *Het klooster van Ever-sam*, onder de kenletters L.T.A.

Proven, Sinterklaaschocoladekaarting

Op zaterdag 4 december vanaf 19 uur en op zondag 5 december van 10 tot 13 uur en vanaf 17 uur richt de voetbalklub TSC Proven

in de Sint-Jozefszaal te Proven een reuze Sinterklaaschocoladekaarting in, en dit ten voordele van de diverse ploegen. De inschrijvingsprijs bedraagt 35 fr., maar wie 3 kaarten ineens koopt, betaalt slechts 100 fr. Met die inschrijvingskaarten is bovendien een prachtige draagbare radio te winnen. Iedereen is vanzelfsprekend hartelijk welkom.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De regering heeft het moeilijk met de crisis.

De investeringen die men heeft aangeprekt als het wondermiddel om onze economie aan te zwengelen, en waarvoor men grote kapitalen heeft ter beschikking gesteld, voldoen niet aan de verwachtingen, integendeel er komen steeds meer werklozen.

Besparingen in de Overheidsuitgaven blijken ook zeer moeilijk te realiseren, al liggen de mogelijkheden voor het rapen. Inzake werktijdverkorting om te komen tot werkhervreiding is er tussen werkgevers en werknemers geen overeenkomst te bereiken. Jammer! Werkijdverkorting blijkt alleen maar mogelijk in het parlement. Volksvertegenwoordigers en Senatoren komen en gaan wanneer zij willen en blijven zoveel afwezig als zij zelf verkiezen.

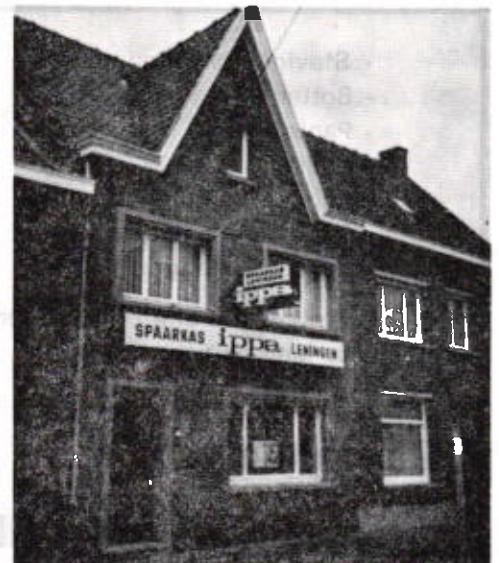
Op dinsdag 23 november jl. begon het grote en uiterst belangrijke Kamerdebat over de rijksbegroting en de rijksschuld voor 1983. Op een totaal van 212 Kamerleden waren er 22 aanwezig. Niet minder dan 190 waren niet komen opdagen; vonden het niet eens de moeite waard. En toen minister De Clercq op de tribune kwam om zijn beleid te verdedigen, bleven er nog juist geteld 10 over! De anderen waren verdwenen: werktijdverkorting! Ik meen dat men een serieuze besparing zou kunnen doen met die mannen te betalen per uur aanwezigheid. Men kan in het parlement toch ook gemakkelijk een prikklok installeren, men doet dat wel bij de ambtenaren. De eenen wel en de anderen niet, dat is niet democratisch en het parlement is toch de tempel en het symbool van de democratie! Of niet soms? Maar naar gezonde en rechtvaardige voorstellen zal men natuurlijk niet luisteren.

Omdat het met de investeringen, de besparingen en de werktijdverkorting niet tot resultaten komt, blijft er maar één mogelijkheid over, die dan ook met toewijding en volharding wordt aangepakt: de inleveringen! Loon- en weddetrekkenden en gepensioneerden worden aan bijzondere afhoudingen onderworpen en de zelfstandigen krijgen verschillende soorten solidariteitsbijdragen te verwerken. En voor 1983 staan er nog meer op het getouw. De Waalse staalmoloch Cockerill-Sambre, die in de jongste 18 maanden reeds 40 miljard subsidie kreeg, vraagt weer om nieuwe centen. In Vlaanderen maakt men minder komplimenten: Fabela, Cockerill Yards en zoveel andere heeft men wegens onrendabiliteit gesloten en iedereen op straat gezet. Bij de Walen mag dat niet, maar toch kan het niet blijven duren!

Het standbeeld der vrijheid in New-York is METAALMOE, de Vlamingen hebben er genoeg van, zij zijn BETAALMOE!

Gusta is van 't zelfde gedacht,

Pol

SPAARKAS
ippa

JACQUES PYFFEROEN

Graaf van Hoornweg 5

8994 KROMBEKE

Tel. 057/40 08 24 (tijdens kantooruren)

Tel. 057/40 05 22 (bij afwezigheid)

SPAAR- en BANKVERRICHTINGEN

Alle VERZEKERINGEN

Overname van uw bestaande polissen

Goedkope premies

Kantooruren:

Ma - di - wo - do - vr van 9 - 12 u.
zaterdagnamiddag en op afspraak.

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en**

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30 02 43

- Stevige schoenen
- Botten
- Pantoffels
- Boekentassen
- School- en toiletetuis
- Valiezen en reiszakken
- Sportuitrusting

Grote keus in alle prijsklassen
voor jong en voor . . .
de derde leeftijd

Schoenen

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof. O Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Lieve Planckes ging trouwen met Miesten Hoenaert. Miesten ging mei met de metse-naars en Lieve ging herberge houden te Izen-berge in „De Lente” die leeg stoeg.

De brouwer, wiens kaffee dat 't wos, hadde de voorfarce doen verschilderen en è ging 't assein doen veranderen in „De Nieuwe Lente”. Tisten Kladder, 'n schilderaare, had-de dien dag zeker z'n gôen bril niet aan, want le hadde de letter „n” van „Lente” 't onderste boven è schilder, zoodat er stoeg „In de Nieuwe Leute”.

„Je moet dat rechtuut verdoen!” zei Mies-ten teegen Kladder.

Miesten wos ol niet styf d'r mei è diend dat Lieve wilde herberge houden . . . en nu nog zoo'n raar assein!

„Maar waarom?” zei de brouwer die kwam met bier . . . „dat gaat de beste reklaame zyn . . . 'k gaan dien kluutorgel die hier is bluuven staan, doen vermaaken en je gaat 'n keer zien!”

Inderdaad, in korten tyd hadde Lieve de beste staminee van de prochie. Maar Miesten wos niet styf è diend met dien kluutorgel. le klapte daarvan teegen Berten Frilioen, den beenhouwer die z'n besten maat wos.

„Dat maakt niet dat dien kluutorgel speelt, maar ze vollen Lieve osan lastig om te dansen zegt ze. 'k Kwam gisteravond thuis en ze wos hard aan 't valsen met Verbieze, de peerdemarchand!”

E weeke laater zag Berten Miesten naar huus gaan van zyn werk. „Horkt è keer” zei Berten . . . „'k hèn gisteren op Veurne-markt è vent è zien die papegaaien leerde klappen . . . 'n hadde daar een die by 'n bak appels stoeg en ols je by die appels kwam riep 'n papegaai „Laat ze gerust wei!” „'k peinsde subiet: Miesten zou ezoo een in z'n kaffee moeten zetten . . .

„Potverdikke!” riep Miesten . . . „dat waare 't plan, maar è zou nog moeten d'r by zeggen: „niet dansen wei!” ols 'n orgel speelt”.

„Daarmee moet je niet inzitten” zei Ber-ten . . . „dien vent zei dat ie in 'n weeke tyd, zyn papegaai olles kon leeren zeggen!”

'n Groote weeke laater, op 'n avond, kwam Berten toe met den papegaai in 'n schoone kooie . . . Ze placeerden hem op 'n hoek van 'n toog en Miesten stak 'n kluutorgel in gang, en waarlyk, subiet riep den papegaai: „Laat ze gerust . . . niet dansen wei!”. Miesten wos kontent.

Eenigen tyd laater, op 'n zaterdagvoornoe-ne, Miesten wos thuis en è wos met Lieve aan 't klappen in d' herberge ols Berten bin-nenkwam.

„Hewè, Berten” zei Miesten . . . „we zyn kontent wei van den papegaai . . . Lieve zegt dat ze nu gerust è laten is, ennée Lieve”.

„Jaak wei” knikte Lieve . . . „'t is zoo 'n slimme veugel . . . 'n zegt bovendien ol achter wuk da'k zeggen . . . „olsjebliet” en „merci!”

„'k Gaan uut kerieuzetelt 'n keer 'n orgel doen speelen ols je gy hier zyt” zei Miesten teegen Berten. Miesten stak 'n orgel in gang die begoste speelen van „De Mooie Molen”.

„Gauw Berten!” riep den papegaai „we gaan een draaien zeker!”

(‘t is ossan van j'n besten maat da'je è flupt zyt!)

KWAAK

Europese techniek aan de spits

GRUNDIG

Breng ons een vrijblijvend bezoek

J. Cappoen - Gantois

PROF. O. RUBBRECHTSTRAAT 12
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94